

Pohjois-Suomen katsaus 1995

*Oulun lääni
Lapin lääni*

Pohjois-Suomen katsaus

Oulun lääni
Lapin lääni

Tiedustelut:

(981) 537 2046
Esko Syrjäkari

Kansikuva: Leena Jäntti, Sirku Hiltunen

© 1995 Tilastokeskus

411 011

Kierrätykseen sopiva tuote
Alhaiset päästöt valmistuksessa

Hakapaino Oy, Helsinki 1995

ALKUSANAT

Pohjois-Suomen katsaus 1995 on jatkoa aiemmin jo kuudesti Oulun läänikatsauksen nimellä julkaistulle vuosijulkaisulle. Uudessa kokoomajulkaisussa aiemmin pelkästään Oulun lääniä kuvaavat tiedot esitetään nyt myös Lapin läänistä. Pohjois-Suomen katsaus on alueellista tilastotietoa visuaalisessa muodossa tarjoava julkaisu. Se on toistaiseksi ainoa Tilastokeskuksen tiettyyn aluekokonaisuuteen keskittyvä kokoomajulkaisu. Ensimmäinen Oulun läänin läänikatsaus ilmestyi syksyllä 1989.

Pohjois-Suomen katsauksen tavoitteena on antaa alueellista tietoa Pohjois-Suomesta, sen lääneistä, maakunnista, seutukunnista sekä kunnista ja niiden keskinäisistä eroavaisuuksista. Vertailukohteina on yleisimmin käytetty koko Suomea tai Uudenmaan lääniä. Tiedot esitetään visuaalisesti joko kuntapohjaisina teemakarttoina tai diagrammeina. Tietolähteinä on käytetty runsaasti muitakin kuin Tilastokeskuksen tuottamia tilastoja.

Katsauksen tietosisältö on pyritty pitämään kutakuinkin samanlaisena edellisten julkaisujen kanssa, jotta ajallinen vertailtavuus säilyisi. Tämän vuotinen katsaus on aiempiin nähden laajempi tarkastelualueen lisäksi myös tietosisällöltään. Katsaus sisältää yhteensä 162 kuvaa aiemman 156 sijasta. Kokonaan uutena aihepiirinä uudessa julkaisussa on siitä aiemmin täysin puuttunut koulutuksen tarkastelu. Myös kunnallistalouden menopuolen ja eri sektoreiden tehokkuuserojen tarkastelua on laajennettu aiempaan nähden.

Katsauksen kuvat tuotetaan myös värillisinä kalvoina. Koska tietosisältöä päivitetään jatkuvasti, on kalvokokoelma aina ajantasainen. Kalvoja voi tilata Tilastokeskuksen Oulun aluepalvelusta. Myös kuvien pohjana olevat tilastoaineistot ovat erikseen tilattavissa.

Pohjois-Suomen katsaus 1995 on tehty Tilastokeskuksen Oulun aluepalvelussa. Sen toteutukseen ovat osallistuneet suunnittelijat Leena Jäntti ja Sirkku Hiltunen sekä korkeakouluharjoittelija Pasi Ohtonen

Oulussa, marraskuussa 1995

Esko Syrjäkari
aluepäällikkö

SISÄLLYSLUETTELO

	SIVU
POHJOIS-SUOMI.....	7
VÄESTÖ.....	13
ELINKEINOELÄMÄ.....	32
Konkurssit ja riskipisteet.....	37
Alkutuotanto.....	39
Jalostus.....	43
Palvelu.....	48
Matkailu.....	52
Tulonsaajien tulot.....	55
Bruttokansantuote.....	57
TYÖLLISYYS.....	61
KOULUTUS.....	69
TERVEYS- JA SOSIAALIPALVELUT.....	74
RAKENTAMINEN JA ASUMINEN.....	79
LIIKENNE.....	83
ENERGIAHUOLTO.....	88
YMPÄRISTÖN TILA.....	92
KUNNALLISTALOUS.....	98
Veroäyrit.....	98
Kuntien nettomenot hallintoryhmittäin.....	102
Kunnallistalouden tunnuslukuja.....	106
ALUEPOLITIikka.....	113
VAALIT.....	117
YHTEENVETO.....	122
KÄYTETYT KÄSITTEET JA LYHENTEET.....	123
KUVALUETTELO.....	125

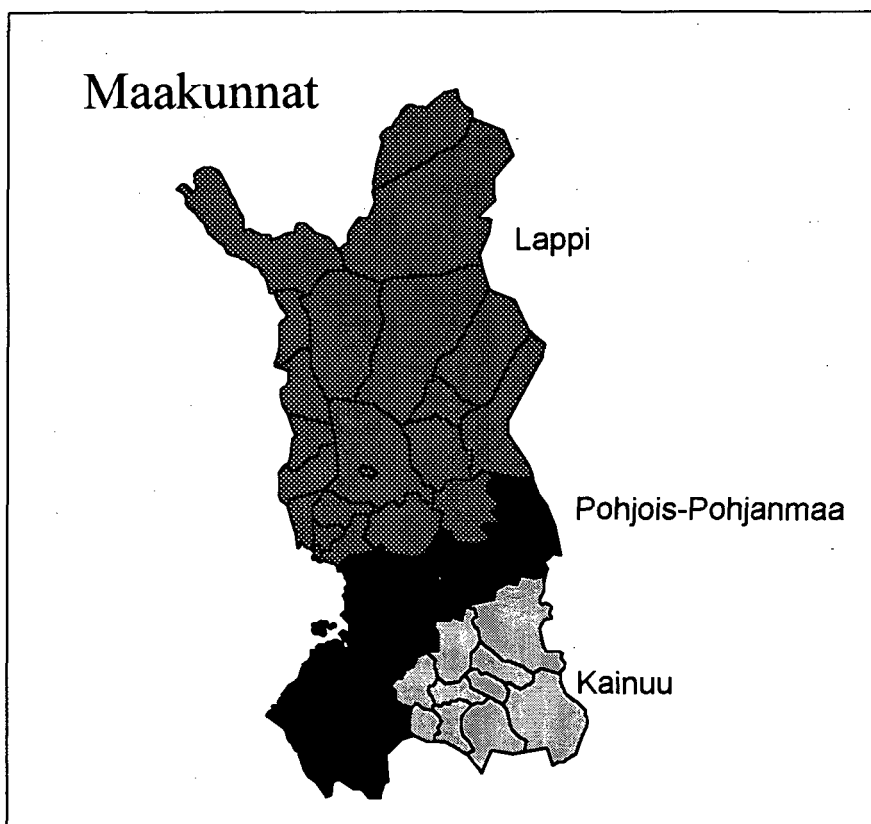
POHJOIS-SUOMI

Tässä julkaisussa Pohjois-Suomella tarkoitetaan aluetta, joka käsittää kokonaisuudessaan Oulun ja Lapin läänit. Alueelle sijoittuu kolme maakuntaa, joista Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu sijaitsevat Oulun läänissä. Lapin maakuntarajat noudattavat Lapin läänin rajoja. Seutukuntia Pohjois-Suomessa on yhteensä 17 kpl, joista Kainuussa kaksi, Pohjois-Pohjanmaalla kahdeksan ja Lapissa seitsemän. Kuntia alueella on yhteensä 74 kpl, joista kaupunkeja on 13 ja muita kuntia 61 kpl.

Euroopan Unionin hierarkisessa NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics) -alueuokitusjärjestelmässä Suomi on jaettu ylimmällä tasolla Manner-Suomeen ja Ahvenanmaahan (NUTS 1), kuuteen suuralueeseen (NUTS 2) ja 19 maakuntaan (NUTS 3). Lisäksi on olemassa seutukuntataso (NUTS 4) ja kuntataso (NUTS 5). Suuraluejako on laadittu sisäasiainministeriön ja Tilastokeskuksen yhteistyönä. NUTS 2 tasolla Kainuu katsotaan kuuluvaksi Itä-Suomen suuralueeseen, Lappi ja Pohjois-Pohjanmaa muodostavat Pohjois-Suomen alueen. NUTS -tasojen mukaan laaditaan EU:n yhteiset aluetilastot.

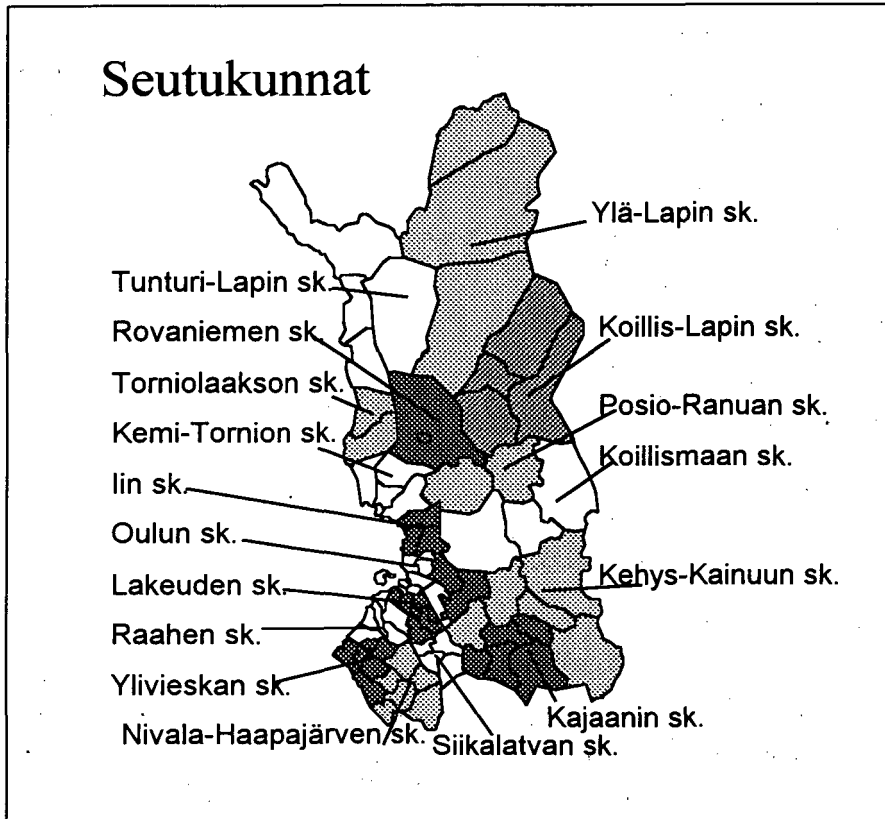
Maakunnat

Valtioneuvosto vahvisti maakuntajaon vuonna 1992. Maakuntajaosta on tullut yksi tilastojen perusaluejako. Pohjois-Suomen maakunnista Kainuu on alueeltaan pienin, 21 571 km² ja Lappi suurin, 93 057 km². Pohjois-Pohjanmaan pinta-ala on 35 297 km². Vuoden 1994 lopussa asukkaita oli Pohjois-Pohjanmaalla 353 895, Lapissa 202 325 ja Kainuussa 95 814. Suurimmat kaupungit asukasluvulla mitattuna ovat; Kainuussa Kajaani, Pohjois-Pohjanmaalla Oulu ja Lapissa Rovaniemi.

Kuva 1. Pohjois-Suomen maakunnat.

Seutukunnat

Kuva 2. Pohjois-Suomen seutukunnat.

Seutukunnan nimi: *Kaupunki, kunta*

Oulun seutukunta:	<i>Oulu, Hailuoto, Haukipudas, Kempele, Kiiminki, Muhos, Oulunsalo</i>
Lakeuden seutukunta:	<i>Liminka, Lumijoki, Rantsila, Temmes, Tyrnävä</i>
Iin seutukunta:	<i>Ii, Kuivaniemi, Utajärvi, Yli-Ii, Ylikiiminki</i>
Raahen seutukunta:	<i>Raaha, Pattijoki, Pyhäjoki, Ruukki, Siikajoki, Vihanti</i>
Siikalatvan seutukunta:	<i>Kestilä, Piippola, Pulkila, Pyhäntä</i>
Nivala-Haapajärven seutukunta:	<i>Haapajärvi, Nivala, Pyhäsalmi, Haapavesi, Kärsämäki, Reisjärvi</i>
Ylivieskan seutukunta:	<i>Oulainen, Ylivieska, Alavieska, Kalajoki, Merijärvi, Sievi</i>
Koillismaan seutukunta:	<i>Kuusamo, Pudasjärvi, Taivalkoski</i>
Kehys-Kainuun seutukunta:	<i>Kuhmo, Hyrynsalmi, Puolanka, Suomussalmi, Vaala</i>
Kajaanin seutukunta:	<i>Kajaani, Paltamo, Ristijärvi, Sotkamo, Vuolijoki</i>
Rovaniemen seutukunta:	<i>Rovaniemi, Rovaniemen maalaiskunta</i>
Kemi-Tornion seutukunta:	<i>Kemi, Tornio, Kemnmaa, Simo, Tervola</i>
Torniolaakson seutukunta:	<i>Pello, Ylitornio</i>
Koillis-Lapin seutukunta:	<i>Kemijärvi, Salla, Savukoski, Pelkosenniemi</i>
Posio-Ranuan seutukunta:	<i>Posio, Ranua</i>
Tunturi-Lapin seutukunta:	<i>Enontekiö, Kittilä, Kolari, Muonio</i>
Ylä-Lapin seutukunta:	<i>Inari, Sodankylä, Utsjoki</i>

Taulukko 1. Perustietoja Pohjois-Suomen seutukunnista.

	Pinta-ala km ²	Väkiluku 1994	Taajama- aste %	BKT/as. 1993	Työvoima 1993 Alkut.Jal.Palv%
Oulun sk.	2 352	156 714	95	87 236	2 - 24 - 72
Lakeuden sk.	2 059	14 147	56	46 345	27 - 22 - 48
Iin sk.	4 988	18 117	52	44 382	22 - 24 - 50
Raahen sk.	2 601	38 247	77	92 821	11 - 41 - 46
Siikalatvan sk.	2 250	7 560	52	61 438	30 - 24 - 43
Nivala-Haapa- järven sk.	4 823	42 930	61	56 935	28 - 22 - 47
Ylivieskan sk.	3 083	40 782	69	59 817	21 - 24 - 52
Koillismaan sk.	13 116	35 398	51	54 296	20 - 17 - 60
Kehys-Kainuun sk.	15 306	37 527	52	54 766	23 - 17 - 56
Kajaanin sk.	6 261	58 287	77	72 733	9 - 25 - 65
Rovaniemen sk.	7 599	56 606	81	71 306	5 - 15 - 78
Kemi-Tornion sk.	4 929	65 907	86	100 662	6 - 33 - 58
Torniolaakson sk.	3 766	11 652	51	51 902	19 - 16 - 58
Koillis-Lapin sk.	17 577	21 003	56	62 425	17 - 20 - 60
Posio-Ranuan sk.	6 504	10 987	36	48 696	32 - 15 - 49
Tunturi-Lapin sk.	20 548	16 015	46	65 726	17 - 11 - 67
Ylä-Lapin sk.	32 133	20 155	53	67 763	15 - 14 - 68

Sisäasiainministeriön rajaukseen perustuvia seutukuntia on Suomessa yhteensä 88 kpl, joista Pohjois-Suomen alueella 17 kpl.

Maapinta-alaltaan pienin on Lakeuden seutukunta ja vastaavasti suurin Ylä-Lapin seutukunta. Väestömäärältään suurin on Oulun seutukunta, jossa myös taajama-aste on korkein. Vähiten asukkaita on Siikalatvan seutukunnassa ja alhaisin taajama-aste on Posio-Ranuan alueella.

Alkutuotannon osuus työvoimasta on suurin Posio-Ranuan seutukunnassa. Jalostuselinkeinot taas työllistävät suhteellisesti eniten Raahen seutukunnassa, jossa myös bruttokansantuote asukasta kohden on varsin korkea. Pohjois-Suomen korkein BKT/asukas vuonna 1993 oli Kemi-Tornion seutukunnassa, jossa se oli kolmanneksi korkein koko maassa. Vastaavasti matalin BKT/asukas oli Iin seutukunnassa, jossa se oli alhaisin koko maassa. Palvelusektorin osuus työvoimasta on suurin Rovaniemen ja pienin Siikalatvan seutukunnassa.

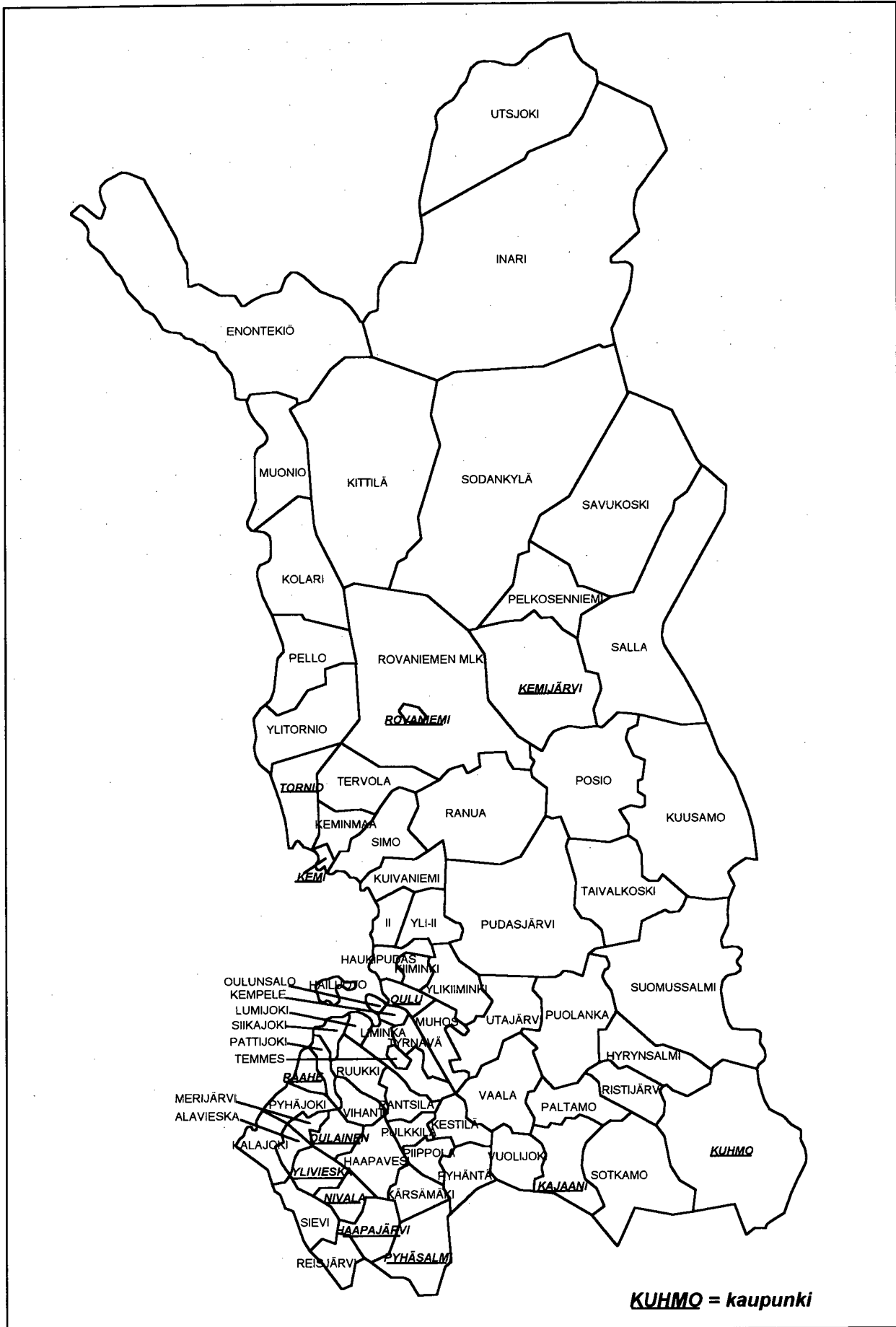
Kunnat

Vuonna 1995 Suomessa on 455 kuntaa. Oulun läänissä kuntia on 52 kpl, joista Kainuussa 10 ja Pohjois-Pohjanmaalla 42. Lapin läänin kuntien lukumäärä on 22. Kaupunkikuntia Pohjois-Suomessa on 13 kpl.

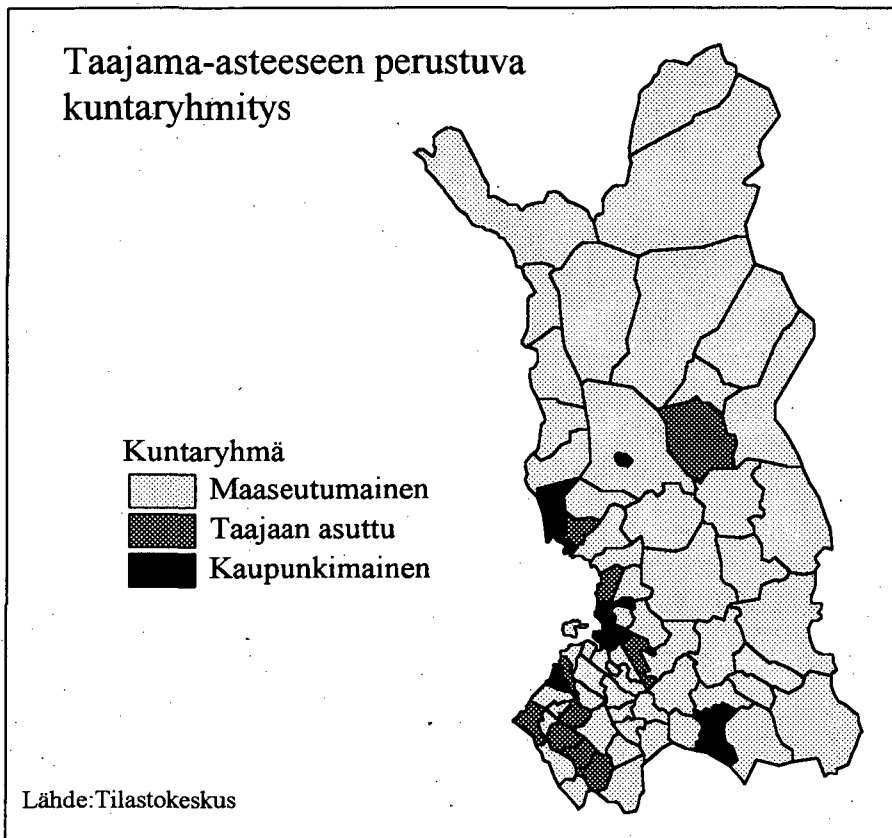
Taajamaväestön osuuteen ja suurimman taajaman väkilukuun perustuvan Tilastokeskuksen kuntaluokituksen mukaan **maaseutumaisia** kuntia Pohjois-Suomen alueella on 55, **taajaan asuttuja** 10 ja **kaupunkimaisia** 9 kpl. Kaupunkimaisia kuntia ovat Haukipudas, Kempele, Oulunsalo, Oulu, Raahen, Kajaani, Kemi, Rovaniemi ja Tornio. Kaupungeista Kuhmo ja Pyhäsalmi luokitellaan maaseutumaisiksi kunniksi. Muut Pohjois-Suomen kaupungit kuuluvat tämän luokituksen mukaan taajaan asuttuihin kuntiin.

Vuoden 1990 väestölaskennan taajamarajauksen perusteella Utsjoen kunnassa ei ole taajamia lainkaan. Taajamaksi määritellään vähintään 200 asukkaan rakennusryhmät, joissa rakennusten välinen etäisyys ei yleensä ole yli 200 metriä. Utsjoen taajama-aste on siten 0 %. Korkein taajama-aste Pohjois-Suomessa on Rovaniemellä, lähes 99 %.

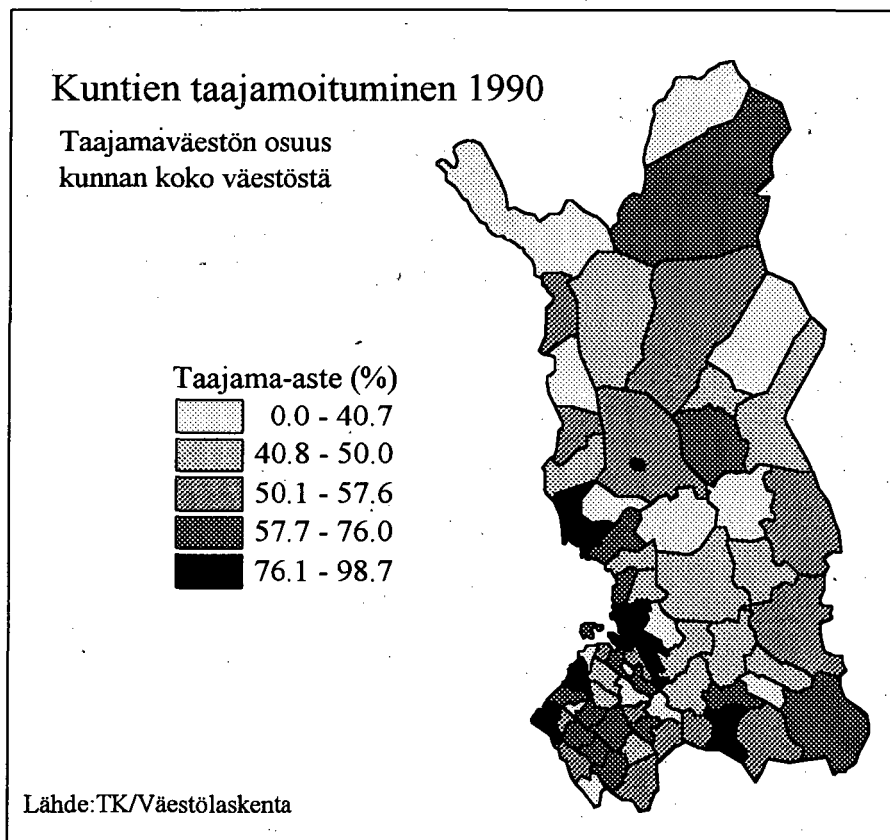
Lapin läänin suurin kunta maapinta-alaltaan on Inari (15 173 km²) ja pienin Kemi (91 km²). Oulun läänin kunnista suurin on Pudasjärvi (5 656 km²) ja pienin Temmes (121 km²).

Kuva 3. Kunnat Pohjois-Suomessa.

Kuva 4. Taajama-asteeseen perustuva kuntaryhmitys.

Kuva 5. Kuntien taajamoituminen 1990.

VÄESTÖ

Pohjois-Suomen asukasluku oli vuoden 1994 lopussa 652 034 henkeä, mikä on vajaa 13 % koko Suomen väestöstä. Pinta-alaltaan Pohjois-Suomi kattaa kuitenkin lähes puolet koko Suomen maapinta-alasta. Oulun läänin asukasluku oli vuoden lopussa 449 709 ja Lapin läänin 202 325 henkeä. Pohjois-Suomen maakunnista väestöltään selvästi suurin on Pohjois-Pohjanmaa, 353 895 ja pienin Kainuu, 95 814 henkeä. Alueen asukasluvultaan suurin kunta on Oulun kaupunki (106 419), missä asukkaita on enemmän kuin koko Kainuun maakunnassa yhteensä. Lapin läänissä eniten asukkaita on Rovaniemellä. Väestöltään pienimmät kunnat ovat; Oulun läänissä Temmes ja Lapin läänissä Pelkosenniemi.

Saamelaisvaltuuskunnan mukaan saamelaisia asui vuonna 1992 saamelaisten kotiseutualueella (Enontekiö, Inari, Sodankylä, Utsjoki) noin 4000, muualla Suomessa noin 2000 ja ulkomailla noin 450.

Väestönmuutokset

Pohjois-Suomen maakunnista Kainuun väestömäärä on vuodesta 1980 pienentynyt 3,5 %. Vastaavasti Pohjois-Pohjanmaalla oli kasvua 11 ja Lapissa 4 %. Samaan aikaan Uudenmaan väkiluku kasvoi 16 %. Kunnittain tarkasteltuna väestö kasvoi suhteellisesti eniten Oulunsalossa ja väheni eniten Sallassa. Vuoden 1995 ensimmäisen puoliskon väestönmuutos oli negatiivisinta Temmeksellä. Samaan aikaan väestönkasvu oli suhteellisesti suurinta Limingassa.

Ikä- ja sukupuolirakenne

Väestön ikärakenne Pohjois-Suomessa, varsinkin Pohjois-Pohjanmaalla on painottunut nuorempiin ikäluokkiin kuin koko maassa keskimäärin. Alle 15 -vuotiaiden osuus väestöstä on varsin suuri kaikissa Pohjois-Pohjanmaan kunnissa, suurimmillaan Oulunsalossa. Lasten osuus on kasvanut viidentoista vuoden aikana voimakkaasti etenkin Oulun ympäristökunnissa, kuitenkin eniten Merijärvellä. Negatiivisin muutos tässä suhteessa on tapahtunut Raahessa. Työikäisten suhteellinen osuus on yleensä suuri kaupungeissa ja alueen pohjoisimmissa kunnissa. Yli 64 -vuotiaiden osuus on suuri etenkin Oulun läänin keski-osissa, suurin Ristijärvellä ja pienin Oulunsalossa. Viidessätoista vuodessa vanhusikäluokkien osuus on kasvanut eniten Ylitorniolla ja pienentynyt ainoastaan kahdessa kunnassa, Muhoksella ja Siikajoella. Väestön keski-ikä vaihtelee Hailuodon 43 vuodesta Oulunsalon 28 vuoteen. Varsinkin Kainuussa ja Koillis-Lapin kunnissa väestön keski-ikä on muita korkeampi.

Suurin osa Pohjois-Suomen kunnista on sukupuolirakenteeltaan miesvaltaisia. Tuhatta miestä kohti Pohjois-Suomessa oli 997 naista vuonna 1994. Pienin suhdeluku oli Savukoskella. Vain yhdeksässä kunnassa naisia oli enemmän kuin miehiä. Kunnista naisvaltaisina oli Rovaniemi (kuva 36).

Syntyvyys ja kuolleisuus

Syntyvyys oli vuonna 1994 kaikissa Pohjois-Suomen maakunnissa alhaisemmalla tasolla kuin vuonna 1980. Kainuussa syntyvyyden lasku oli erityisen voimakasta vuosien 1983 - 1989 välillä. Lapin syntyvyys on noudatellut koko Suomen kehitystä. Pohjois-Pohjanmaan syntyvyysluvut ovat olleet koko tarkastelujakson ajan korkeimmat. Pohjois-Suomen kun-

nista Pelkosenniemellä on alhaisin syntyvyys sekä matalin hedelmällisyysluku. Hedelmällisyysluku ilmaisee elävänä syntyneiden lasten lukumäärän suhteutettuna 15-44-vuotiaiden naisten määrään. Syntyvyys on suurin Limingassa ja hedelmällisyysluku korkein Yli-Iissä.

Kuolleisuusluvussa ei ole viidentoista vuoden aikana tapahtunut merkittäviä muutoksia. Kunnittaisessa tarkastelussa kuolleisuus oli vuonna 1994 suurinta Puolangalla ja alhaisinta Oulunsalossa. Matalan kuolleisuuden alueita ovat Oulu ympäristökuntineen.

Seutukunnittain tarkasteltuna syntyvyys on korkein Lakeuden ja alhaisin Kehys-Kainuun seutukunnassa. Vastaavasti kuolleisuus on korkein Torniolaakson ja matalin Oulun seutukunnassa. Kuolleisuus ylittää syntyvyyden kolmen seutukunnan alueella, Kehys-Kainuussa, Torniolaaksossa ja Koillis-Lapissa.

Väestöennuste

Tässä katsauksessa tulevaa väestönkehitystä kuvataan Tilastokeskuksen laskeman trendiennusteen avulla. Siinä väestönkehitystä pyritään ennustamaan käyttämällä hyväksi viime vuosina toteutunutta kehitystä. Ennustemallissa on huomioitu sekä syntyvyyden ja kuolevuuden että muuttoliikkeen vaikutus väestönkasvuun. Viimeisin ennuste ulottuu vuoteen 2030 saakka. Sen mukaisesti Pohjois-Pohjanmaan väkiluku kasvaa aina vuoteen 2020 ja Lapin vuoteen 2000 saakka, jonka jälkeen väestö alkaa vähentyä. Kainuussa sen sijaan väestön väheneminen on alkanut jo ennen ennustekauden alkua.

Kunnittaisessa tarkastelussa Oulu ympäristöineen on väestöltään kasvavaa aluetta. Sen sijaan Kainuussa ja Koillis-Lapissa kehitys on päinvastaista. Kainuussa kaikki kunnat menettävät väestöään vuoteen 2030 mennessä. Suhteellisesti suurin lisäys tapahtuu Limingassa. Vastaavasti Ristijärvellä väki vähenee ennusteen mukaan voimakkaimmin.

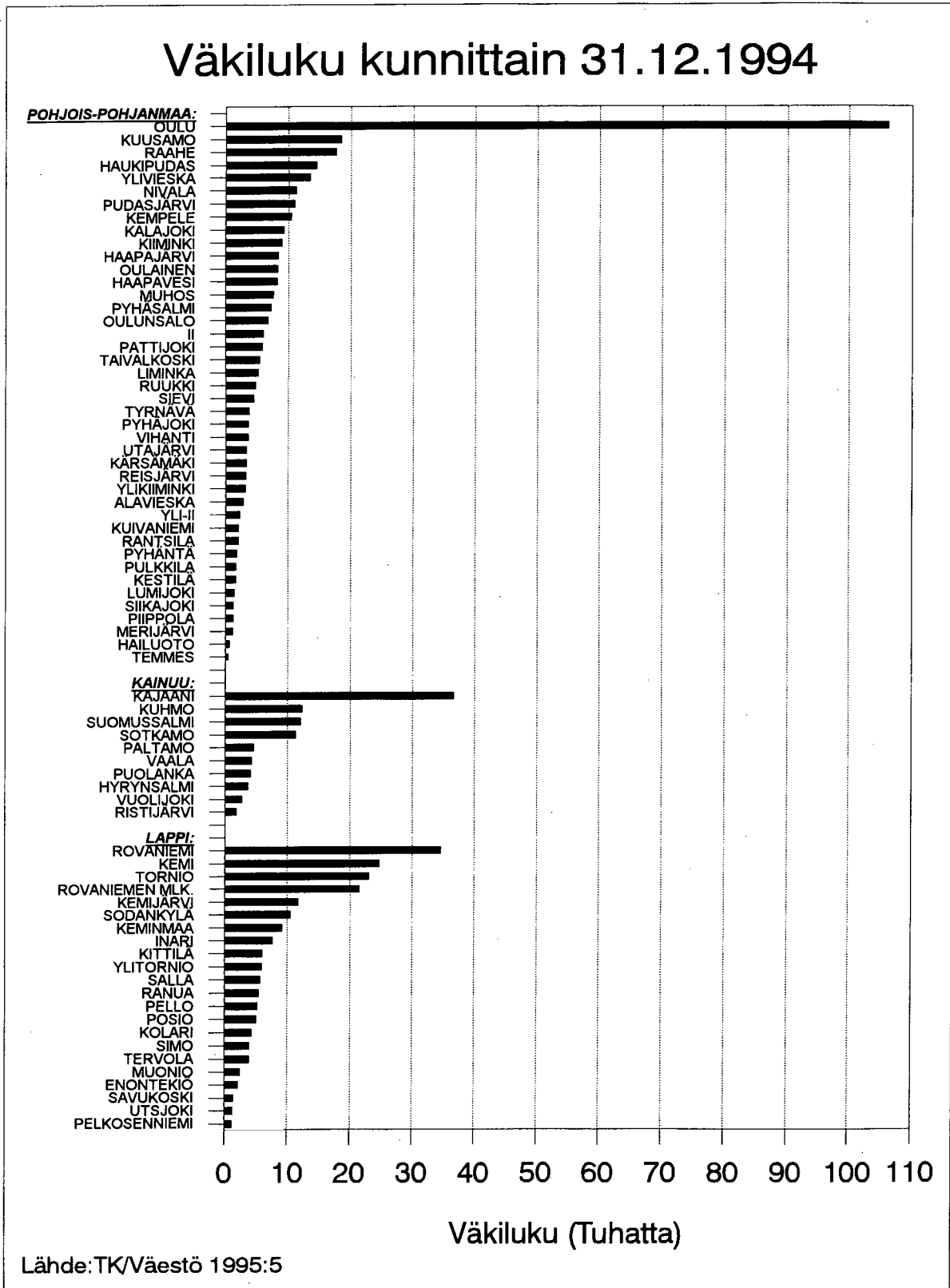
Muuttotase ja ulkomaalaisväestö

Pohjois-Pohjanmaan muuttotase on ollut positiivinen 1980- ja 1990-lukujen alkuvuosina. Lapin ja Kainuun muuttotaseet ovat olleet negatiivisia viimeisen viidentoista vuoden aikana, kun taas koko maan muuttotase on pysytellyt varsin vakaana. Vuonna 1994 Pohjois-Suomessa vain yhdentoista kunnan muuttotase oli positiivinen. Näistä kunnista suurin osa sijaitsee Oulun lähialueella. Kainuussa ei ollut yhtään muuttovoittokuntaa, Lapissakin vain Rovaniemi.

Oulun lääniin muutettiin vuonna 1994 eniten Lapin läänistä ja Uudeltamaalta. Oulun läänin muuttotase oli positiivinen Lapin, Mikkelin ja Pohjois-Karjalan lääneihin nähden. Sen sijaan Lapin läänin muuttotase oli negatiivinen kaikkien läänien suhteen. Suurimmat muuttovirrat suuntautuivat Oulun ja Uudenmaan lääneihin. Vastaavasti eniten tulomuuttoa tuli Oulun läänistä. Kokonaisuudessaan niin Oulun kuin Lapin lääninkin muuttotase oli vuonna 1994 negatiivinen. Suurimmat muuttovirrat tapahtuvat Pohjois-Suomen läänien välillä tai Uudenmaan läänin kanssa.

Vuonna 1994 ulkomaalaisia asui Pohjois-Pohjanmaalla 2098, Kainuussa 375 ja Lapissa 1511 henkeä. Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin ulkomaalaisväestöstä suurimman yksittäisen kansallisuuden muodostavat ruotsalaiset ja Kainuussa venäläiset. Kainuussa ja Lapissa myös entisen Jugoslavian alueelta lähteneitä on varsin paljon, Lapissa myös vietnamilaisia. Pohjois-Suomen kunnista Utsjoella, Kittilässä ja Rovaniemellä ulkomaalaisväestön osuus

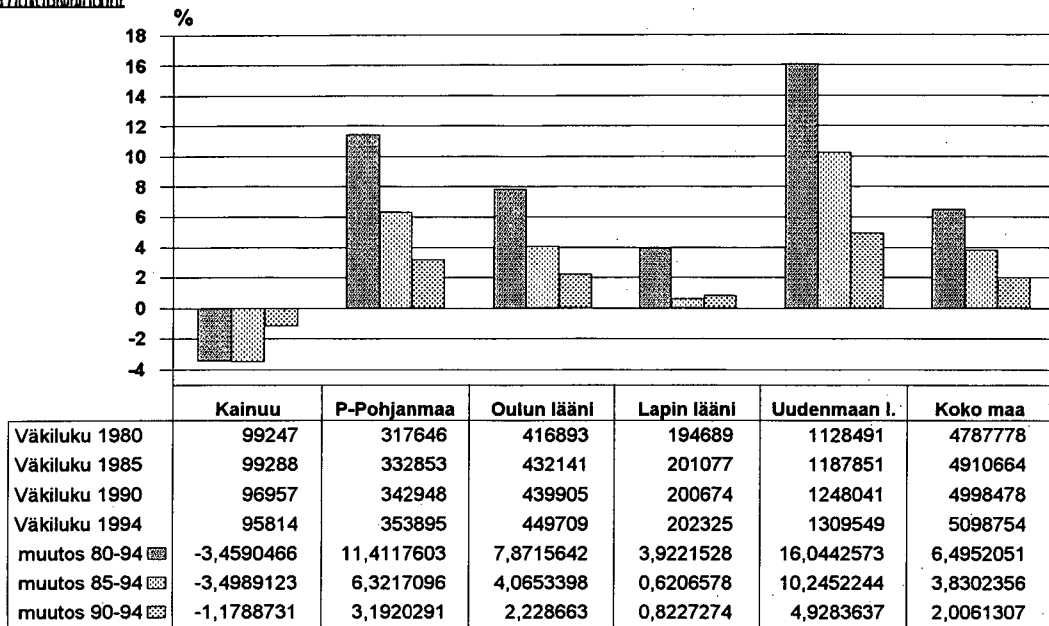
koko väestöstä on suurin. Vastaavasti vähäisin ulkomaalaisten osuus on Puolangalla, Ristijärvellä ja Piippolassa.

Kuva 6. Väkiluku kunnittain 31.12.1994.

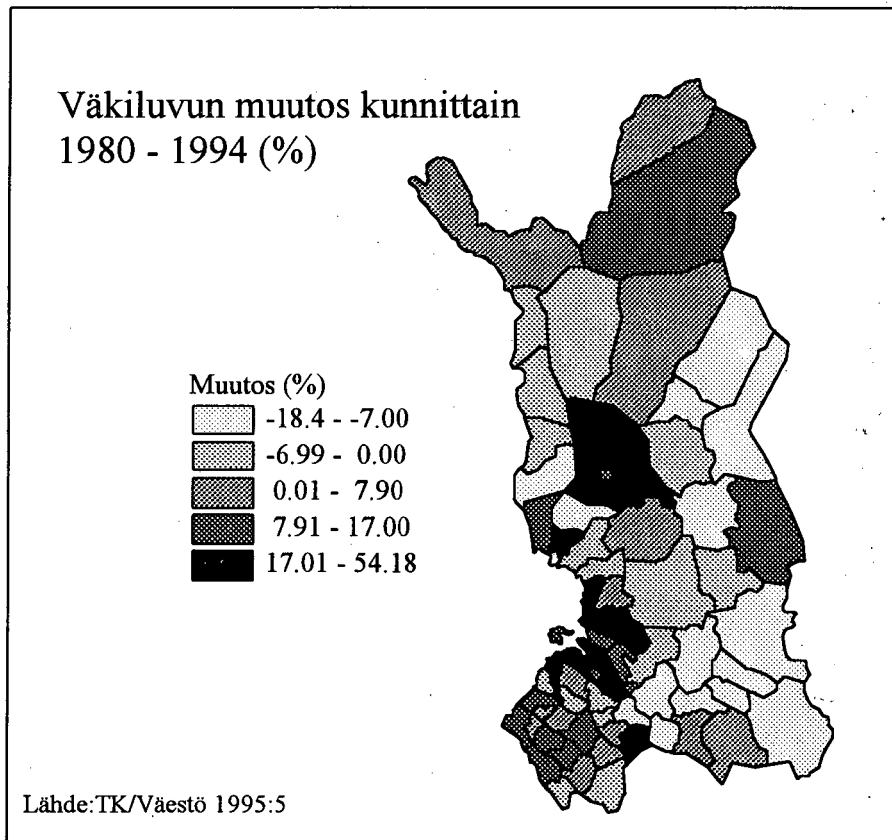

Väkiluvun muutokset alueittain 1980 - 1994

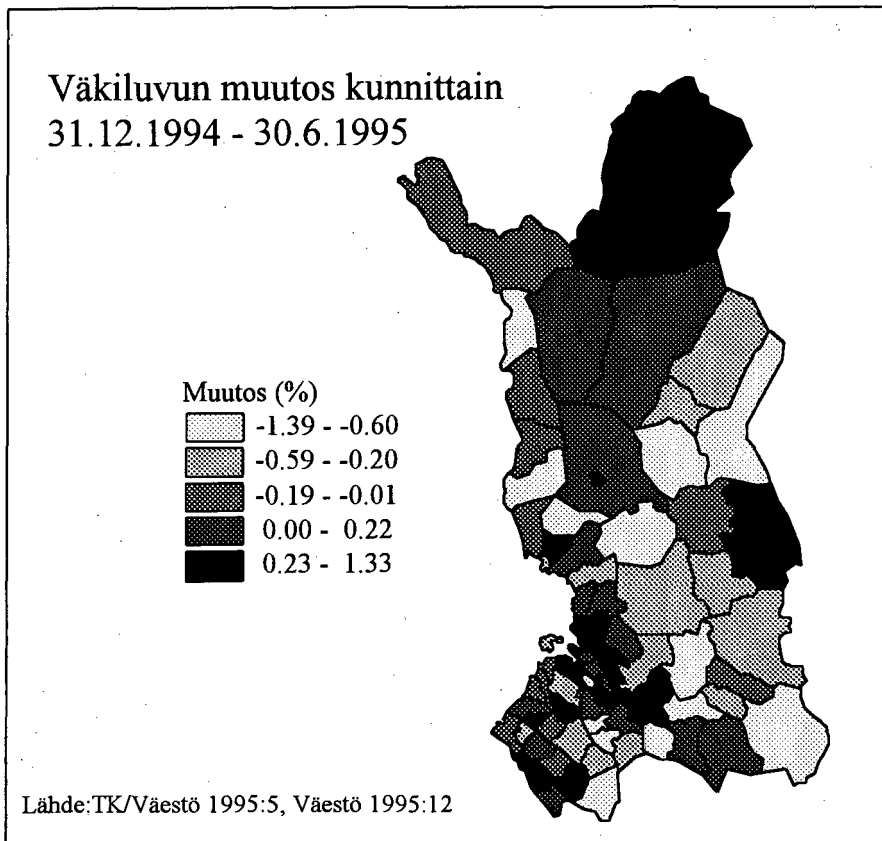

Lähde: TK/Väestö 1995:5

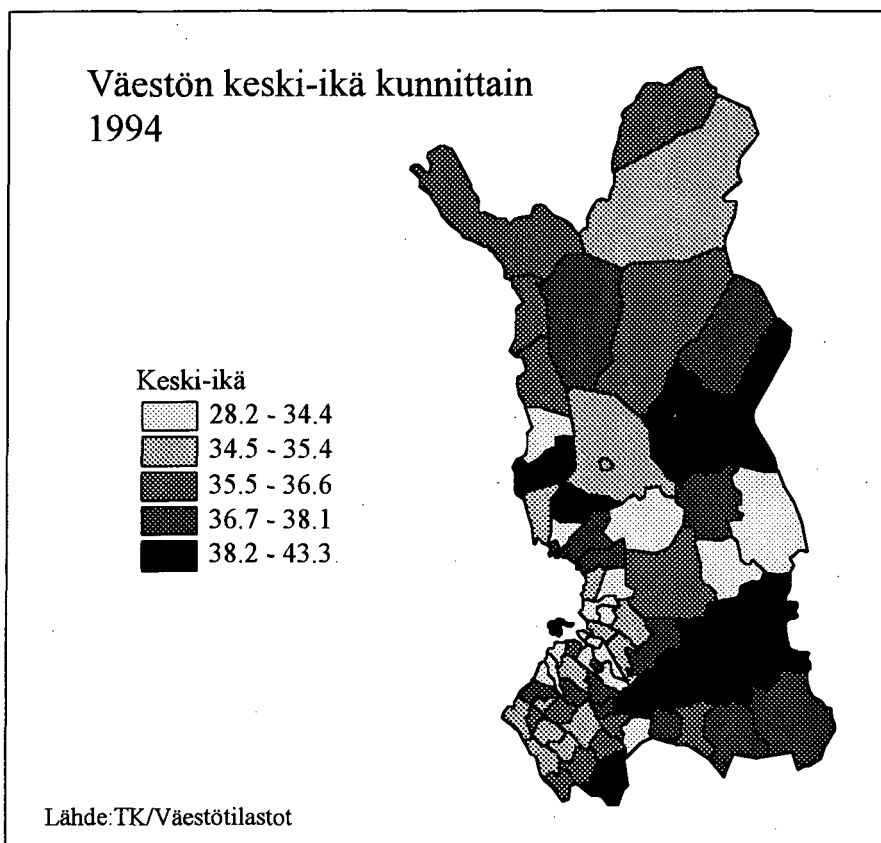
Kuva 7. Väkiluvun muutokset alueittain 1980 - 1994.

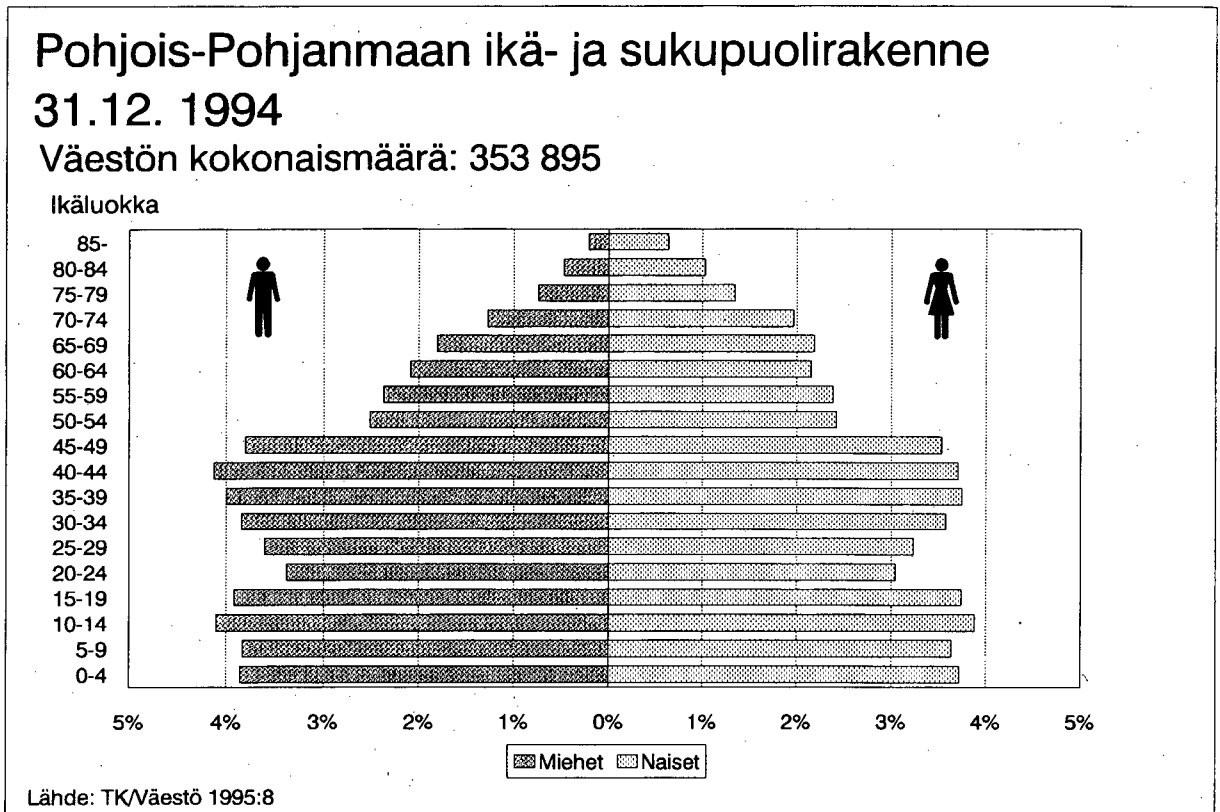
Kuva 8. Väkiluvun muutos kunnittain 1980 - 1994.

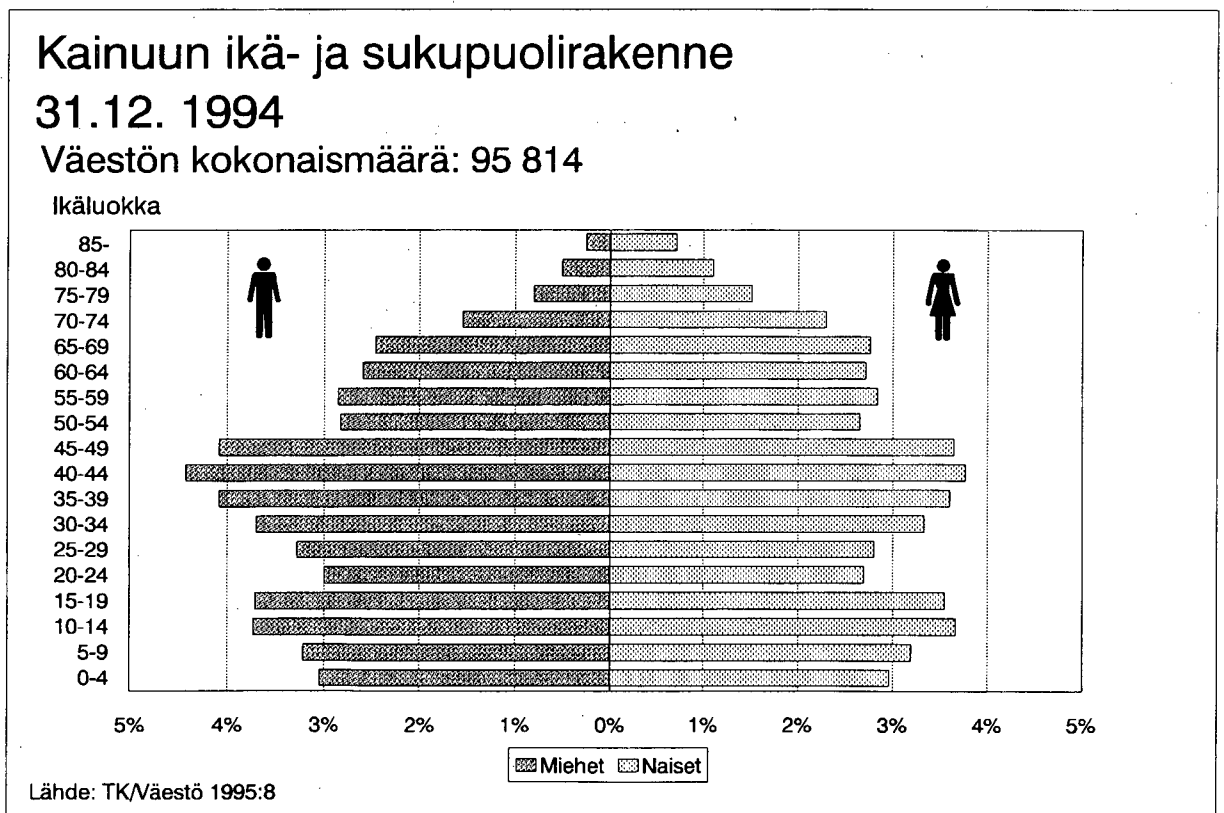
Kuva 9. Väkiluvun muutos kunnittain 31.12.1994 - 30.6.1995.

Kuva 10. Väestön keski-ikä kunnittain 1994.

Kuva 11. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne Pohjois-Pohjanmaalla 31.12.1994.

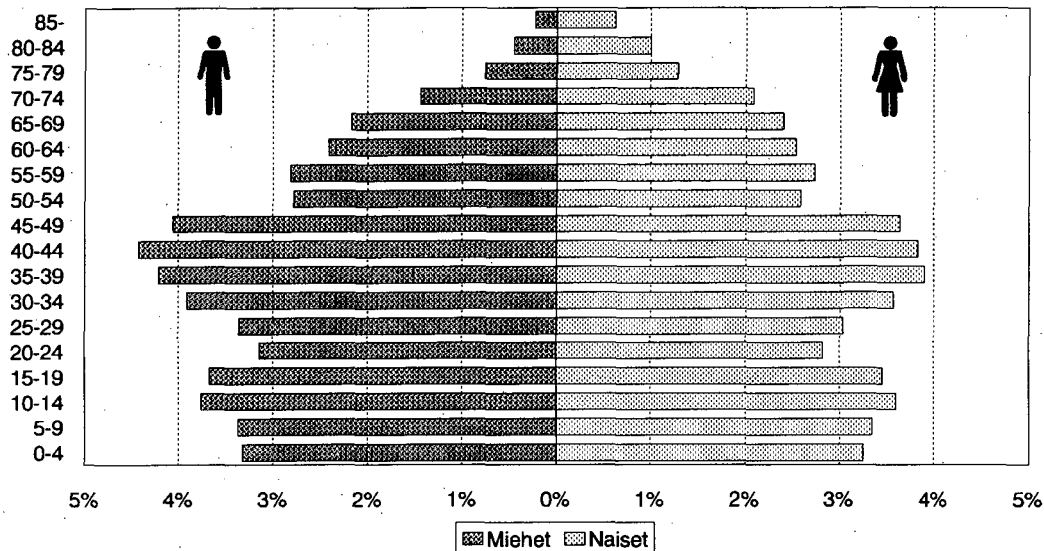
Kuva 12. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne Kainuussa 31.12.1994.

Lapin ikä- ja sukupuolirakenne

31.12. 1994

Väestön kokonaismäärä: 202 325

Ikäluokka

Lähde: TK/Väestö 1995:8

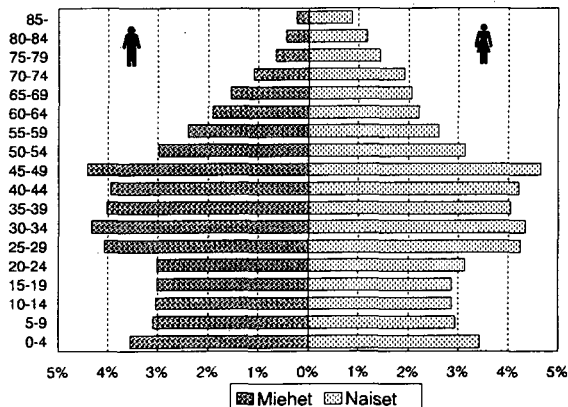
Kuva 13. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne Lapissa 31.12.1994.

Väestön ikä- ja sukupuolirakenne 31.12.1994

Uudenmaan lääni

Väestön kokonaismäärä: 1 309 549

Ikäluokka

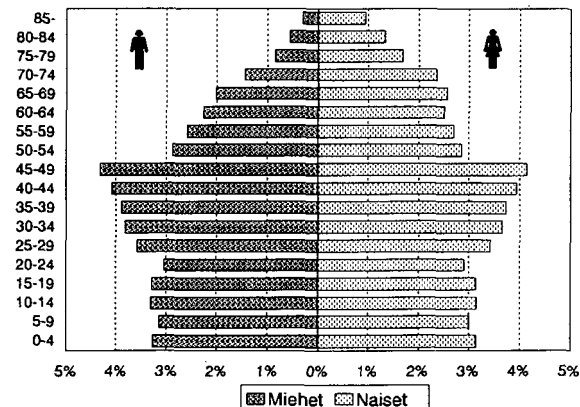

Lähde: TK/Väestö 1995:8

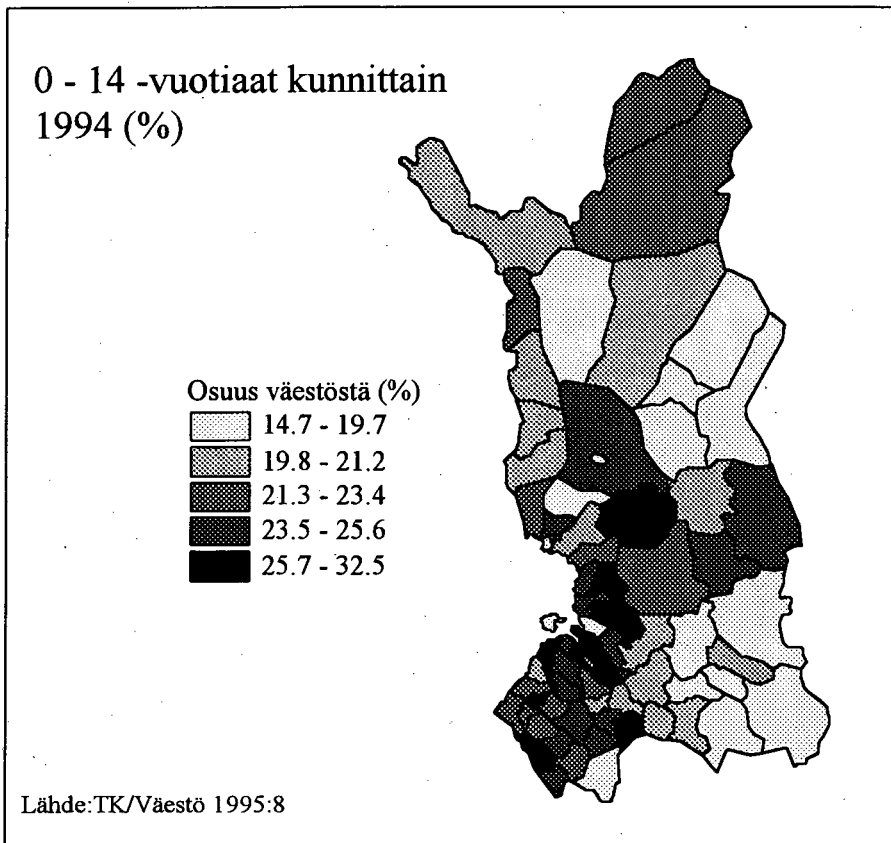
Koko maa

Väestön kokonaismäärä: 5 098 754

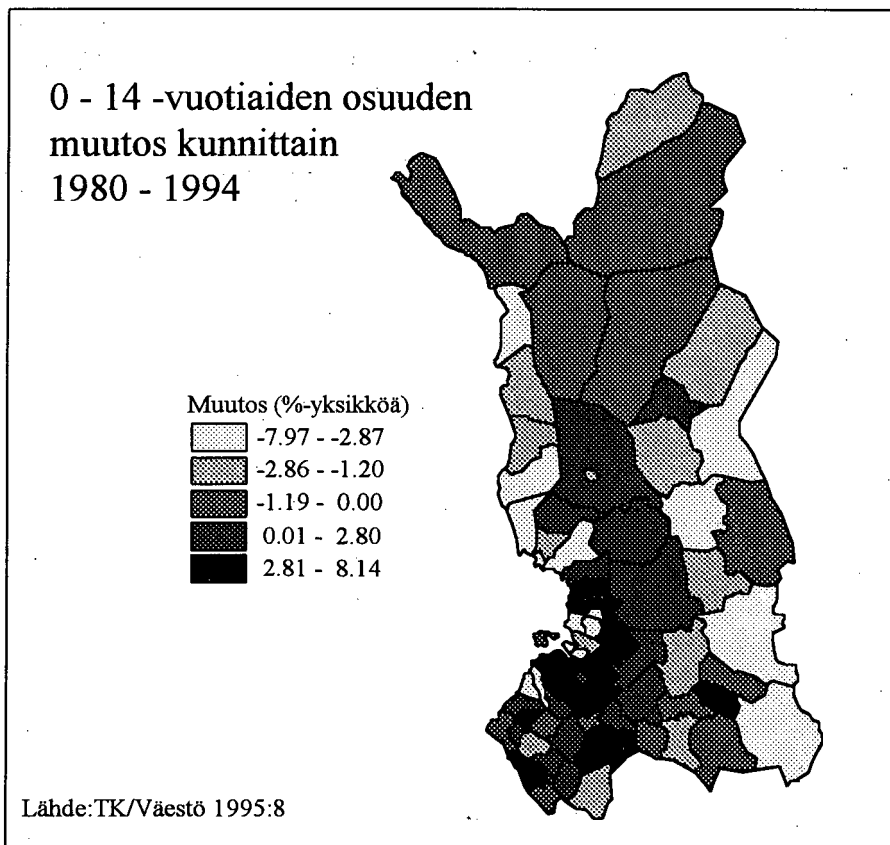
Ikäluokka

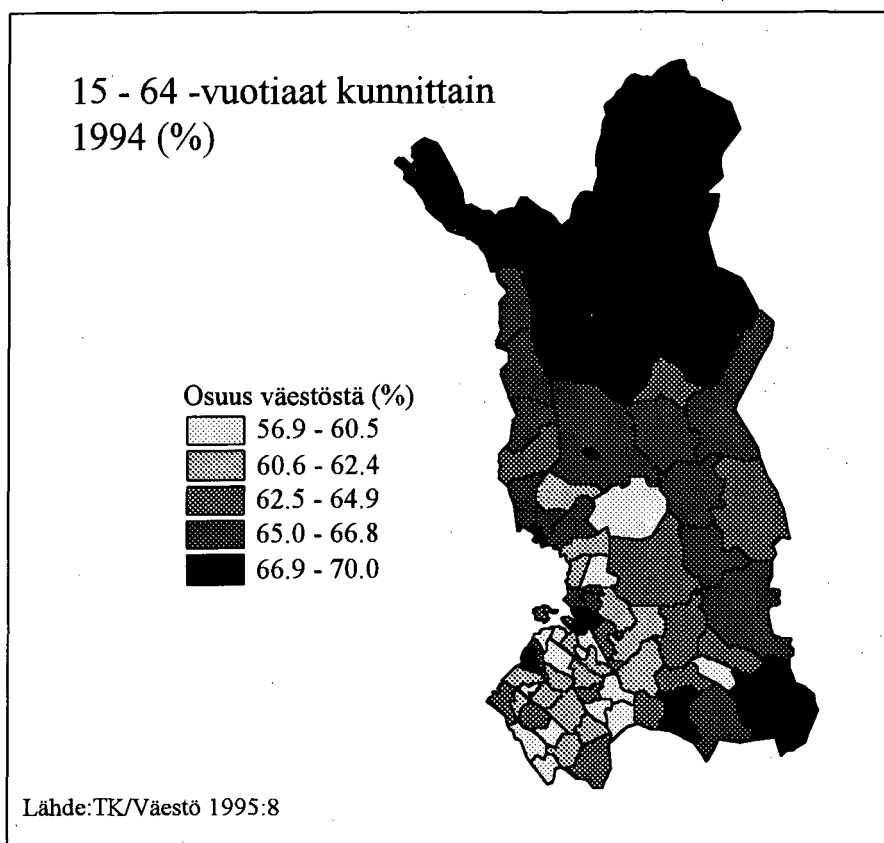
Kuva 14. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne Uudenmaan läänissä ja koko maassa 31.12.1994.

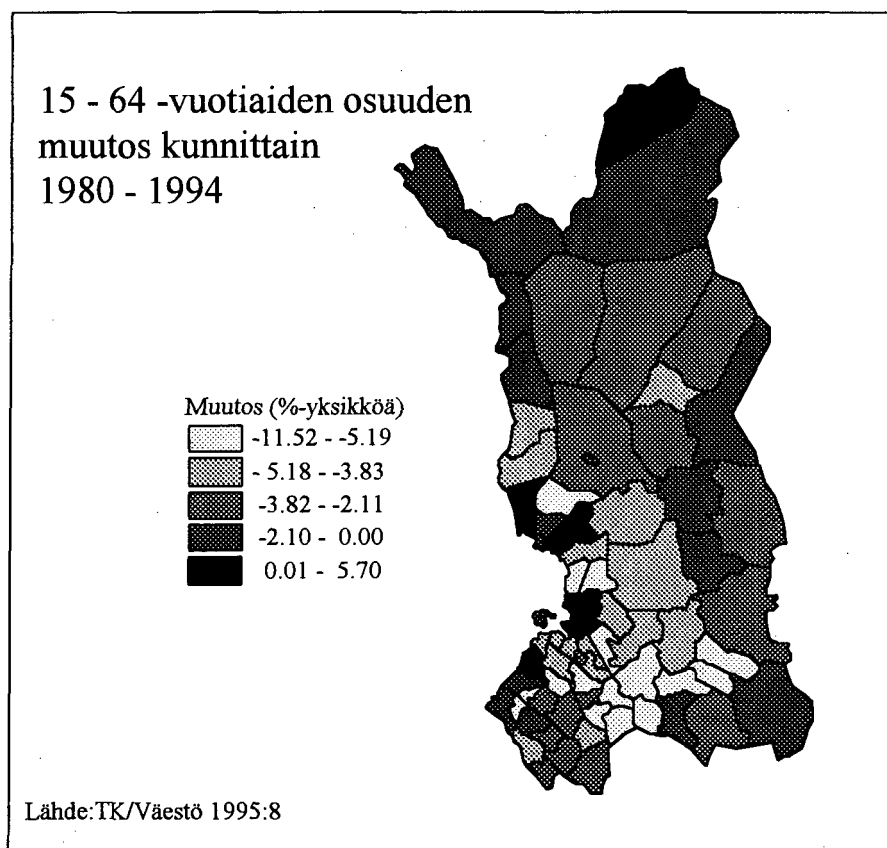
Kuva 15. 0 - 14 -vuotiaat kunnittain 1994.

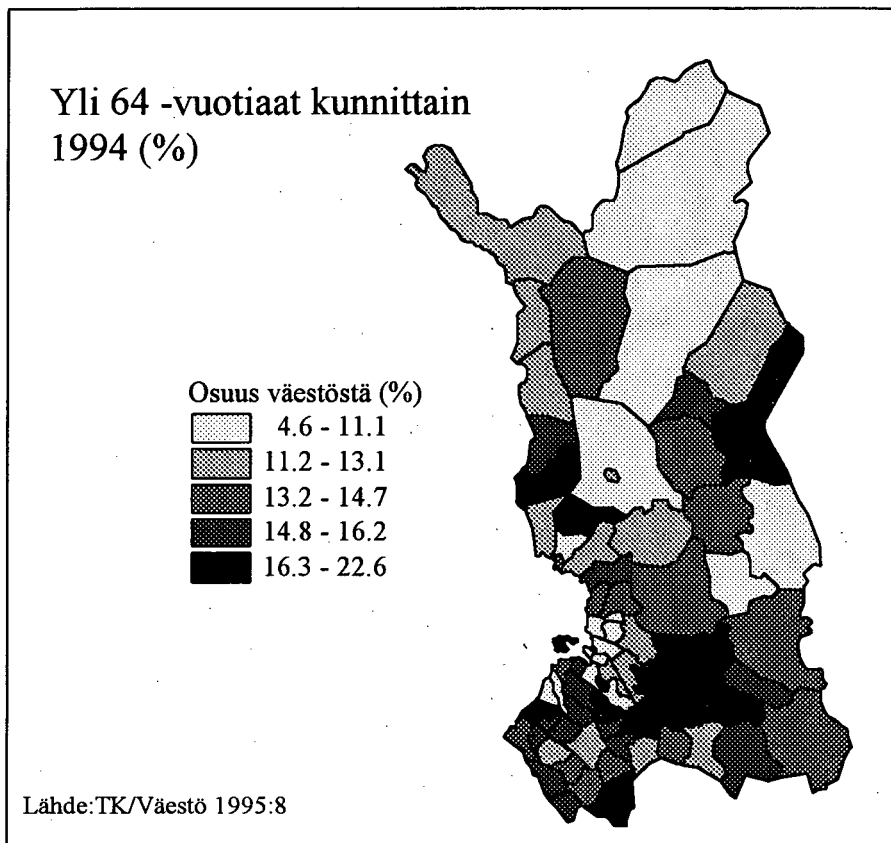
Kuva 16. 0 - 14 -vuotiaiden osuuden muutos kunnittain 1980 - 1994.

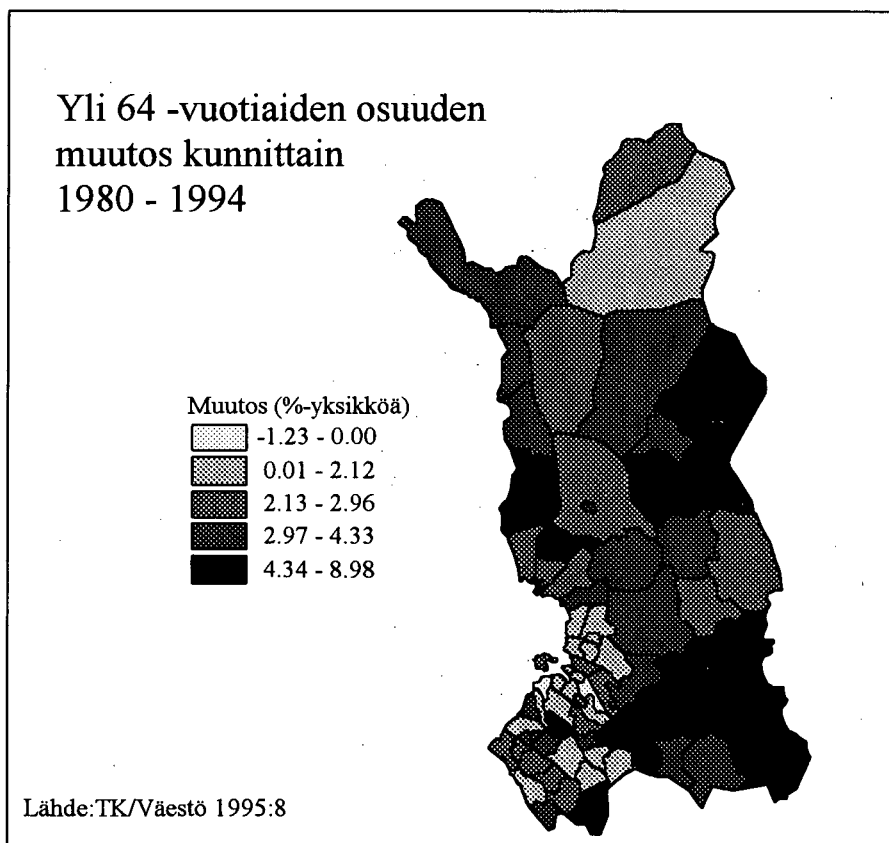
Kuva 17. 15 - 64 -vuotiaat kunnittain 1994.

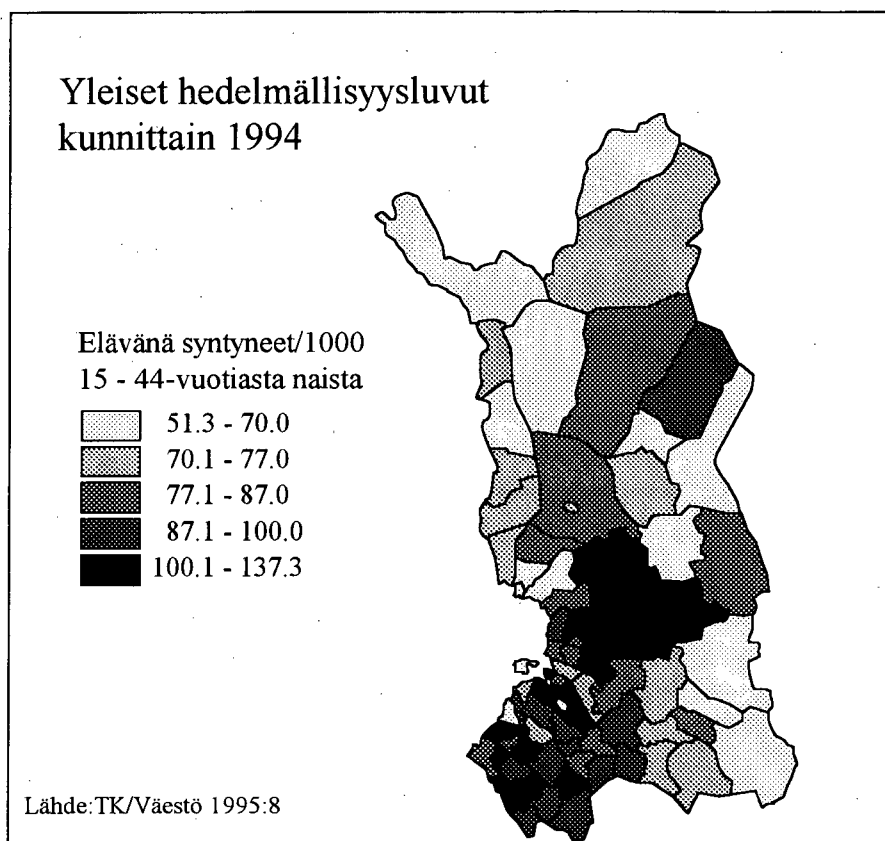
Kuva 18. 15 - 64 -vuotiaiden osuuden muutos kunnittain 1980 - 1994.

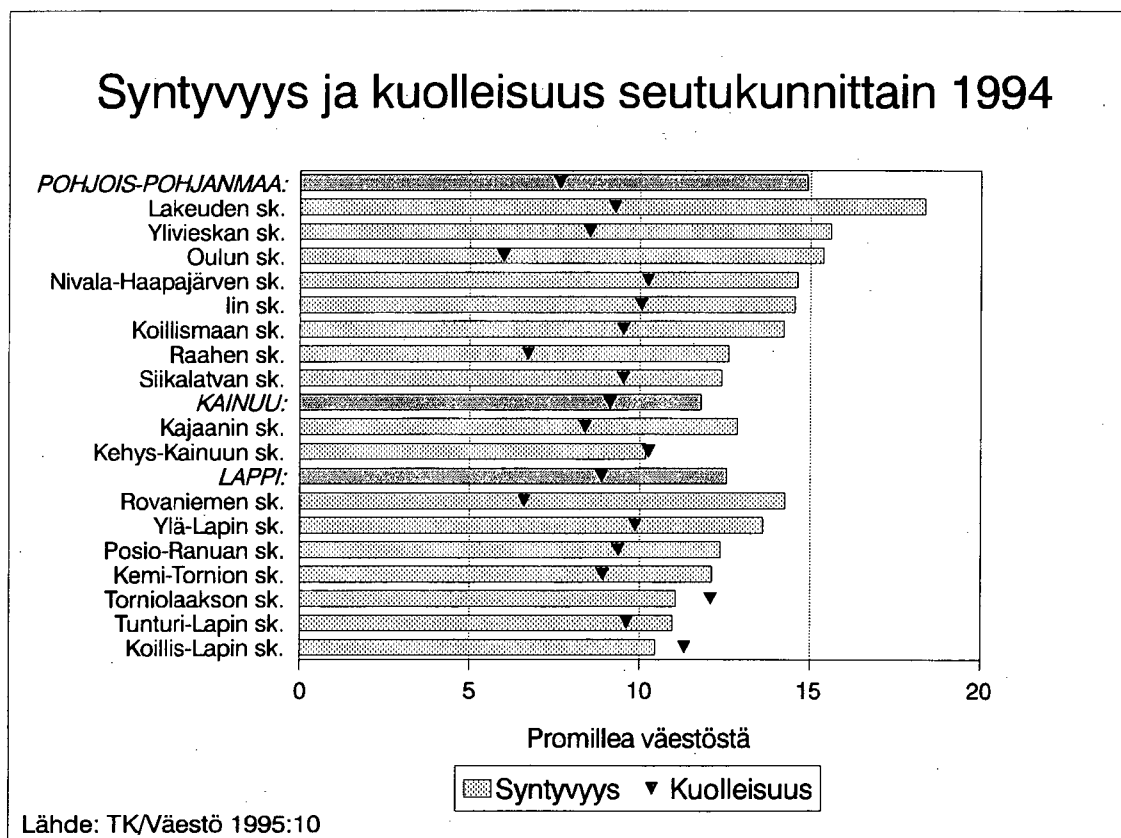
Kuva 19. Yli 64 -vuotiaat kunnittain 1994.

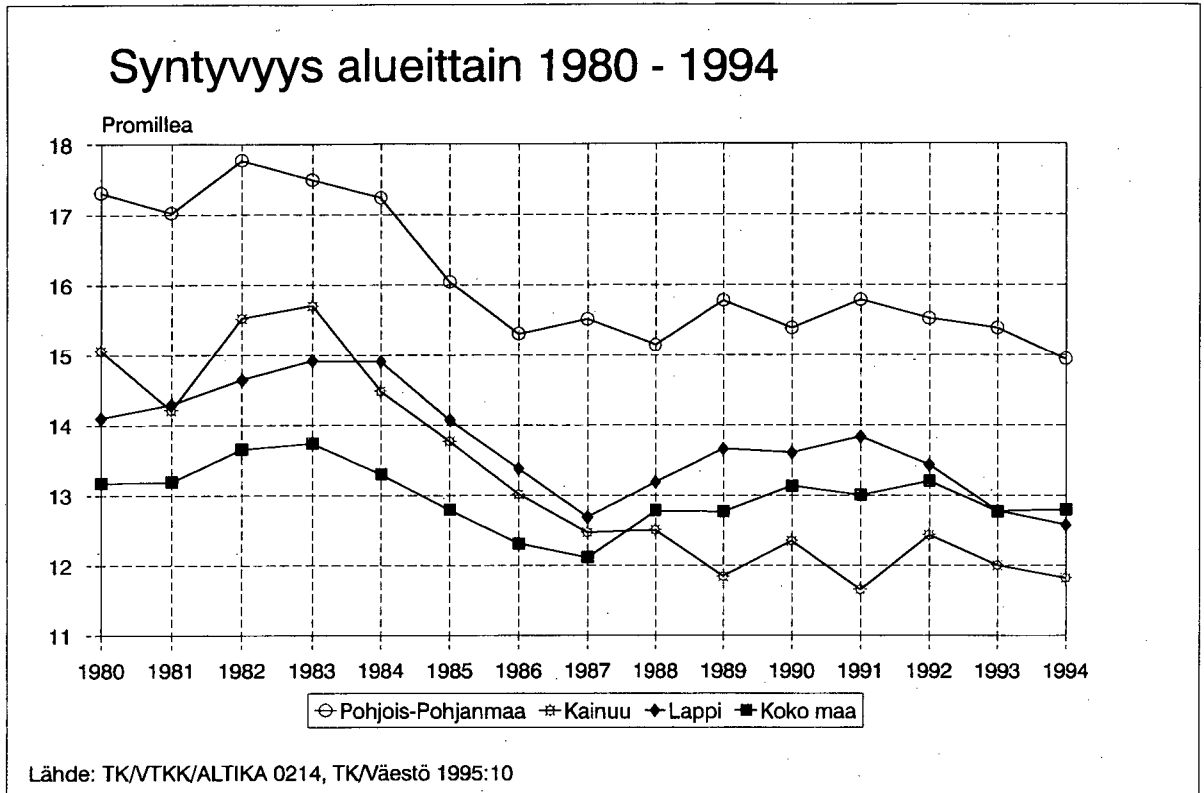
Kuva 20. Yli 64 -vuotiaiden osuuden muutos kunnittain 1980 - 1994.

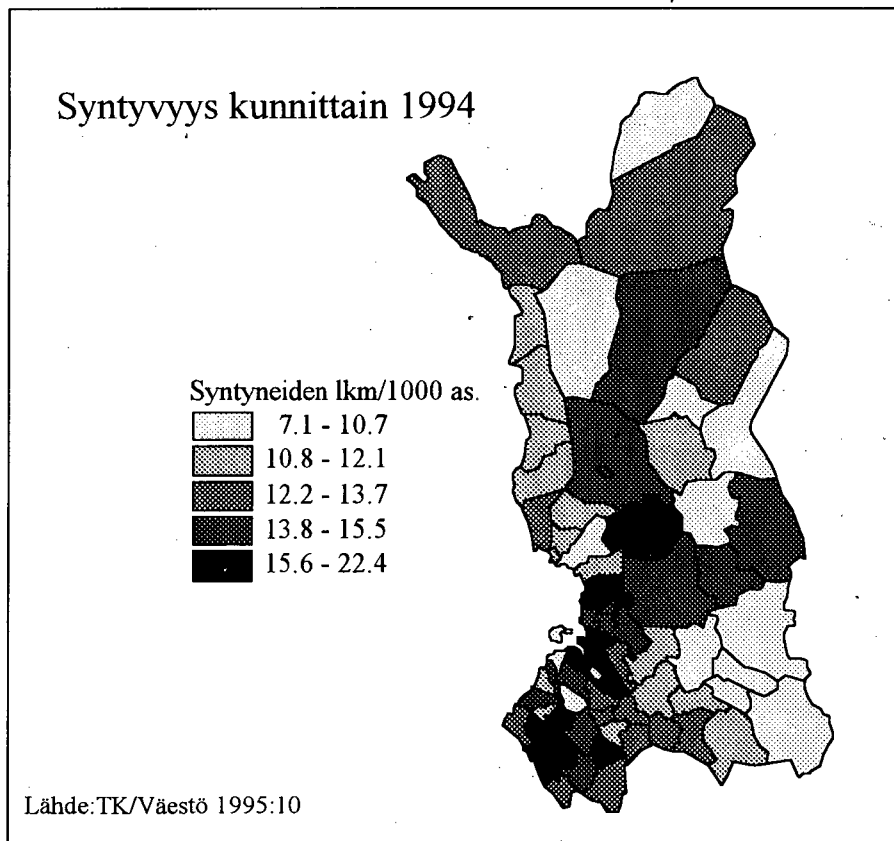
Kuva 21. Yleiset hedelmällisyysluvut kunnittain 1994.

Kuva 22. Syntyvyys ja kuolleisuus seutukunnittain 1994.

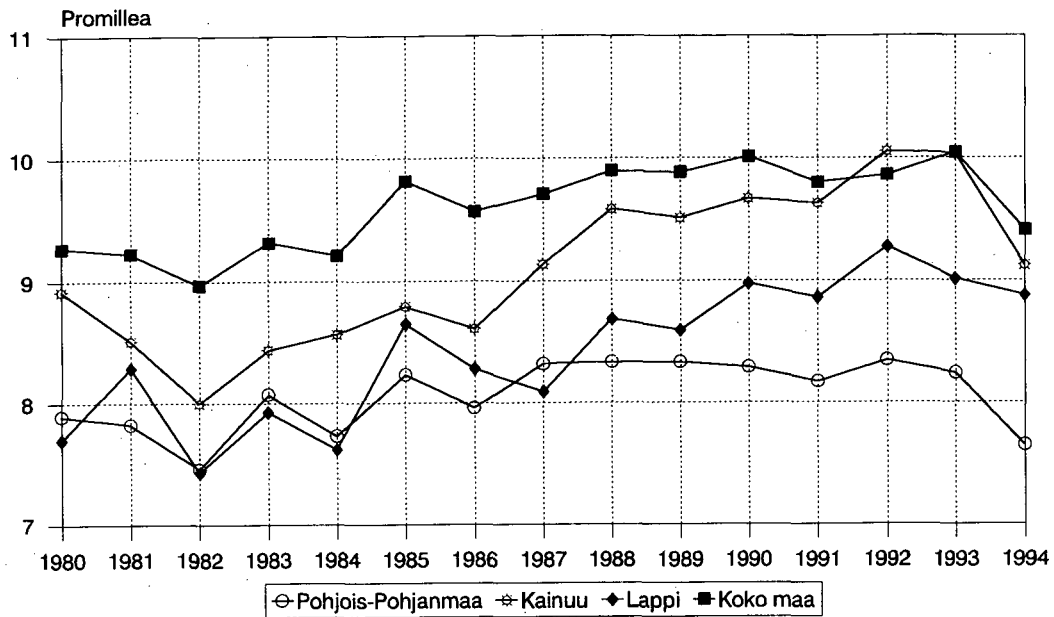

Kuva 23. Syntyvyys alueittain 1980 - 1994.

Kuva 24. Syntyvyys kunnittain 1994.

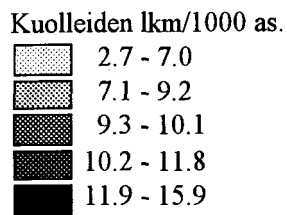
Kuolleisuus alueittain 1980 - 1994

Lähde: TK/VTKK/ALTIKA 0210, TK/Väestö 1995:10

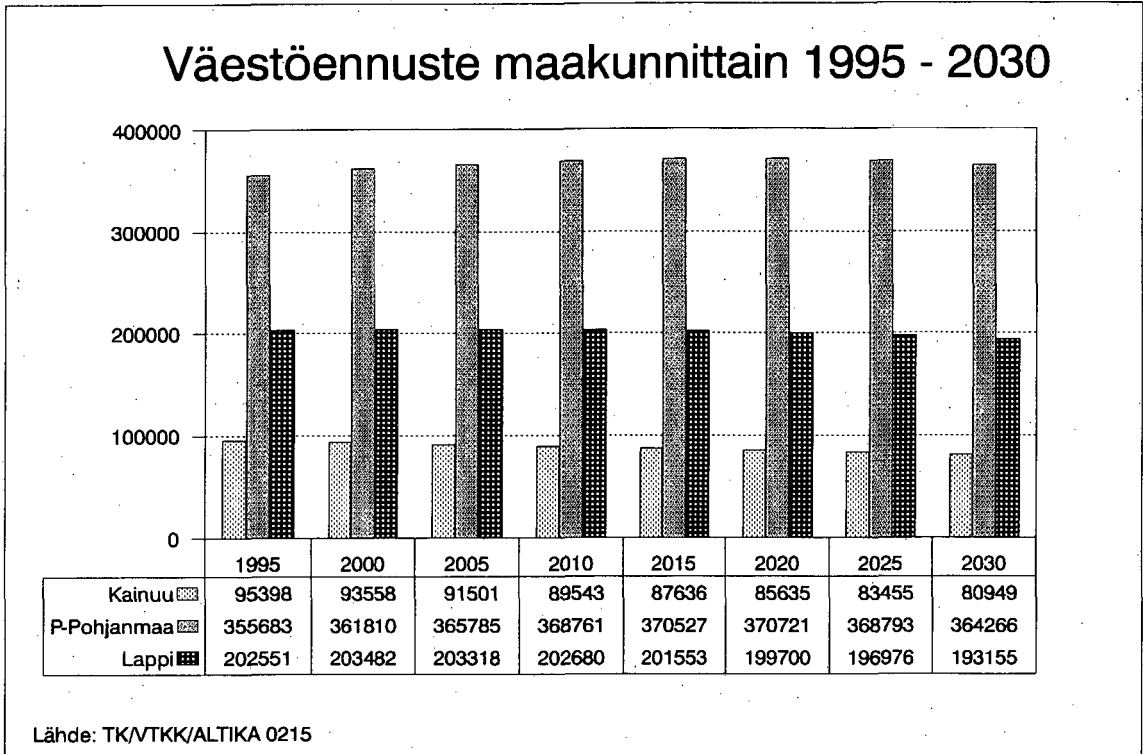
Kuva 25. Kuolleisuus alueittain 1980 - 1994.

Kuolleisuus kunnittain 1994

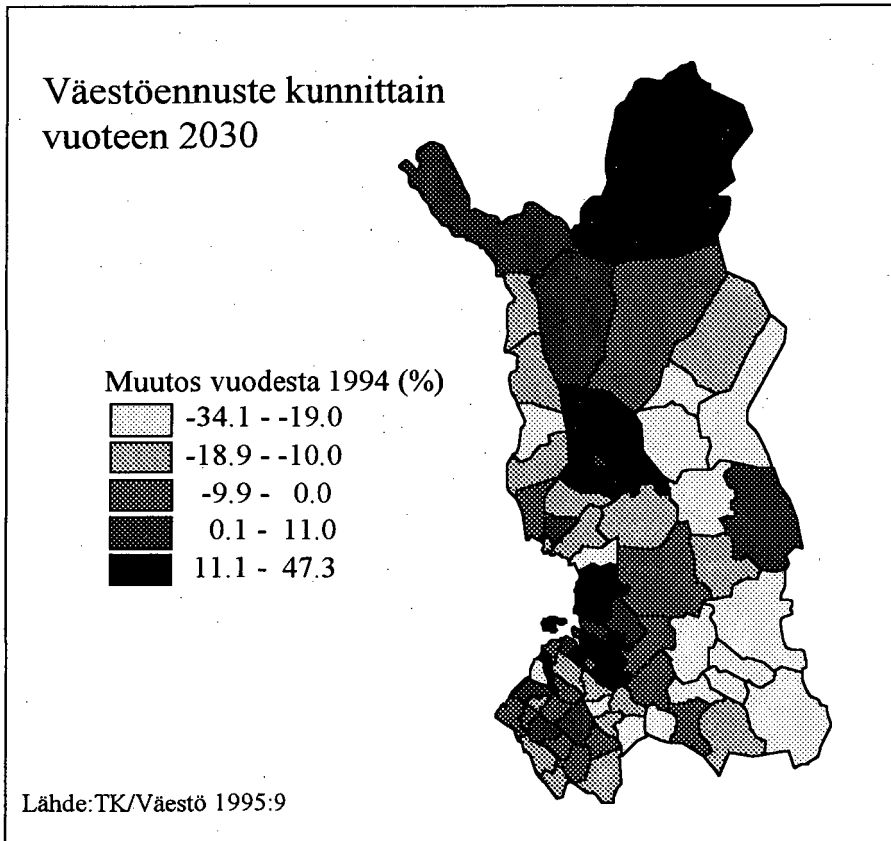

Lähde: TK/Väestö 1995:10

Kuva 26. Kuolleisuus kunnittain 1994.

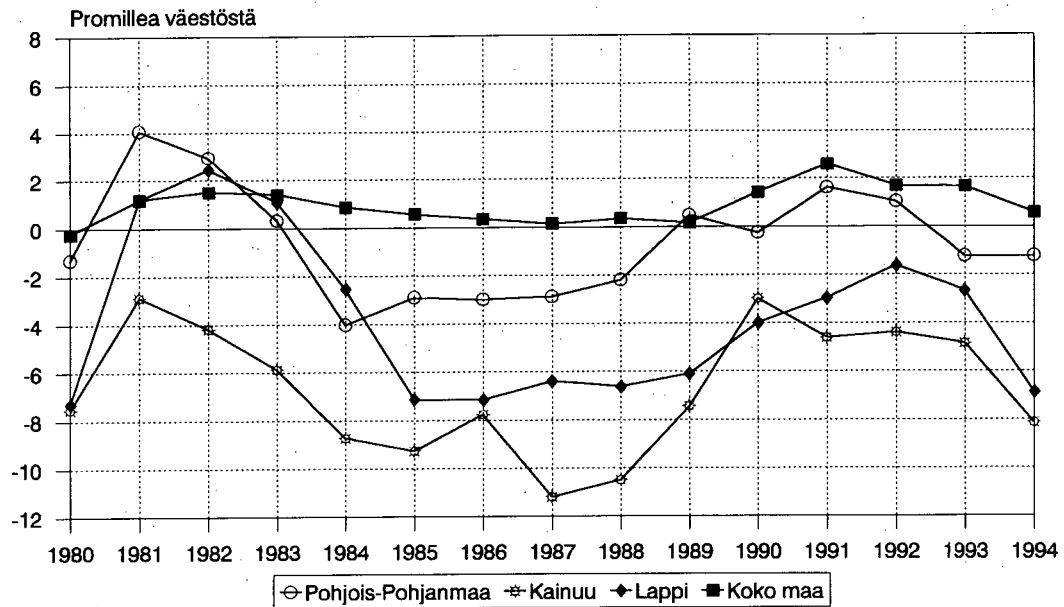

Kuva 27. Väestöennuste maakunnittain 1995 - 2030.

Kuva 28. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2030.

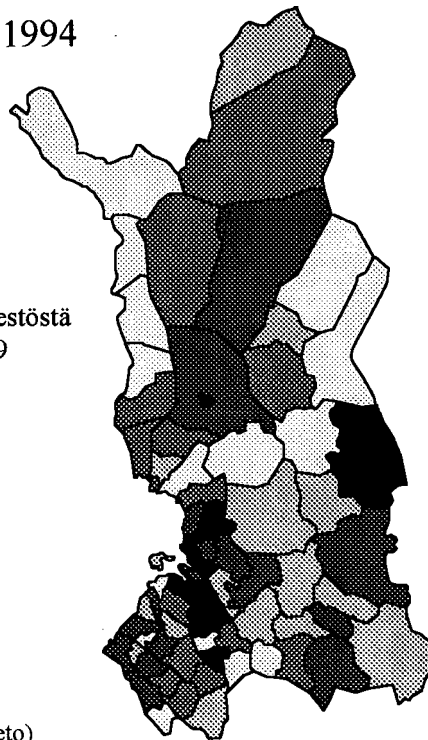
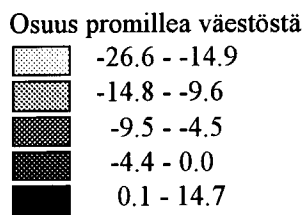
Muuttotase alueittain 1980 - 1994

Lähde: TK/VTKK/ALTIKA 0201 & 0211, TK/Väestö 1995:10

Kuva 29. Muuttotase alueittain 1980 - 1994.

Muuttotase kunnittain 1994

Lähde: TK/Väestö 1995:4 (Ennakkotieto)

Kuva 30. Muuttotase kunnittain 1994.

Suhteellinen muuttovoitto/-tappio kunnittain 1994

POHJOIS-POHJANMAA:

PIIPPOLA
OULU
TYRNÄVA
LUMIJOKI
RANTSILA
TEMMES
LIMINKA
YLI-II
KUUSAMO
HAUKIPUDAS
OULUNSALO
SIEVI
II
PYHÄJOKI
YLIVIESKA
KALAJOKI
KEMPELE
PATTIJOKI
YLIKIIHINKI
UTAJÄRVI
KIIMINKI
OULAINEN
HAAPAVESI
RUUKKI
HAAPAJÄRVI
NIVALA
KÄRSÄMAKI
KUIVANIEMI
KESTILÄ
MUHOS
HAILUOTO
PYHÄSALMI
ALAVIESKA
TAIVALKOSKI
PUDASJÄRVI
VIHANTI
RAAHE
PYHÄNTÄ
PULKKILA
SIIKAJOKI
REISJÄRVI
MERIJÄRVI

KAINUU:

RISTIJÄRVI
SOTKAMO
SUOMUSSALMI
KAJAANI
VAALA
HYRYNSALMI
KUHMU
PUOLANKA
PALTAMO
VUOLIJOKI

LAPPI:

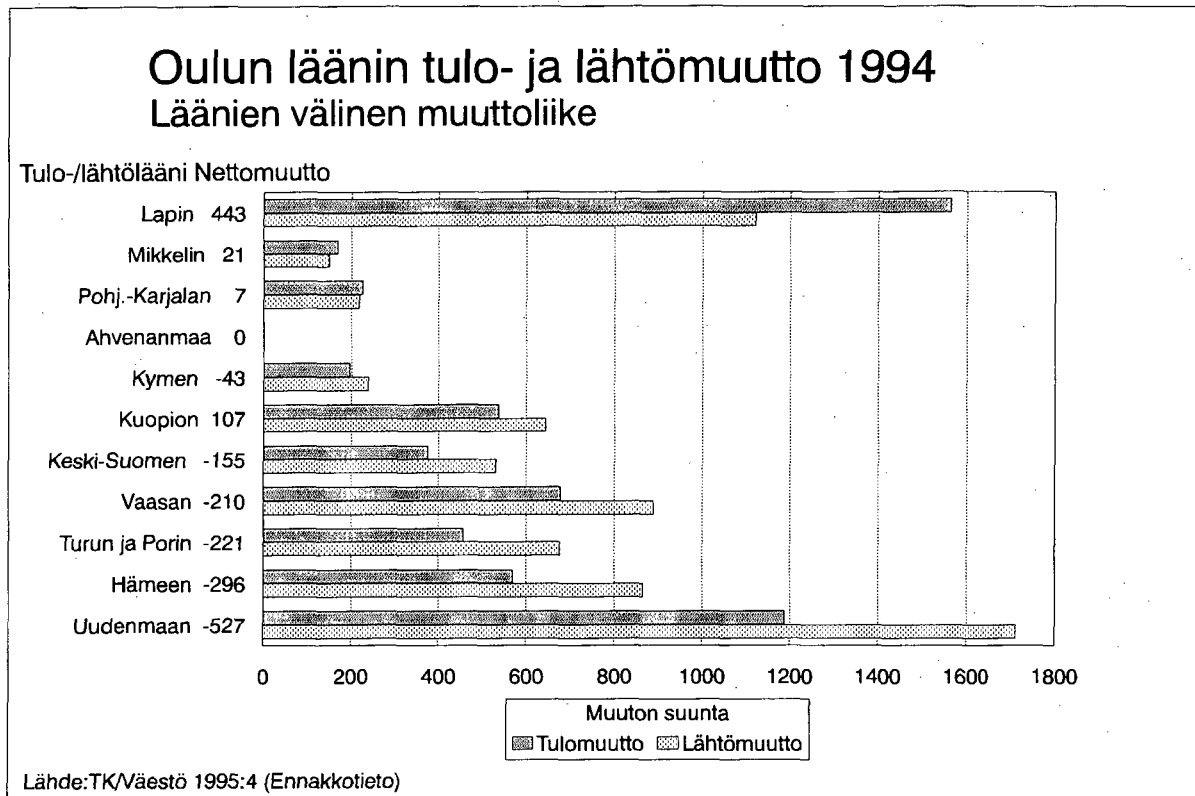
ROVANIEMI
ROVANIEMEN MLK
SODANKYLÄ
KITILÄ
KEMI
KEMIJÄRVI
TERVOLA
INARI
TORNIO
YLITORNIO
PELKOSENNIEMI
UTSJOKI
KEMINMAA
ENONTEKIÖ
SALLA
RANUA
POSIO
SIMO
PELLO
KOLARI
MUONIO
SAVUKOSKI

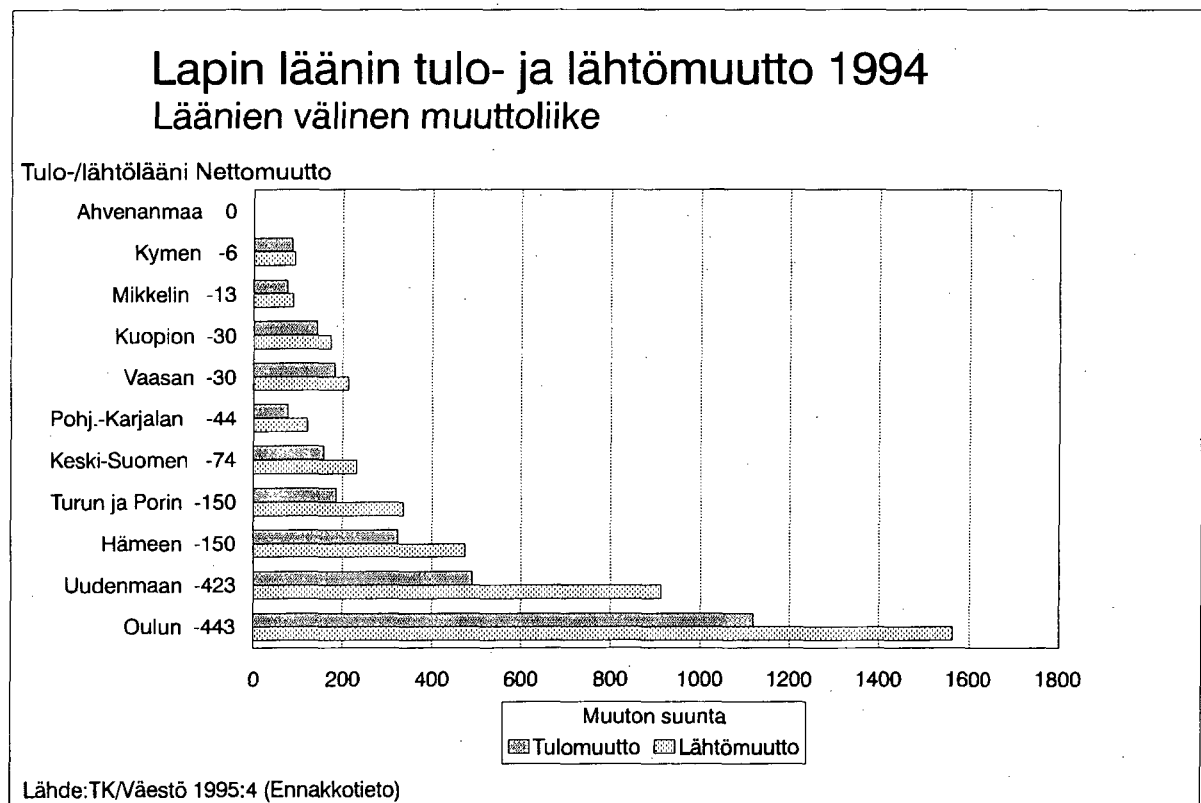
Promillea väestöstä

Lähde: TK/Väestö 1995:4 (Ennakkotieto)

Kuva 31. Suhteellinen muuttovoitto/-tappio kunnittain 1994.

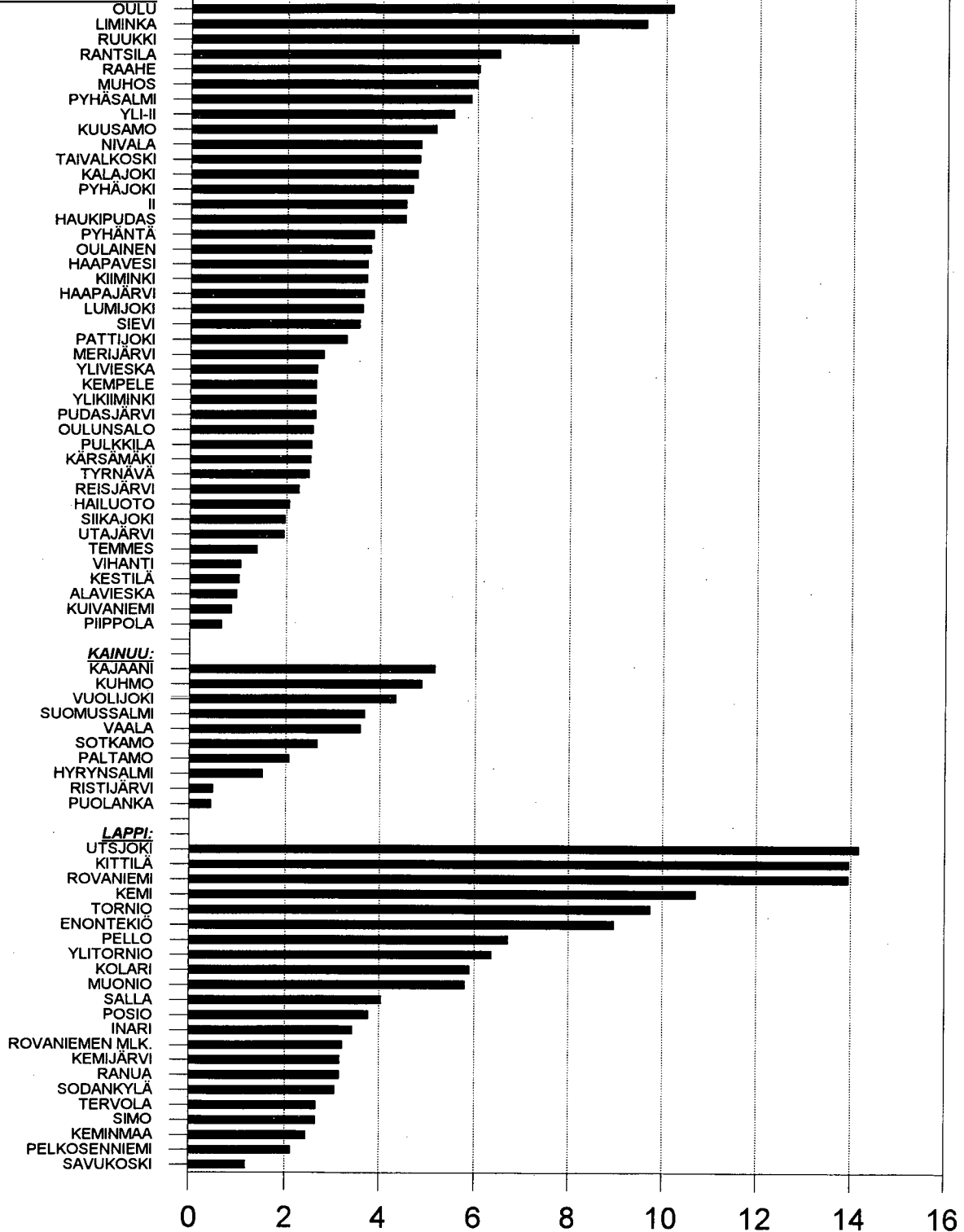
Kuva 32. Oulun läänin tulo- ja lähtömuutto lääneittäin 1994.

Kuva 33. Lapin läänin tulo- ja lähtömuutto lääneittäin 1994.

Ulkomaalaisten osuus kunnittain 1994

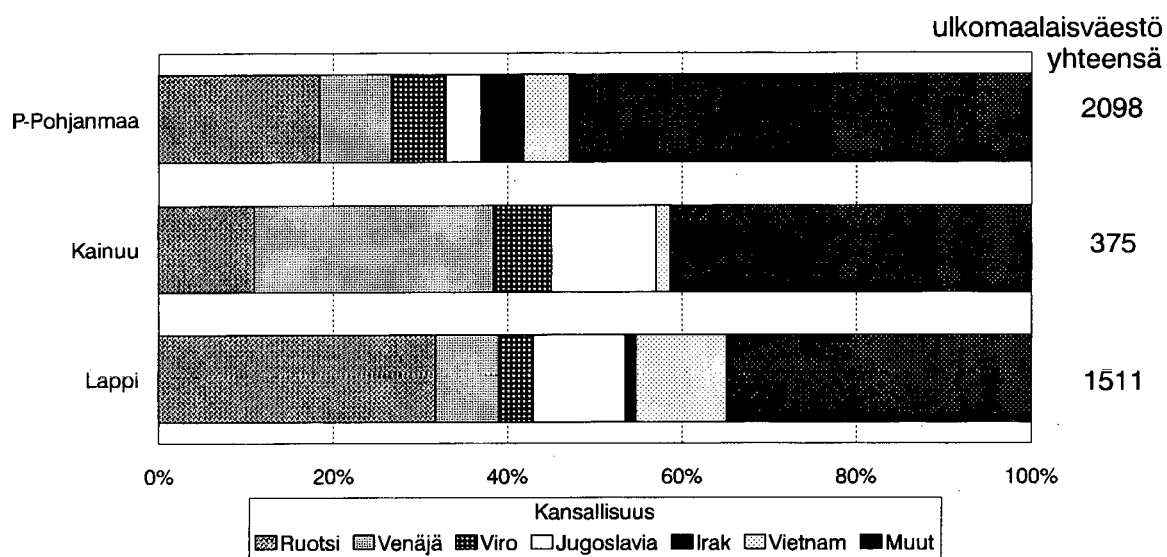
POHJOIS-POHJANMAA:

Lähde: TK/Väestö 1995:8

Kuva 34. Ulkomaalaisten osuus kunnittain 1994.

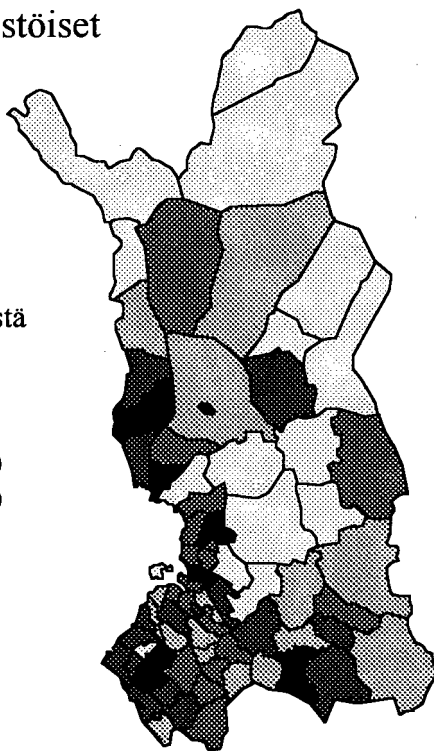
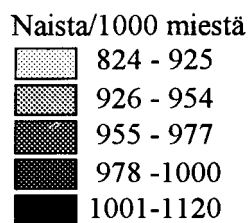
Eri kansallisuuksien osuus ulkomaalaisväestöstä alueittain 1994

Lähde: TK/Väestö1995:8

Kuva 35. Eri kansallisuuksien osuus ulkomaalaisväestöstä alueittain 1994.

Nais- ja miesenemmistöiset kunnat 1994

Lähde:TK/Väestö 1995:5

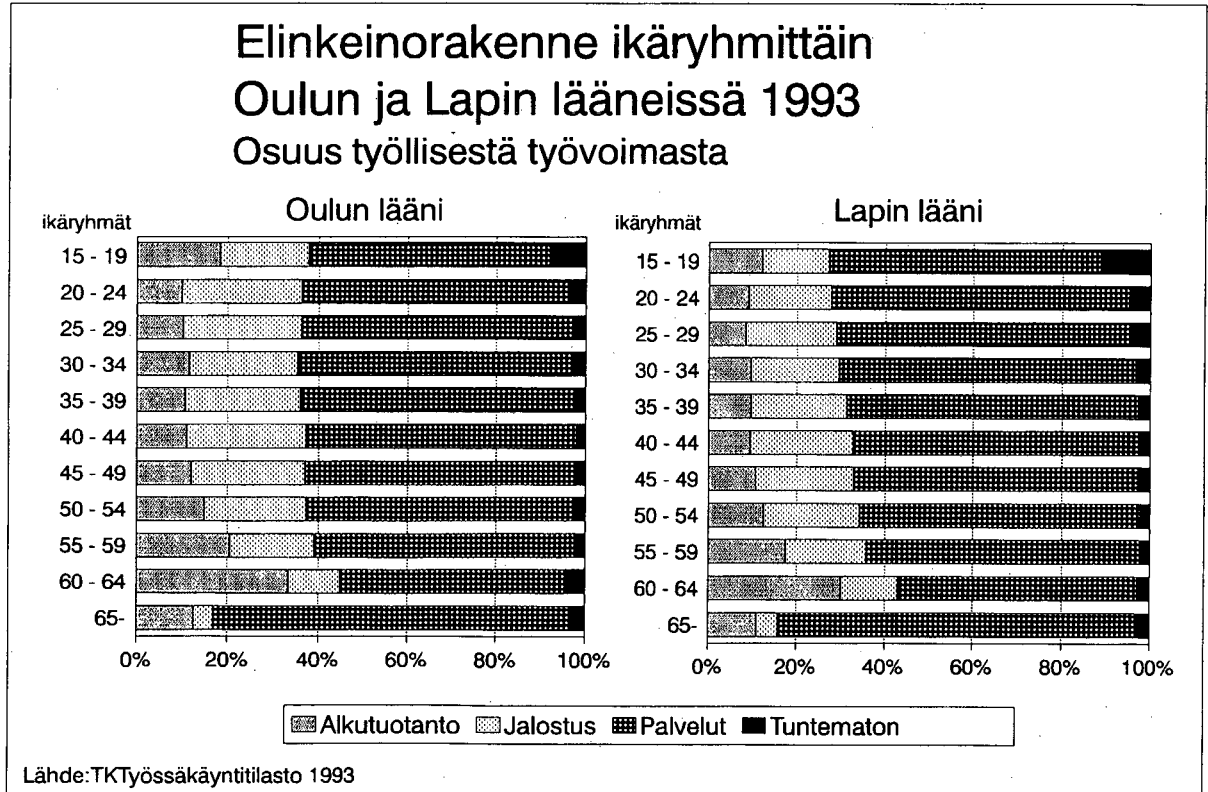
Kuva 36. Nais- ja miesenemmistöiset kunnat 1994.

ELINKEINOELÄMÄ

Oulun ja Lapin läänien elinkeinorakenteessa tapahtuneet muutokset 1970-luvulta lähtien ovat hyvin samankaltaisia, palvelujen työllistävyys on kasvanut alkutuotannon laskiessa. Palvelut työllistävät nykyään Lapin läänin asukkaita suhteellisesti hieman enemmän kuin Oulun läänissä ja koko maassa keskimäärin. Myös maakunnittaisessa tarkastelussa Lappi on palveluvaltaisim. Alkutuotannon osuus on Kainuussa Pohjois-Suomen maakunnista suurin. Seutukunnista Rovaniemen seutukunnan palvelusektorin työllistävyys on suurin. Alkutuotannossa työskentelevien osuus on vastaavasti suurin Posio-Ranuan seutukunnassa, lähes 30 % työllisestä työvoimasta.

Vuonna 1993 työllisten työntekijöiden määrä oli Oulun läänissä 149 342 ja Lapin läänissä 66 808 kpl. Alkutuotannon työllistävyys on suurin 60 - 64 -vuotiaiden ikäryhmässä. Palvelujen osuus työllisestä työvoimasta on suurin yli 65 -vuotiaiden ikäryhmässä.

Tilastokeskuksen toimipaikkarekisterin mukaan elokuussa 1995 oli Oulun läänissä 19 700 ja Lapin läänissä 10 300 toimipaikkaa (alv-velvollinen tai työnantaja). Tukku- ja vähittäiskaupan toimipaikkoja oli molemmissa lääneissä suhteellisesti eniten. Kolarissa asukasluvuun suhteutettu toimipaikkojen lukumäärä oli Pohjois-Suomen kunnista suurin, Pattijoel-la vastaavasti pienin. Liikevaihdolla mitattuna kaupan osuus oli Oulun läänissä suurin vuonna 1993, Lapin läänissä taas teollisuuden osuus.

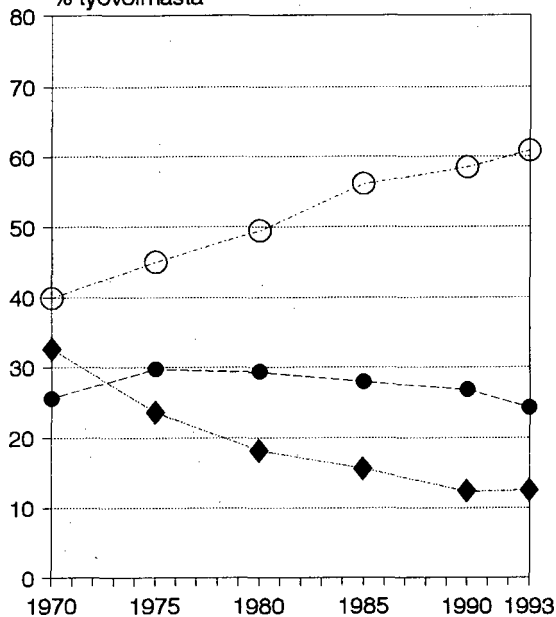

Kuva 37. Elinkeinorakenne iän mukaan Oulun ja Lapin lääneissä 1993.

Elinkeinorakenteen muutos alueittain 1970 - 1993

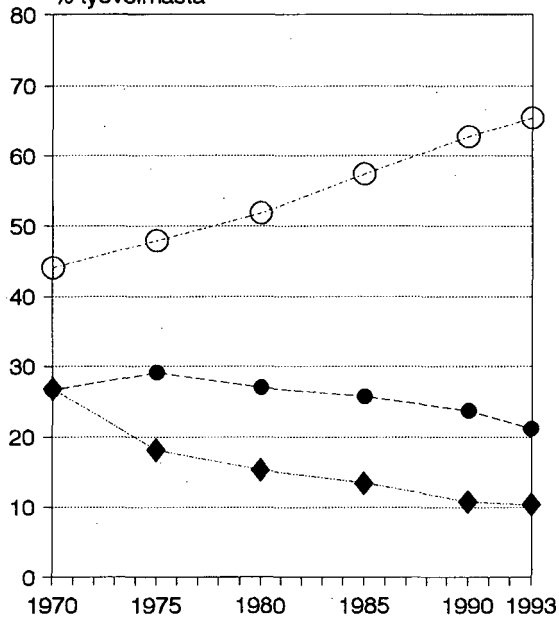
Oulun lääni

% työvoimasta

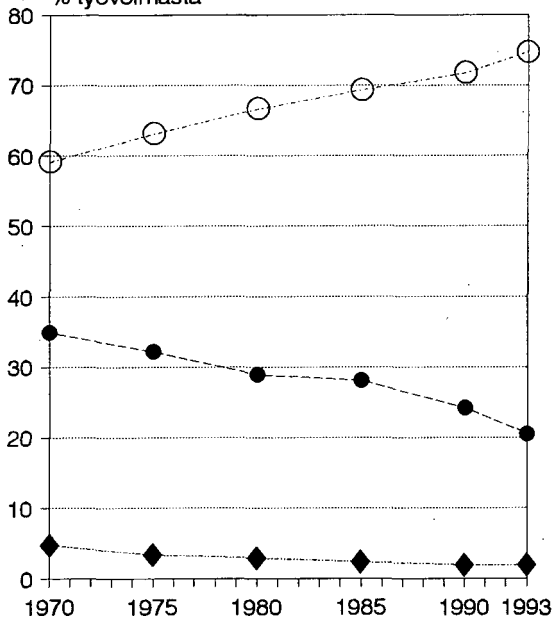
Lapin lääni

% työvoimasta

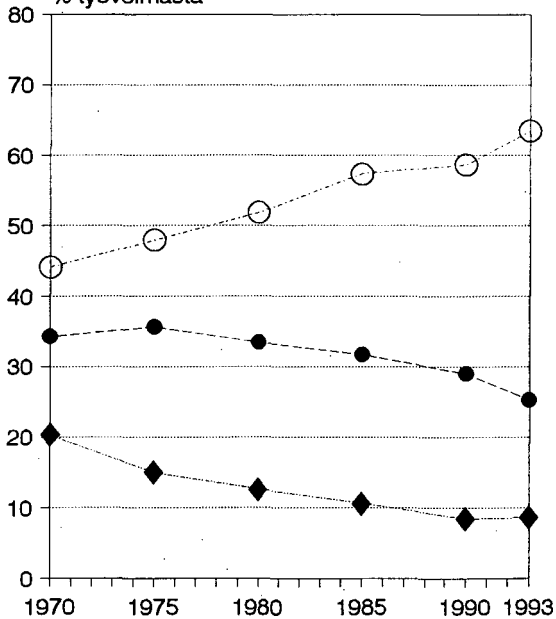
Uudenmaan lääni

% työvoimasta

Koko maa

% työvoimasta

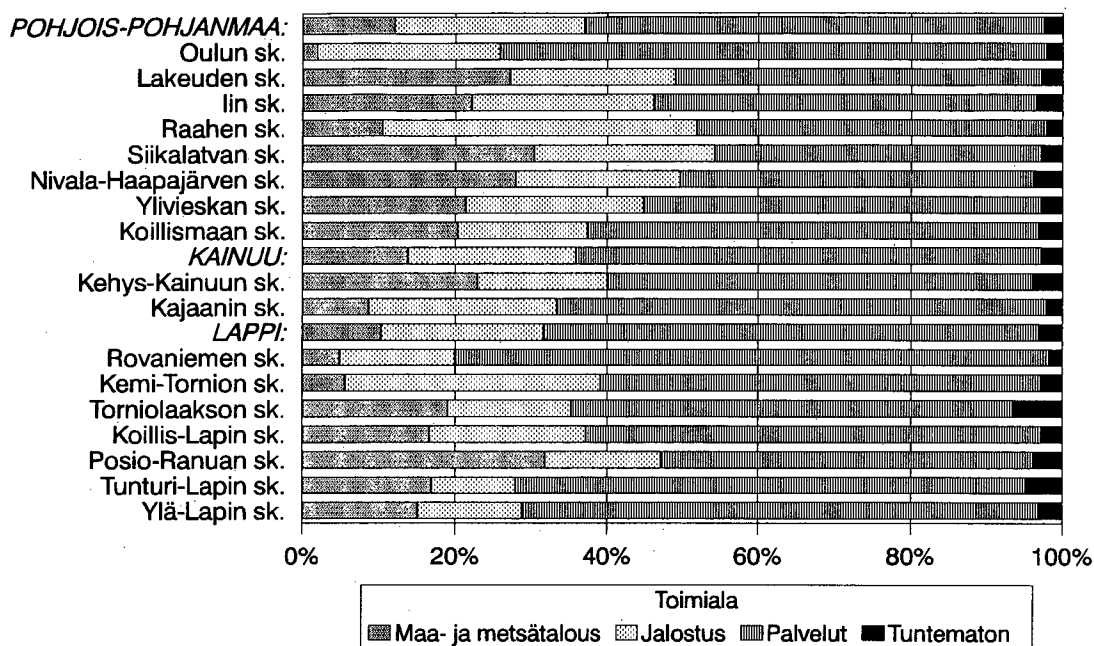

◆ Maa- ja metsätalous   ● Teollisuus   ⊖ Palvelut

Lähde: TK/Kouta 1993, Työssäkäyntitilasto 1993

Kuva 38. Elinkeinorakenteen muutos alueittain 1970 - 1993

Elinkeinorakenne maakunnittain ja seutukunnittain 1993 (Työllinen työvoima)

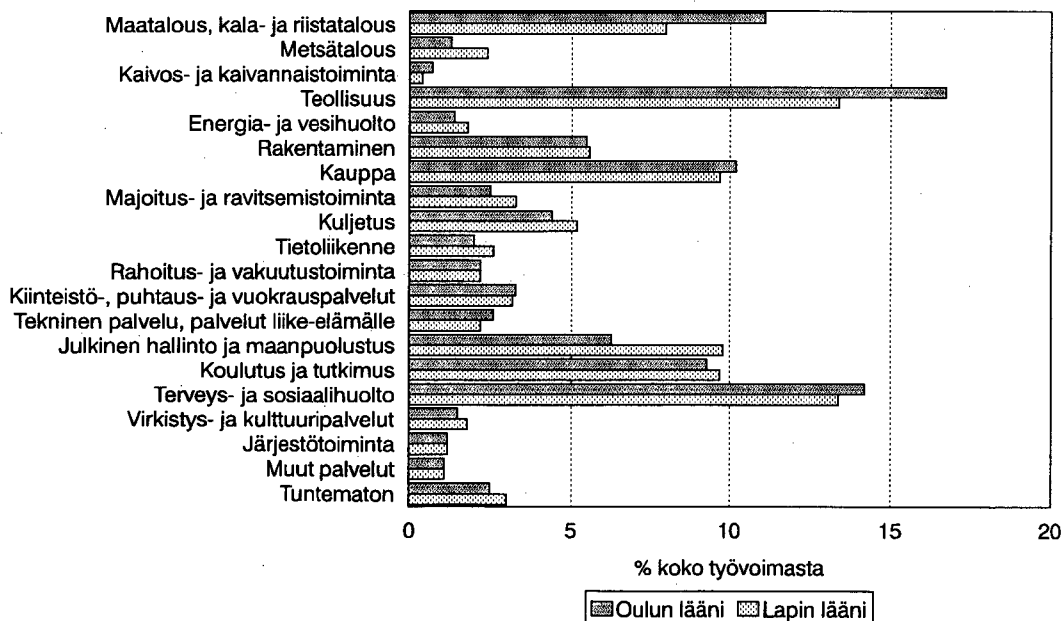

Lähde:TK/Työssäkäyntitilasto 1993

Kuva 39. Elinkeinorakenne maakunnittain ja seutukunnittain 1993.

Elinkeinorakenne Oulun ja Lapin lääneissä 1993

(Työllinen työvoima)

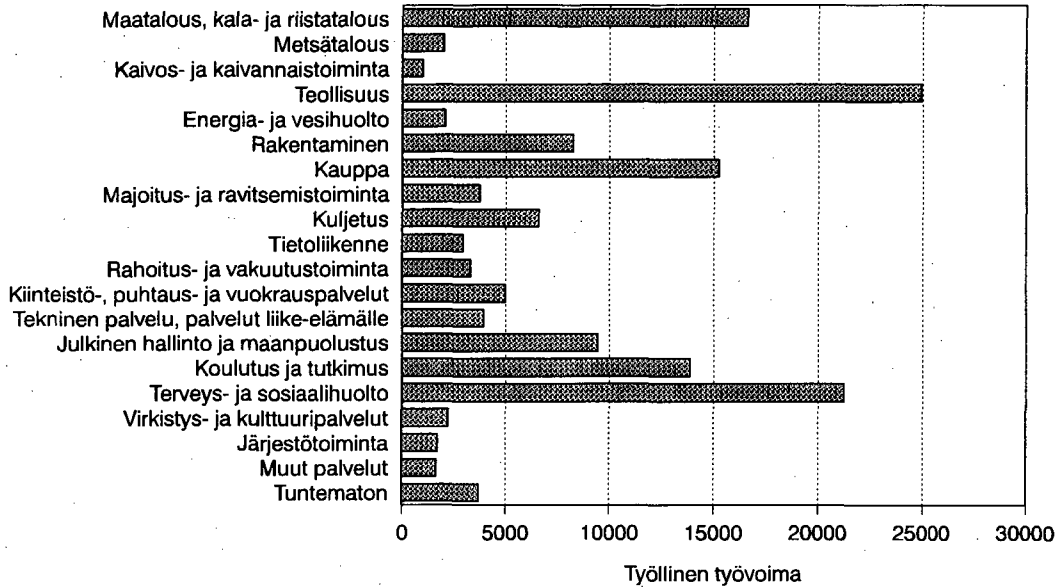

Lähde:TK/Työssäkäyntitilasto 1993

Kuva 40. Elinkeinorakenne Oulun ja Lapin lääneissä 1993.

Elinkeinorakenne Oulun läänissä 1993

(Työllinen työvoima)

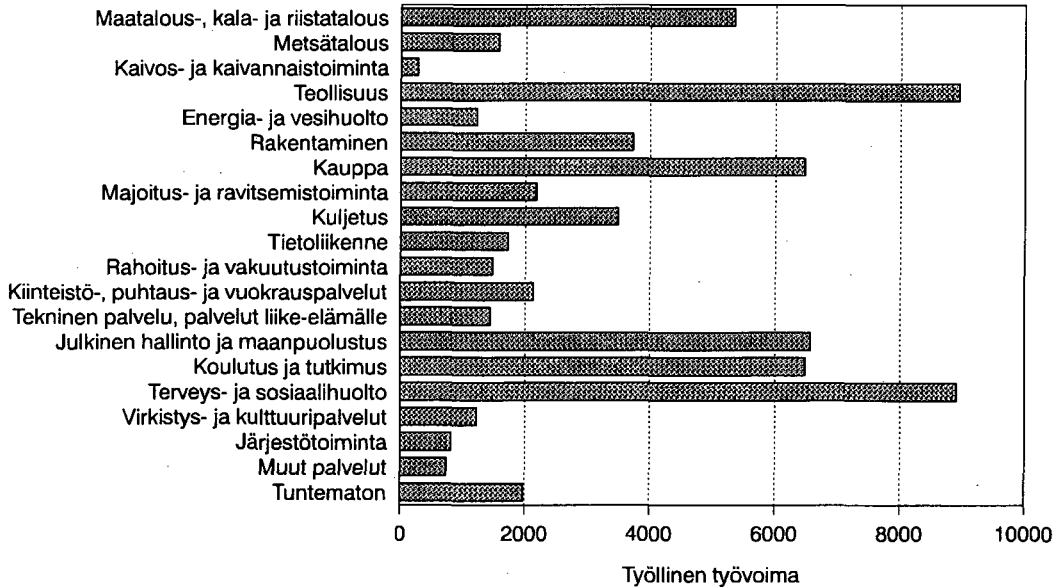

Lähde: TK/Työssäkäyntitilasto 1993

Kuva 41. Elinkeinorakenne Oulun läänissä 1993.

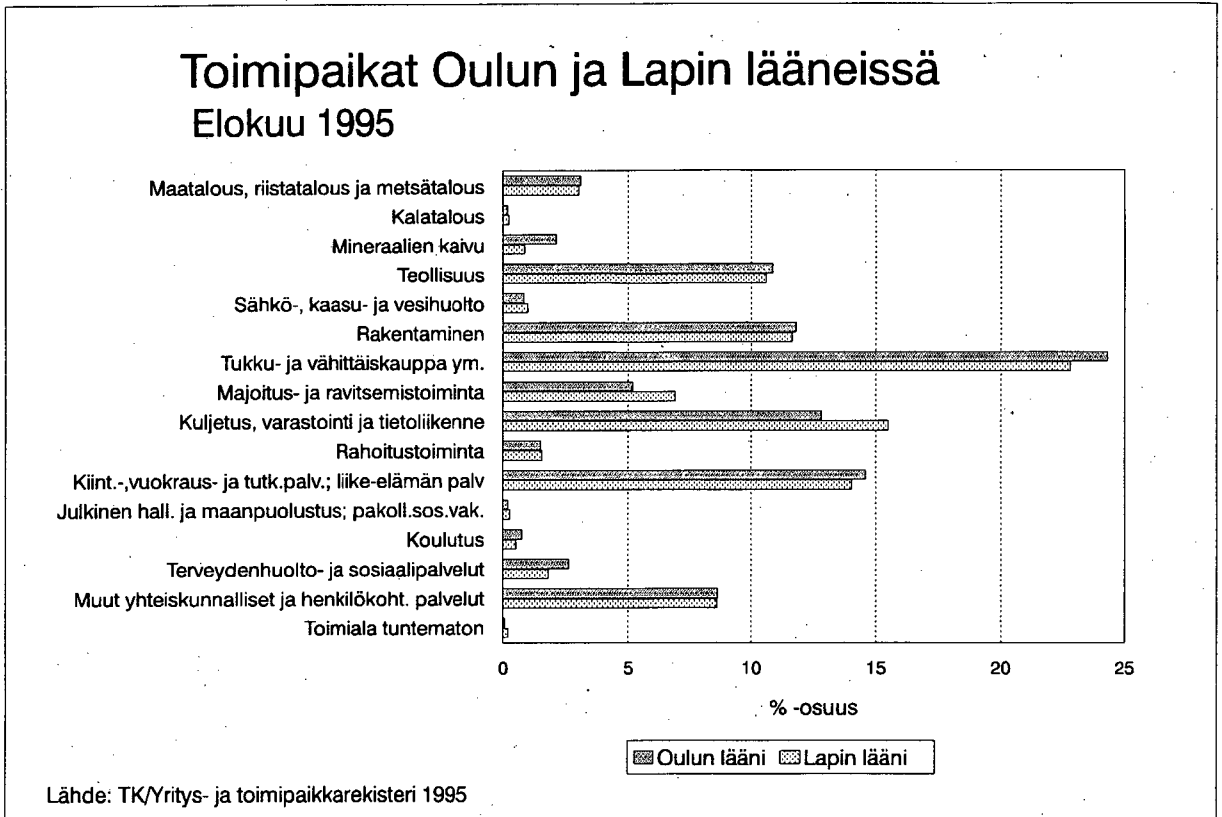
Elinkeinorakenne Lapin läänissä 1993

(Työllinen työvoima)

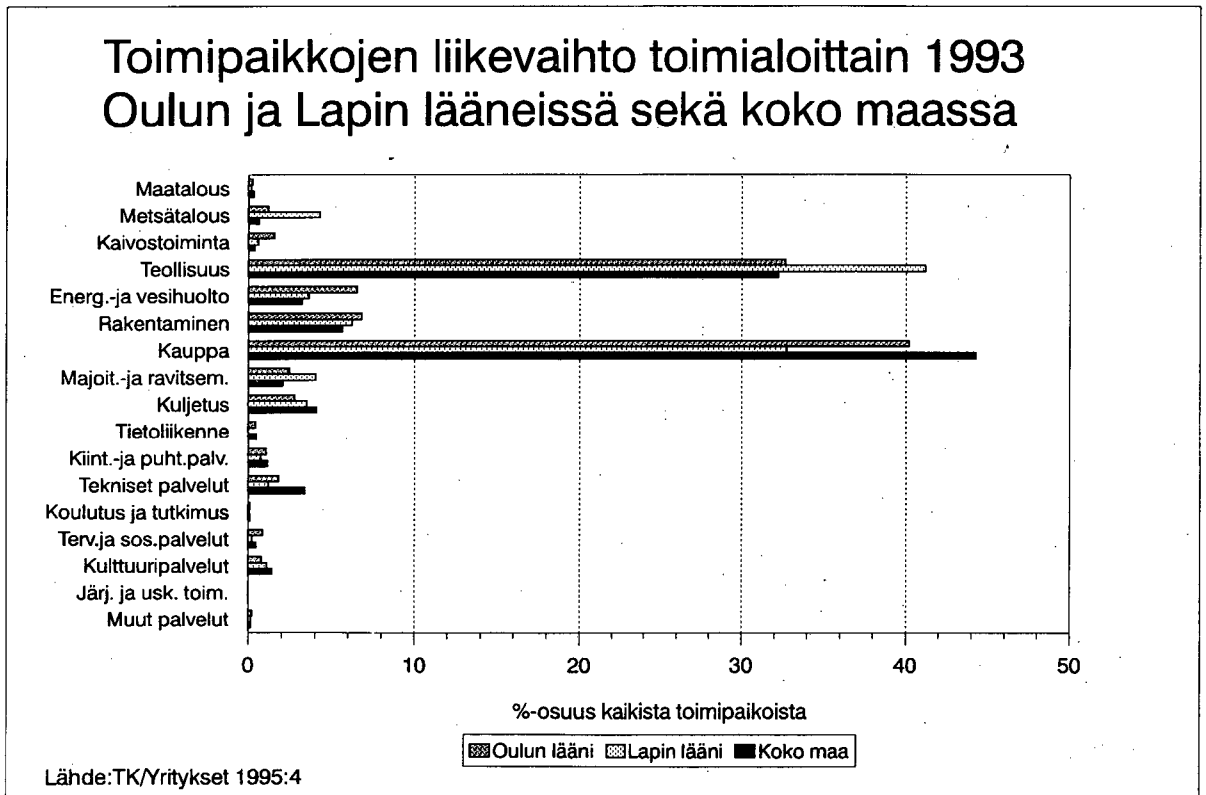

Lähde: TK/Työssäkäyntitilasto 1993

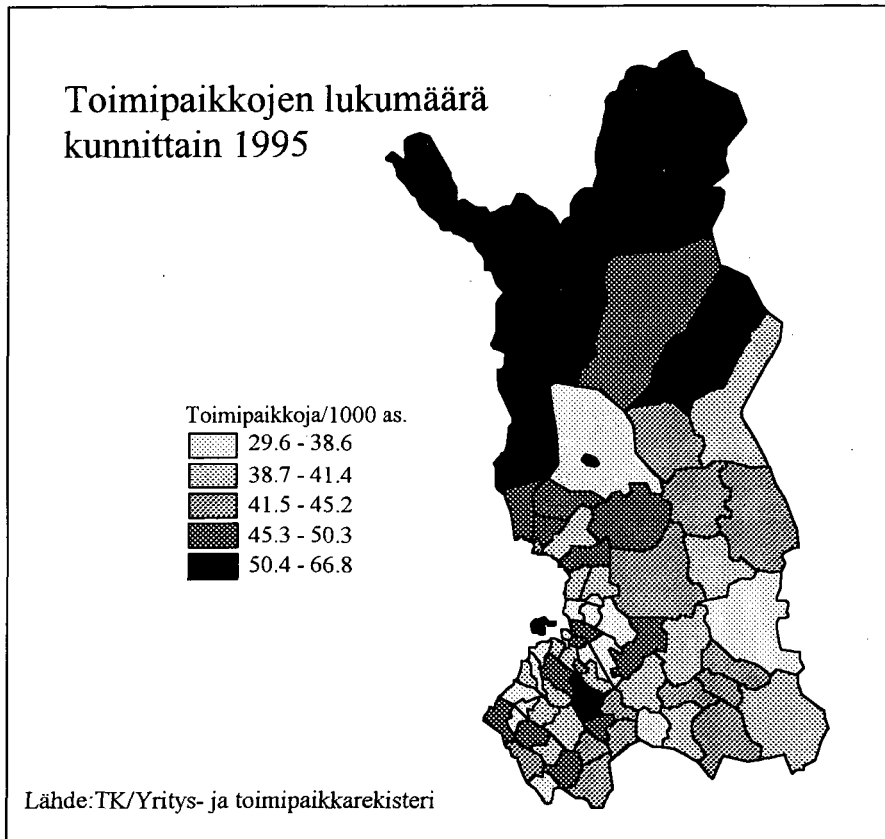
Kuva 42. Elinkeinorakenne Lapin läänissä 1993.

Kuva 43. Toimipaikat Oulun ja Lapin lääneissä 1995.

Kuva 44. Toimipaikkojen liikevaihto toimialoittain 1993 Oulun ja Lapin lääneissä sekä koko maassa.

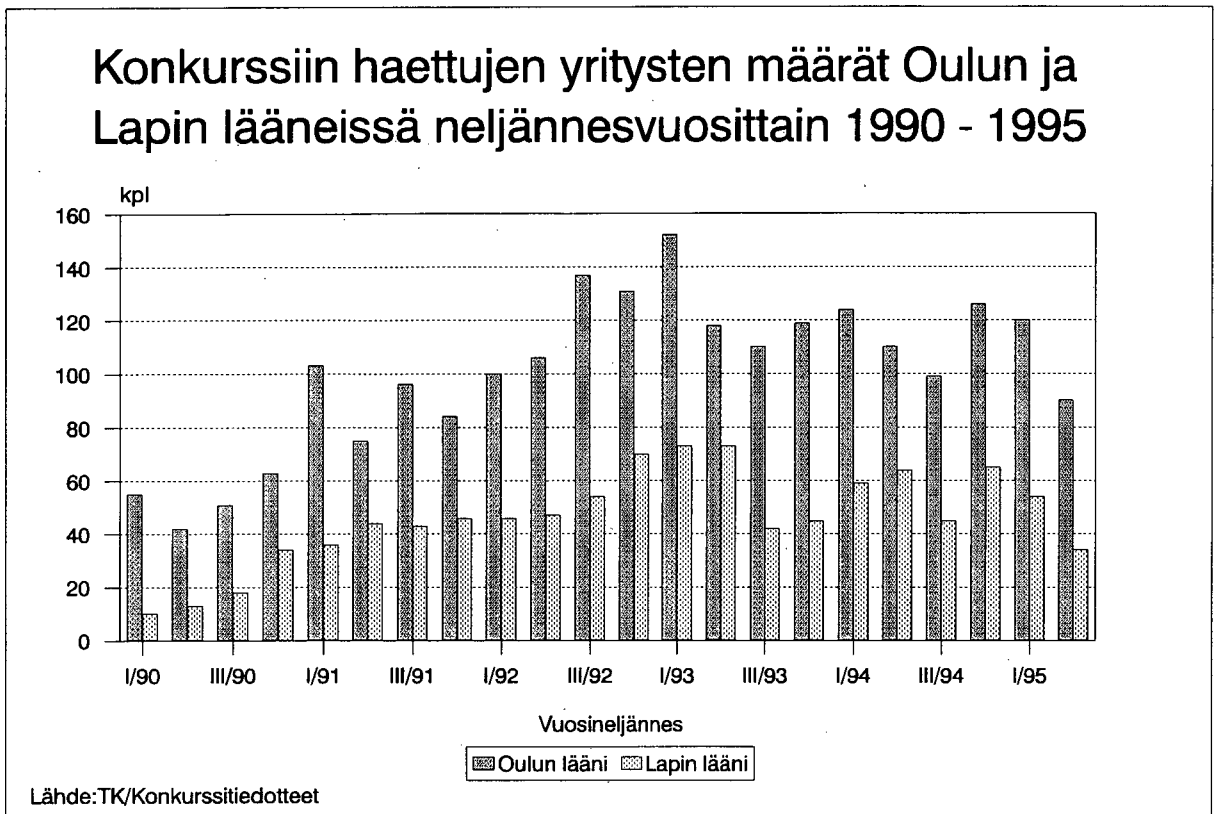

Kuva 45. Toimipaikkojen lukumäärä kunnittain 1995.

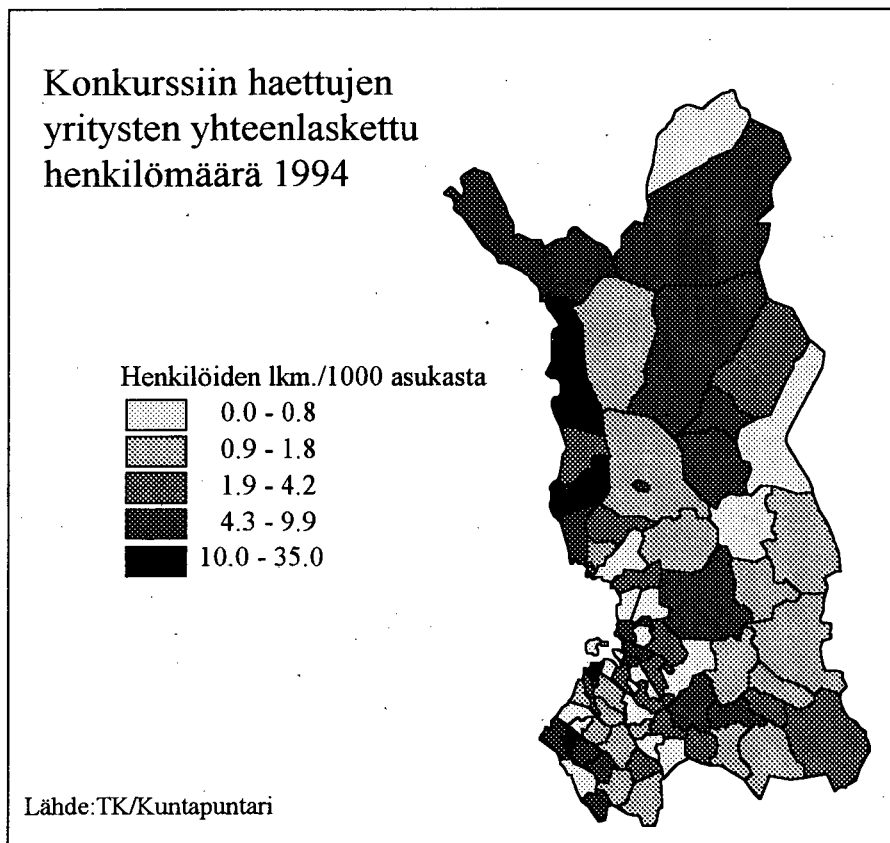
Konkurssit ja riskipisteet

Konkurssiin haettujen yritysten lukumäärät ovat kasvaneet 90-luvun alussa niin Oulun ja Lapin lääneissä kuin koko maassakin. Helmikuussa 1993 tuli voimaan uusi laki yritys-saneerauksista, jonka jälkeen konkurssien määrät ovat hieman vähentyneet. Vähentymistä on tapahtunut etenkin vuoden 1994 neljännen vuosineljänneksen jälkeen. Esimerkiksi Lapin läänin konkurssihakemukset olivat vuoden 1995 toisella vuosineljänneksellä alhaisimmalla tasollaan sitten vuoden 1990. Pohjois-Suomessa vuonna 1994 konkurssiin haettujen yritysten yhteenlaskettu henkilömäärä suhteessa asukaslukuun oli korkein Alavieskan kunnassa.

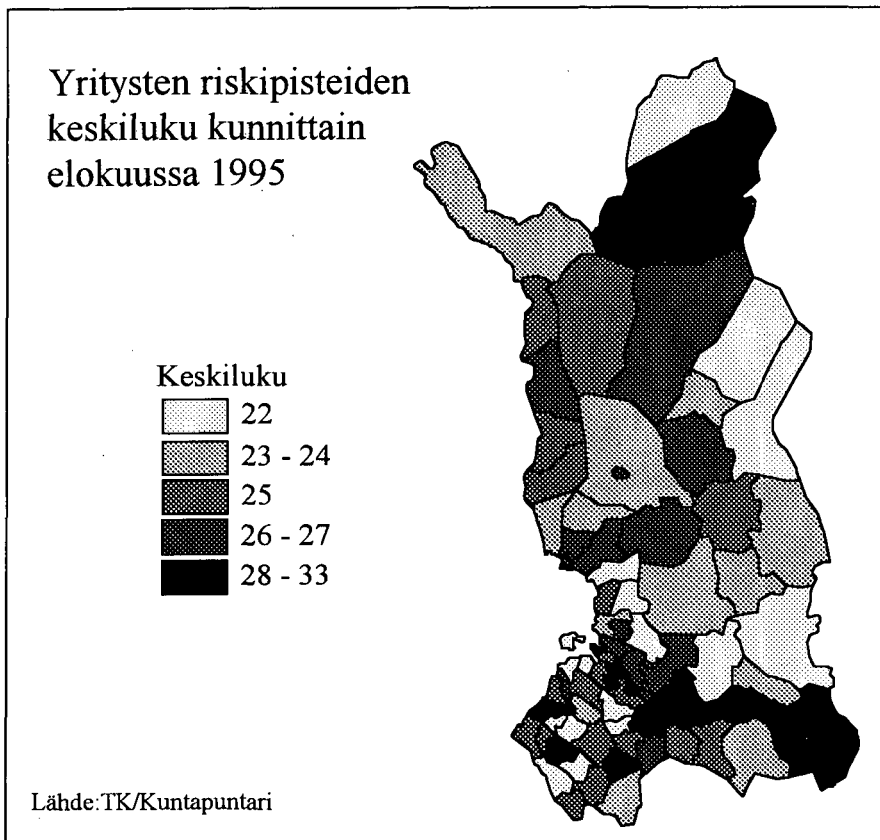
Yritysten riskiluokitus lasketaan useiden muuttujien avulla. Niistä tärkeimpiä ovat yritysten tilinpäätöstiedot, luottotiedot ja erilaiset taustatiedot. Yritykset voivat saada riskiluokituksessa pisteitä nolasta sataan. Pisteluvun kasvaessa yrityksen riski kasvaa. Kaikkien Suomen yritysten keskiarvo elokuussa 1995 oli 33. Kunnittaista tarkastelua varten kunnan kaikkien yritysten pisteluvuista otettiin mediaani eli keskiluku. Tämä luku kuvaa kunnan yritysten riskiluokituksen rakennetta. Pohjois-Suomen pienin riskiluku 22 oli 17 kunnassa. Korkein riskiluku 33 oli Kestilässä, Kärämäellä ja Oulunsalossa.

Kuva 46. Konkurssiin haettujen yritysten määrät neljännesvuosittain Oulun ja Lapin lääneissä 1990 - 1995.

Kuva 47. Konkurssiin haettujen yritysten yhteenlaskettu henkilömäärä 1994.

Kuva 48. Yritysten riskipisteiden keskiluku kunnittain elokuussa 1995.

Alkutuotanto

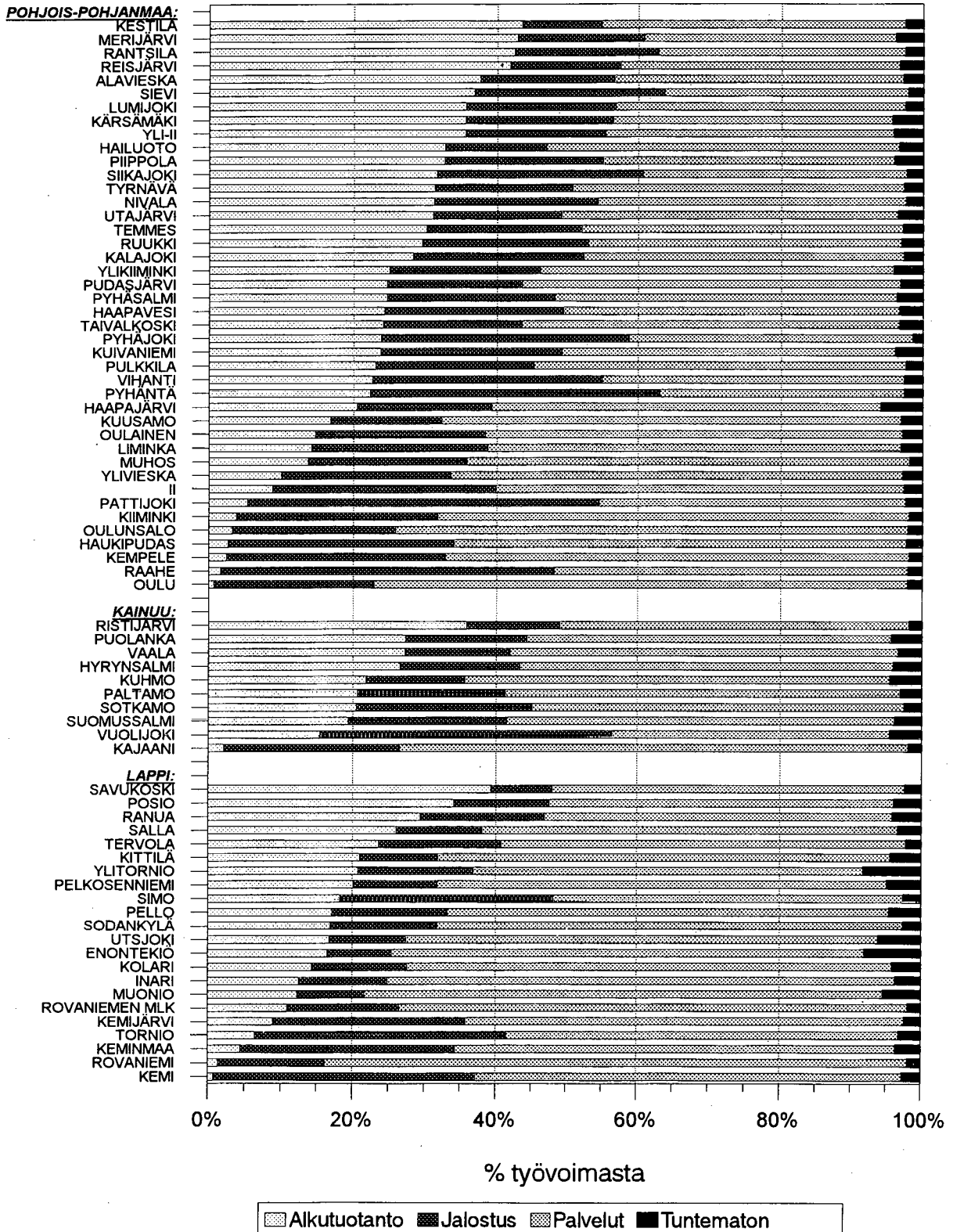
Alkutuotannon osuus työllisistä ylittää 40 % neljässä Pohjois-Suomen kunnassa; Kestilässä, Merijärvellä, Rantsilassa ja Reisjärvellä. Kainuussa alkutuotannon osuus on suurin Ristijärvellä ja Lapissa Savukoskella. Maakuntien keskuksissa Oulussa, Kajaanissa ja Rovaniemellä alkutuotannon osuus työvoimasta on vähäisintä.

Lapin läänin alkutuotannon työllinen työvoima oli vuonna 1993 miesvaltaisempaa kuin Oulun läänissä. Oulun läänissä naisten osuus alkutuotannossa on suurempi kuin Lapin läänissä lukuunottamatta yli 55 -vuotiaita. Suurimmat ikäryhmät alkutuotannossa ovat miehissä 40 - 44 -vuotiaat ja naisissa 45 - 49 -vuotiaat.

Kaikkien tilojen keskimääräinen peltoala on suurin Oulun lähikunnissa sekä Oulun läänin lounaisosissa, suurimmillaan Tyrnävällä. Pienimmät peltoalat ovat Lapissa, Koillismaalla sekä Paltamossa. Tilojen metsäalat taas ovat suurimmat Lapin läänissä ja pienimmät Oulun läänin lounaisosissa. Rovaniemellä ei ole maatiloja lainkaan (viljelyksessä oleva pelto/ tai puutarhapinta-ala vähintään kaksi hehtaaria). Verotettavat tulot tilaa kohti vaihtelevat suuresti Pohjois-Suomessa. Pienimmillään tulot olivat Utsjoella ja suurimmillaan Pattijoella.

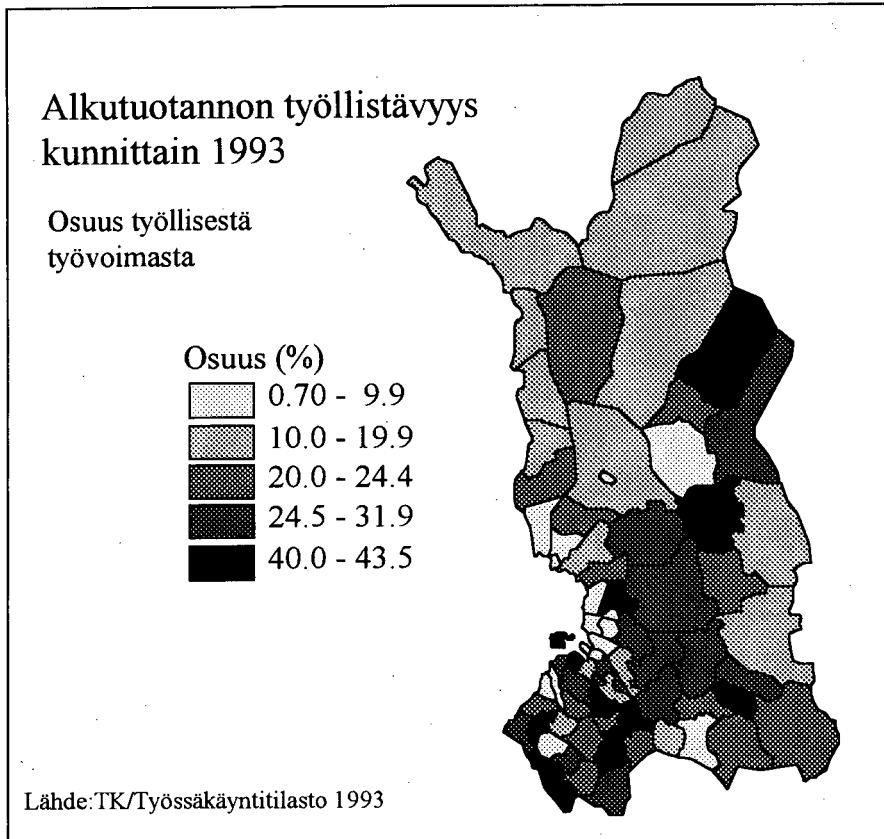
Elinkeinorakenne kunnittain 1993

Kunnat järjestetty alkutuotannon mukaan

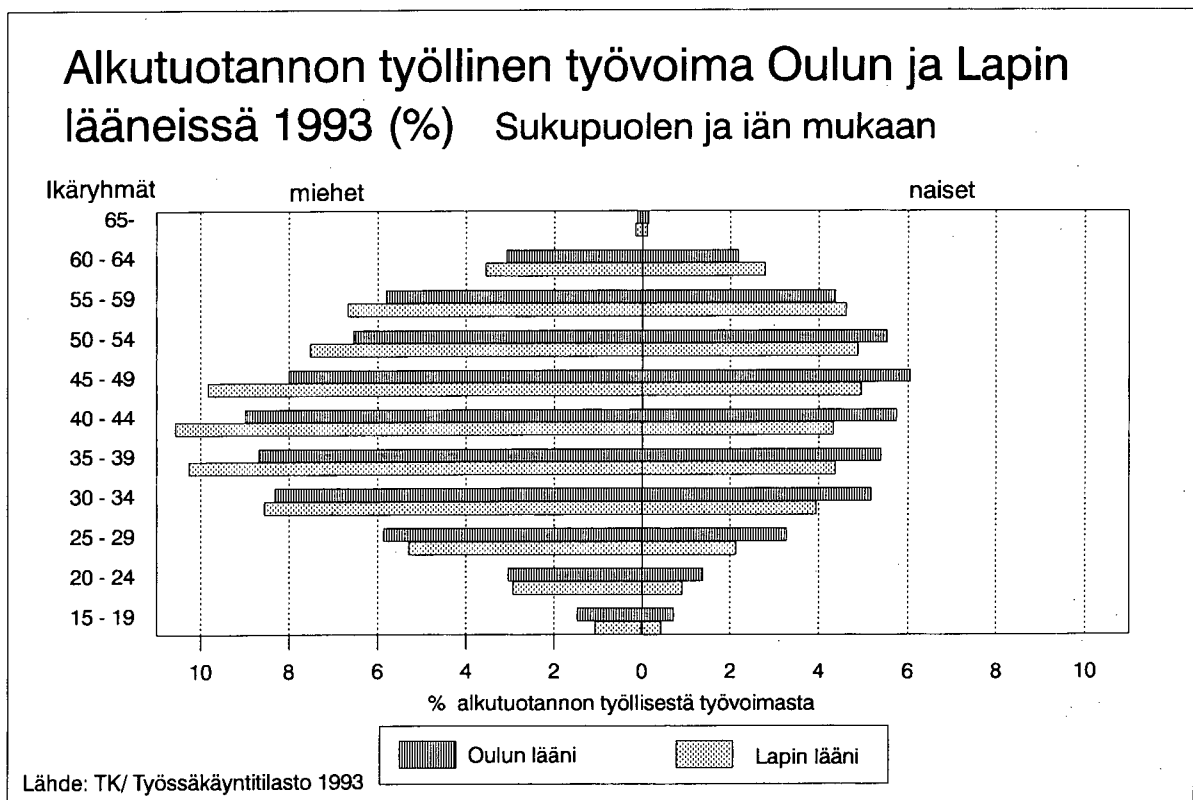

Lähde: TK/Työssäkäyntitilasto 1993

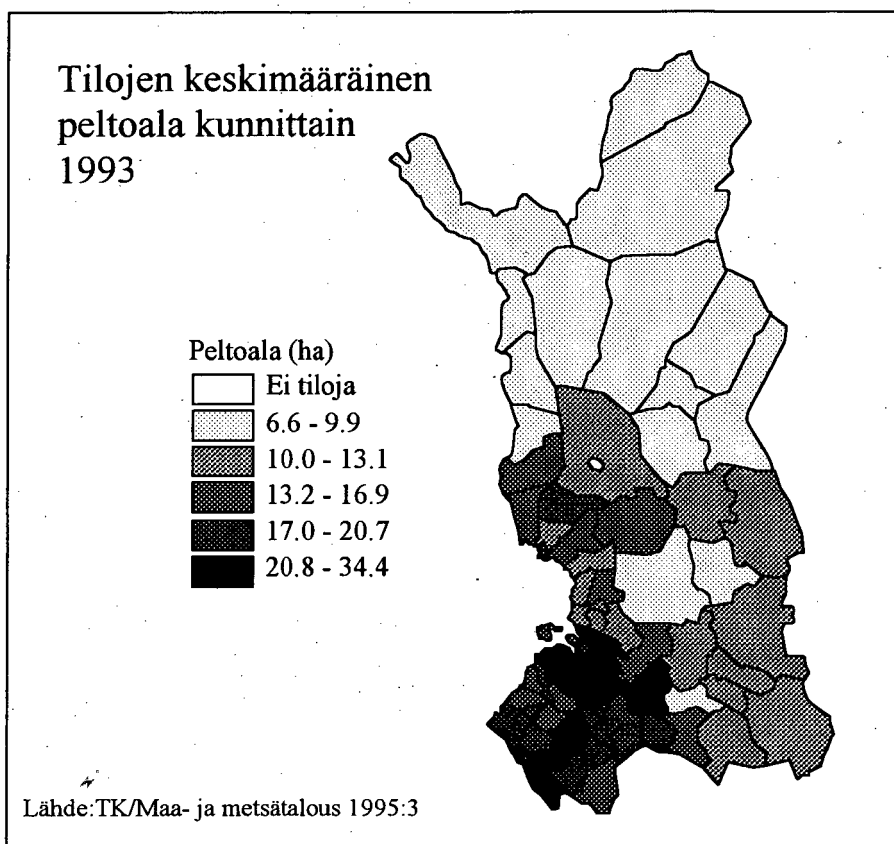
Kuva 49. Elinkeinorakenne kunnittain alkutuotannon mukaan 1993.

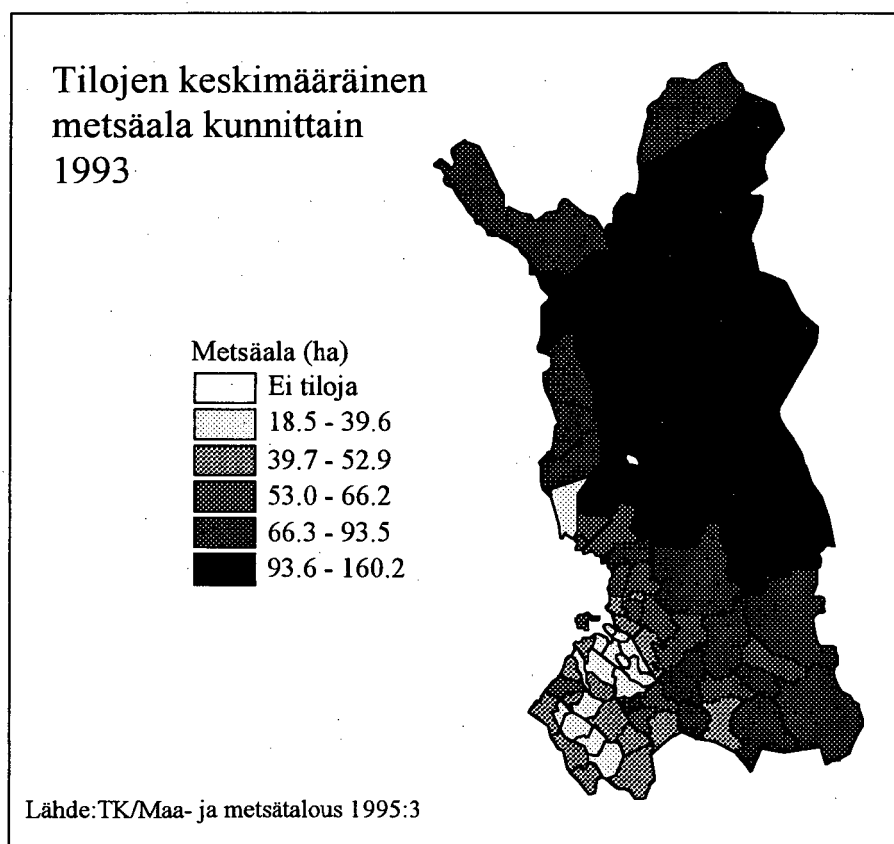
Kuva 50. Alkutuotannon työllistävyys kunnittain 1993.

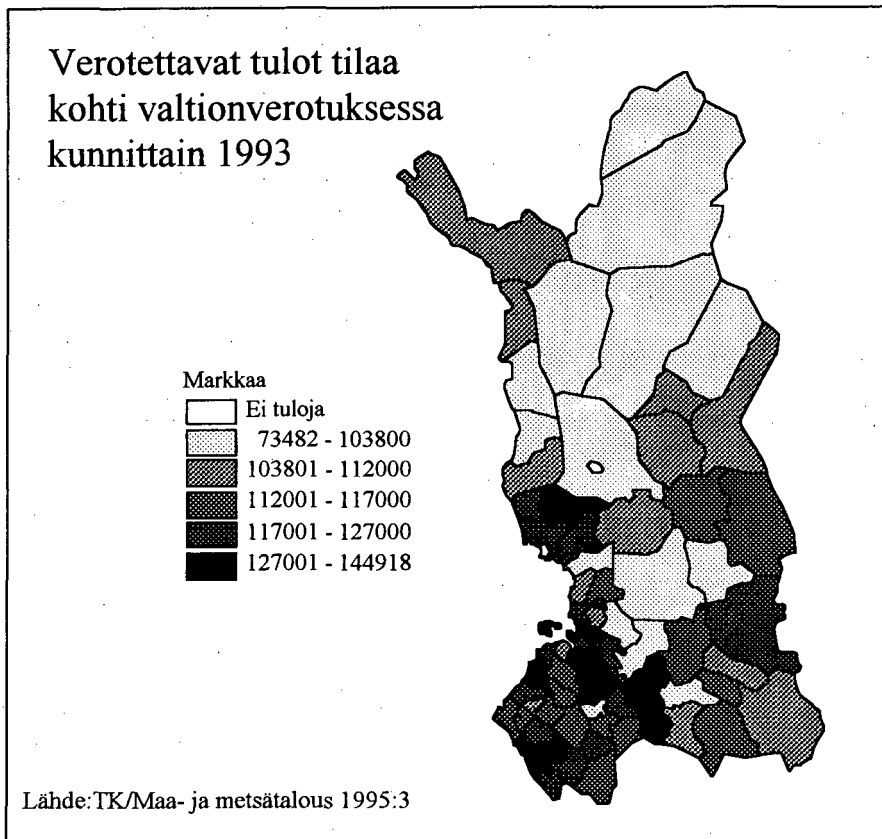
Kuva 51. Alkutuotannon työllinen työvoima Oulun ja Lapin lääneissä iän ja sukupuolen mukaan 1993.

Kuva 52. Tilojen keskimääräinen peltoala kunnittain 1993.

Kuva 53. Tilojen keskimääräinen metsäala kunnittain 1993.

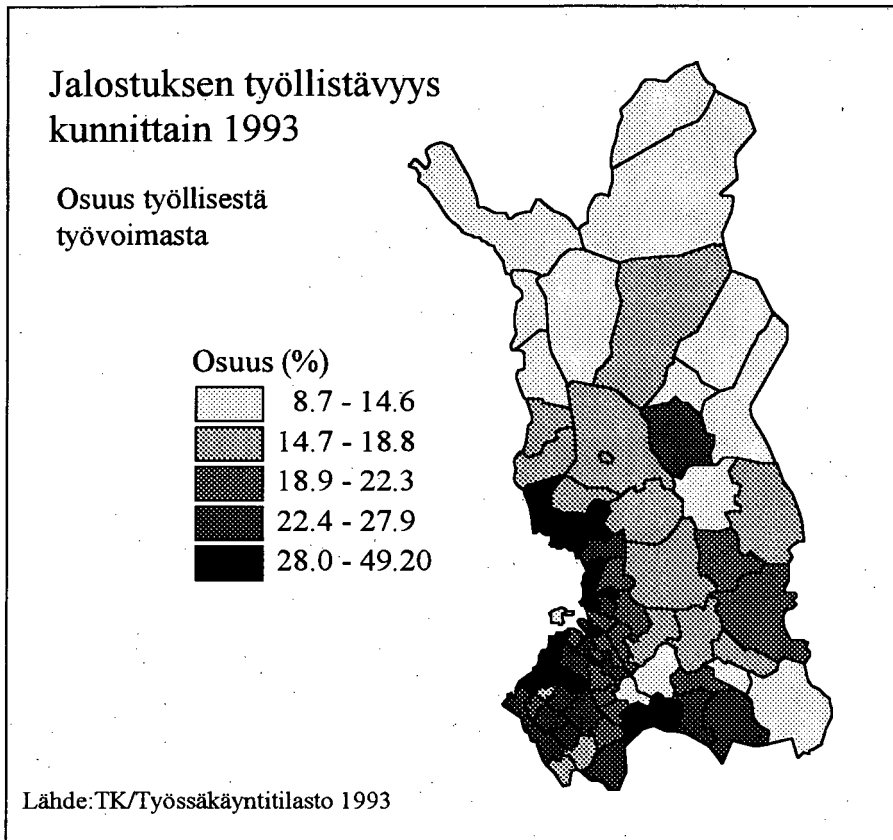
Kuva 54. Verotettavat tulot tilaa kohti valtionverotuksessa kunnittain 1993.

Jalostus

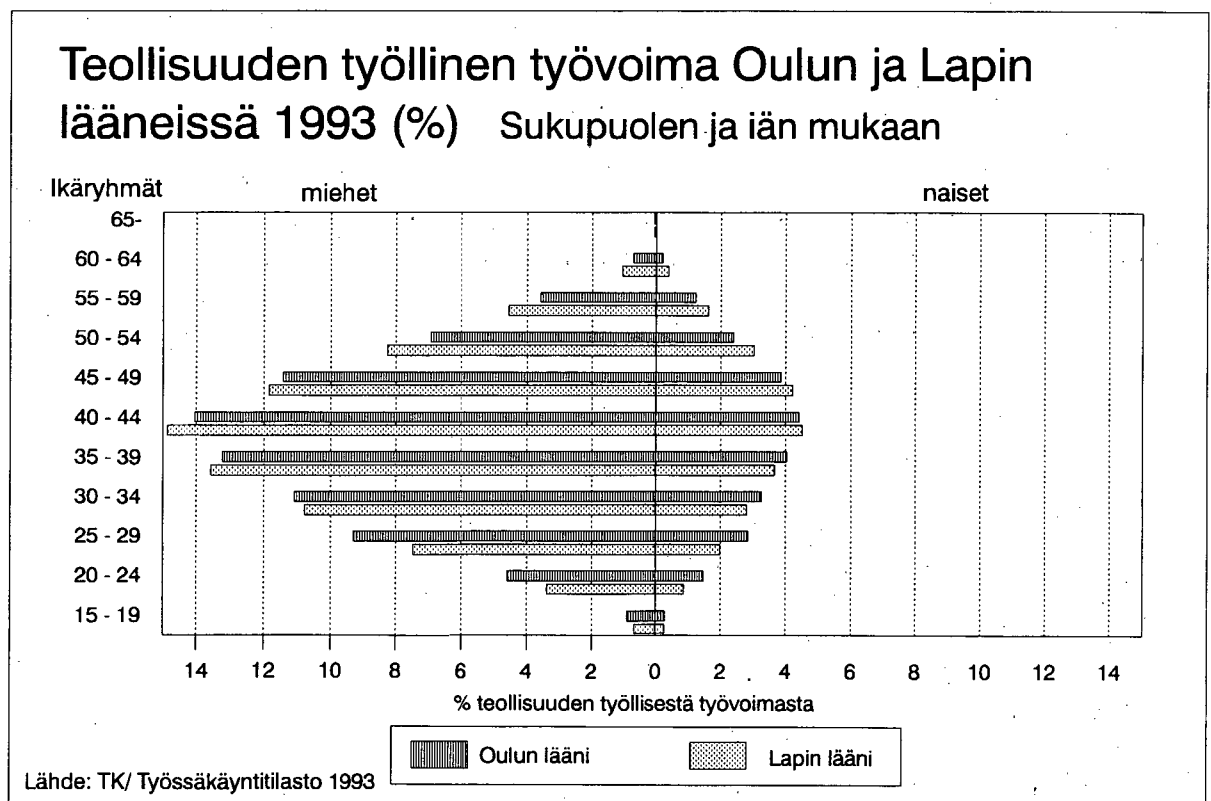
Pohjois-Suomessa jalostuksen työllistävyys vuonna 1993 ylitti 40 % neljässä kunnassa; Pattijoella, Raahessa, Pyhännällä ja Vuolijoella. Yleensä teollisuuden osuus työvoimasta on suurta rannikkokunnissa. Lapissa teollisuuden osuus oli suurin Kemissä. Vähäisin teollisuuden osuus on luonnollisestikin maatalousvaltaisissa kunnissa; Pohjois-Pohjanmaalla Kestilässä, Kainuussa Ristijärvellä ja Lapissa Savukoskella.

Teollisuuden työllinen työvoima on hyvin miesvaltaista molemmissa lääneissä. Vuonna 1993 teollisuudessa työskenteli eniten 40 - 44 -vuotiaita miehiä. Tämä ikäryhmä oli myös naisten osalta suurin teollisuudessa.

Tietosuojasyistä teollisuustilastoissa esitetään tiedot vain kunnista, joissa on vähintään kolme teollisuustoimipaikkaa. Näin vuonna 1993 Pohjois-Suomessa oli 22 sellaista kuntaa, joista teollisuuden työntekijöiden tai jalostusarvon lukuja ei ole saatavissa. Teollisuuden henkilöstön määrät teollisuustoimipaikkaa kohti olivat suurimmat Raahessa ja pienimmät Yli-Iissä. Teollisuuden jalostusarvo asukasta kohti oli suurin Raahessa ja pienin Kiimissä. Teollisuuden jalostusarvo nousi Oulun ja Lapin lääneissä vuodesta 1986 vuoteen 1989. Tämän jälkeen molemmissa lääneissä teollisuustuotannon jalostusarvo alkoi laskea. Vuonna 1992 jalostusarvo alkoi taas kohota. Lapin läänissä erottuu kaksi toimialaa vahvimpana, metallien valmistus sekä massa ja paperiteollisuus. Oulun läänissä teollisuuden jalostusarvo jakaantuu tasaisemmin eri toimialoihin. Kaksi suurinta toimialaa ovat metallien valmistus sekä sähkötekniikan tuotteiden ja instrumenttien valmistus.

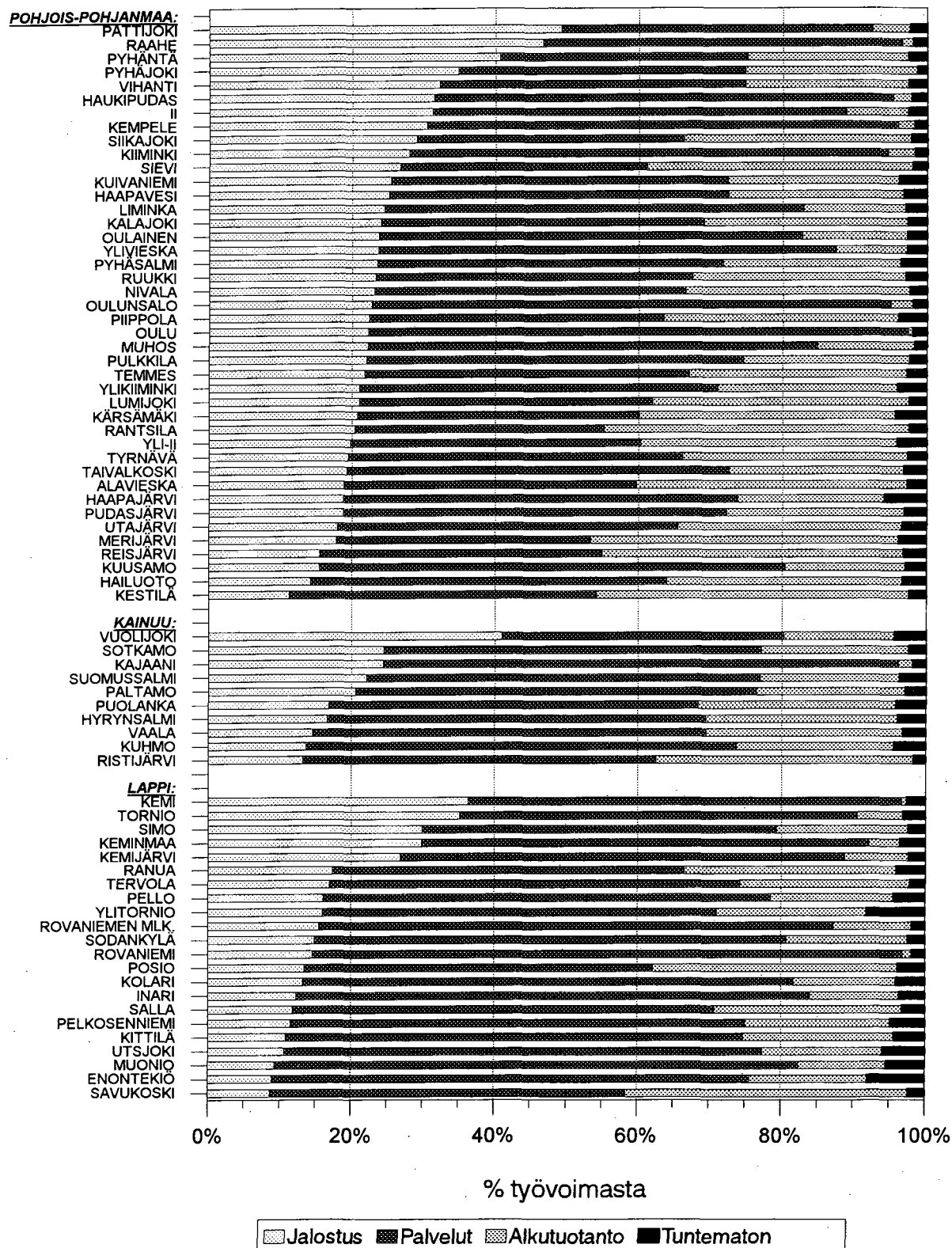
Kuva 55. Jalostuksen työllistävyys kunnittain 1993.

Kuva 56. Teollisuuden työllinen työvoima Oulun ja Lapin lääneissä iän ja sukupuolen mukaan 1993.

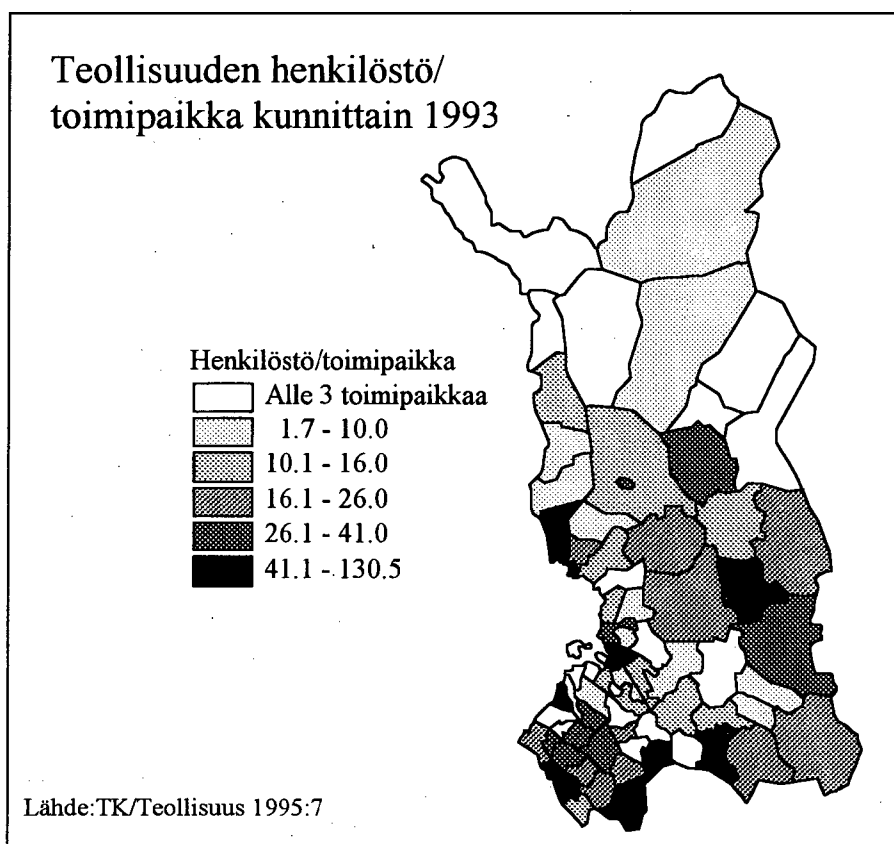
Elinkeinorakenne kunnittain 1993

Kunnat järjestetty jalostuksen mukaan

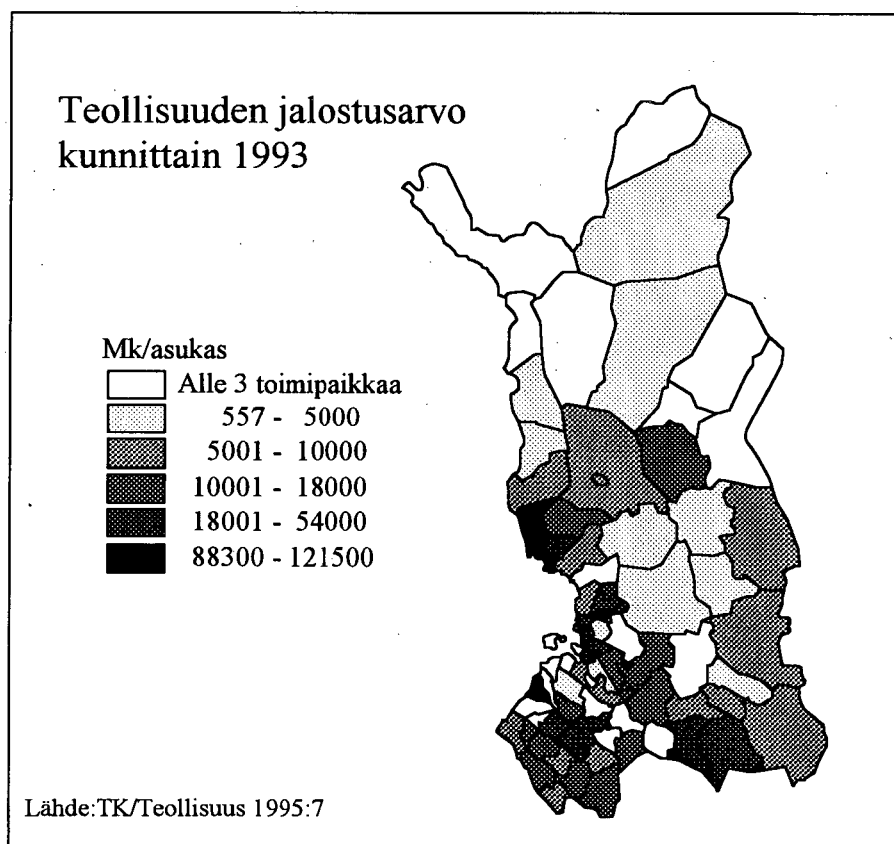

Lähde: TK/Työssäkäyntitilasto 1993

Kuva 57. Elinkeinorakenne kunnittain jalostuksen mukaan 1993.

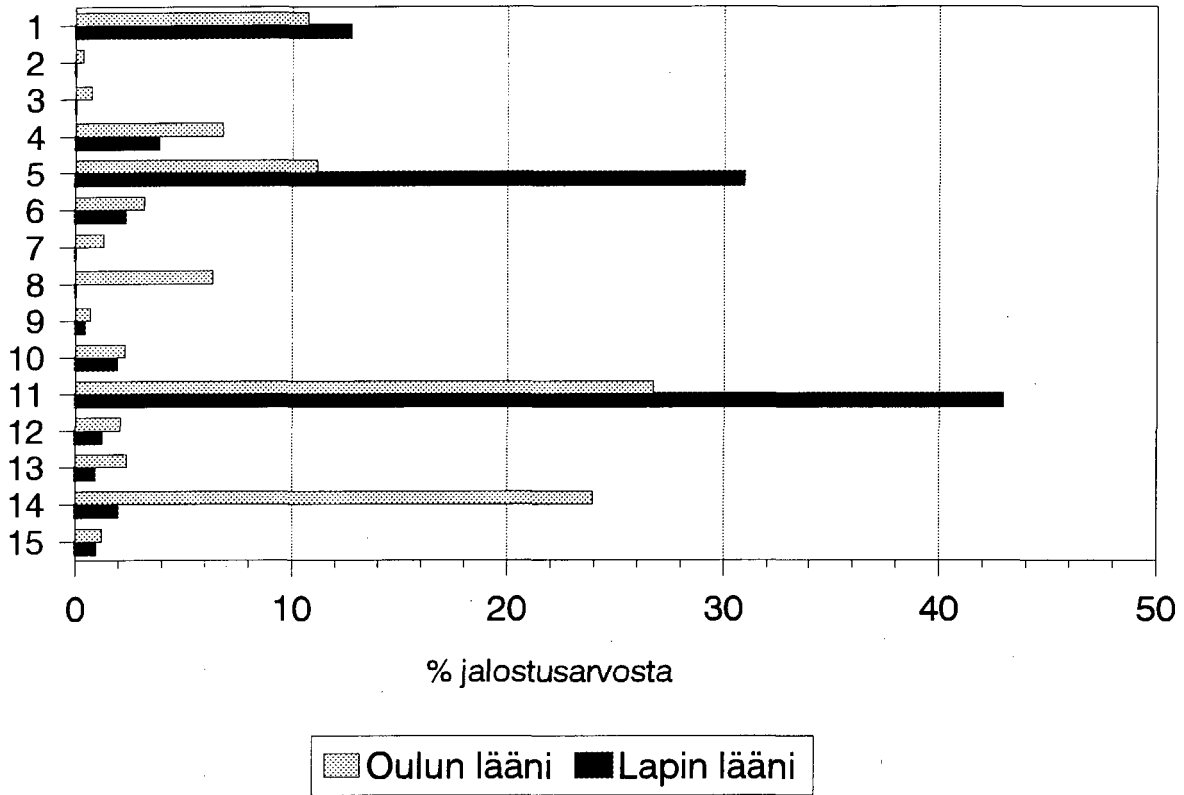

Kuva 58. Teollisuuden henkilöstö/toimipaikka kunnittain 1993.

Kuva 59. Teollisuuden jalostusarvo kunnittain 1993.

Teollisuuden jalostusarvo toimialoittain Oulun ja Lapin lääneissä 1993

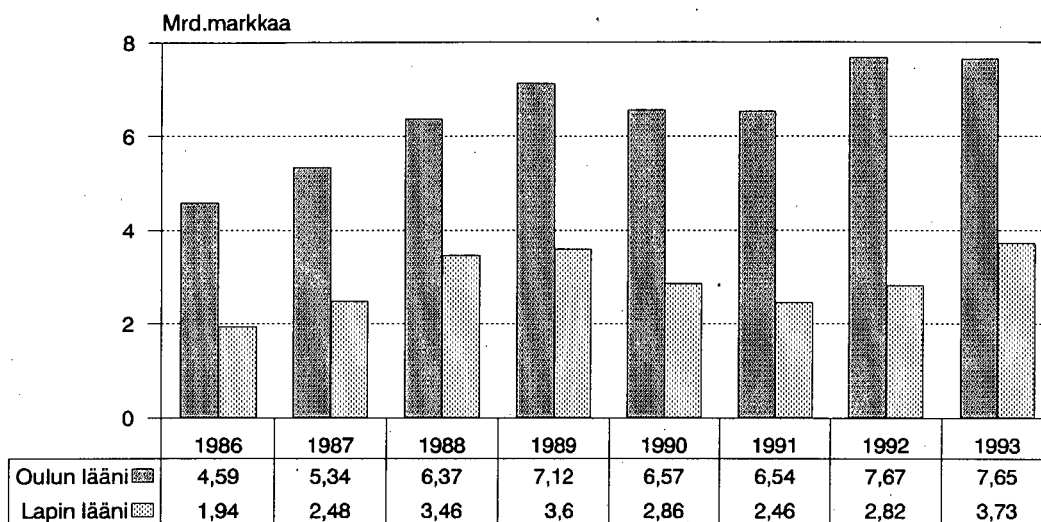

- 1 ELINTARVIKE- JA TUPAKKATEOLLISUUS
 2 TEKSTIILIJEN VALMISTUS
 3 VAATTEIDEN, NAHKATUOTTEIDEN JA JALKINEIDEN VALMISTUS
 4 PUUTAVARAN JA PUUTUOTTEIDEN VALMISTUS
 5 MASSAN, PAPERIN JA PAPERITUOTTEIDEN VALMISTUS
 6 KUSTANTAMINEN JA PAINAMINEN
 7 HUONEKALUJEN VALMISTUS
 8 KEMIKAALIEN JA KEMIAALLISTEN TUOTTEIDEN VALMISTUS
 9 KUMI- JA MUOVITUOTTEIDEN VALMISTUS
 10 LASI-, SAVI- JA KIVITUOTTEIDEN VALMISTUS
 11 METALLIEN VALMISTUS
 12 METALLITUOTTEIDEN VALMISTUS
 13 KONEIDEN JA LAITTEIDEN VALMISTUS
 14 SÄHKÖTEKNISTEN TUOTTEIDEN JA INSTRUMENTTIEN VALMISTUS
 15 KULKUNEUVOJEN VALMISTUS

Teollisuustilasto käsittää pääsääntöisesti
yli 5 henkeä työllistävät toimipaikat

Lähde:TK/Teollisuus 1995:7

Teollisuuden jalostusarvo Oulun ja Lapin lääneissä 1986 - 1993

Teollisuustilasto käsittää pääsääntöisesti
yli 5 henkeä työllistävät toimipaikat

Lähde: TK/Teoll.vuosikirja 1988-95

Kuva 61. Teollisuuden jalostusarvo Oulun ja Lapin lääneissä 1986 - 1993.

Palvelut

Palvelut työllistivät Rovaniemellä yli 82 ja Oulussa yli 75 prosenttia työvoimasta vuonna 1993. Pohjois-Suomen maakunnista Lappi oli palveluvaltaisimman. Palvelusektorin työllistävyys oli 14 kunnan alueella yli 60 % työvoimasta. Kainuun kunnista palveluiden osuus oli suurin Kajaanissa. Vähäisin merkitys palveluilla oli Sievissä, Pyhännällä ja Rantsilassa.

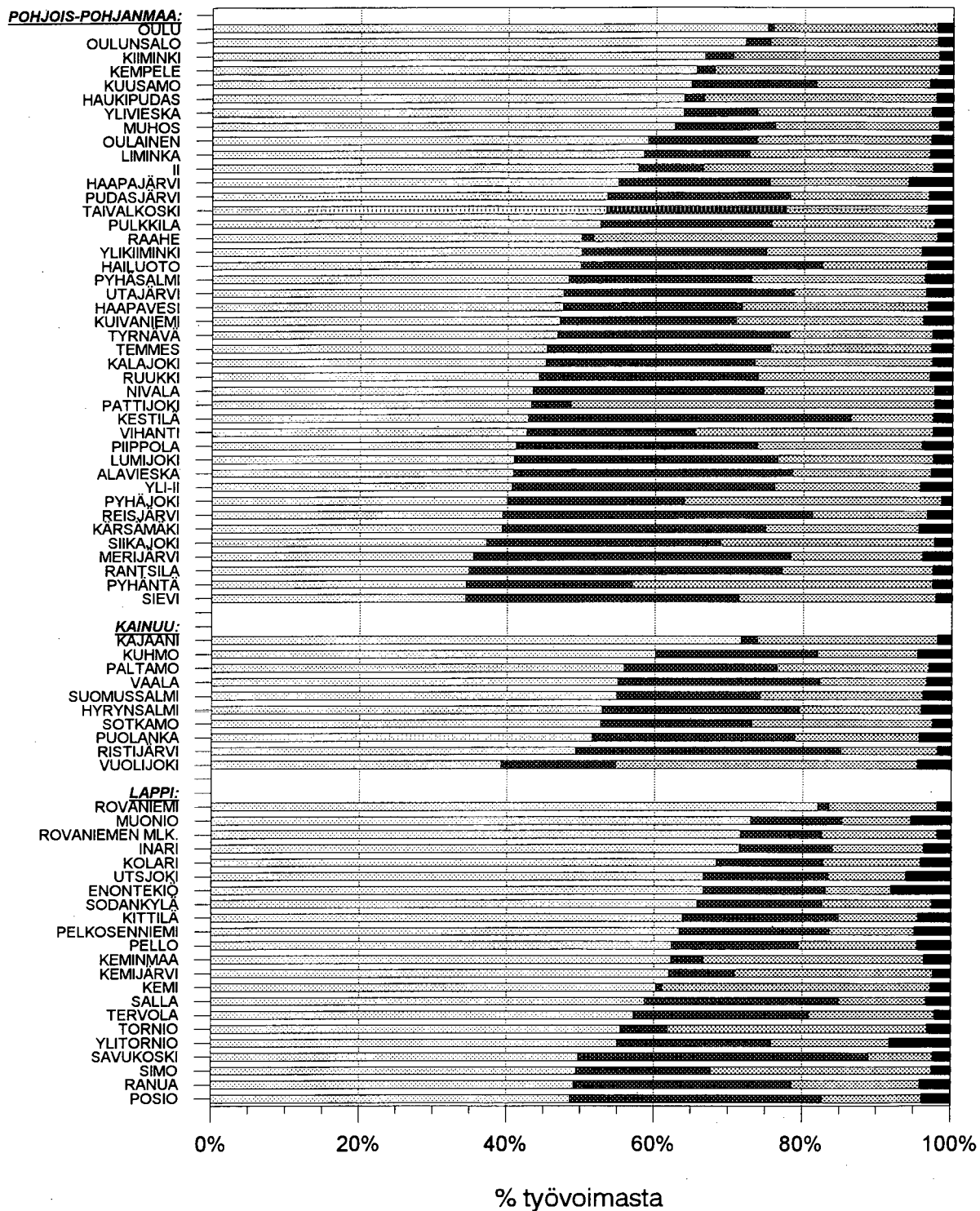
Palveluiden työllinen työvoima on hyvin naisvaltaista molemmissa lääneissä. Vuonna 1993 palvelut työllistivät eniten 40 - 44 -vuotiaita naisia.

Seutukunnista Tunturi-Lappi ja Ylä-Lappi olivat Rovaniemen ja Oulun seutukuntien jälkeen palveluvaltaisimpia (kuva 39). Vähäisintä palveluiden työllistävyys oli Siikalatvan seutukunnan alueella, 43 %.

Yksittäisistä palvelutoimialoista terveys- ja sosiaalihuollon osuus oli suurin (kuvat 40-42). Oulun läänin työllisistä yli 21 000 eli yli 14 % sijoittui sosiaali- ja terveyssektorille, Lapissa lähes 9 000 eli noin 13 %. Kauppa ja koulutus/tutkimus työllistivät seuraavaksi eniten Oulun läänissä. Lapin läänissä toiseksi suurin palvelusektorin työllistäjä oli julkinen hallinto ja maanpuolustus.

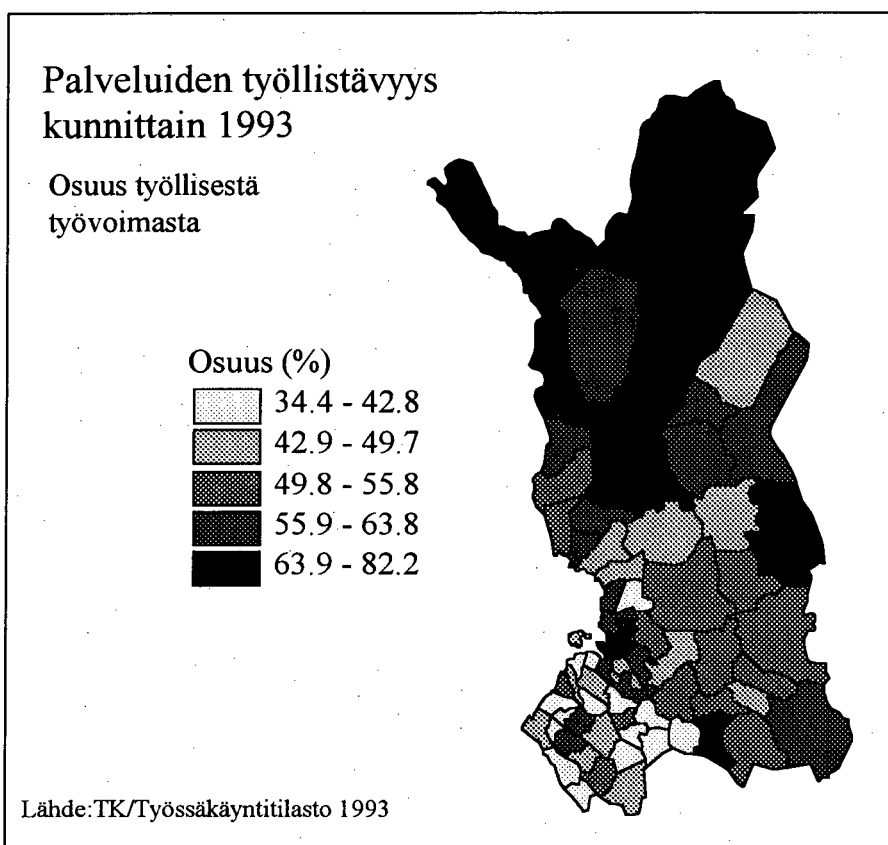
Elinkeinorakenne kunnittain 1993

Kunnat järjestetty palvelun mukaan

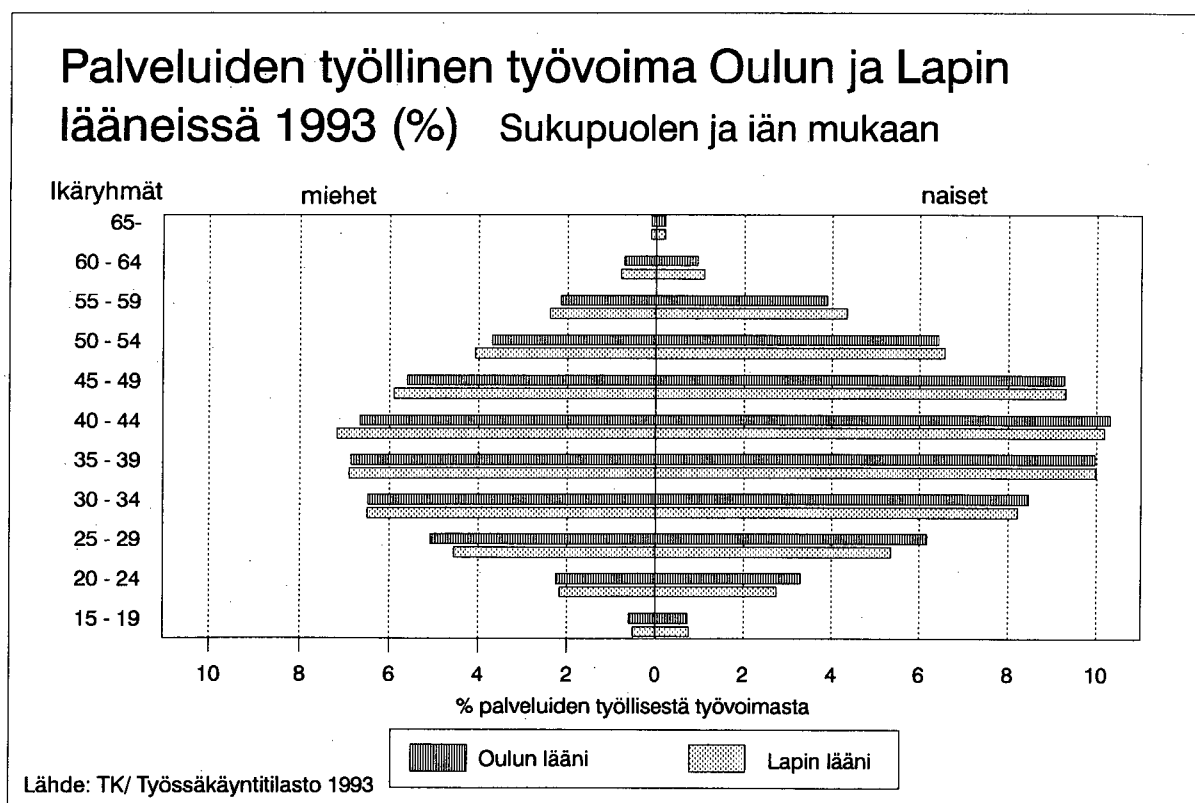

Lähde: TK/Työssäkäyntitilasto 1993

Kuva 62. Elinkeinorakenne kunnittain palvelujen mukaan 1993.

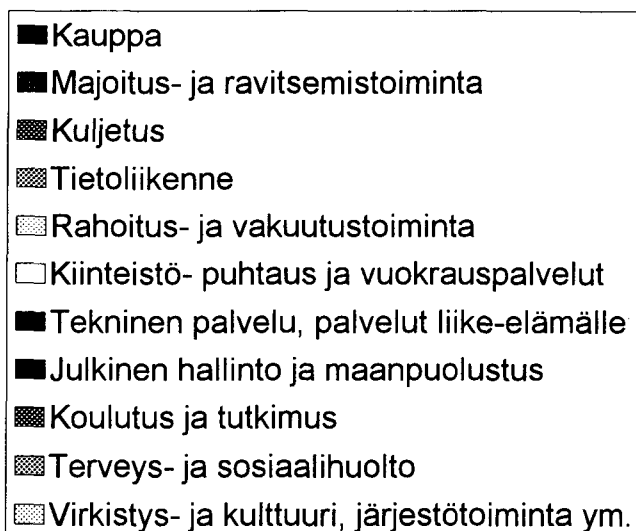
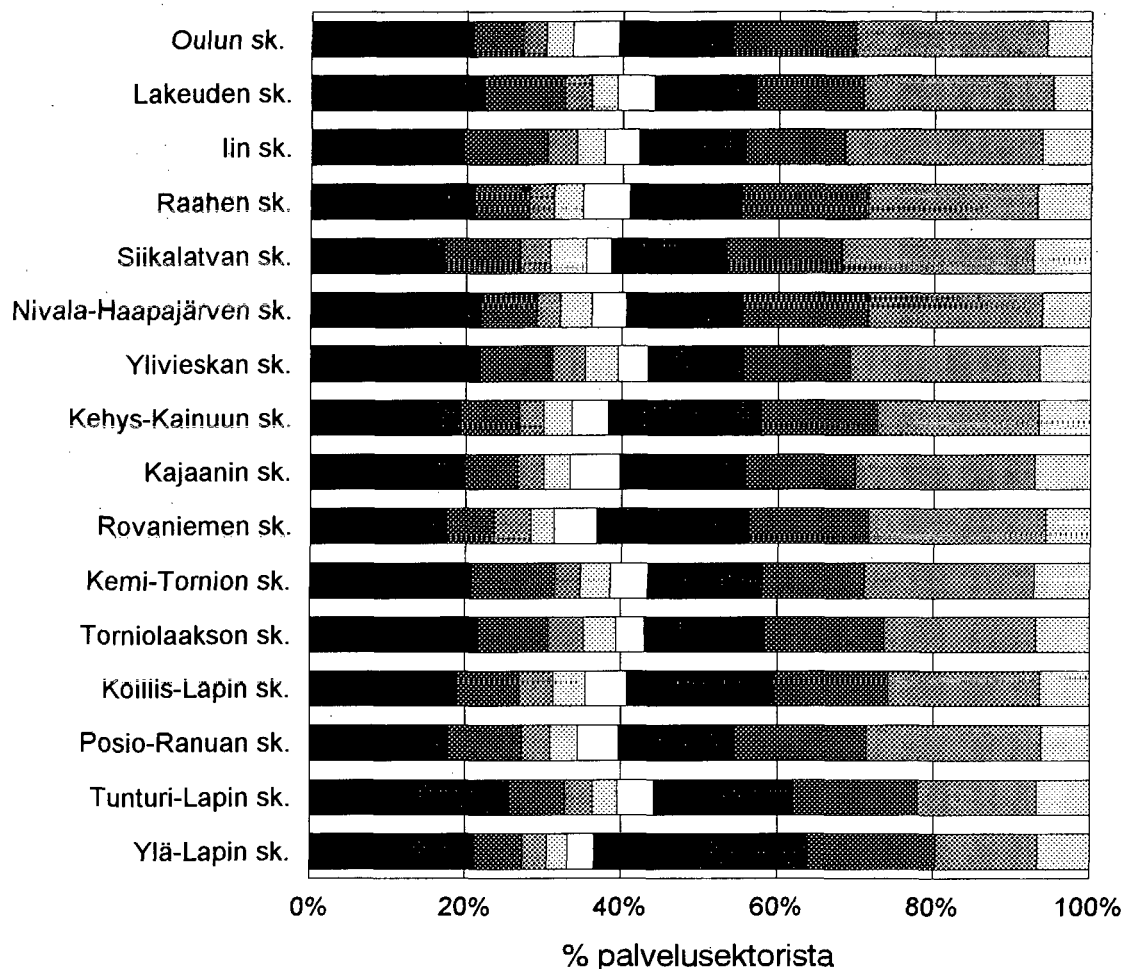

Kuva 63. Palveluiden työllistävyys kunnittain 1993.

Kuva 64. Palveluiden työllinen työvoima Oulun ja Lapin lääneissä iän ja sukupuolen mukaan 1993.

Palveluelinkeinojen toimialarakenne seutukunnittain 1993

Lähde: TK/Työssäkäyntitilasto 1993

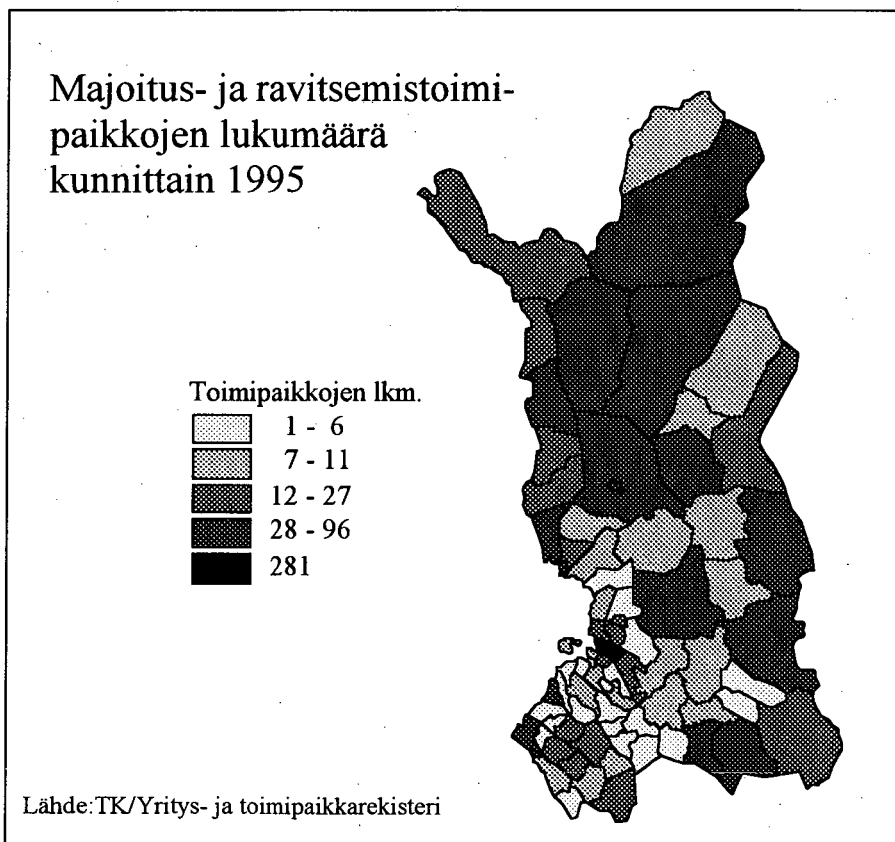
Kuva 65. Palveluelinkeinojen toimialarakenne seutukunnittain 1993.

Matkailu

Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin mukaan (elokuu 1995) eniten majoitus- ja ravitsemistoimipaikkoja Pohjois-Suomen alueella on Oulussa (281 kpl).

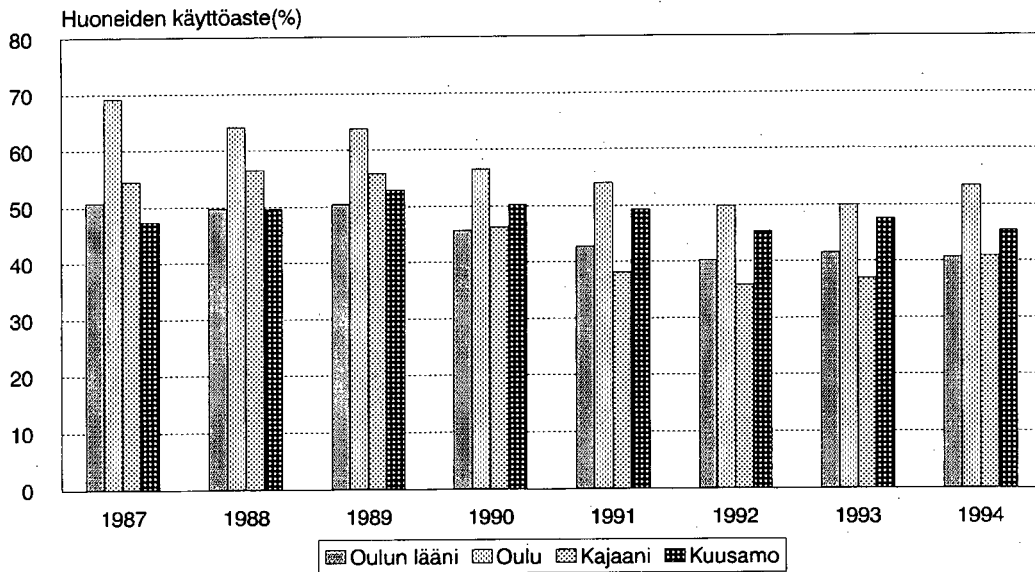
Hotellihuoneiden käyttöaste oli Oulun läänissä 41 % ja Lapin läänissä 43 % vuonna 1994. Tarkasteltavista kunnista suurin käyttöaste oli Oulussa. Oulun lääni on saavuttanut Lapin lääniä yöpymisvuorokausien määrässä mitattuna. Vuonna 1994 yöpymisvuorokausia oli Oulun läänissä 1,5 miljoonaa ja Lapin läänissä vajaa 1,6 miljoonaa. Vielä vuonna 1987 Lapin läänin yöpymisvuorokausien määrä oli noin 300 000 Oulun läänin määrää suurempi. Oulun läänissä kotimaisten matkailijoiden osuus yöpyjistä oli vuonna 1994 selvästi suurempi kuin Lapin läänissä.

Saksalaiset matkailijat muodostivat Pohjois-Suomessa vuonna 1994 suurimman ulkomaalaisten ryhmän. Erityisen suuri saksalaisten osuus oli Lapin läänissä. Lapissa myös ranskalaisten osuus oli suurempi kuin koko maassa keskimäärin.

Kuva 66. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikkojen lukumäärä kunnittain 1995.

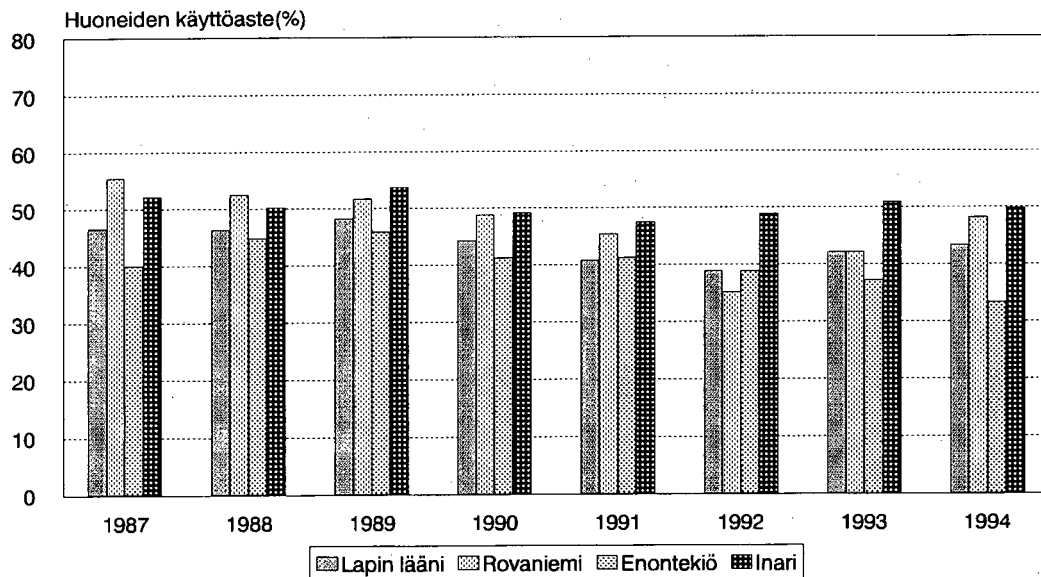
Hotellien huonekapasiteetin käyttö Oulun läänissä 1987 - 1994

Lähde:TK/Majoitustilastot 1987 - 1994

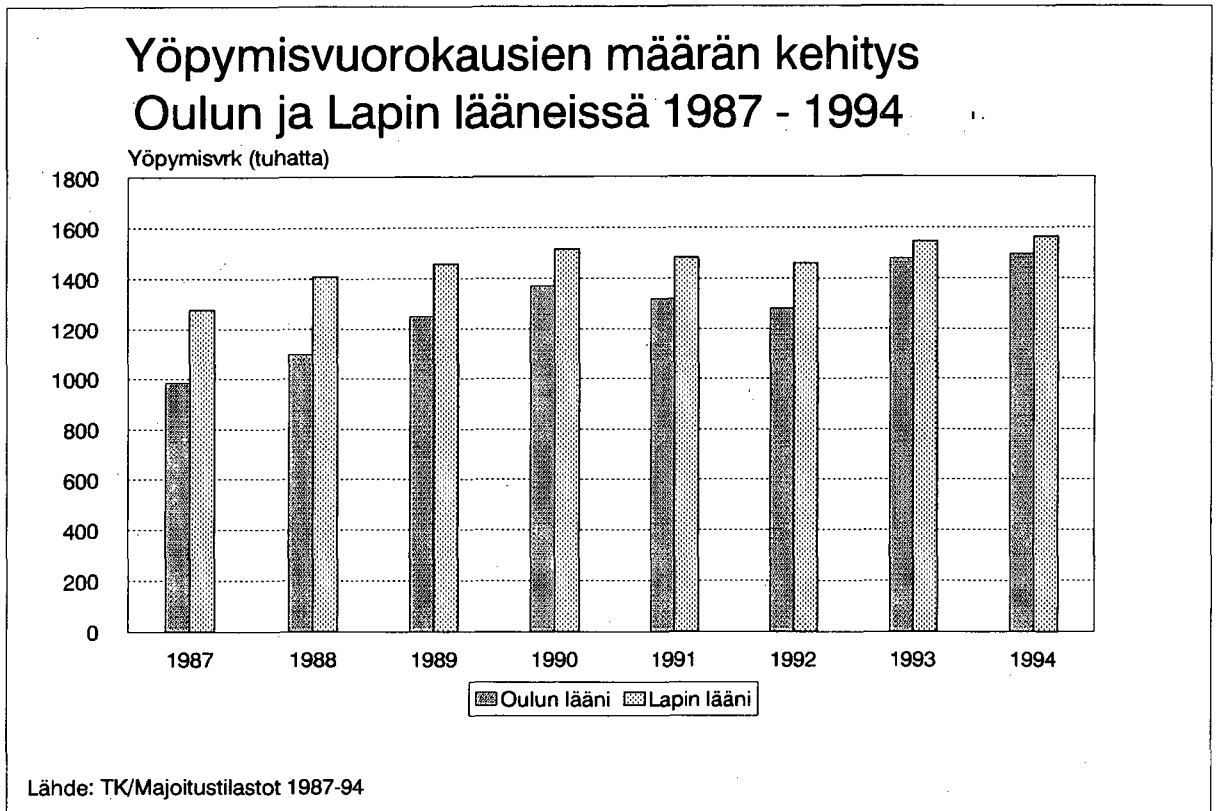
Kuva 67. Hotellien huonekapasiteetin käyttö Oulun läänissä 1987 - 1994.

Hotellien huonekapasiteetin käyttö Lapin läänissä 1987 - 1994

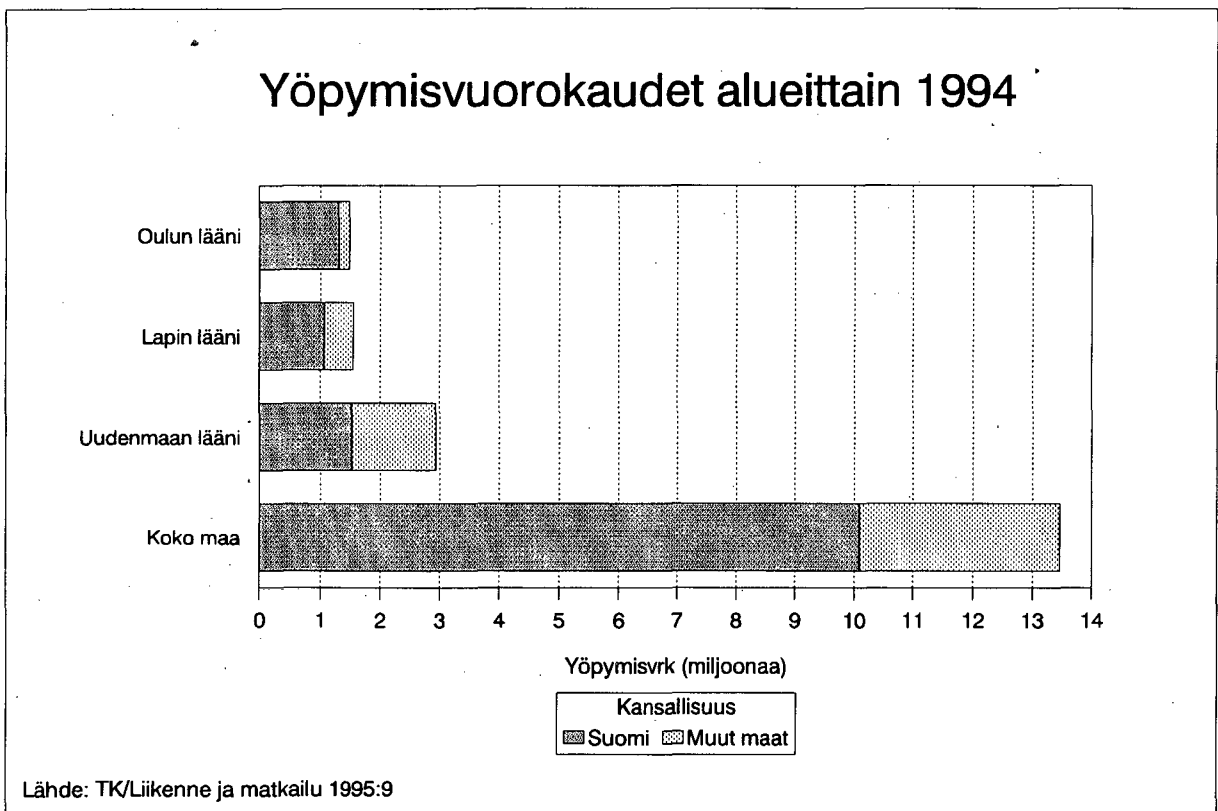

Lähde:TK/Majoitustilastot 1987 - 1994

Kuva 68. Hotellien huonekapasiteetin käyttö Lapin läänissä 1987 - 1994.

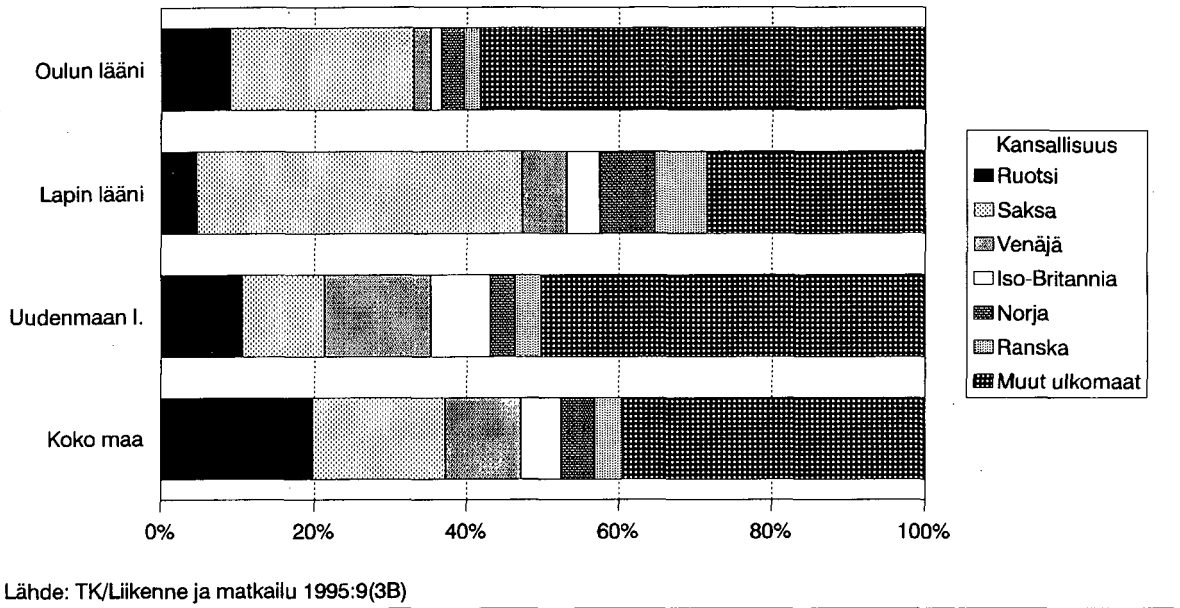

Kuva 69. Yöpymisvuorokausien määrän kehitys Oulun ja Lapin lääneissä 1987 - 1994.

Kuva 70. Yöpymisvuorokaudet alueittain 1994.

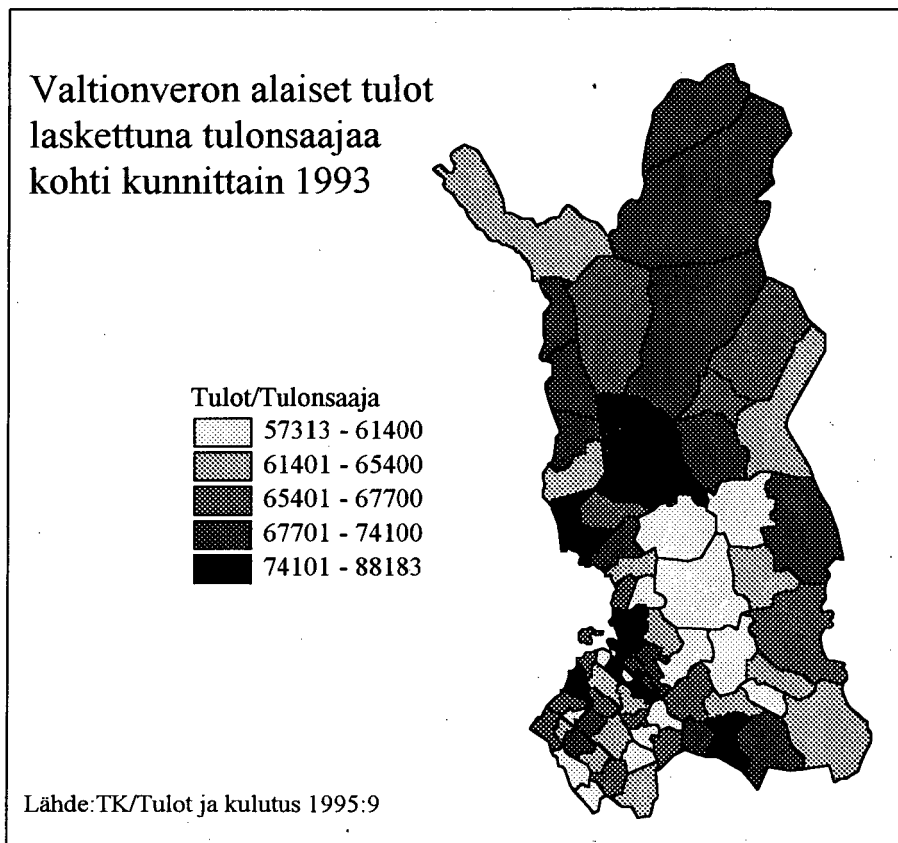
Yöpymisvuorokausien jakautuminen ulkomaalaisten matkailijoiden kesken alueittain 1994

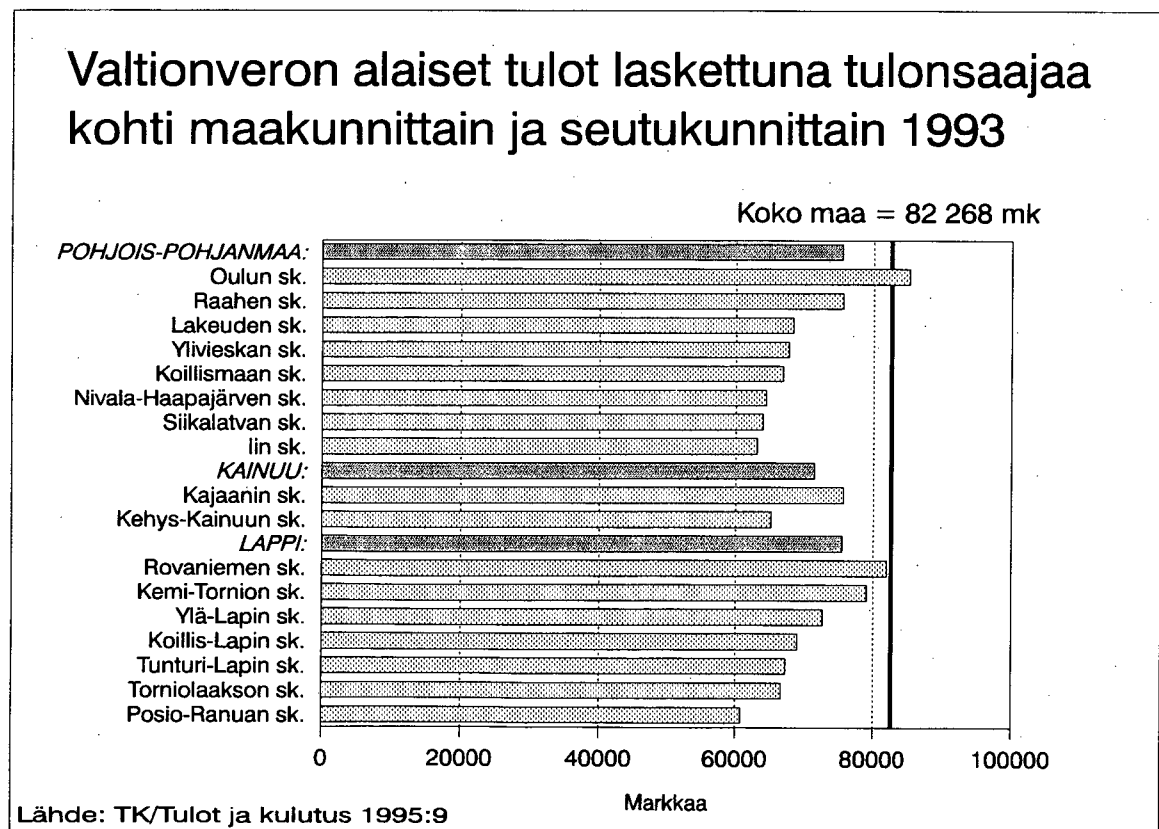
Kuva 71. Yöpymisvuorokausien jakautuminen ulkomaalaisten matkailijoiden kesken alueittain 1994.

Tulonsaajien tulot

Valtionveron alaiset tulot laskettuna tulonsaajaa kohti jäivät vuonna 1993 Pohjois-Suomen maakunnissa alle maan keskiarvon, joka oli 82 268 mk. Suurimmat keskimääräiset valtionveron alaiset tulot seutukunnittain olivat Oulun ja Rovaniemen seutukunnissa, yli 80 000 mk. Vain Oulun seutukunnassa ja neljässä yksittäisessä kunnassa, Oulussa, Rovaniemellä, Kempeleessä ja Oulunsalossa, verotustulot ylittivät koko maan keskiarvon. Merijärvellä ja Utajärvellä keskimääräiset tulot olivat koko Pohjois-Suomen matalimmat. Kainuussa alhaimmat tulot olivat Ristijärvellä, Lapissa vastaavasti Posiolla ja Ranualla.

Kuva 72. Valtionveron alaiset tulot laskettuna tulonsaajaa kohti kunnittain 1993.

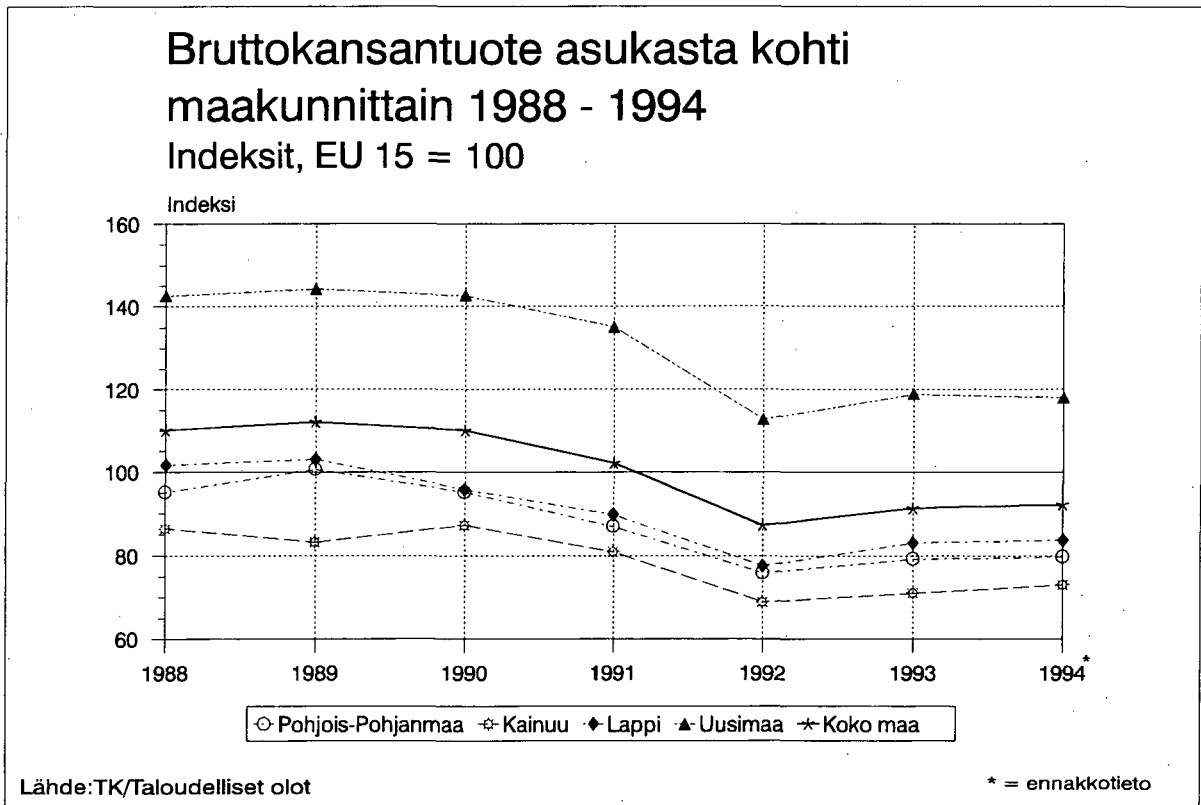
Kuva 73. Valtionveron alaiset tulot maakunnittain ja seutukunnittain 1993.

Bruttokansantuote

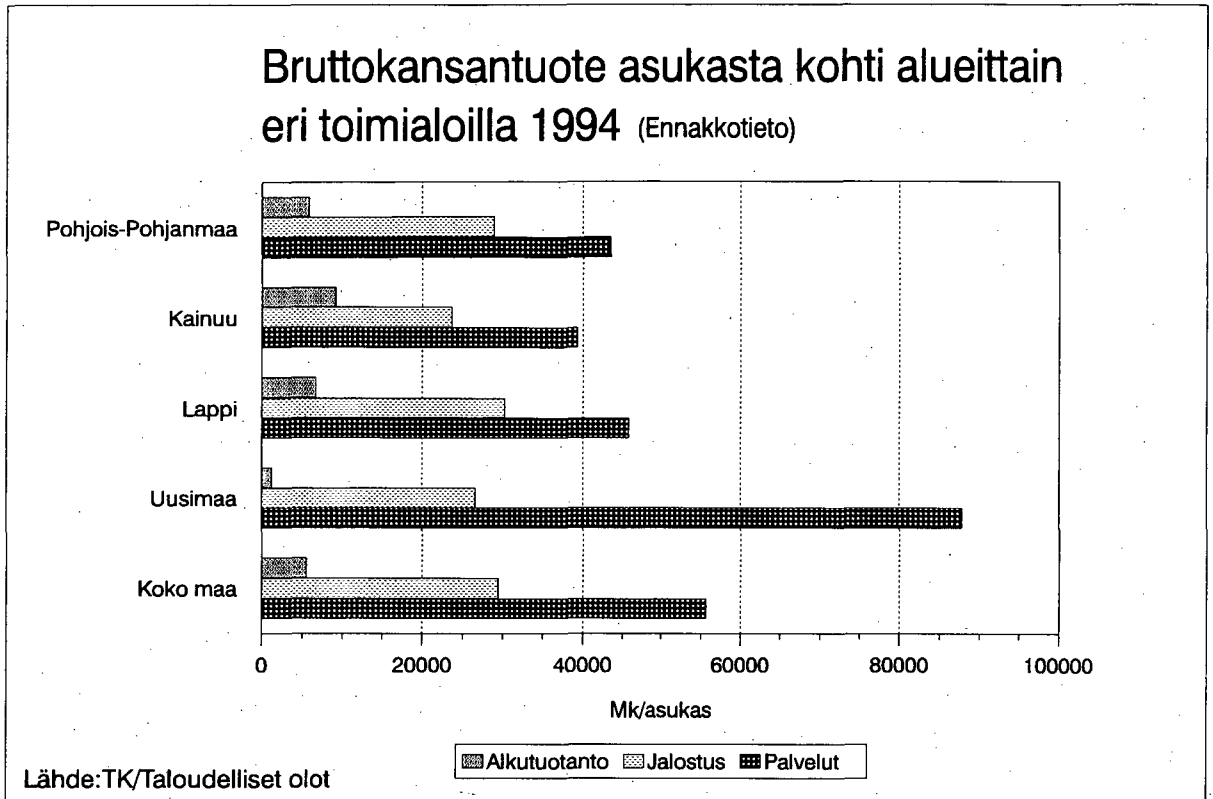
Tilastokeskus on laskenut bruttokansantuotteen maakunnittain vuosilta 1988 - 1994 ja seutukunnittain vuosilta 1988 - 1993. Alueellinen bruttokansantuote on laskettu tuotantontekijähintaisena kunkin vuoden hintatason mukaan. Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla BKT/asukas on ollut koko tarkasteluajan alhaisemmalla tasolla kuin koko maassa ja Euroopan Unionin maissa keskimäärin. Lapissa asukasta kohti laskettu BKT oli 1980-luvun lopulla yli EU tason, koko maassa vastaavasti vuoteen 1991 saakka. Vuonna 1992 BKT-luvut suhteessa EU-maiden keskiarvoon laskivat jyrkästi kaikissa maakunnissa. Ainoastaan Ahvenanmaan ja Uudenmaan asukasta kohti laskettu BKT on pysynyt EU:n keskiarvolukuja korkeampana.

Vuoden 1994 ennakkotietojen mukaan BKT oli Pohjois-Pohjanmaalla 26 958, Kainuussa 6 719 ja Lapissa 16 261 miljoonaa markkaa. Teollisen toiminnan osuus maakunnan BKT:sta on Pohjois-Suomen maakunnissa selvästi esimerkiksi Uusimaata suurempi (kuva 76). Maakunnittaisissa aikasarjoissa teollisen toiminnan BKT:n arvo oli pienimmillään vuonna 1991, kääntyen sen jälkeen nousuun. Rakennustoiminnan lasku alkoi vuodesta 1990. Vuonna 1994 lasku pysähtyi.

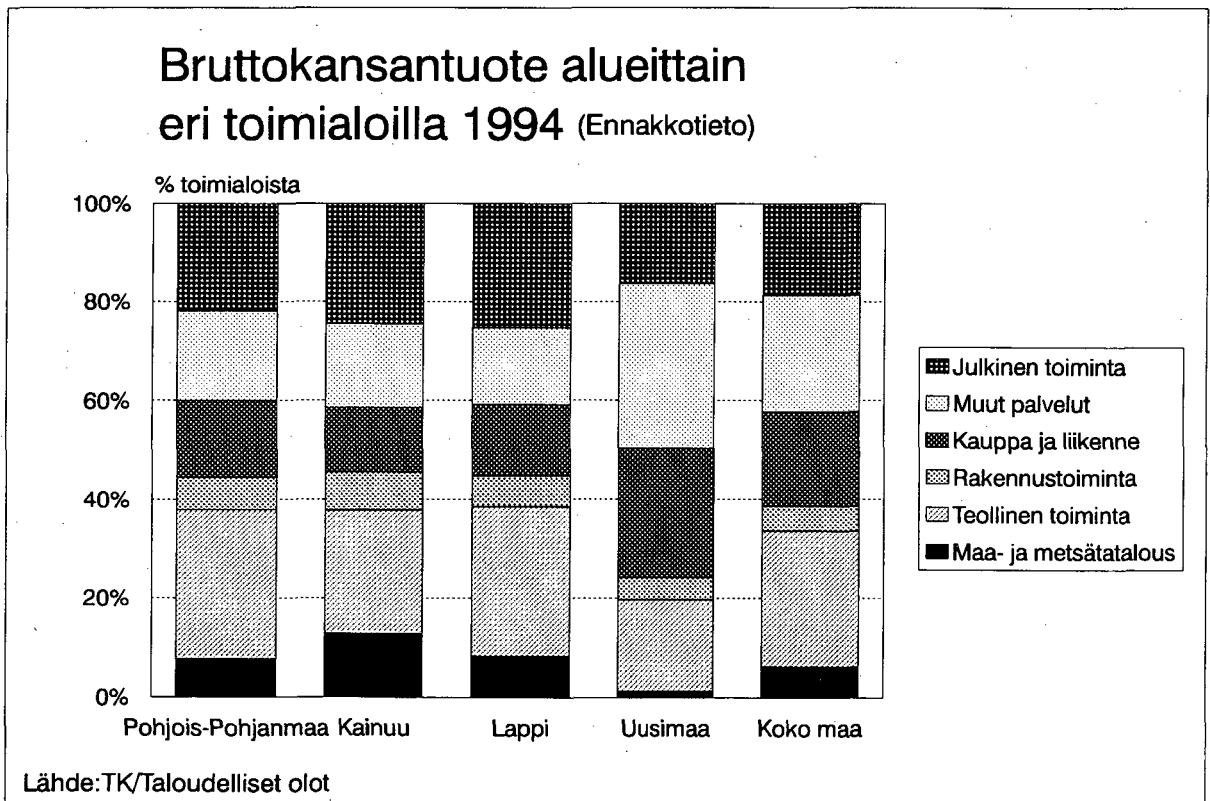
Seutukunnittaisessa tarkastelussa (1993) Pohjois-Suomen seutukunnista vain Kemi-Tornion, Raahen ja Oulun seutukuntien bruttokansantuote asukasta kohti oli korkeampi kuin koko maassa keskimäärin. Iin ja Lakeuden seutukuntien luvut olivat vastaavasti maan alhaisimmat, noin puolet koko maan keskiarvosta. Seutukunnittaiset BKT-luvut vuodelta 1993 löytyvät myös taulukosta 1 sivulta 9.

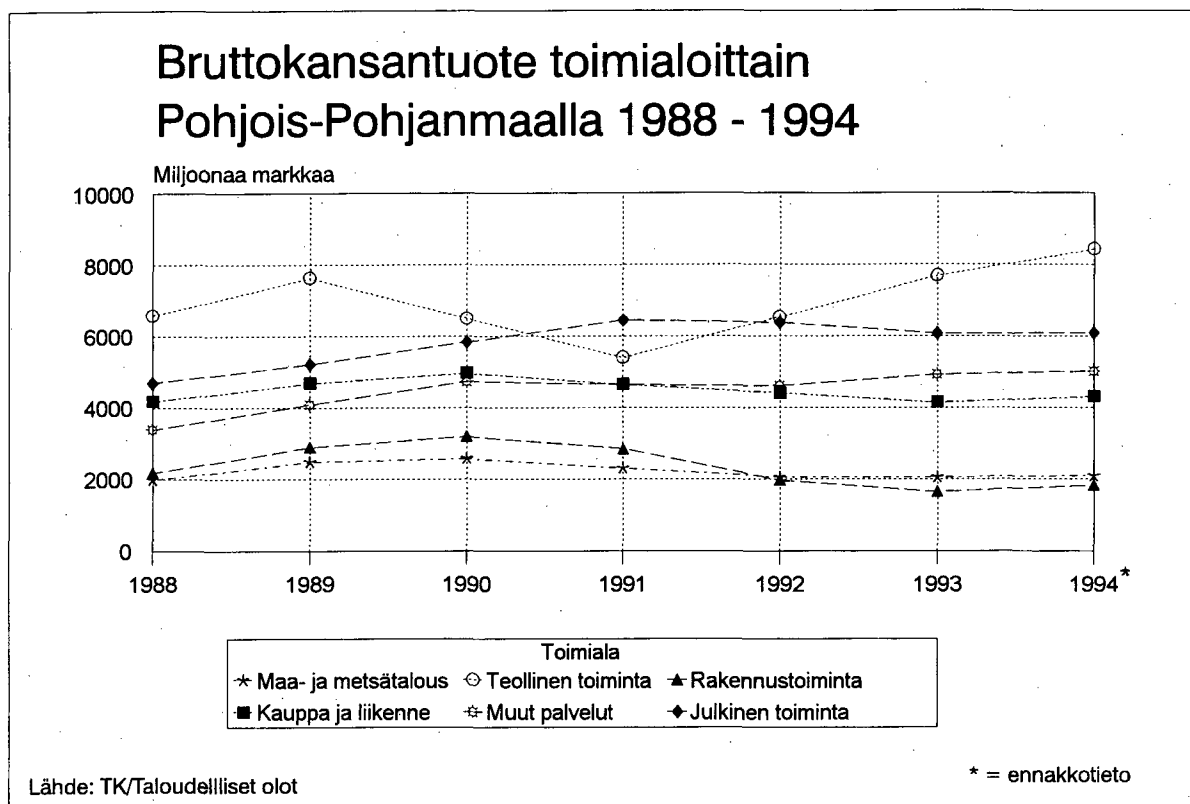
Kuva 74. BKT/asukas maakunnittain 1988 - 1994.

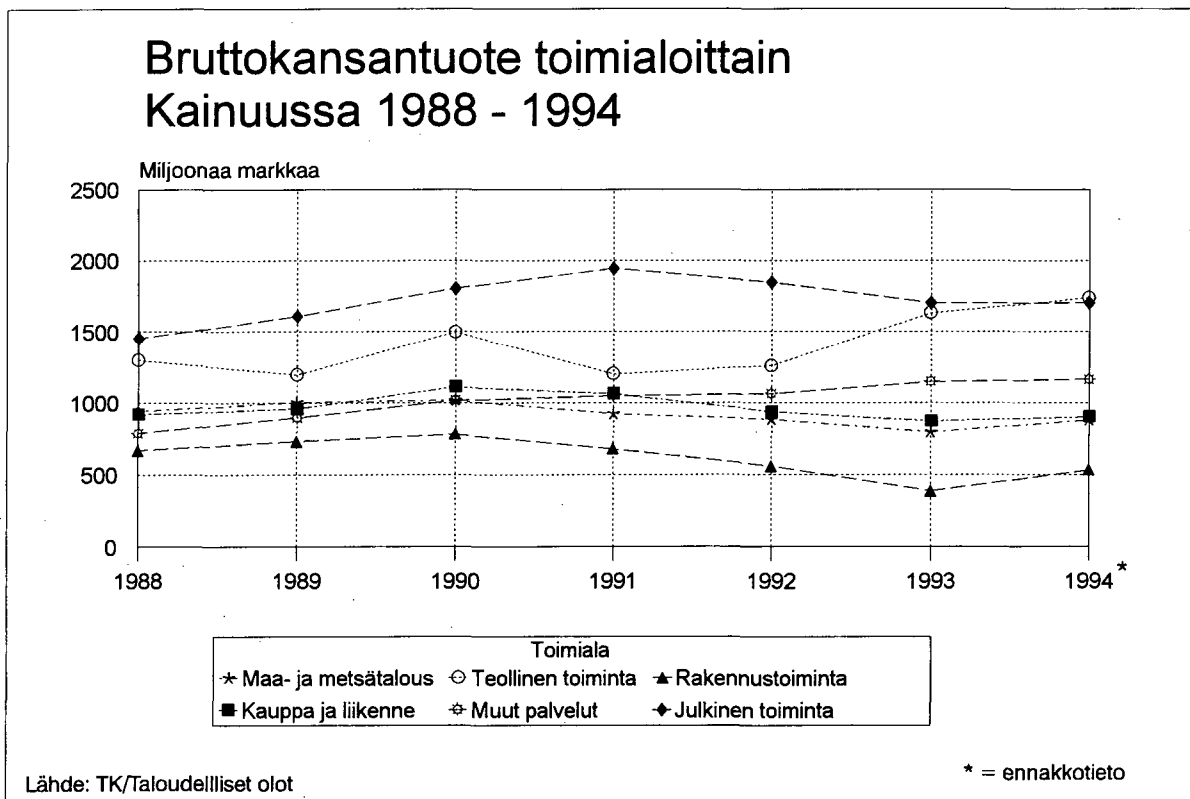
Kuva 75. BKT/asukas alueittain eri toimialoilla 1994.

Kuva 76. BKT alueittain eri toimialoilla 1994.

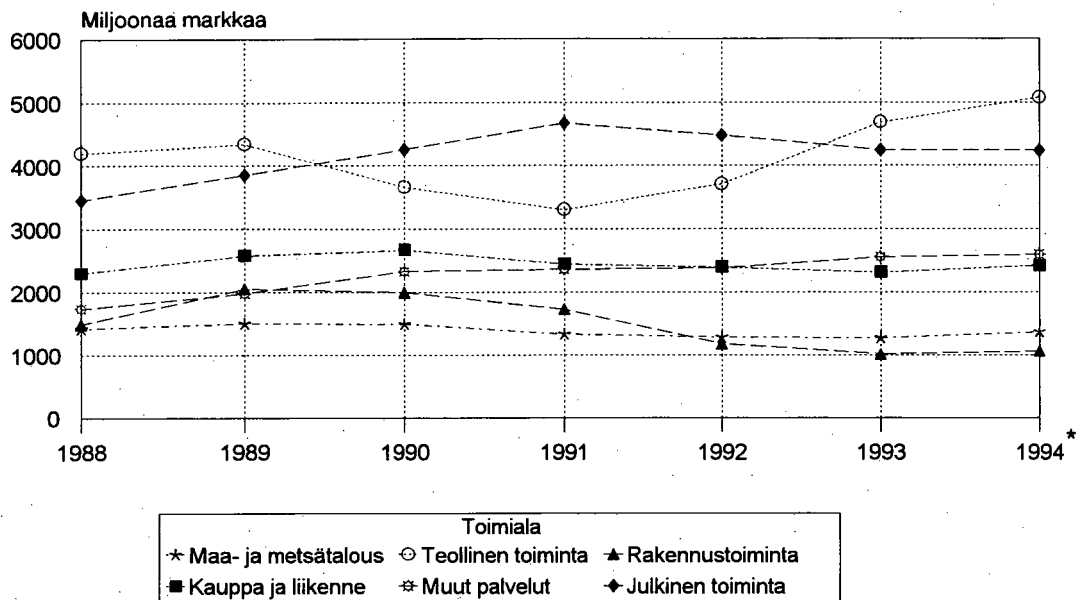

Kuva 77. BKT toimialoittain Pohjois-Pohjanmaalla 1988 - 1994.

Kuva 78. BKT toimialoittain Kainuussa 1988 - 1994.

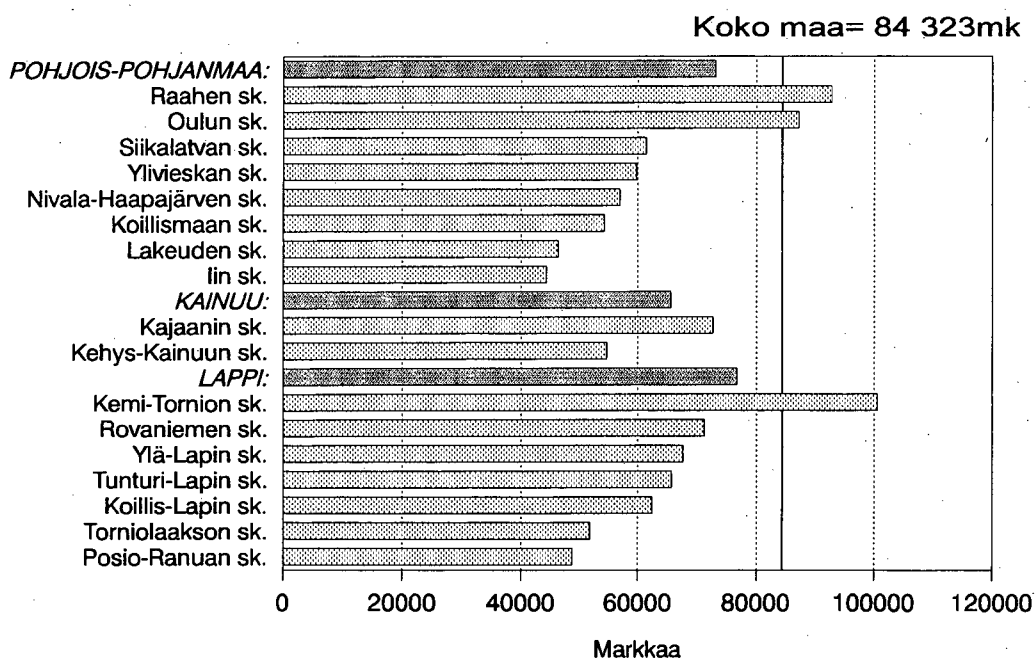
Bruttokansantuote toimialoittain Lapissa 1988 - 1994

Lähde: TK/Taloudelliset olot

Kuva 79. BKT toimialoittain Lapissa 1988 - 1994.

Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain ja seutukunnittain 1993

Lähde: TK/Taloudelliset olot

Kuva 80. BKT/asukas maakunnittain ja seutukunnittain 1993.

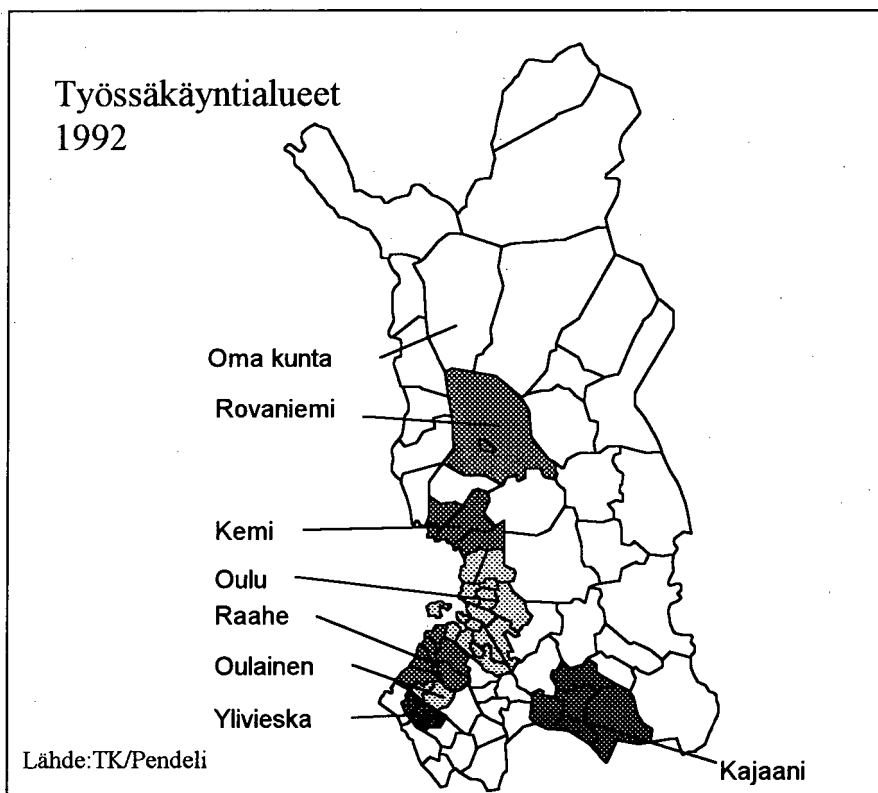
TYÖLLISYYS

Pohjois-Suomen alueella on seitsemän vähintään kahden kunnan muodostamaa työssäkäyntialuetta. Näiden alueiden muodostuminen perustuu tietoihin työllisen työvoiman asuinkunnasta ja työpaikan sijaintikunnasta. Kunta on työssäkäyntialueen keskus (tai muodostaa oman työssäkäyntialueensa), mikäli kunnan ulospendelöinti (muissa kunnissa työssäkäyvien osuus kunnan työllisestä työvoimasta) ei ylitä 20 prosenttia, eikä se mihinkään yksittäiseen kuntaan ole suurempi kuin 7,5 prosenttia. Vajaa viidennes Pohjois-Suomen kunnista on työpaikkaomavaraisia eli kunnassa on enemmän työpaikkoja kuin työllisiä. Suurin omavaraisuus on Raahessa, pienin taas Raahen naapurikunnassa Pattijoella.

Yrittäjien osuus kunnassa työskentelevistä vuonna 1993 on suurin Lumijoella, pienin suurimmassa kaupungeissa. Julkinen sektori työllisti eniten Vuolijoella ja vähiten Pyhännällä.

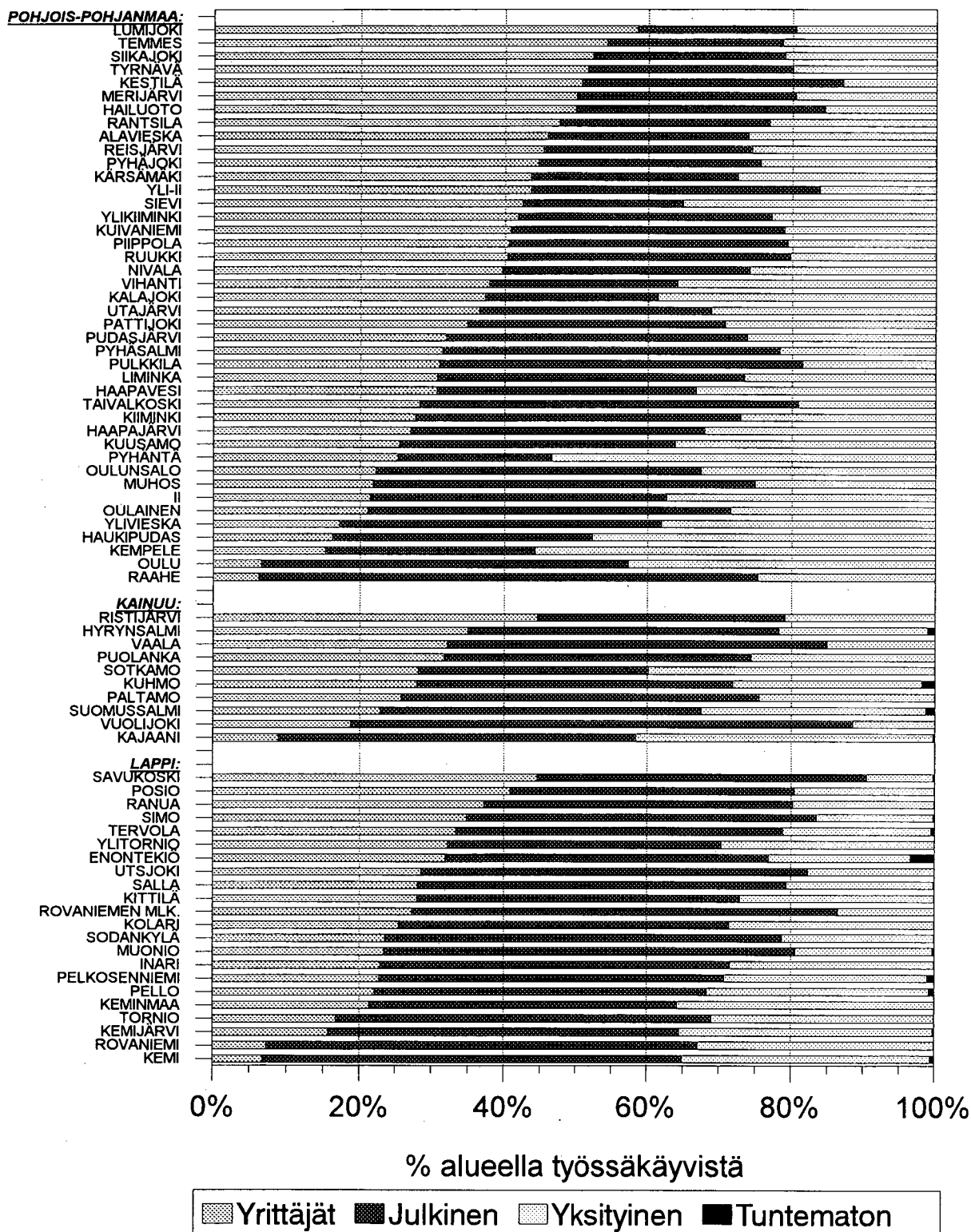
Avoimien työpaikkojen kokonaismäärät vaihtelevat suhteellisen säännömukaisesti vuoden eri kuukausina. Erityisesti terveydenhuollon ja sosiaalialan avoimien työpaikkojen määrät ovat vähentyneet 90-luvun alusta lähtien. Suhde avoimien työpaikkojen ja työttömien määrän välillä on pienentynyt 90-luvun alusta lähtien sisältäen kuitenkin voimakkaita kausivaihteluita.

Työttömyysluvut ovat pysyneet synkkinä kausivaihteluista huolimatta. Pahin tilanne vuonna 1994 oli Enontekiöllä, missä työttömyysaste oli 32 %. Matalin työttömyysaste Pohjois-Suomessa samana vuonna oli Sievissä. Työttömyyden kestoa alueellisesti vertailtaessa Pohjois-Suomen tilanne on parempi kuin koko maassa keskimäärin. Elokuussa 1995 työttömyyden keskimääräinen kesto oli koko maassa 46 viikkoa. Kainuun työvoimapiirin alueella luku oli maan alhaisin, 30 viikkoa.

Kuva 81. Työssäkäyntialueet 1992.

Kunnassa työssäkäyvät työnantajasektorin mukaan 1993

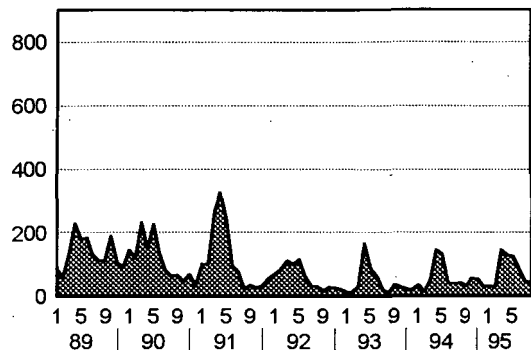
Lähde:TK/Työssäkäyntitilasto

Kuva 82. Kunnassa työssäkäyvät työnantajasektorin mukaan 1993.

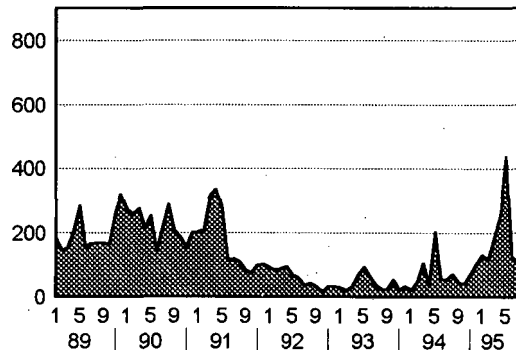

Avoimien työpaikkojen lukumäärät ammattiryhmittäin 1/89 - 8/95

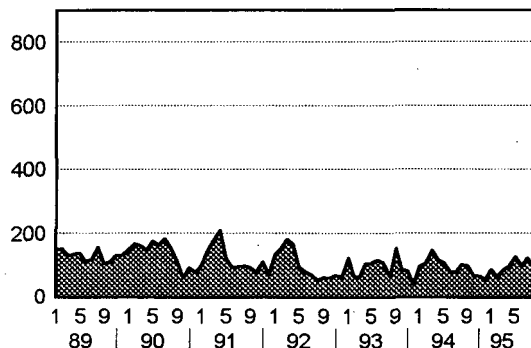
Oulun työvoimapiiri

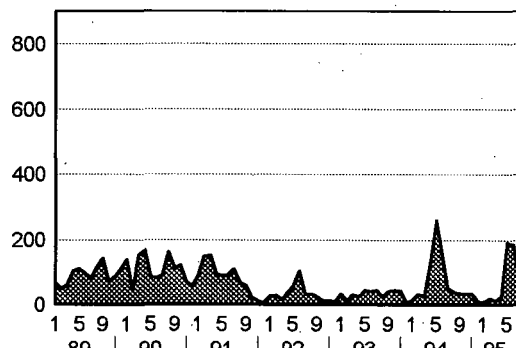
Tekninen, tieteell. lainopill. humanist. ja taiteell. työ

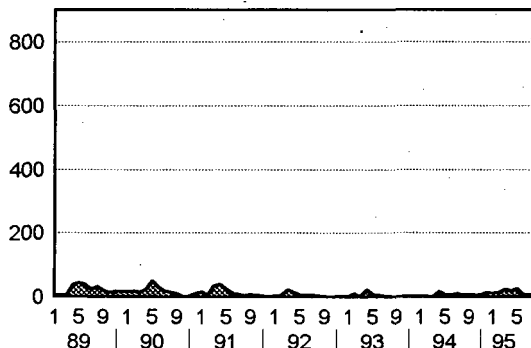
Terveydenhuolto sekä sosiaalialan työ

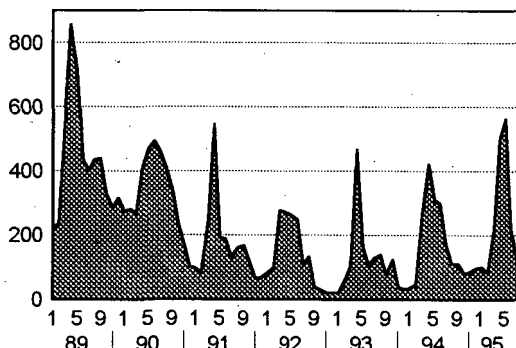
Hallinto- ja toimistotyö sekä kaupallinen työ

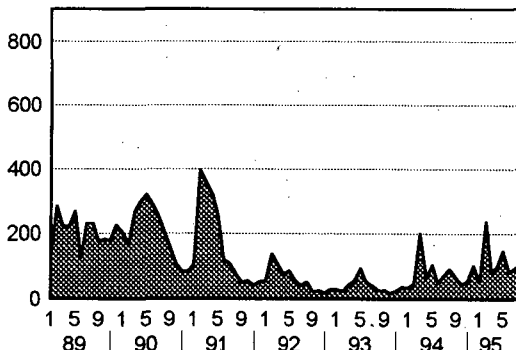
Maa- ja metsätaloustyö sekä kalastusala

Kuljetus ja liikennetyö

Teoll. työ, koneenhoito, kaivos- louhinta ja rakenn.työ

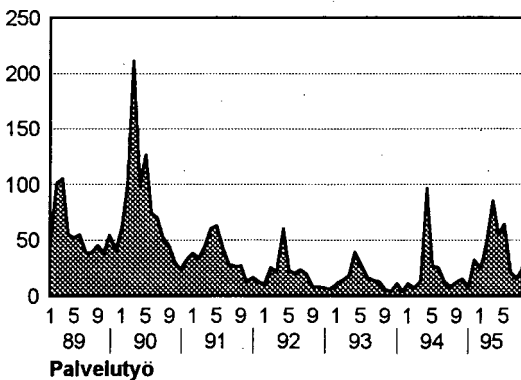
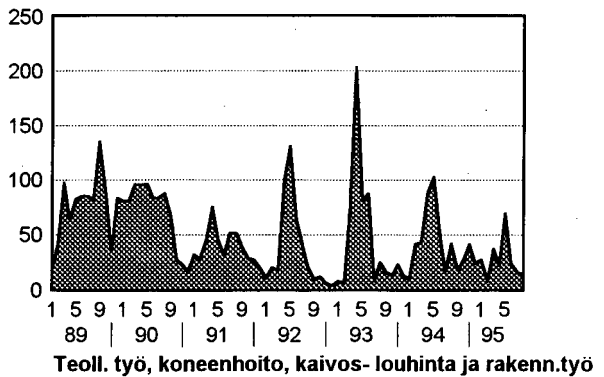
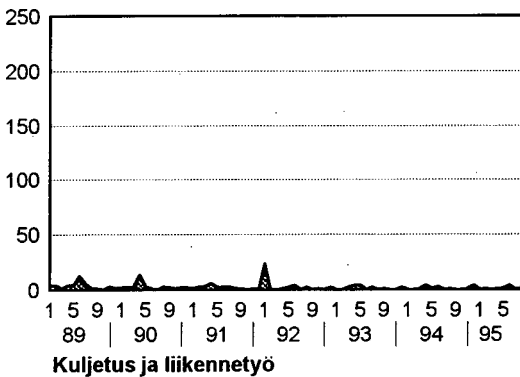
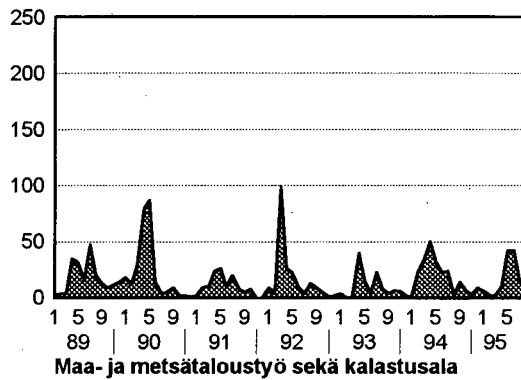
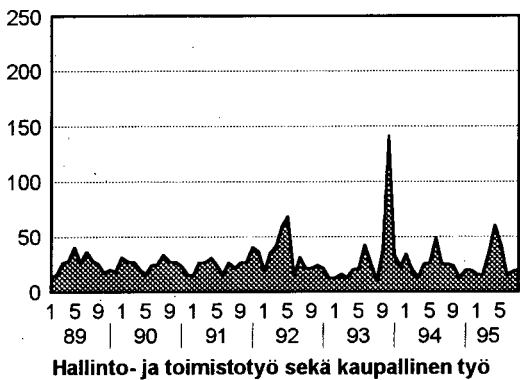
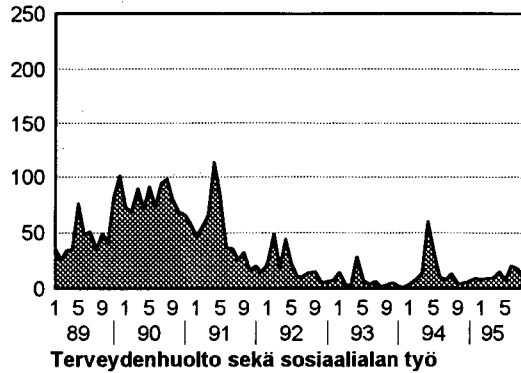
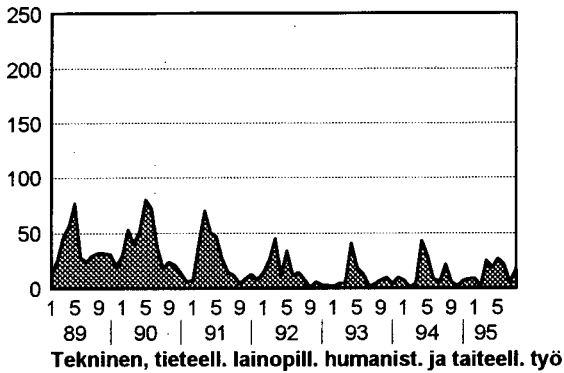

Palvelutyö

Lähde: Työministeriön kuukausitilastot

Kuva 85. Avoimien työpaikkojen lukumäärät ammattiryhmittäin 1/89 - 8/95 Oulun tvp.

Avoimien työpaikkojen lukumäärät ammattiryhmittäin 1/89 - 8/95 Kainuun työvoimapiiri

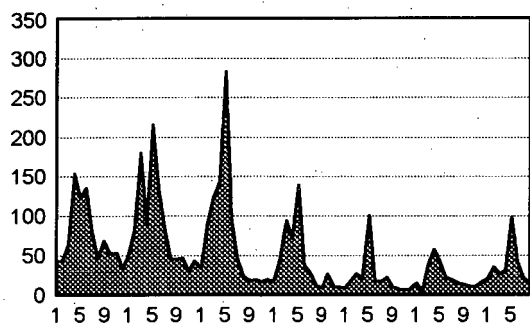

Lähde: Työministeriön kuukausitilat

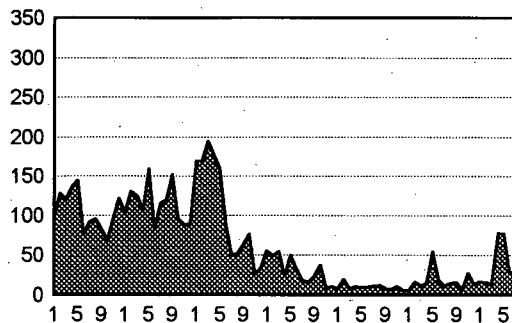
Kuva 86. Avoimien työpaikkojen lukumäärät ammattiryhmittäin 1/89 - 8/95 Kainuun tvp.

Avoimien työpaikkojen lukumäärät ammattiryhmittäin 1/89 - 8/95

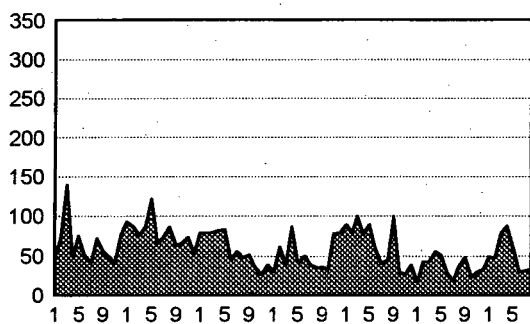
Lapin työvoimapiiri

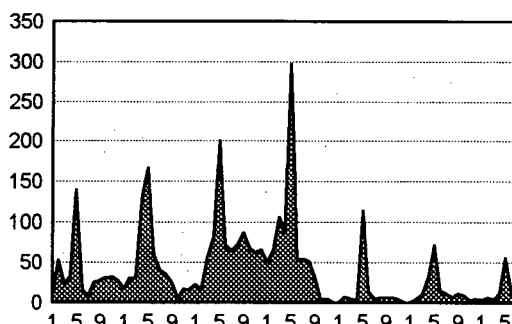
Tekninen, tieteell. lainopill. humanist. ja taiteell. työ

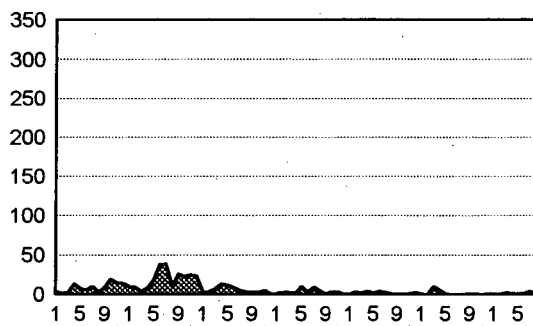
Terveystenhoito sekä sosiaalialan työ

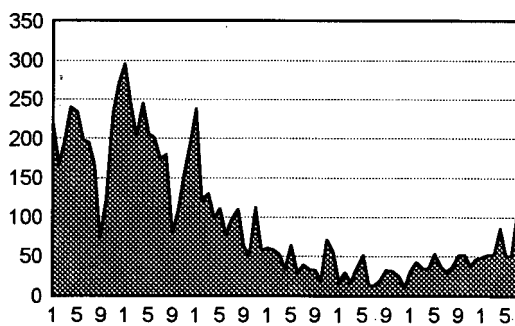
Hallinto- ja toimistotyö sekä kaupallinen työ

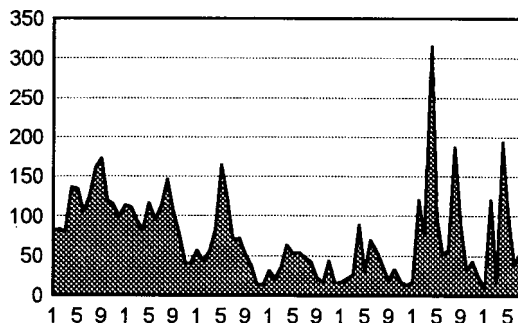
Maa- ja metsätaloustyö sekä kalastusala

Kuljetus ja liikennetyö

Teoll. työ, koneenhoito, kaivos- louhinta ja rakenn.työ

Palvelutyö

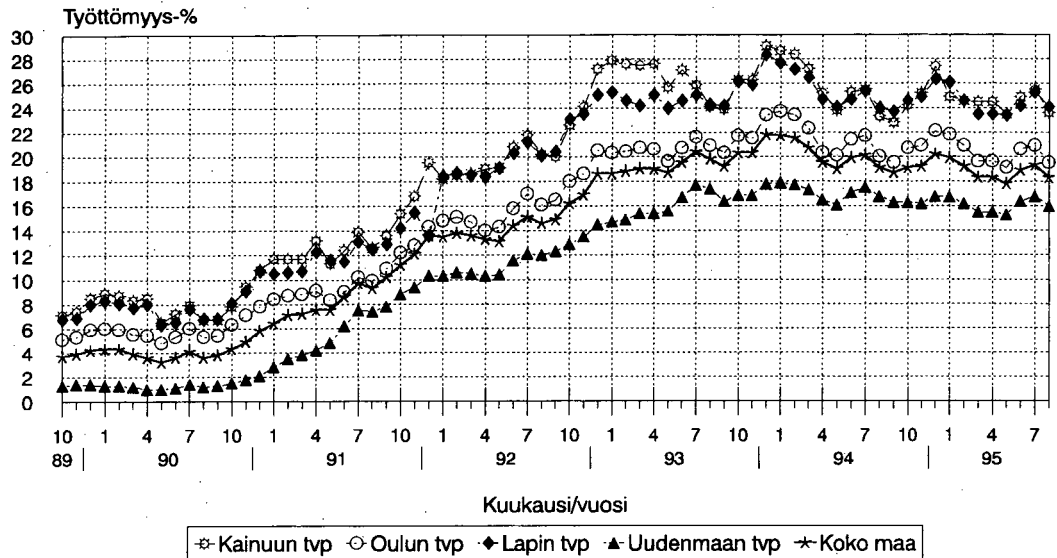
Lähde: Työministeriön kuukausitilastot

Kuva 87. Avoimien työpaikkojen lukumäärät ammattiryhmittäin 1/89 - 8/95 Lapin tvp.

Työttömyyden kehittyminen alueittain

Elokuu 1988 - elokuu 1995

Lomautetut mukaanlukien, kuukauden viimeisen päivän tieto

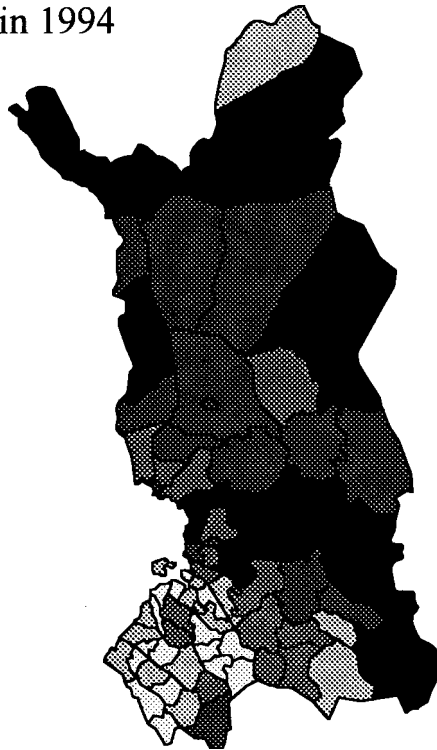
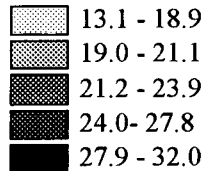
Lähde: Työministeriön kuukausitilastot

Kuva 88. Työttömyyden kehittyminen alueittain 1988 - 1995.

Työttömyysaste kunnittain 1994

Henkilökohtaisesti ilmoittautuneet lomautetut mukaanlukien

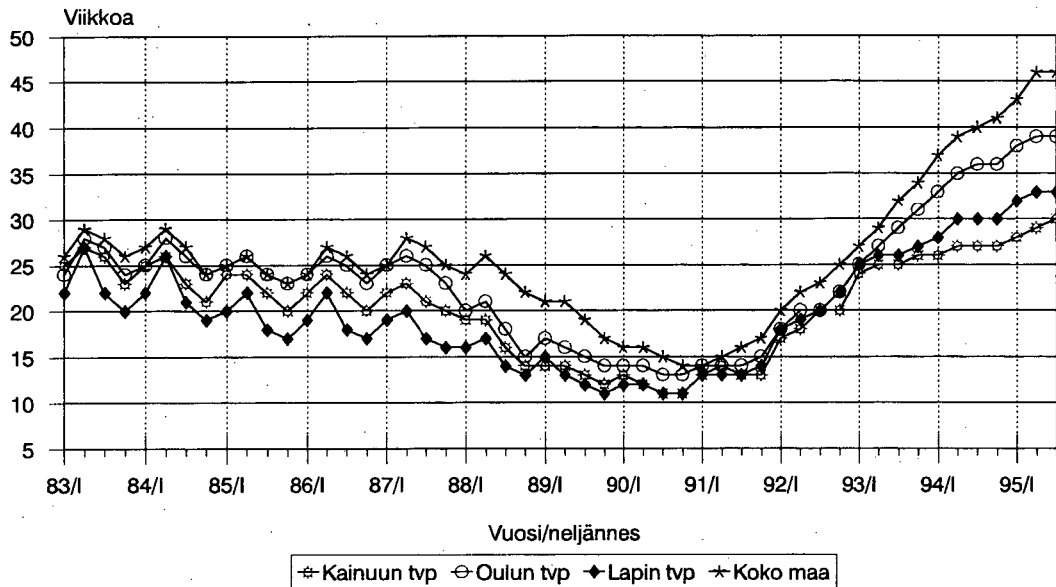
Työttömyysaste (%)

Lähde: Työministeriö

Kuva 89. Työttömyysaste kunnittain 1994.

Työttömyyden kesto keskimäärin alueittain 1983 1.neljännes - 1995 3.neljännes

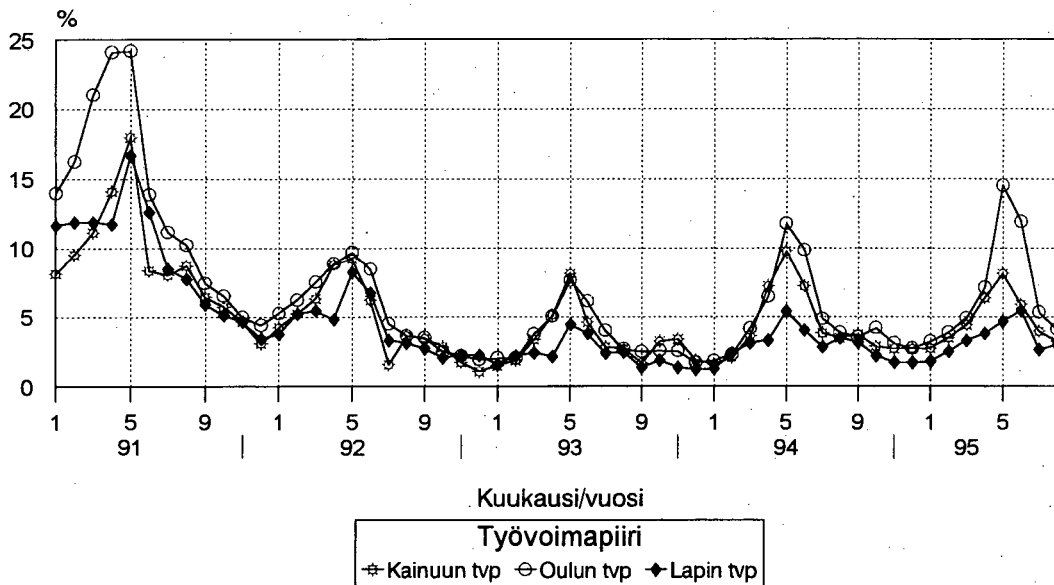

Lähde: Työministeriö kuukausitilastot

Kuva 90. Työttömyyden kesto alueittain 1983 - 1995.

Työttömien työnhakijoiden työllistymismahdollisuus työvoimapiireittäin 1991 - 1995

Avoimien työpaikkojen suhde työttömien työnhakijoiden määrään

Lähde: Työministeriö kuukausitilastot

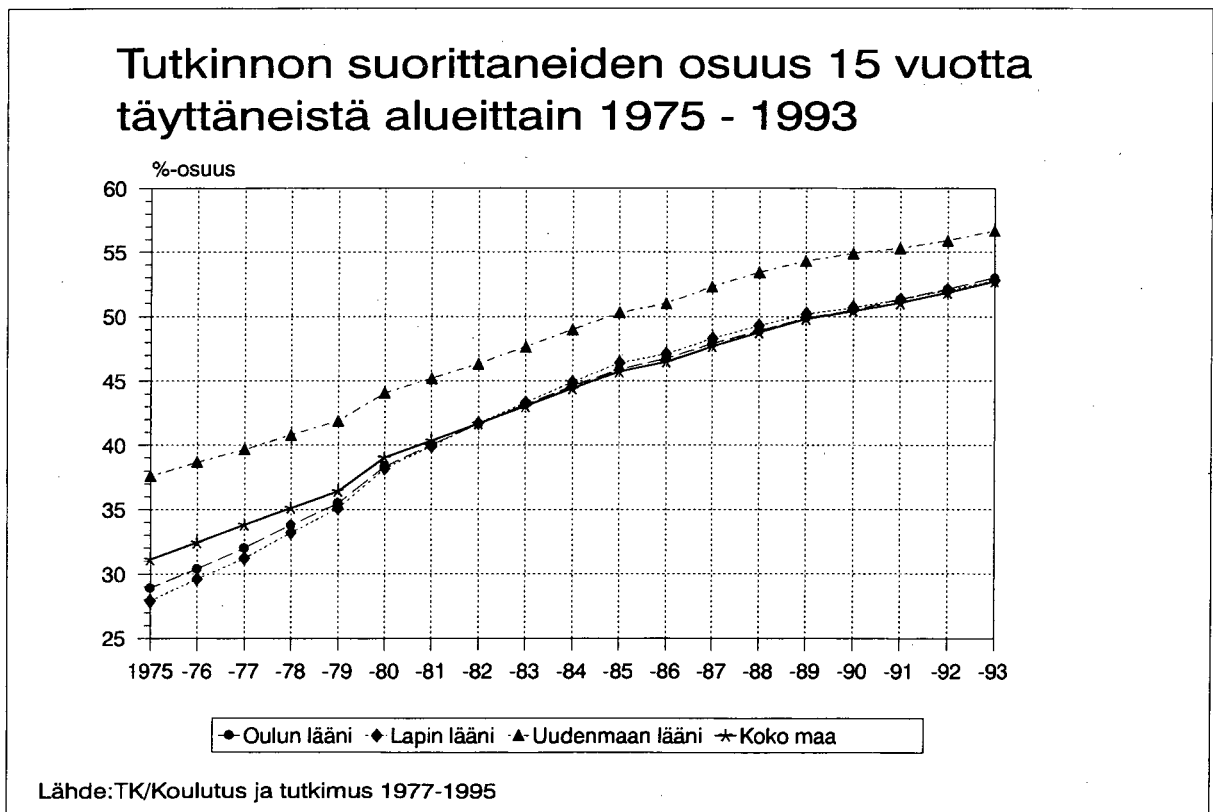
Kuva 91. Työttömien työnhakijoiden työllistymismahdollisuus alueittain 1991 - 1995.

KOULUTUS

Tutkinnon suorittaneiden osuus väestöstä on noussut tasaisesti koko tarkastelukaudella (1975-). Tutkinnon suorittamisella tarkoitetaan lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa tai korkeakouluissa koulutusammattiin tai tutkintoon johtaneen koulutuksen suorittamista. Oulun ja Lapin lääneissä tutkinnon suorittaneiden osuuden kasvu on ollut hyvin samankaltainen kuin koko maassa keskimäärin, Uudenmaan läänissä tämä osuus on ollut muita alueita korkeampi koko tarkastelukauden ajan.

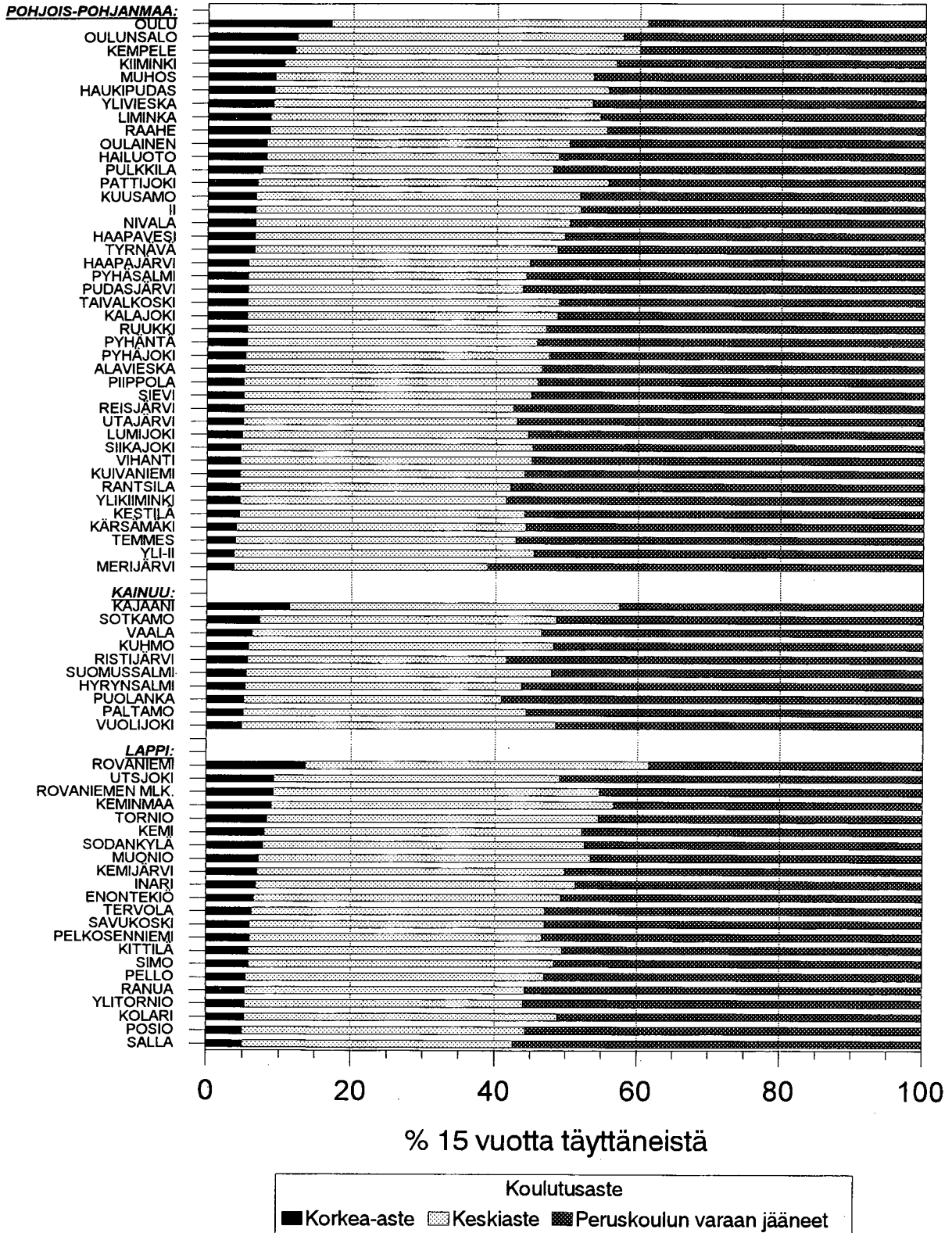
Kuntatyypeittäin tarkasteltuna tutkinnon suorittaneiden osuus on suurin kaupunkimaisissa kunnissa (kuva 97). Pohjois-Suomen kunnista Rovaniemellä on korkein ja Merijärvellä matalin tutkinnon suorittaneiden osuus. Eniten korkea-asteen tutkinnon suorittaneita on vastaavasti Oulussa.

Kunnittaista koulutustasoa voidaan kuvata myös Tilastokeskuksessa kehitetyllä kolminumeroisella koulutustasomittaimella. Yksinkertaistettuna mittain osoittaa kunnan tutkintojen keskiarvon suhteutettuna väkilukuun. Viime aikoina (1983-93) koulutustason kasvu on Pohjois-Suomen kunnista ollut nopeinta Oulussa. Vastaavasti hitainta kasvu on ollut Vihannissa. Vuonna 1993 koko maan keskimääräisen koulutustason Pohjois-Suomessa ylittää kuusi kunta.

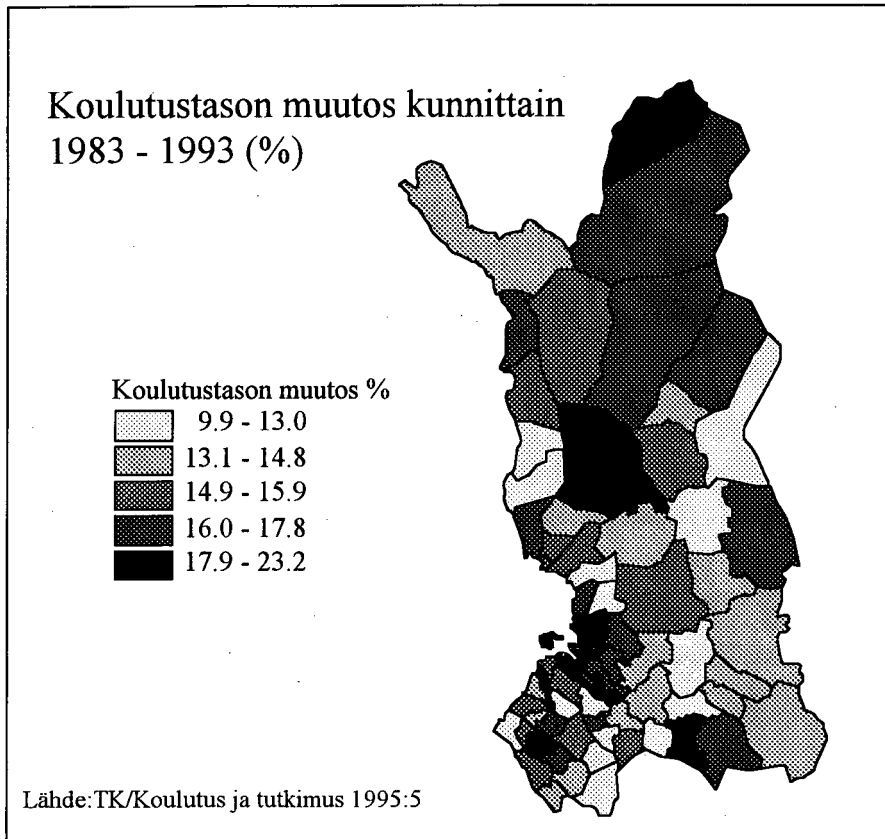
Kuva 92. Tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä alueittain 1975 - 1993.

Väestön (yli 15-vuotiaat) koulutusaste kunnittain 1993

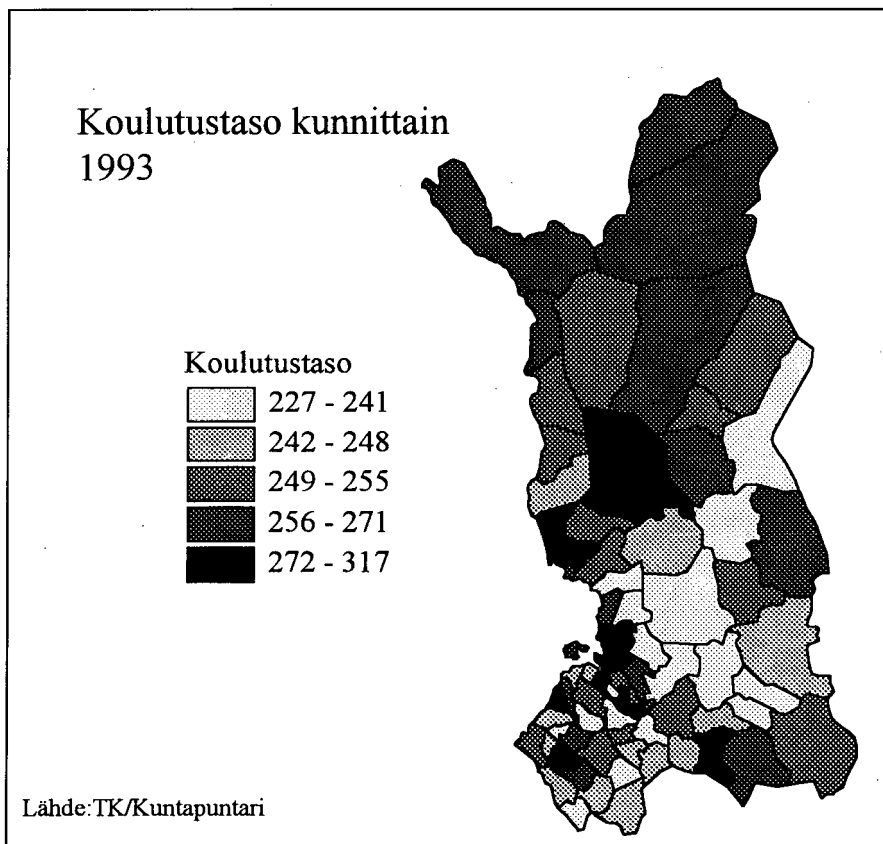

Lähde: TK/Koulutus 1995:5

Kuva 93. Väestön (yli 15-vuotiaat) koulutusaste kunnittain 1993.

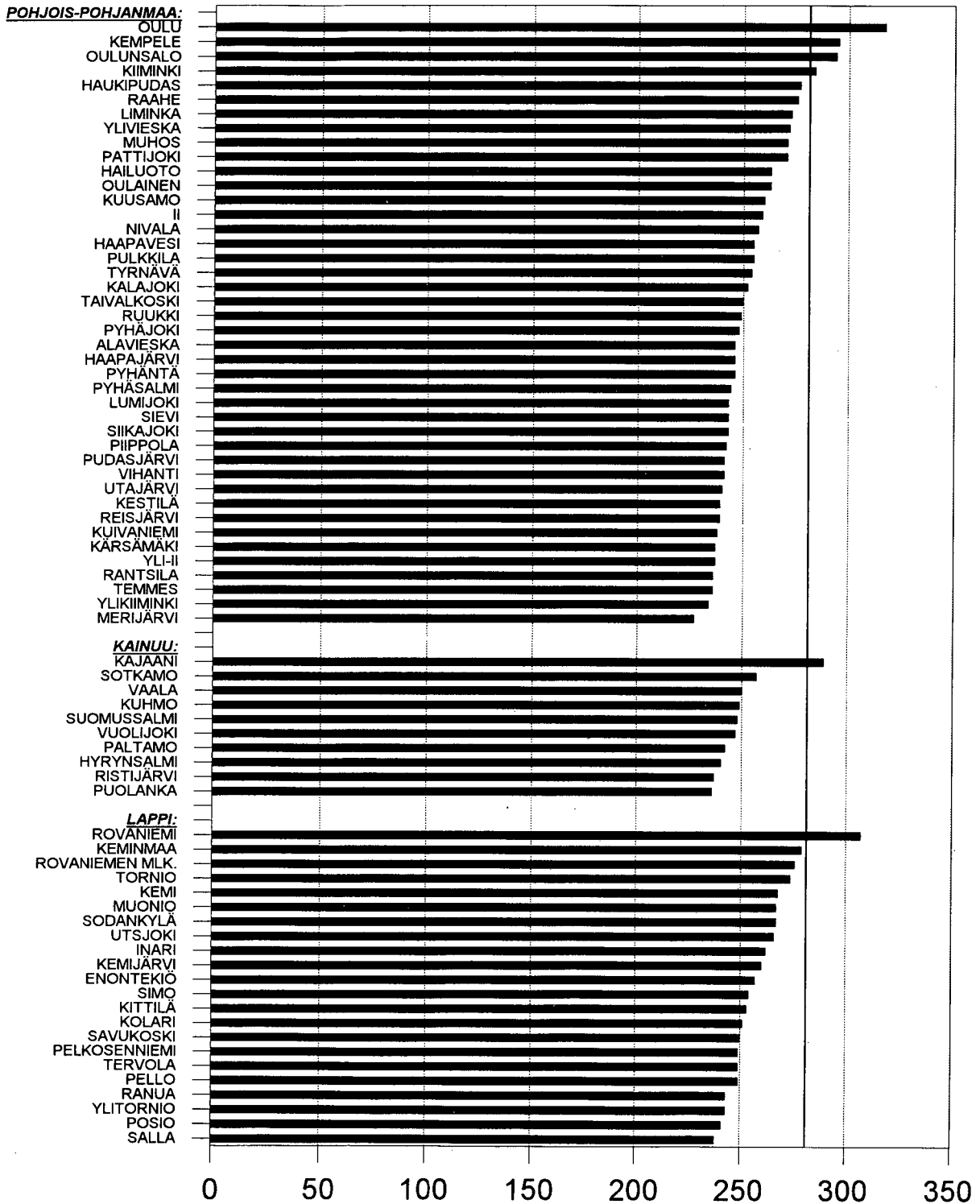
Kuva 94. Koulutustason muutos kunnittain 1983 - 1993.

Kuva 95. Koulutustaso kunnittain 1993.

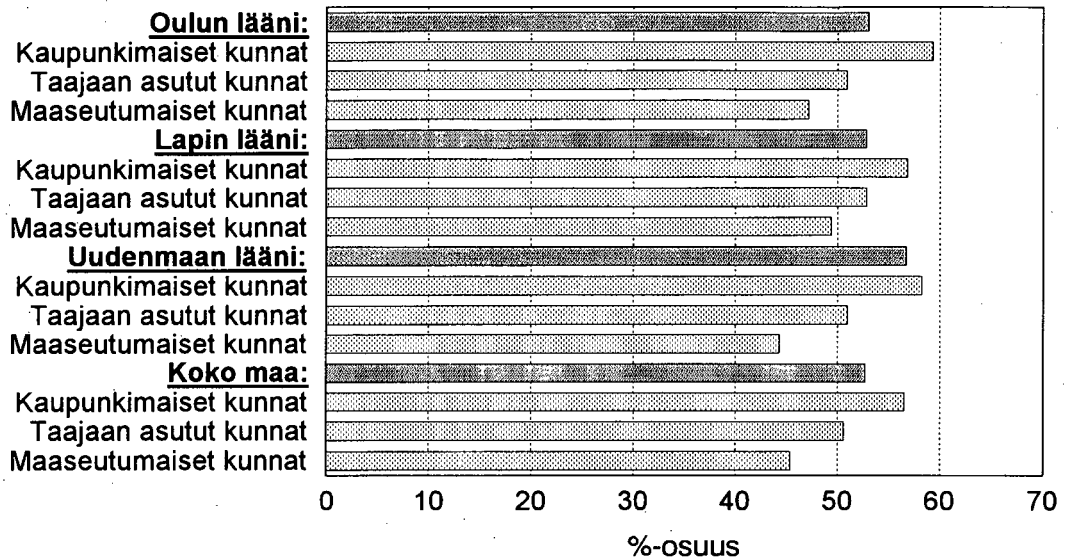
Koulutustaso kunnittain 1993

koko maa = 281

Lähde: TK/Koulutus 1995:5

Tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä kuntaryhmittäin 1993

Lähde:TK/Koulutus 1995:5

Kuva 97. Tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä kuntaryhmittäin 1993.

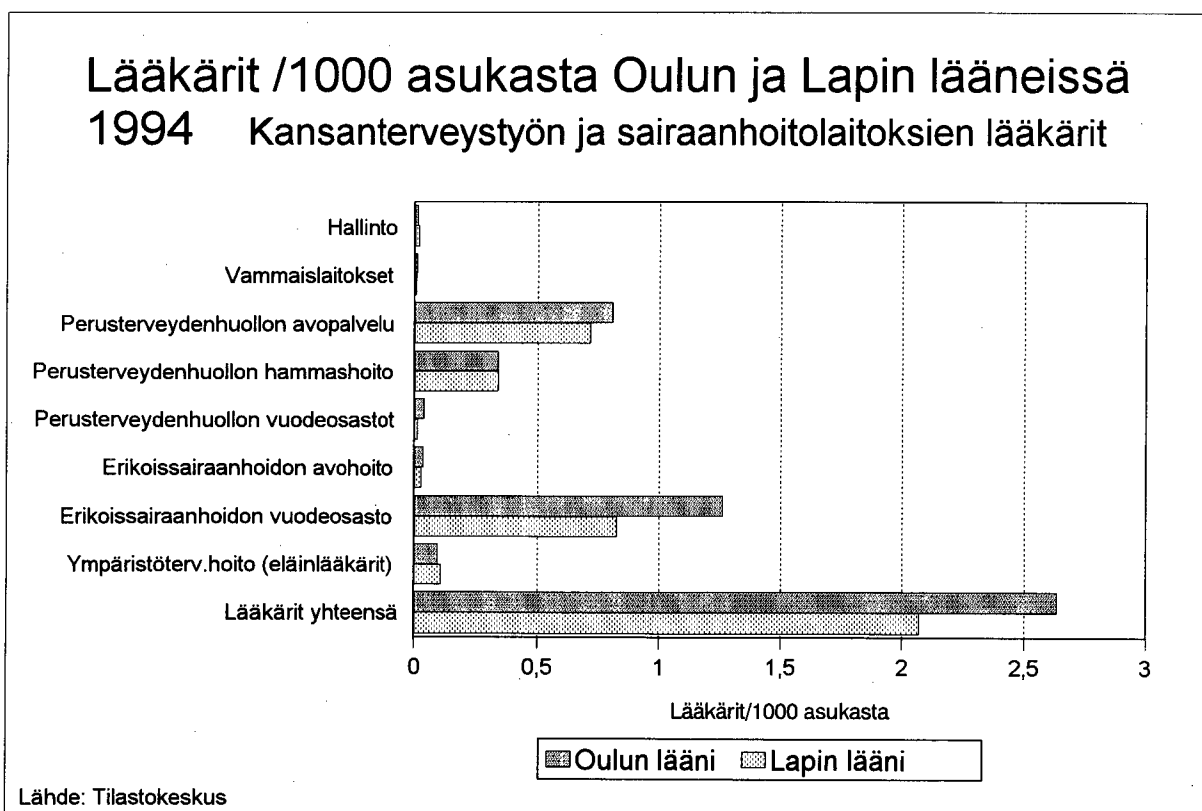
TERVEYS- JA SOSIAALIPALVELUT

Asukaslukuun suhteutettu lääkäritiheys oli vuonna 1994 Oulun läänissä selvästi suurempi kuin Lapin läänissä. Lähes puolet kaikista lääkäreistä toimii erikoissairaanhoidon vuodeosastoilla. Seuraavaksi suurin sektori molemmissa lääneissä on perusterveydenhuollon avopalvelu. Erikoissairaanhoidon vuodeosastoilla työskentelee suurin osuus myös koko sosiaali- ja terveystoimen kokoaikaisesta henkilöstöstä. Toiseksi suurin sektori on lasten päivähoito.

Lasten päivähoiton kustannukset asukasta kohden Pohjois-Suomen kunnissa vaihtelivat vuonna 1994 1110 markasta 2461 markkaan. Maakuntien alhaisimmat päivähoitokustannukset olivat Pohjois-Pohjanmaalla Hailuodossa, Kainuussa Ristijärvellä ja Lapissa Sallassa. Eniten rahaa lasten päivähoitoon asukasta kohti käyttivät Piippola, Oulunsalo, Kiiminki, Kempele, Ii, Oulu, Rovaniemen maalaiskunta ja Rovaniemi, kukin yli 2000 mk/asukas.

Perusterveydenhuollon ja hammashuollon kustannukset olivat Pohjois-Suomessa vuonna 1994 neljäntoista kunnan alueella yli 3000 mk/asukas. Suurimmat kustannukset asukasta kohti olivat Pelkosenniellä, yli 4000 mk. Haukiputaalla samat palvelut tulivat maksamaan 830 mk/asukas. Pelkästään hammashuollon asukaskohtaiset kustannukset olivat korkeimmat Savukoskella ja alhaisimmat vastaavasti Temmeksellä.

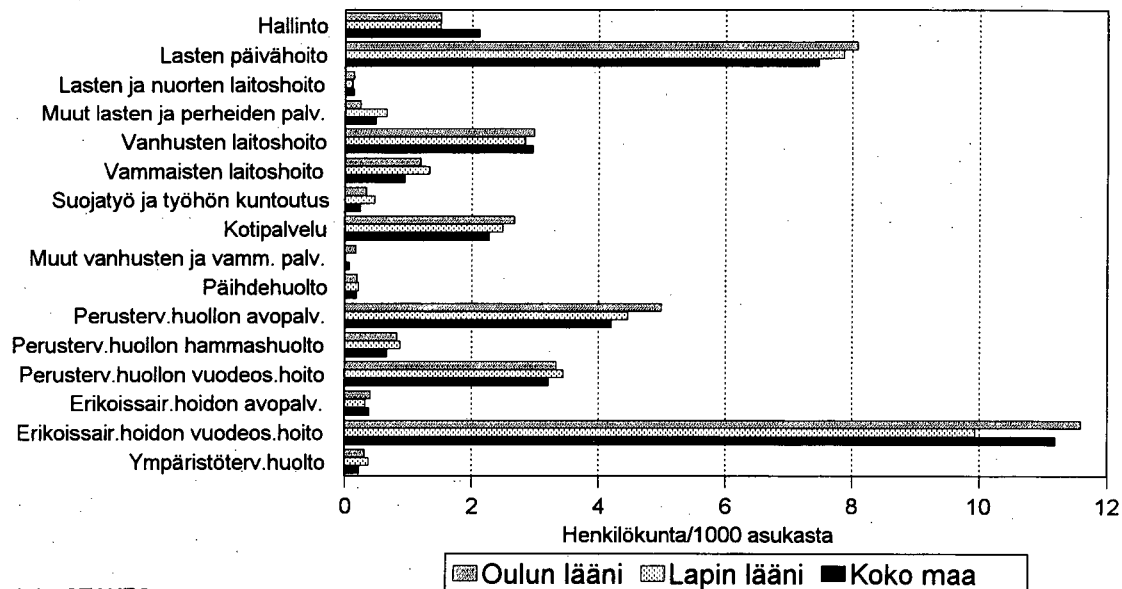
Erikoissairaanhoidon asukaskohtaiset kustannukset Pohjois-Suomessa olivat korkeimmat Temmeksellä ja pienimmät Kuusamossa. Sosiaali- ja terveystoimen menot yhteensä asukasta kohti laskettuna olivat suurimmat Pelkosenniellä ja pienimmät vastaavasti Patti-joella (kuvat 100 ja 139).

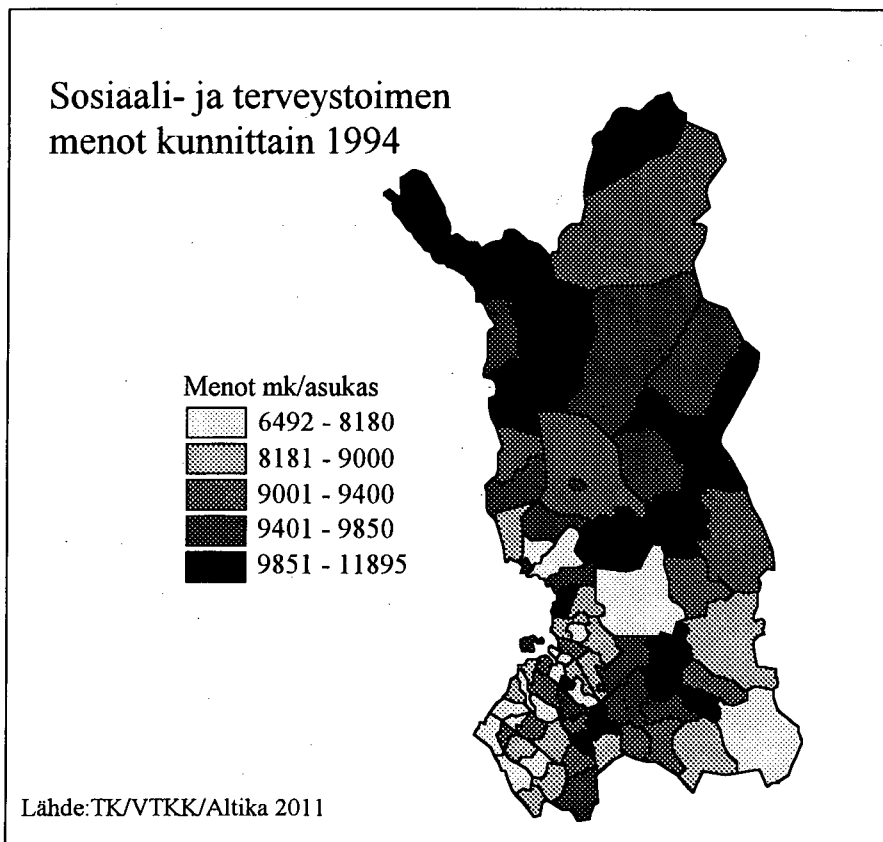
Kuva 98. Lääkärit/1000 asukasta Oulun ja Lapin lääneissä 1994.

Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö tehtäväalueittain Oulun ja Lapin lääneissä sekä koko maassa 1994

Kokoaikainen kuukausipalkkainen henkilöstö

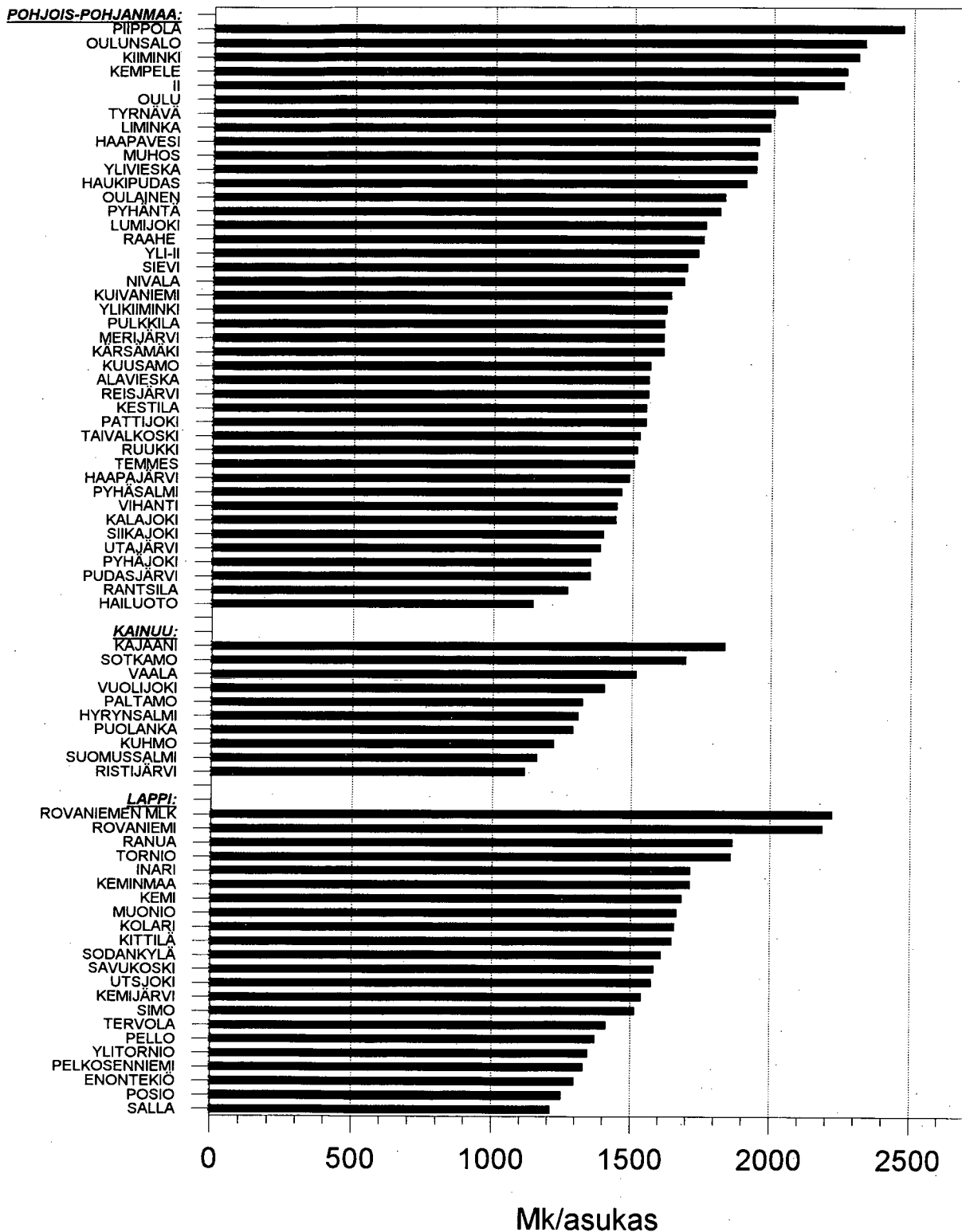

Kuva 99. Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö tehtäväalueittain 1994.

Kuva 100. Terveys- ja sosiaalitoimen menot/asukas kunnittain 1994.

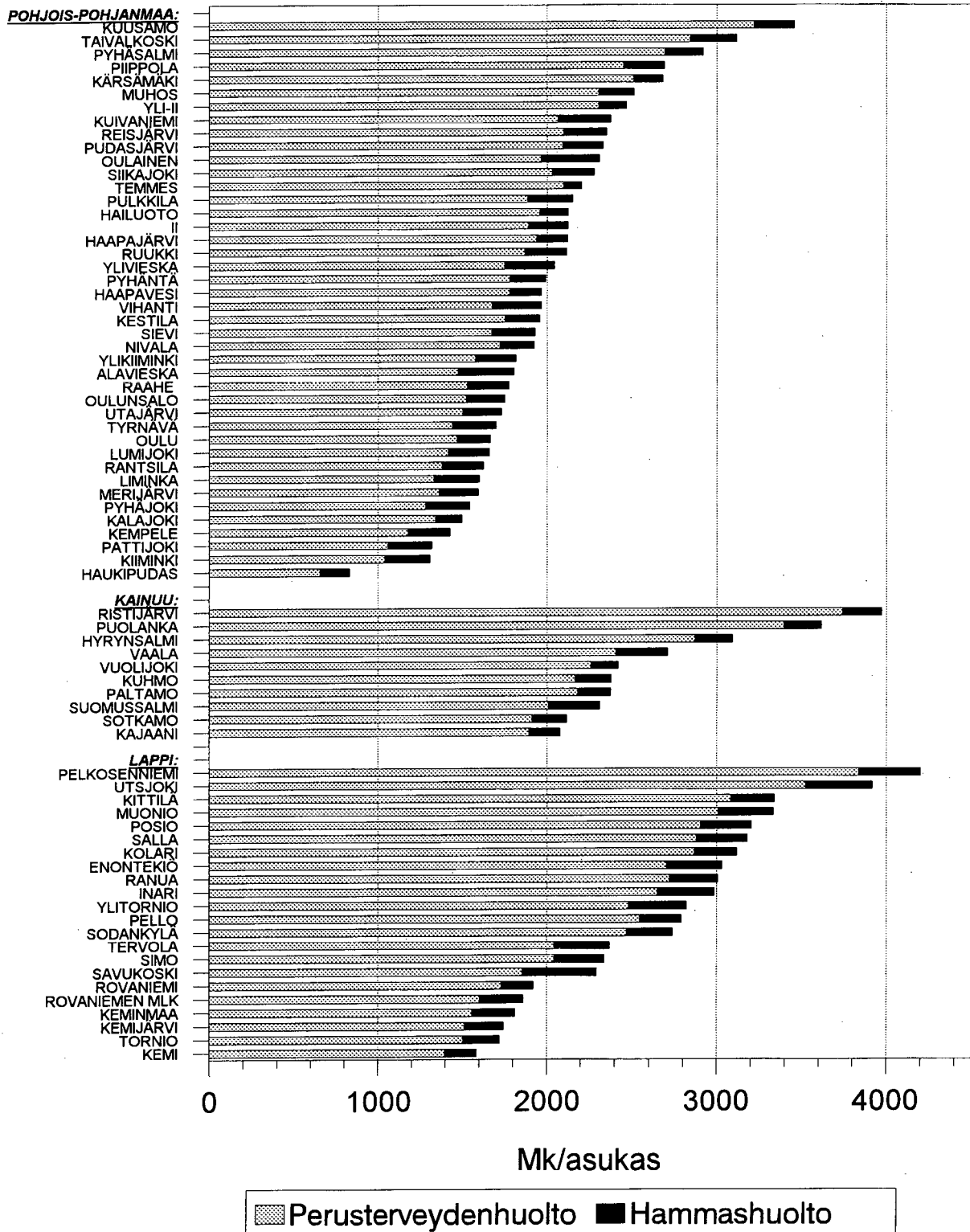
Lasten päivähoidon kustannukset kunnittain 1994

Lähde:TK/VTKK/Altika 2011

Kuva 101. Lasten päivähoidon kustannukset kunnittain 1994.

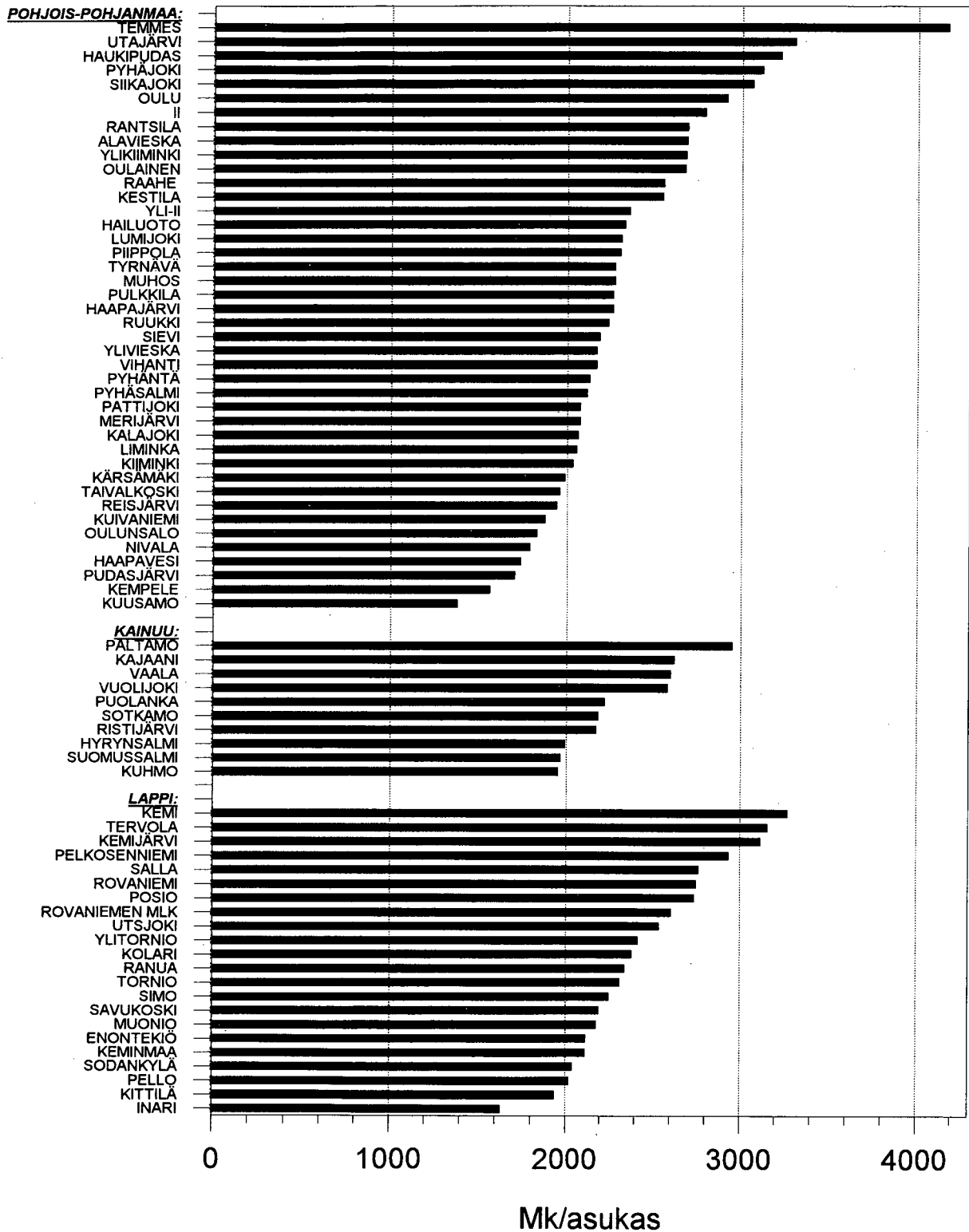
Perusterveyden- ja hammashuollon kustannukset kunnittain 1994

Lähde:TK/VTKK/Altika 2011

Kuva 102. Perusterveyden- ja hammashuollon kustannukset kunnittain 1994.

Erikoissairaanhoidon kustannukset kunnittain 1994

Lähde:TK/VTKK/Altika 2011

Kuva 103. Erikoissairaanhoidon kustannukset kunnittain 1994.

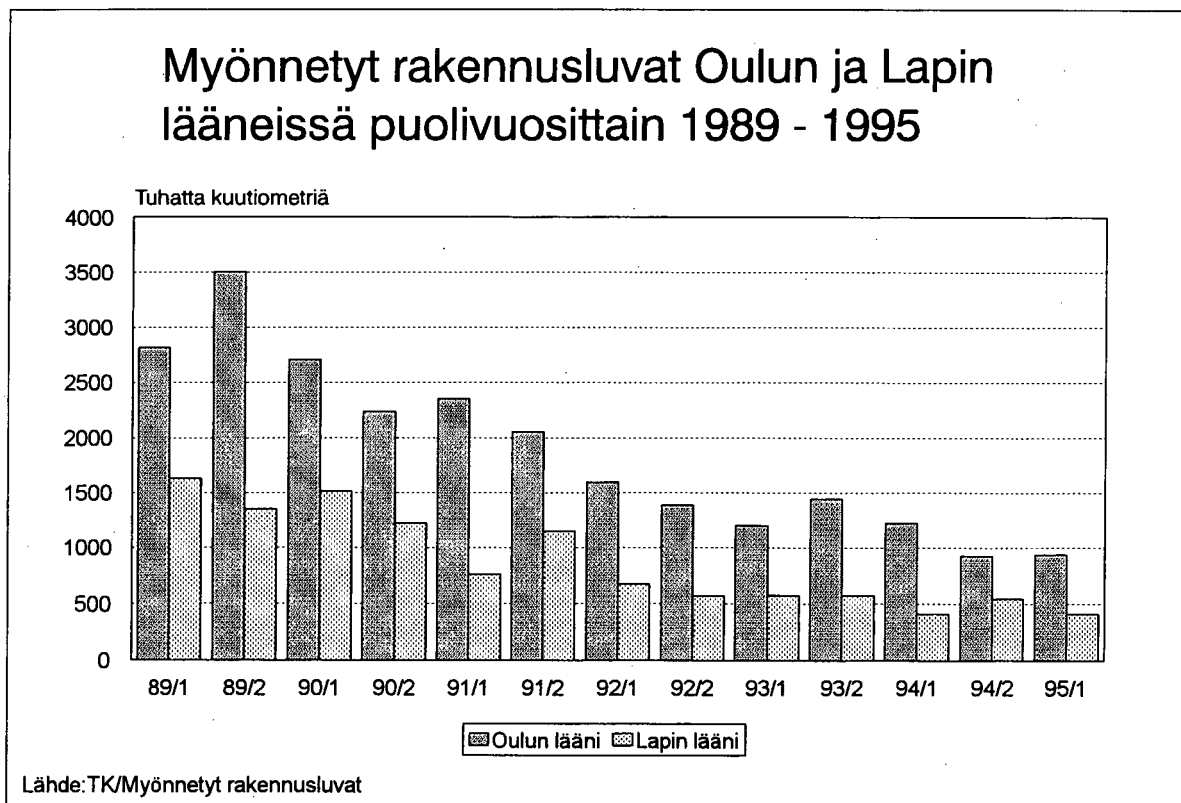
RAKENTAMINEN JA ASUMINEN

Kaikkien myönnettyjen rakennuslupien yhteinen rakennustilavuus on laskenut voimakkaasti 1980-luvun lopulta sekä Oulun että Lapin lääneissä. Oulun läänissä vuoden 1995 ensimmäisen vuosipuoliskon määrä oli vain kolmannes ja Lapin läänissä neljännes vuoden 1989 vastaavasta. Asuntotuotannon kehitys on noudatellut samaa laskevaa linjaa 1990-luvun alkupuoliskolla. Tarkastelualueista eniten tuotettuja asuntoja tuhatta asukasta kohti oli vuonna 1993 Uudenmaan läänissä. Lapin läänissä suhdeluku jäi koko maan keskiarvon alapuolelle.

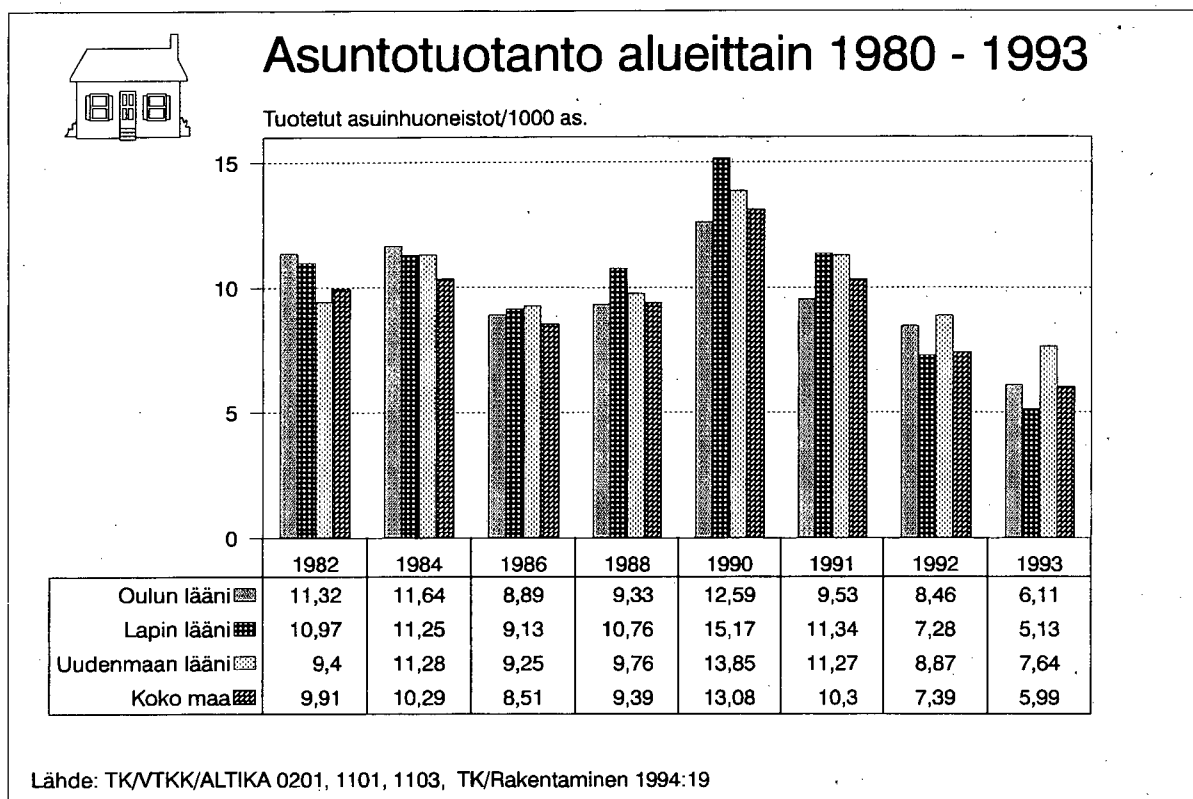
Asuntojen hinnat olivat korkeimmillaan vuonna 1989. Oulussa ja Rovaniemellä asuntojen hintojen lasku tapahtui myöhemmässä vaiheessa ja hitaammin kuin pääkaupunkiseudulla ja koko maassa. Toisaalta Oulussa ja Rovaniemellä hintojen nousu 1980-luvun lopulla oli maltillisempaa. Keskimäärin kalleimmat neliöhinnat asunnoista Pohjois-Suomen alueella vuonna 1994 maksettiin Muoniossa ja halvimmat Vuolijoen alueella.

Suhteellisesti vähiten ahtaasti asuvia asutokuntia vuonna 1993 oli Kemissä ja eniten Siikajoella. Asunto on ahtaasti asuttu (normi 4), jos siinä asuu enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti, kun keittiötä ei lasketa huonelukuun.

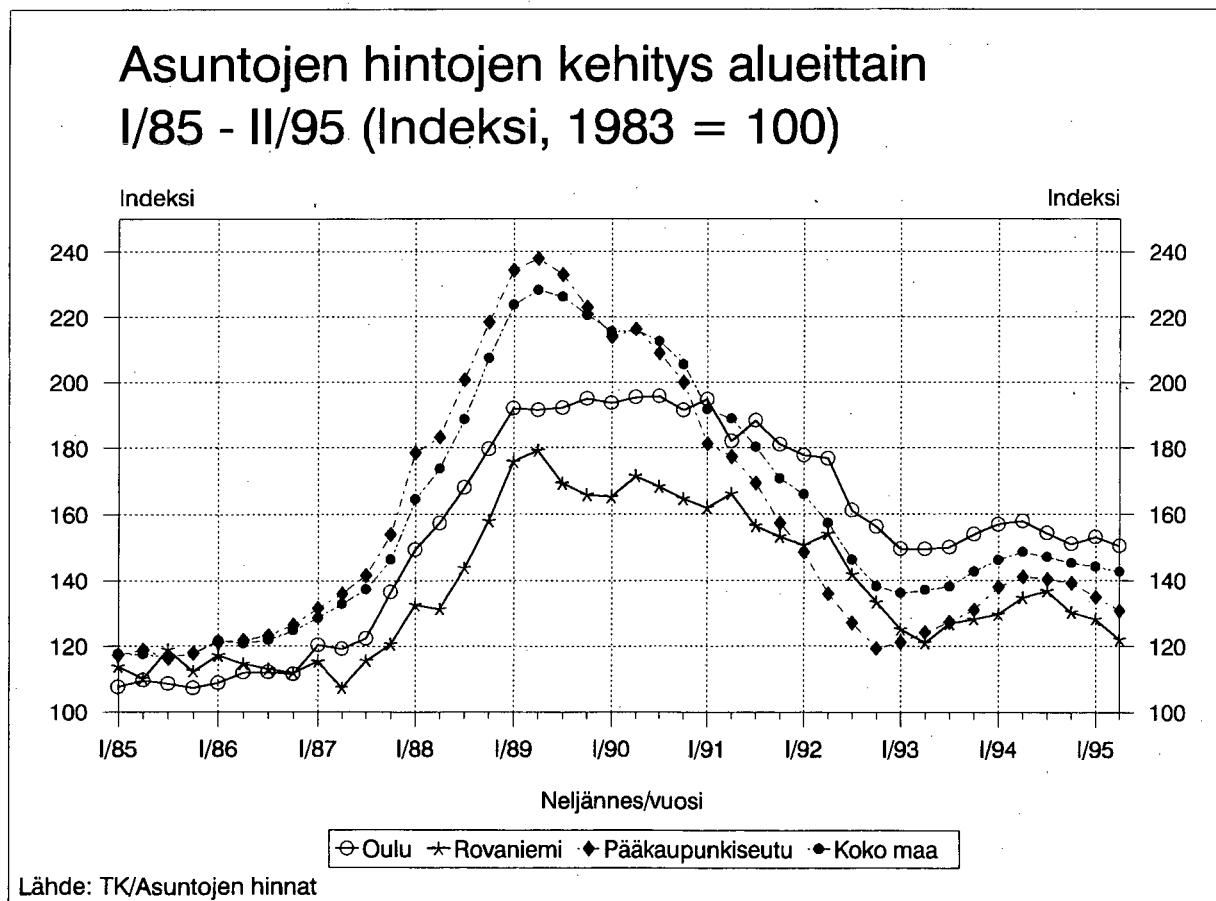
Pohjois-Suomen alueella kesämökkejä kunnan asukasluukuun suhteutettuna oli vuonna 1993 eniten Hailuodossa ja vähiten Rovaniemellä. Määrällisesti eniten kesämökkejä samana vuonna koko maassa oli Kuusamon kunnassa (4367 kpl) ja seitsemänneksi eniten Rovaniemen maalaiskunnassa (3106 kpl).

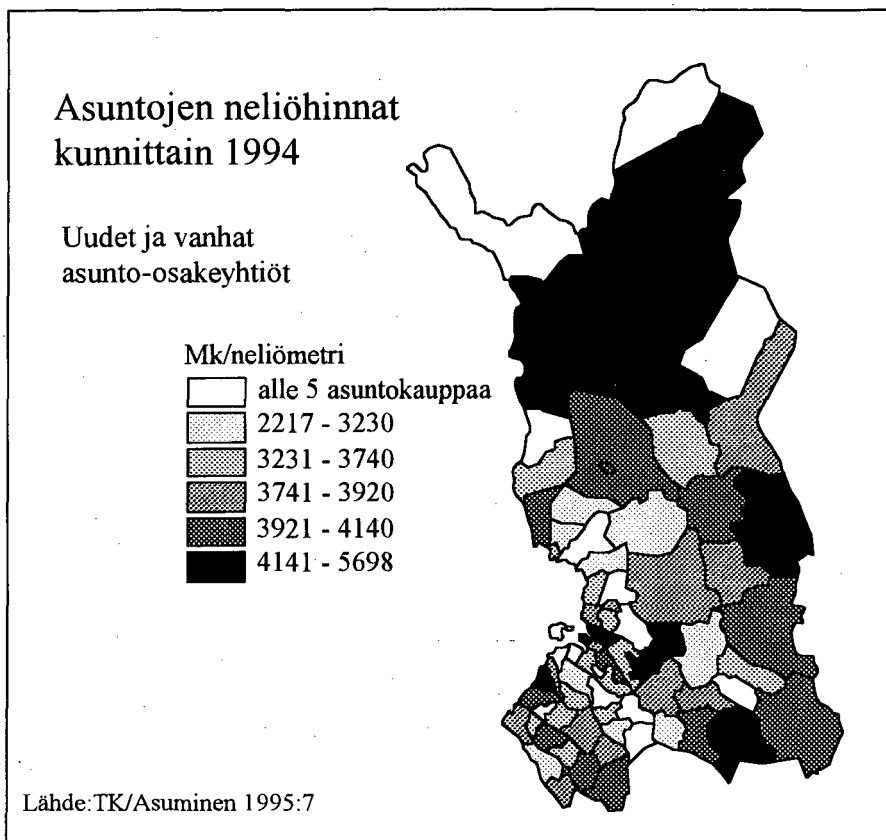
Kuva 104. Myönnettyt rakennusluvut Oulun ja Lapin lääneissä puolivuositain 1989 - 1995.

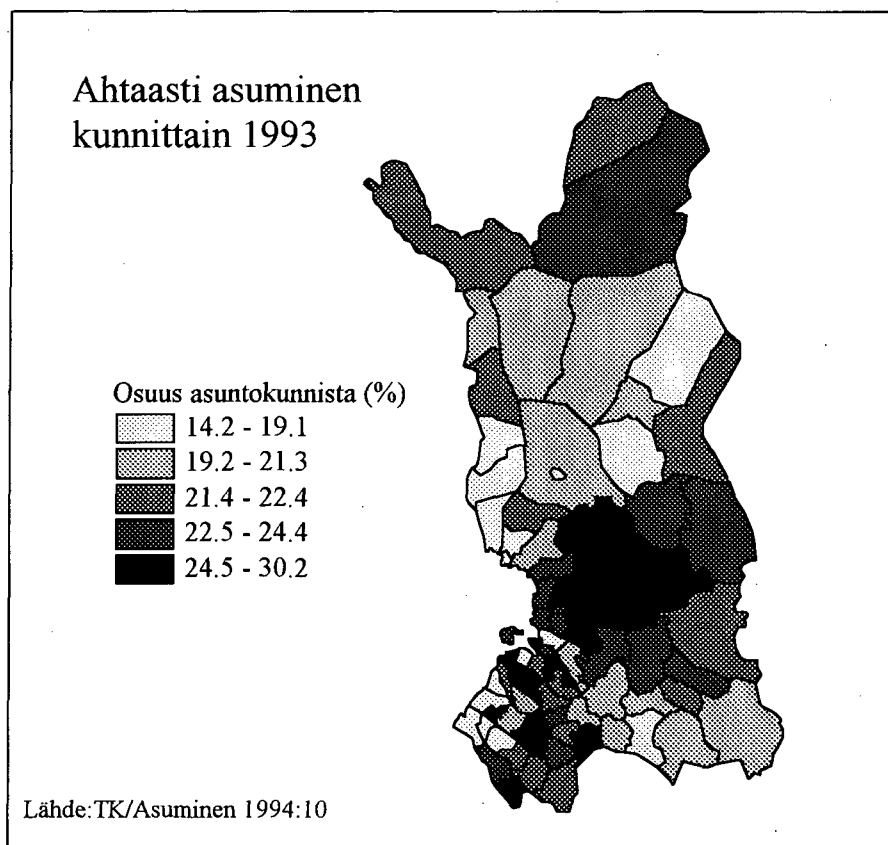
Kuva 105. Asuntotuotanto alueittain 1982 - 1993.

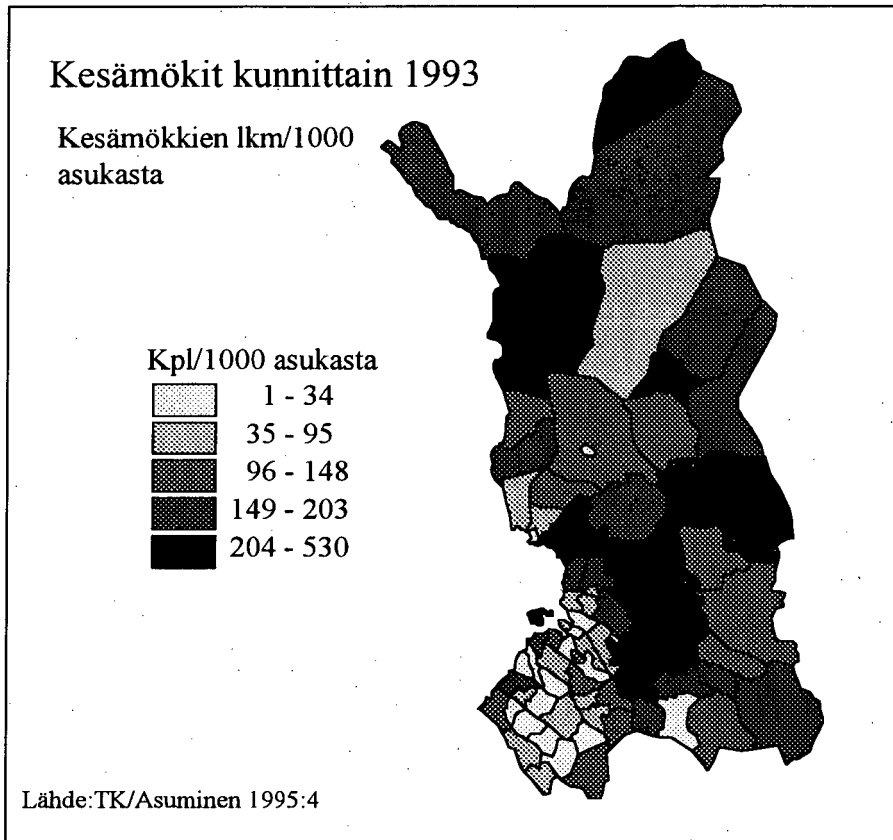
Kuva 106. Asuntojen hintojen kehitys alueittain 1985 - 1995.

Kuva 107. Asuntojen neliöhinnat kunnittain 1994.

Kuva 108. Ahtaasti asuminen kunnittain 1993.

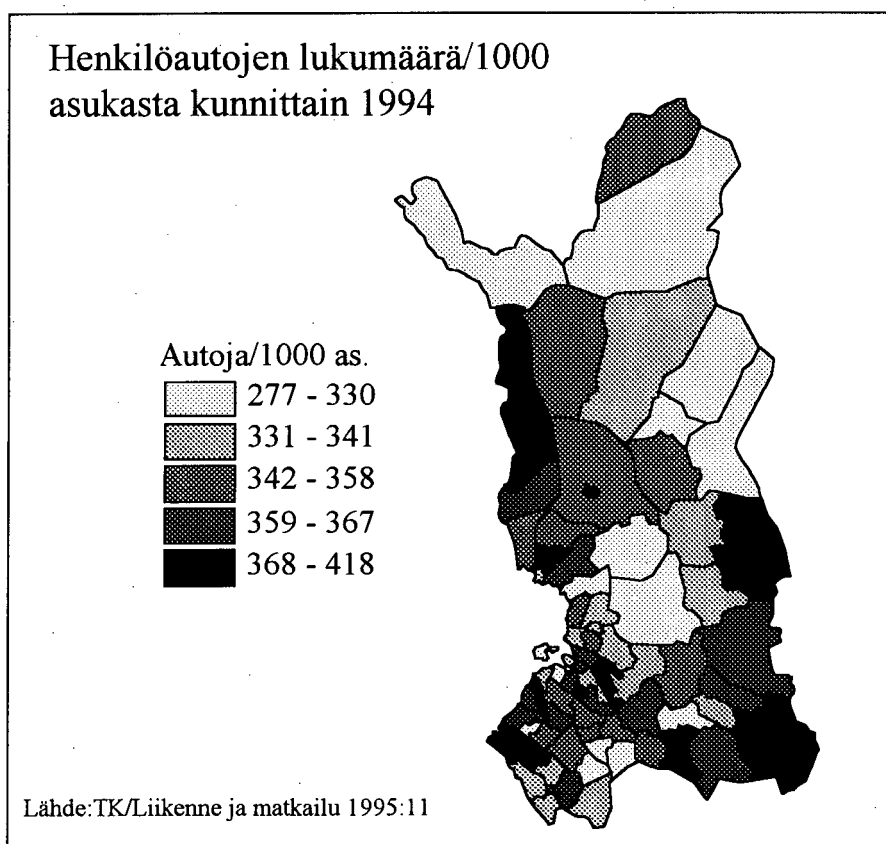
Kuva 109. Kesämökit kunnittain 1993.

LIIKENNE

Eniten henkilöautoja tuhatta asukasta kohden vuonna 1994 oli Keminmaalla ja vähiten Savukoskella. Liikennesuoritteissa tapahtui vuonna 1993 Oulun läänin kohdalla voimakasta lisääntymistä edellisestä vuodesta. Lapin läänin liikennesuoritteet olivat samana vuonna kaksinkertaisia Uudenmaan läänin vastaaviin lukuihin verrattuna. Myös tieliikenteessä kuolleitten määrä suhteutettuna asukaslukuun on ollut Lapin läänissä korkea muihin tarkastelualueisiin verrattuna Tosin vuonna 1994 Oulun läänin liikenteessä kuolleiden suhde ylitti myös Lapin läänin luvut.

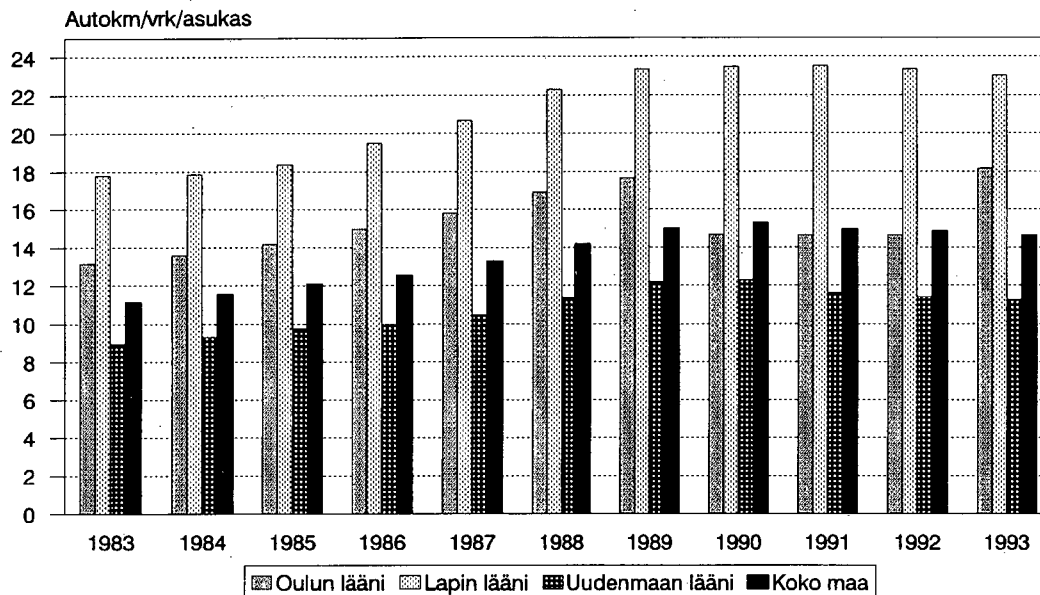
Pohjois-Suomen suurimmat lentoasemat ovat Oulu ja Rovaniemi. Suurimmillaan matkustajamäärät Pohjois-Suomen kentillä olivat 1990-luvun alussa. Viime vuosina matkustajamäärät ovat laskeneet poikkeuksena Ivalon lentoasema.

Pohjois-Suomessa on henkilöliikenteen rautatieasemia 21 kpl. Näistä vilkkain on Oulun rautatieasema, jossa saapuneita ja lähteneitä matkustajia vuonna 1994 oli noin 720 000.

Kuva 110. Henkilöautojen lukumäärä kunnittain 1994.

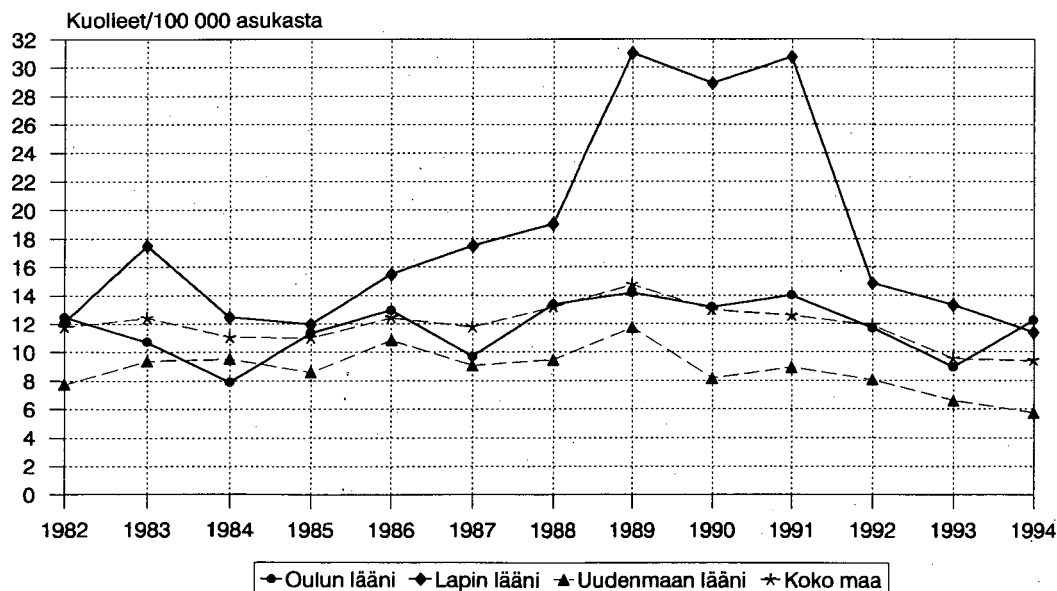
Liikennesuoritteet alueittain 1983 - 1993

Lähde: TK/VTKK/ALTIKA 1902, TK/Liikenne ja matkailu 1993:20 & 1994:19

Kuva 111. Liikennesuoritteet alueittain 1983 - 1993

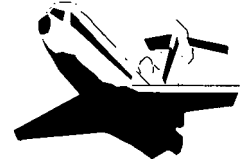
Tieliikenteessä kuolleet alueittain 1982 - 1994

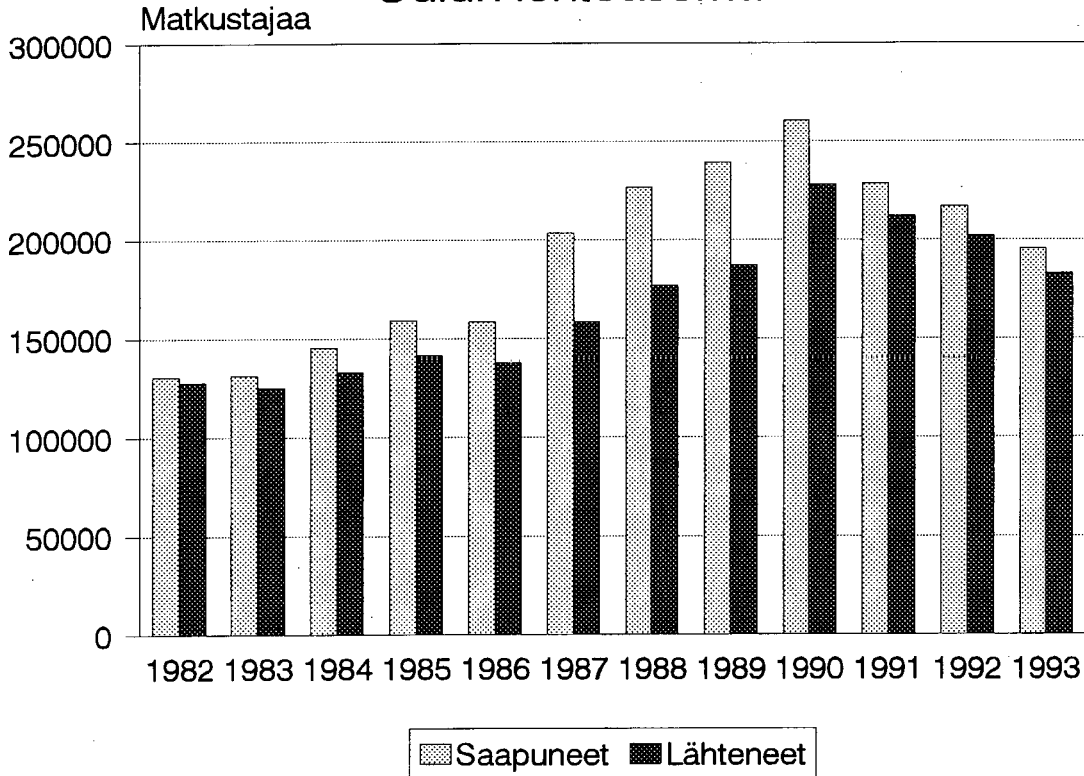
Lähde: TK/Liikennetil. vuosikirja 1981 - 92, Tieliikenneonnettomuudet 1992 - 94

Kuva 112. Tieliikenteessä kuolleet alueittain 1982 - 1994.

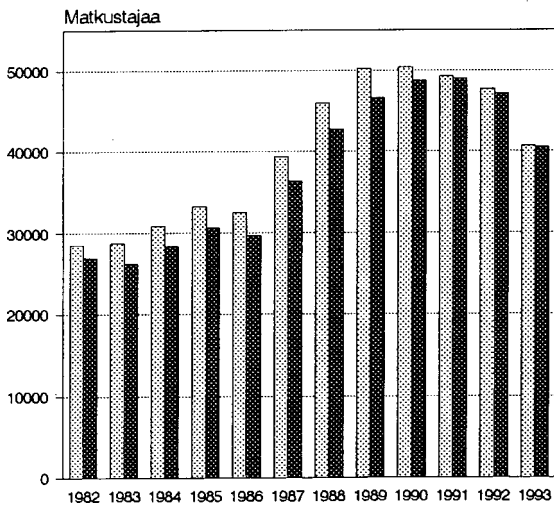
Kotimaan lentoliikenne Oulun läänin suurimmilla asemilla 1982 - 1993

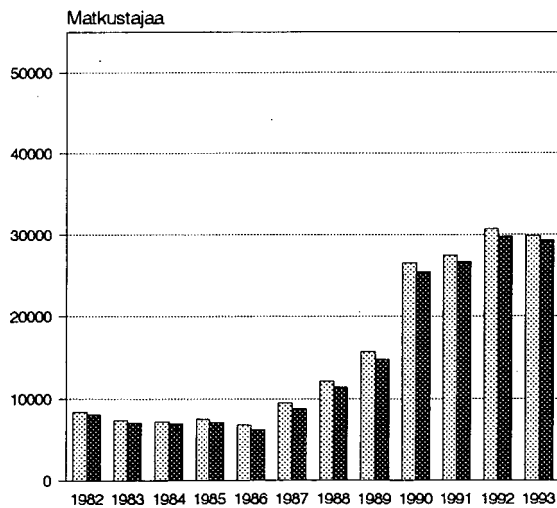
Oulun lentoasema

Kajaanin lentoasema

Kuusamon lentoasema

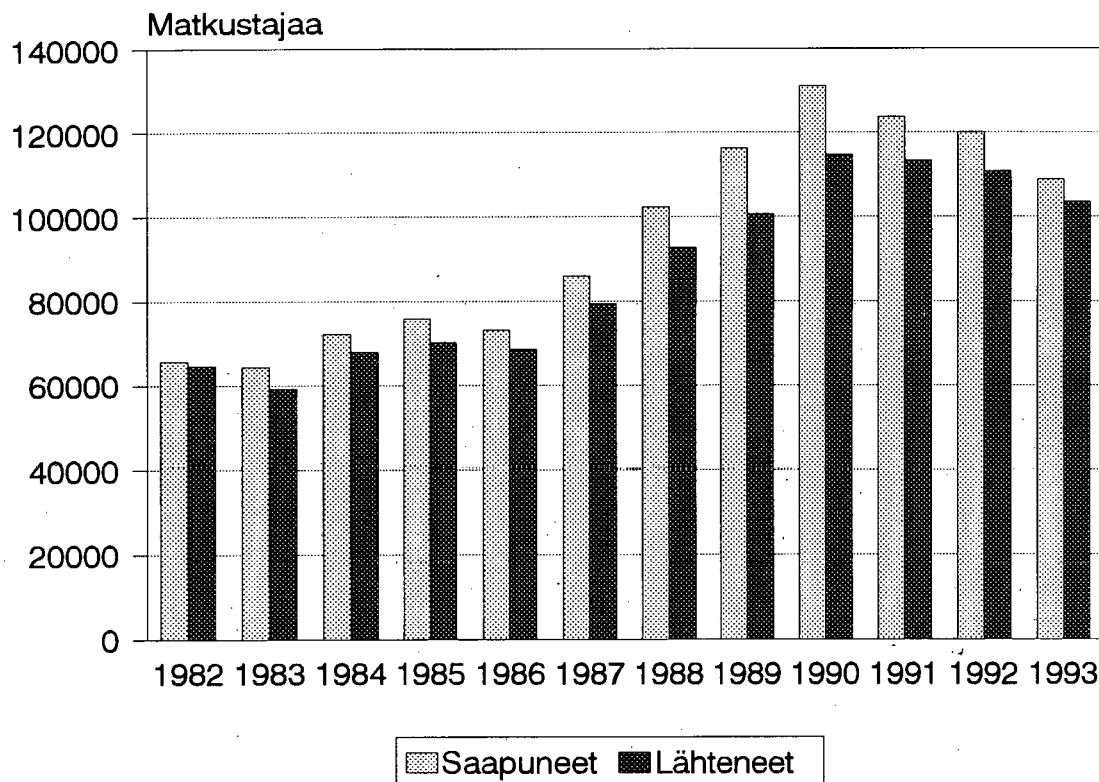

Lähde: TK/Liikennetilastollinen vuosikirja 1983 - 1994

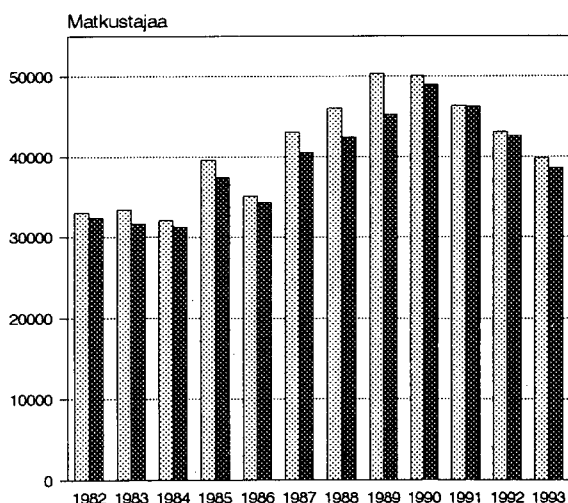
Kotimaan lentoliikenne Lapin läänin suurimmilla asemilla 1982 - 1993

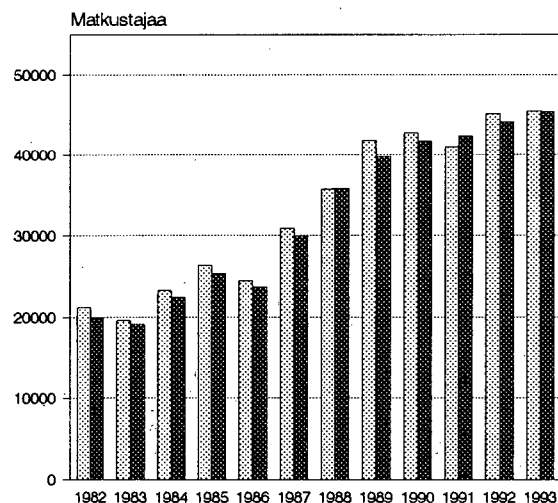
Rovaniemen lentoasema

Kemi-Tornion lentoasema

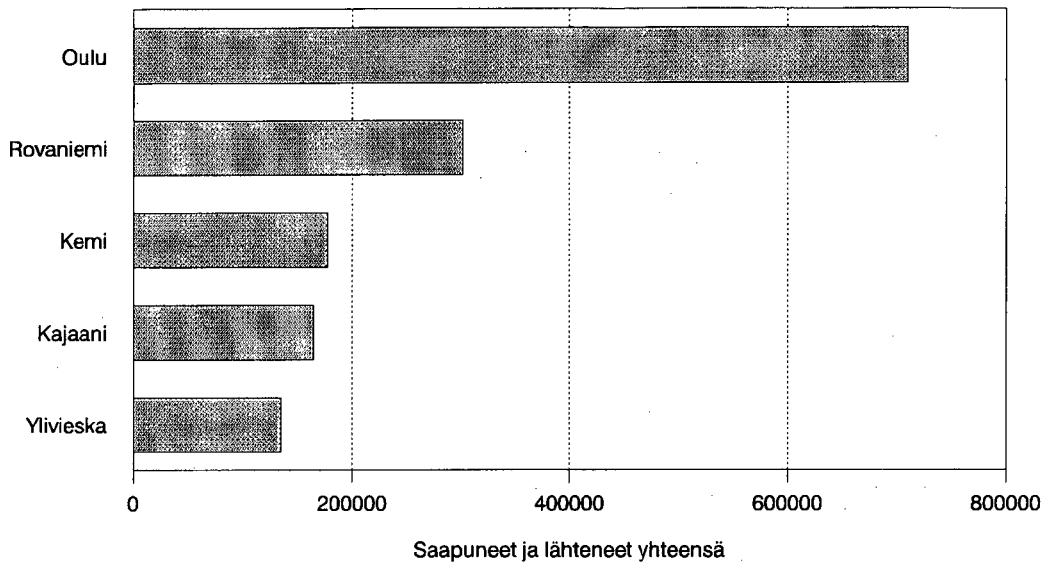
Ivalon lentoasema

Lähde: TK/Liikennetilastollinen vuosikirja 1983 - 1994

Kuva 114. Kotimaan lentoliikenne Lapin läänin suurimmilla asemilla 1982 - 1993.

Matkustajamäärät suurimmilla rautatieasemilla Oulun ja Lapin lääneissä 1994

Lähde: Valtionrautatiet/Pohjois-Suomen Reitti

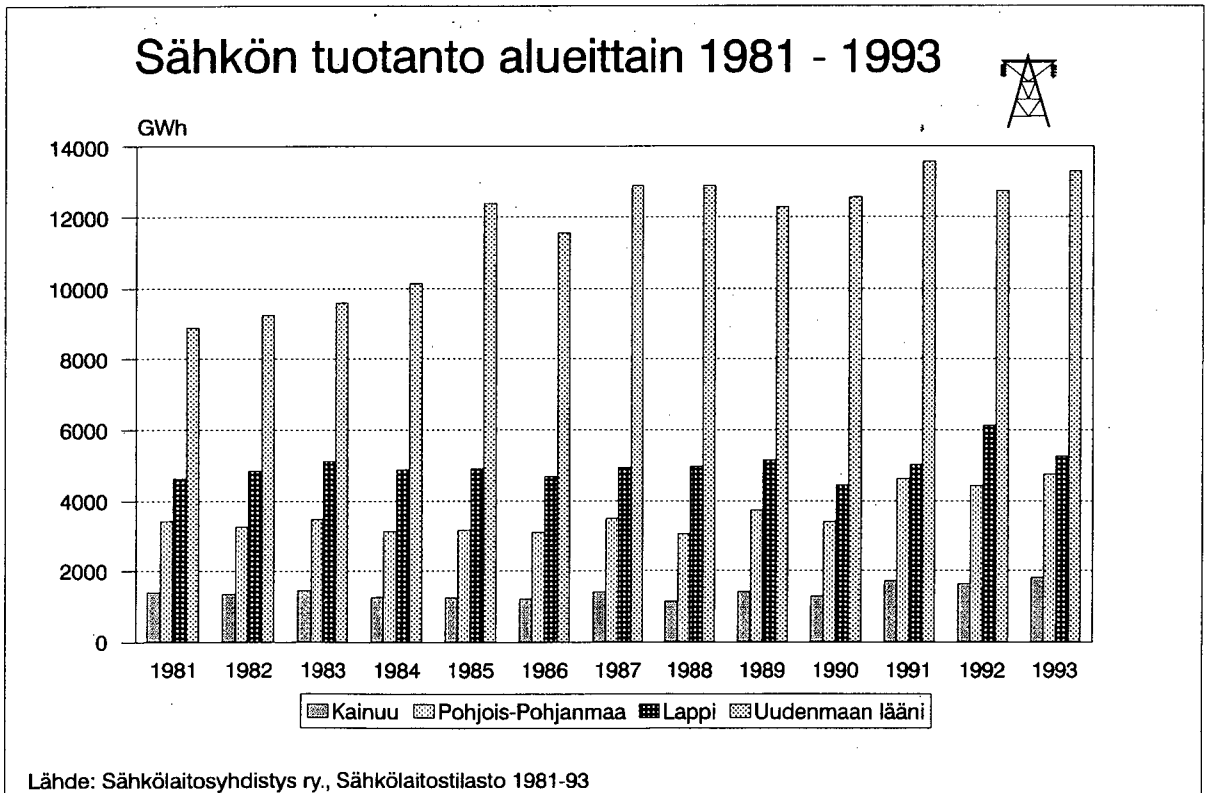
Kuva 115. Matkustajamäärät suurimmilla rautatieasemilla Oulun ja Lapin lääneissä 1994.

ENERGIAHUOLTO

Sähkön tuotanto on pysytellyt Pohjois-Suomessa varsin samantasoisena 80-luvulta lähtien. Oulun läänin sähkön tuotanto oli vuonna 1993 yhteensä 6556 Gwh. Lapin yhteenlaskettu tuotanto oli 5263 Gwh. Pohjois-Pohjanmaalla tuotettiin 8, Kainuussa yli 3 ja Lapissa 9 % koko maan tuotannosta vuonna 1993. Kaikesta Suomessa vesivoimalla tuotetusta energiasta oli Pohjois-Suomen osuus yli 60 %.

Sähkön kulutus on noussut kaikilla alueilla tasaisesti. Sähkön kokonaiskulutus Oulun läänissä vuonna 1993 oli 6095 Gwh ja Lapissa 4165 GWh. Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin kulutus oli lähes 7 % koko maan kulutuksesta. Kainuun vastaava arvo oli 3 %. Suurin yksityinen sähkönkulutus asukasta kohti oli Pelkosenniellä.

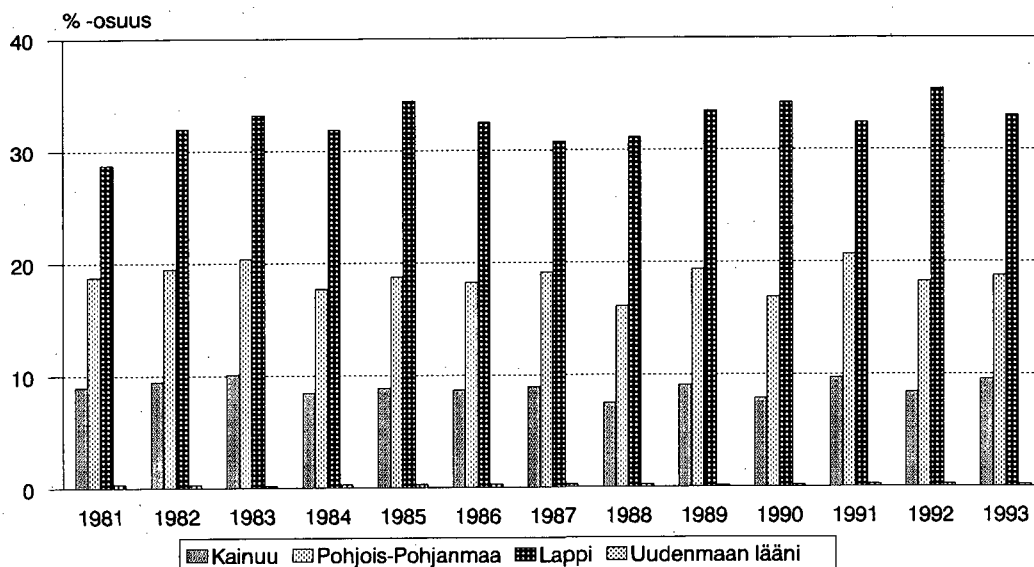
Sähköomavaraisuus oli suurimmillaan Lapissa 1980-luvun alussa. Omavaraisuusaste on kuitenkin laskenut kulutuksen kasvaessa. Vuonna 1994 tarkasteltavista alueista Lapin omavaraisuusaste on korkein. Myös Pohjois-Pohjanmaa on omavarainen. Kainuussa sen sijaan kulutus on tuotantoa suurempi.

Kuva 116. Sähkön tuotanto alueittain 1981 - 1993.

Vesivoimalla tuotettu energia alueittain 1981 - 1993

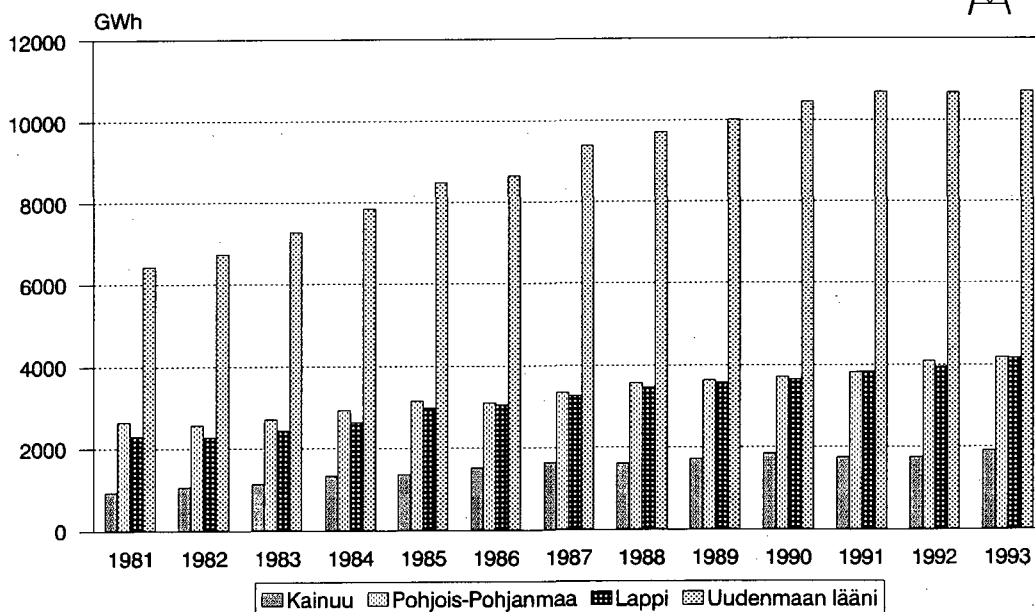
Osuus maassa tuotetusta vesienenergiasta

Lähde: Sähkölaitosyhdistys ry., Sähkölaitostilasto 1981-93

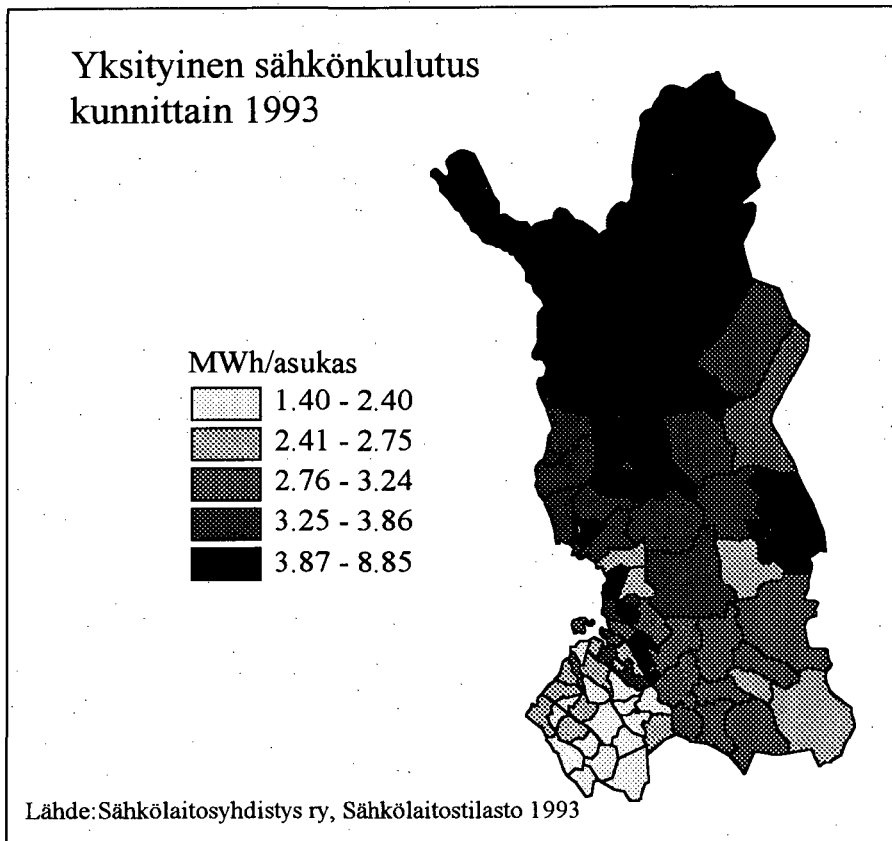
Kuva 117. Vesivoimalla tuotettu energia alueittain

Sähkön kulutus alueittain 1981 - 1993

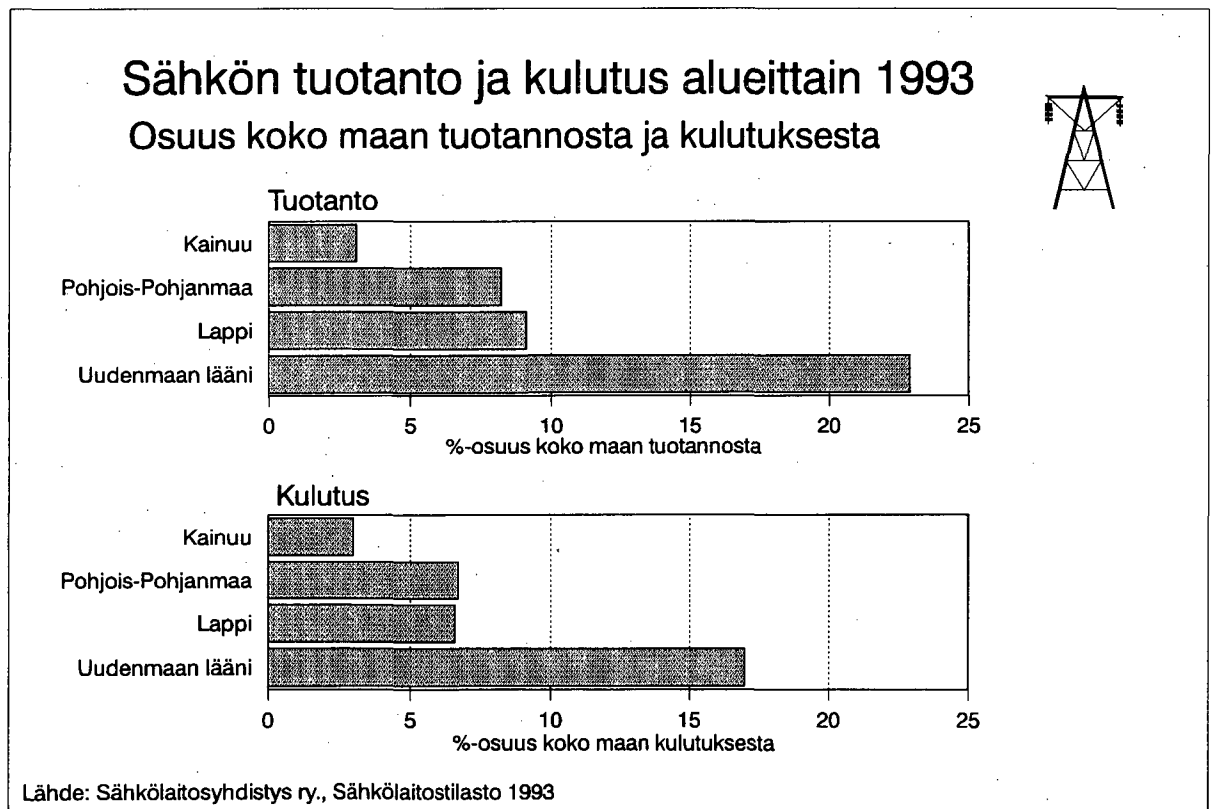

Lähde: Sähkölaitosyhdistys ry., Sähkölaitostilasto 1981-93

Kuva 118. Sähkön kulutus alueittain 1981 - 1993.

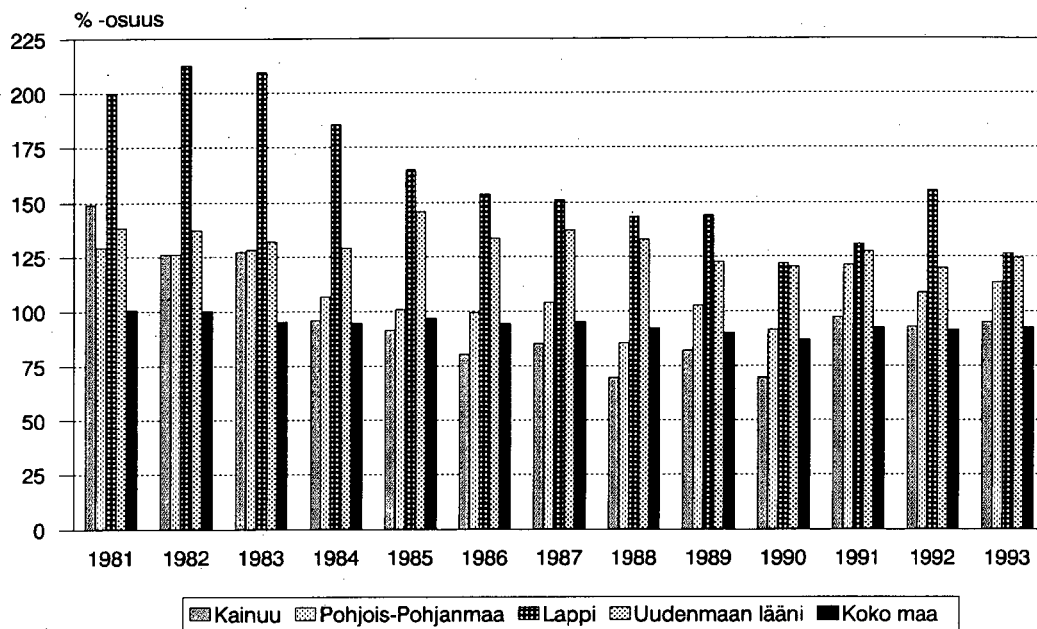

Kuva 119. Yksityinen sähkökulutus kunnittain 1993.

Kuva 120. Sähkön tuotanto ja kulutus alueittain 1993.

Sähköomavaraisuus alueittain 1981 - 1993

Lähde: Sähkölaitosyhdistys ry., Sähkölaitostilasto 1981-93

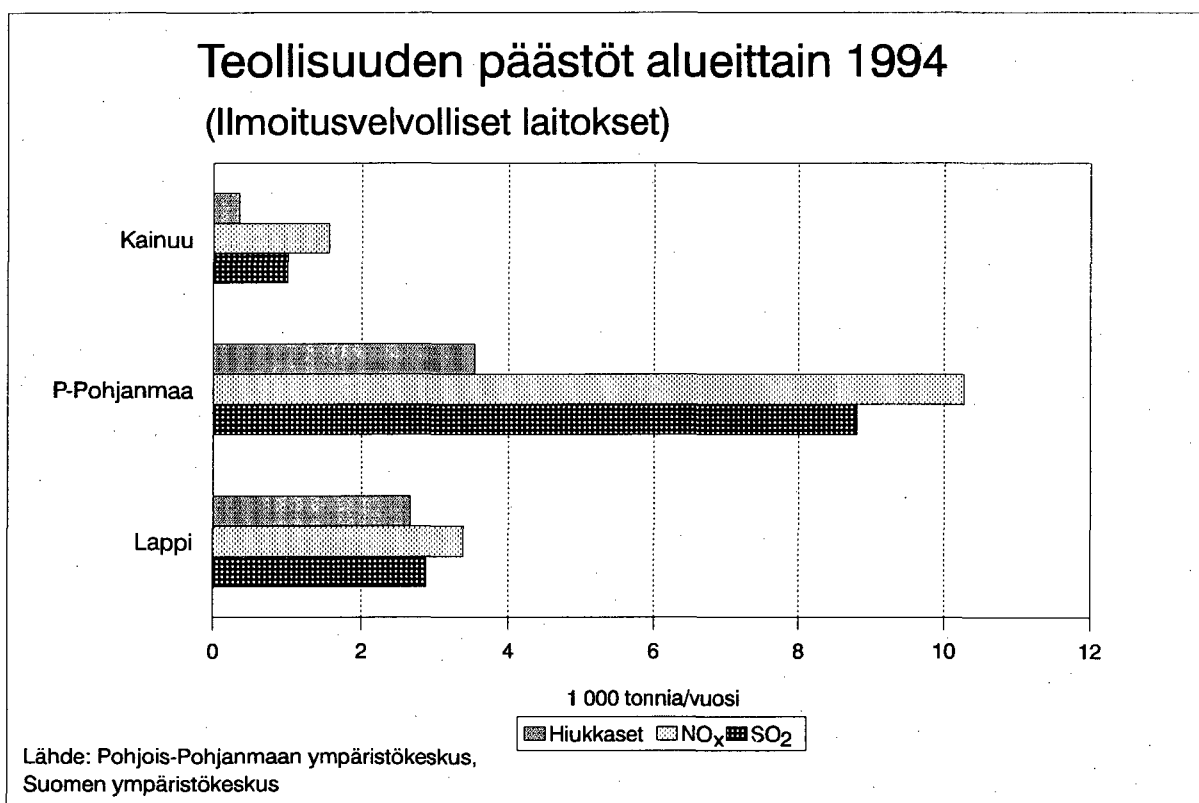
Kuva 121. Sähköomavaraisuus alueittain 1981 - 1993.

YMPÄRISTÖN TILA

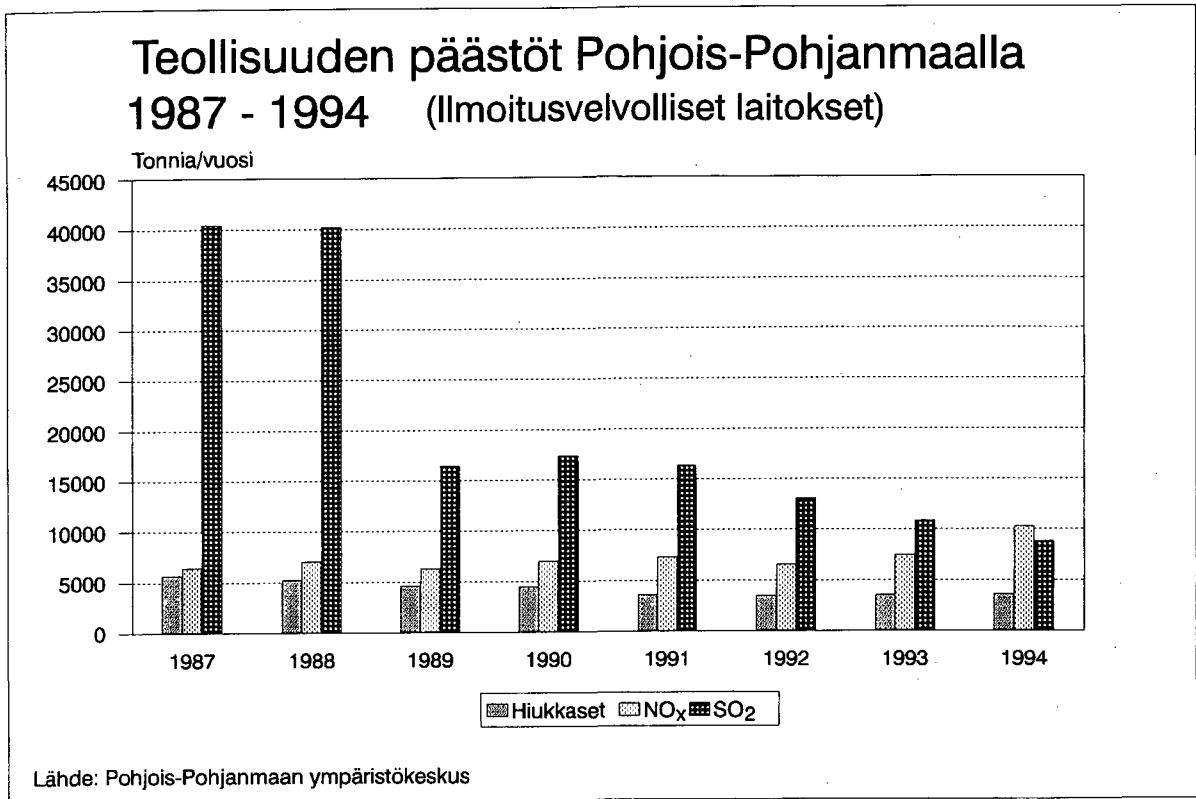
Vuonna 1994 Kainuussa, Pohjois-Pohjanmaalla sekä Lapissa määrällisesti eniten pääsi teollisuuden päästöistä ilmaan typenoksidipäästöjä (NO_x), joiden määrä on tasaisesti noussut 80-luvun lopulta. Rikkidioksidipäästöjen (SO₂) kehitys on ollut päinvastaista. Koko tarkastelukauden ajan niiden määrä on vähentynyt. Vielä vuonna 1993 rikkipäästöt olivat suuremmat kuin typpipäästöt niin Pohjois-Pohjanmaalla kuin Kainuussakin.

Kuntakohtaisesti ilmansaasteet vaihtelevat suuresti. Teollisuuden päästöt tilastoidaan vain ilmoitusvelvollisten yritysten osalta kunnittain. Rikkidioksi- ja typenoksidipäästöt ovat korkeita Raahessa, Oulussa ja Haapavedellä. Hiukkaspäästöjen suurimmat aiheuttajat sijaitsevat Raahessa ja Kemissä.

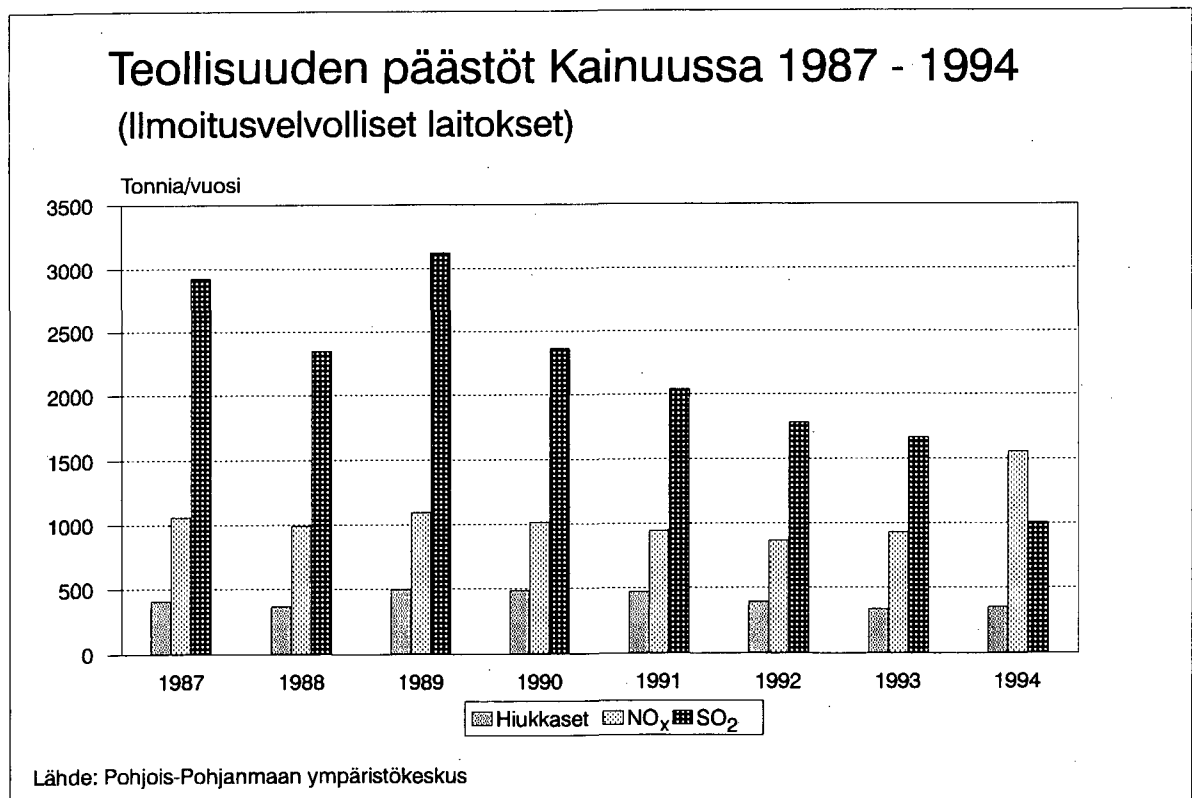
Eniten soiden suojeluohjelman aluevarauksia on Pohjois-Lapin pinta-alaltaan suurissa kunnissa. Sodankylässä soidensuojelualueita on 15 kpl, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 87 000 ha. Eniten lintuvesisuojeleuohjelman alueita on Lumijoella. Pohjois-Suomessa on yhteensä 10 kansallis- ja 12 luonnonpuistoa. Suurin kansallispuistoista on Inarin ja Kittilän kuntien alueella sijaitseva UKK-puisto ja suurin luonnonpuisto on Utsjoella sijaitseva Kevo (taulukot 2 ja 3).

Kuva 122. Teollisuuden päästöt alueittain 1994.

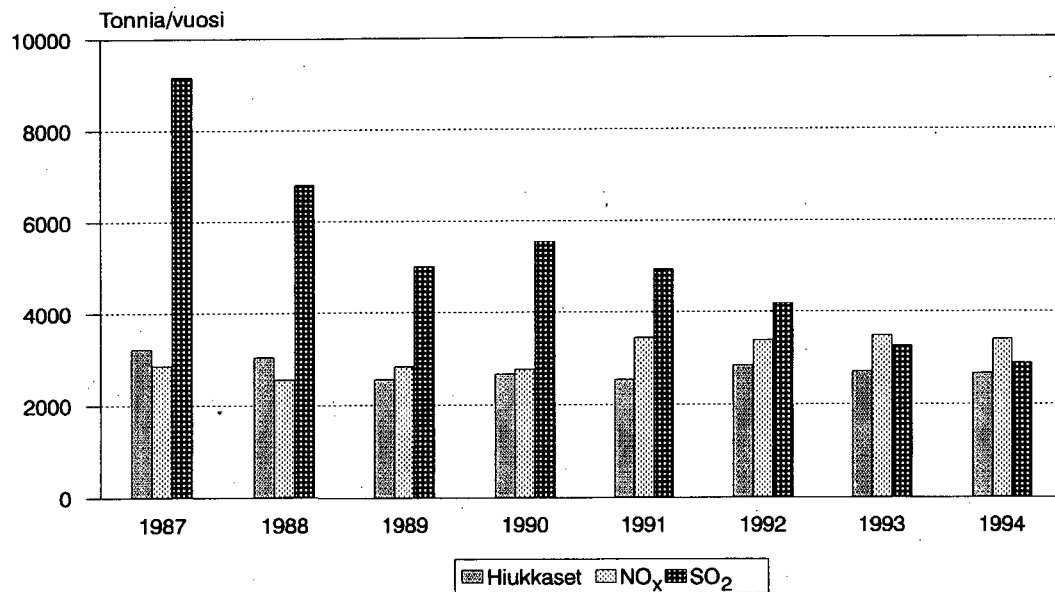

Kuva 123. Teollisuuden päästöt Pohjois-Pohjanmaalla 1987 - 1994.

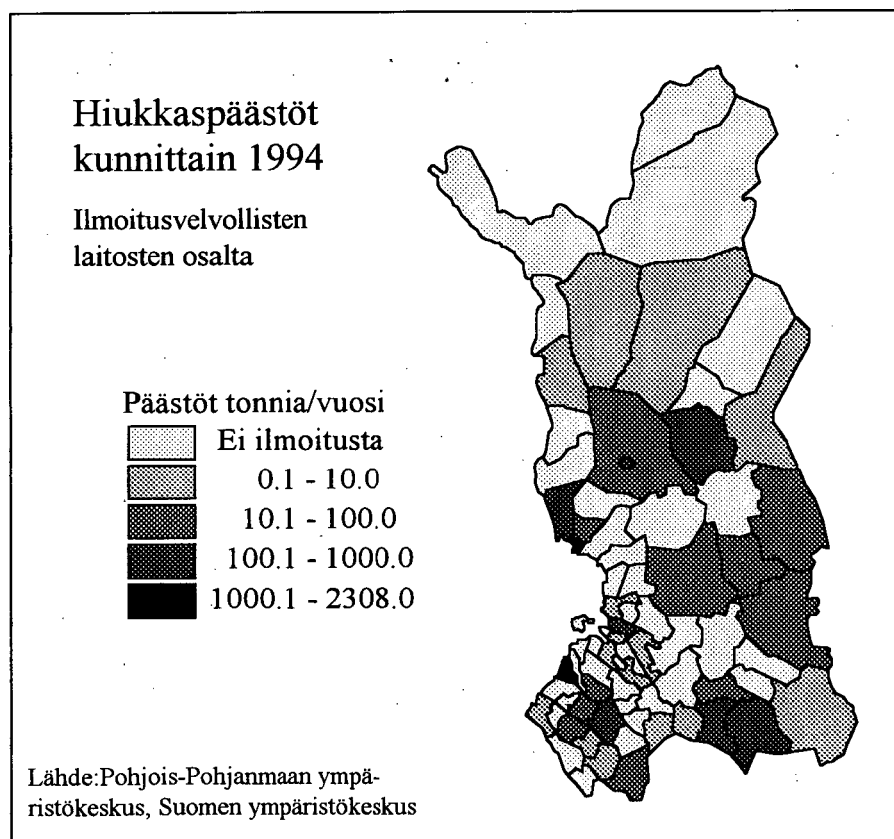
Kuva 124. Teollisuuden päästöt Kainuussa 1987 - 1994.

Teollisuuden päästöt Lapissa 1987 - 1994 (Ilmoitusvelvolliset laitokset)

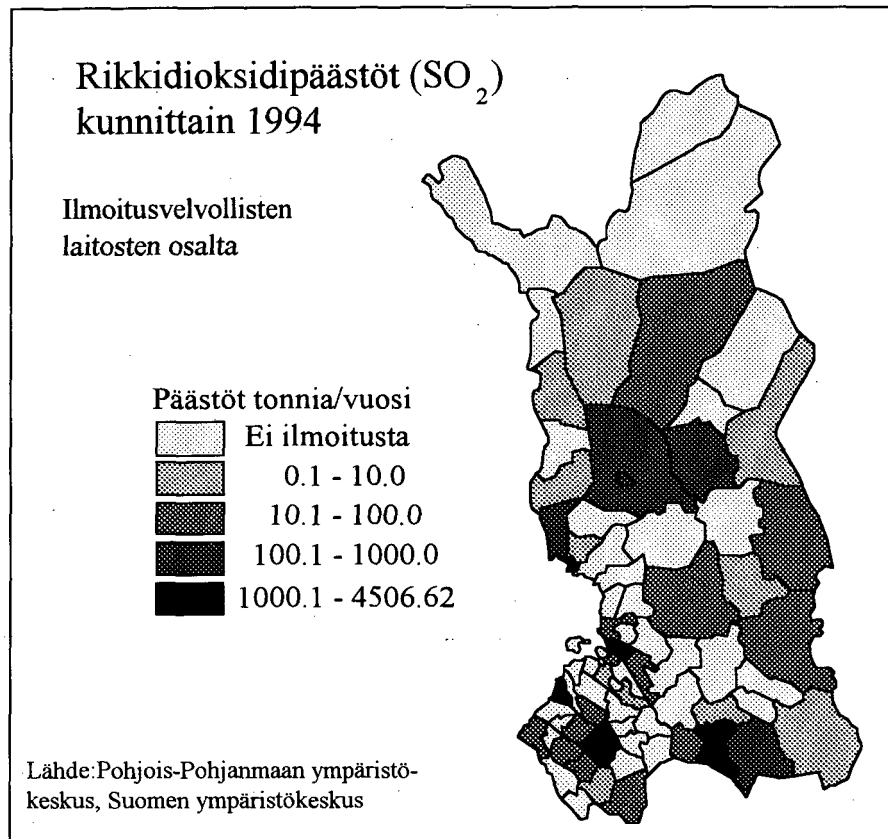

Lähde: Suomen ympäristökeskus

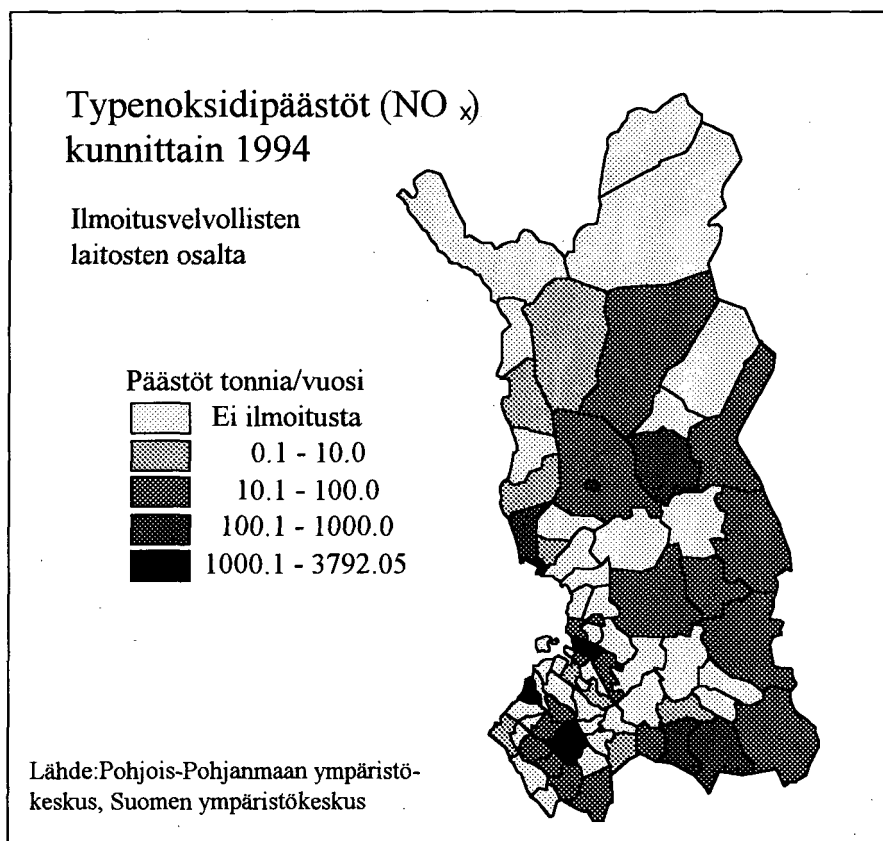
Kuva125. Teollisuuden päästöt Lapissa 1987 - 1994.

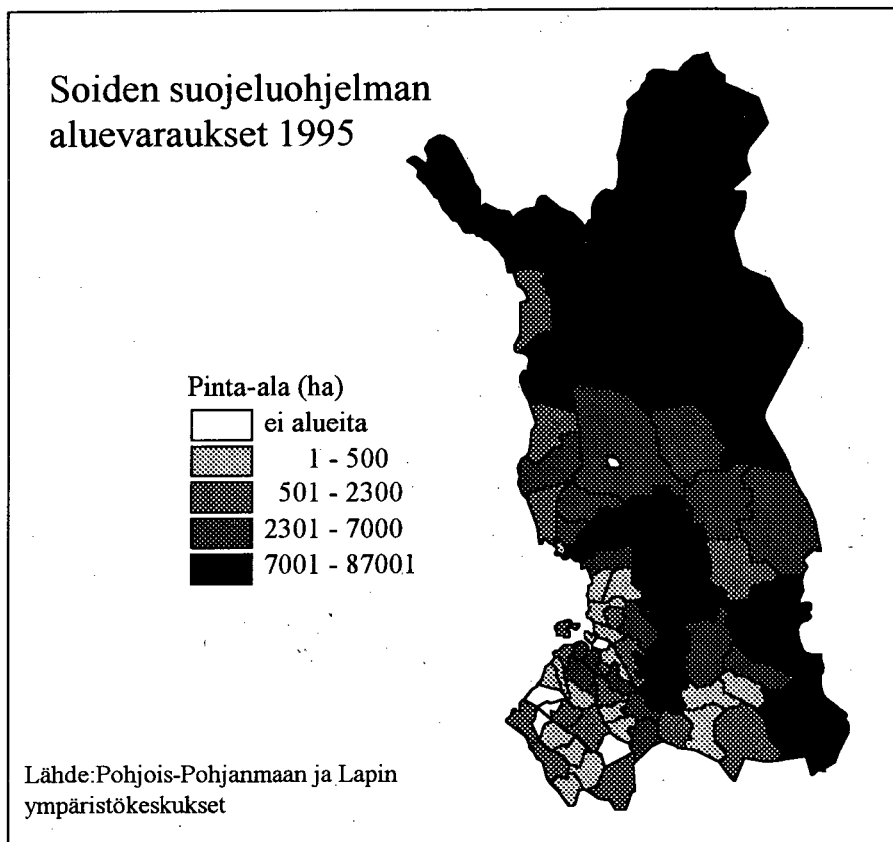
Kuva 126. Hiukkaspäästöt kunnittain 1994.

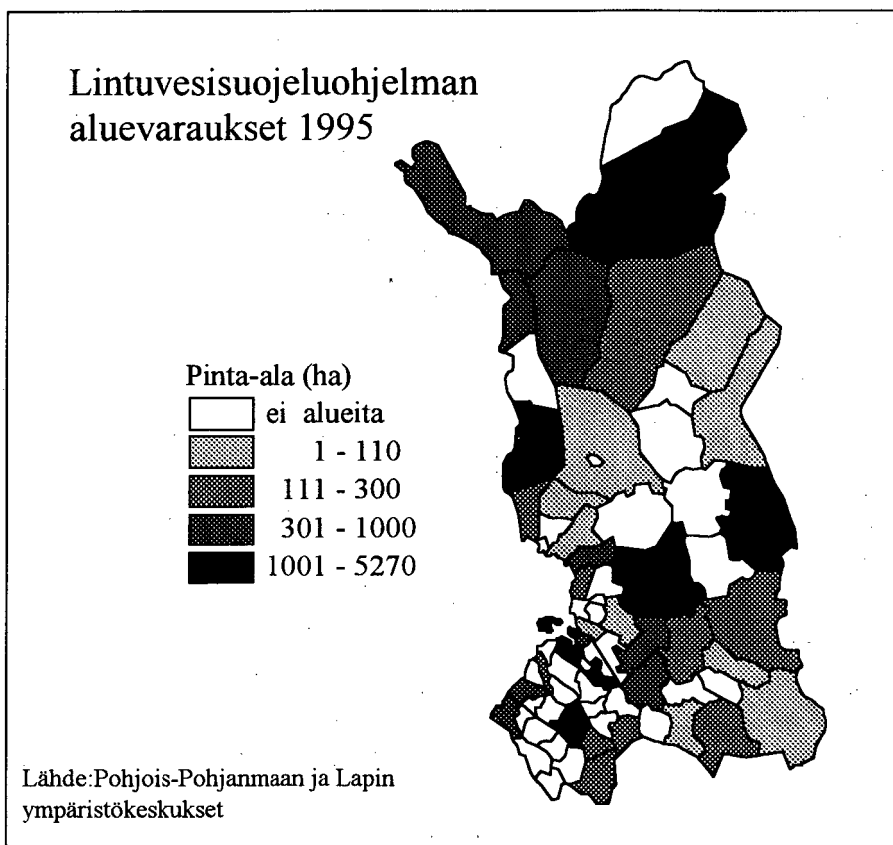
Kuva 127. Rikkidioksidipäästöt kunnittain 1994.

Kuva 128. Typenoksidipäästöt kunnittain 1994.

Kuva 129. Soiden suojeleuohjelman aluevaraukset 1995 (ha).

Kuva 130. Lintuvesisuojeleuohjelman aluevaraukset 1995 (ha).

Taulukko 2. Oulun ja Lapin läänien kansallispuistot.

Kunta	Kansallispuisto	Pinta-ala (ha)
Kuusamo ja Salla	Oulanka	27 258
Vaala	Rokua	421
Sotkamo	Hiidenportti	4 204
Sotkamo	Tiilikkajärvi	3 470 *
Enontekiö, Kittilä ja Muonio	Pallas-Ounastunturi	48 537
Inari ja Kittilä	Lemmenjoki	286 150
Inari, Sodankylä ja Savukoski	UKK-puisto	253 719
Kemi	Perämeren kansallispuisto	15 570
Kemijärvi ja Pelkosenniemi	Pyhätunturi	5 984
Posio	Riisitunturi	7 667

* Oulun läänin alueella 265 ha.

Taulukko 3. Oulun ja Lapin läänien luonnonpuistot

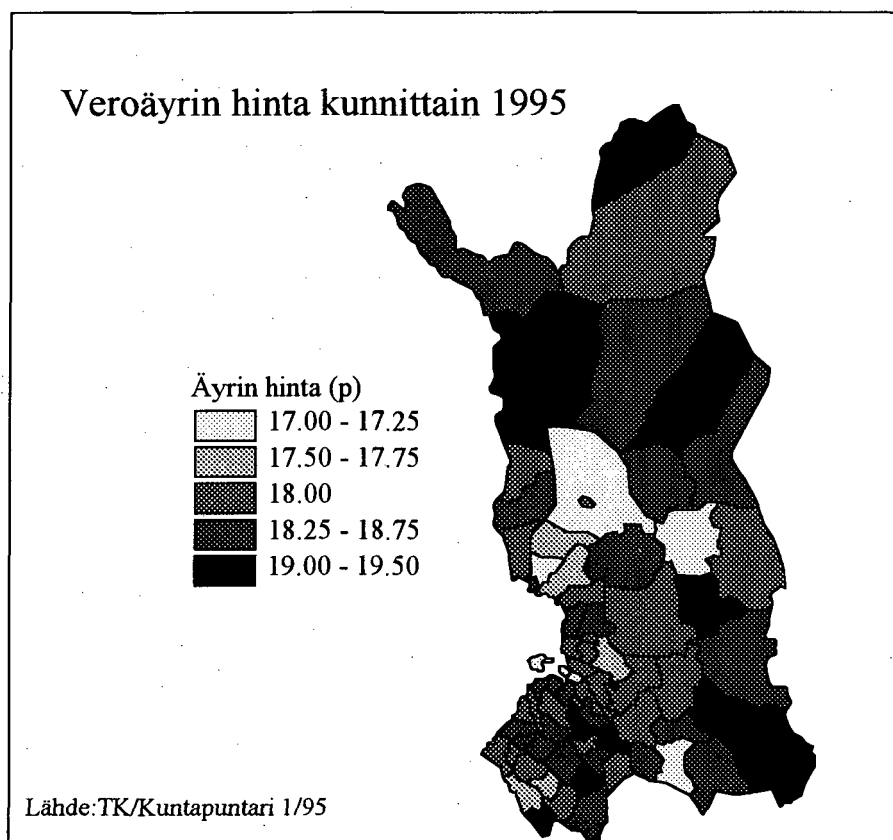
Kunta	Luonnonpuisto	Pinta-ala (ha)
Kuhmo	Ulvinsalo	2 516
Hyrnsalmi ja Puolanka	Paljakka	2 850
Kestilä ja Rantsila	Pelso	1 800
Pudasjärvi ja Utajärvi	Olvassuo	6 000
Kuusamo	Sukerijärvi	1 920
Enontekiö	Malla	2 400
Rovaniemen mlk ja Tervola	Pisavaara	5 000
Salla ja Savukoski	Värriö	12 502
Savukoski	Maltio	14 746
Sodankylä	Sompio	17 912
Simo ja Tervola	Runkaus	8 481
Utsjoki	Kevo	71 170

KUNNALLISTALOUS

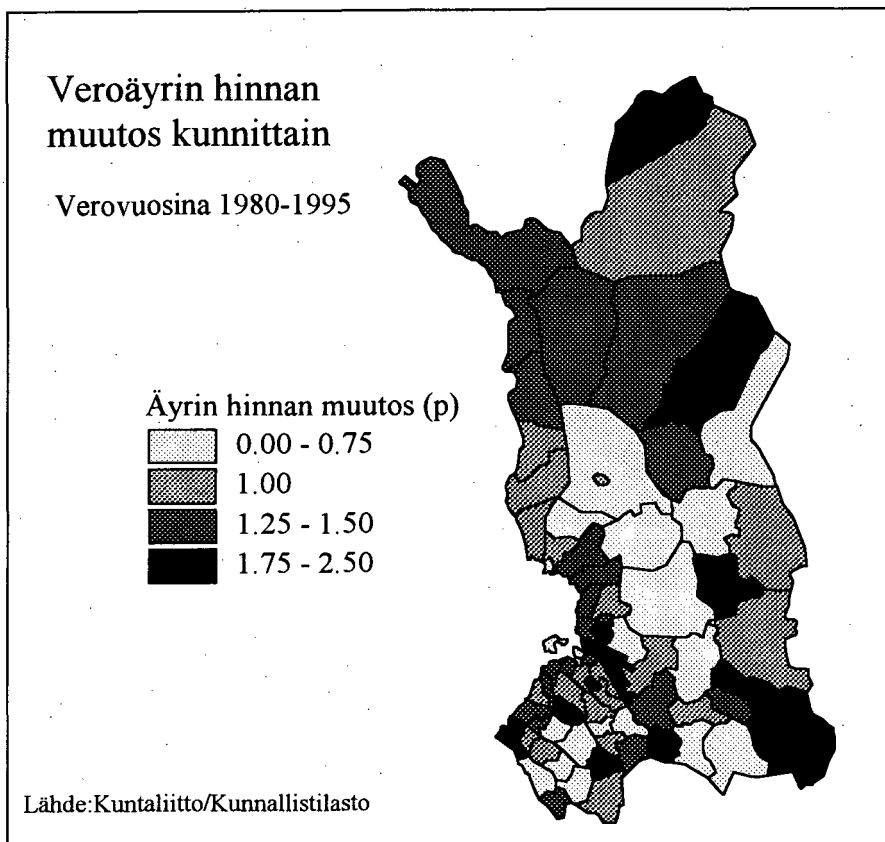
Veroäyrit

Veroäyrien hinta Pohjois-Suomessa vaihteli vuonna 1995 17 pennistä 19,50 penniin. Alhaisin äyrien hinta (17) oli kuudessa kunnassa; Hailuodossa, Kempeleessä, Keminmaalla, Posiolla, Rovaniemen maalaiskunnassa ja Oulunsalossa. Korkein äyrien hinta (19,5) oli Kärsämäellä, Ristijärvellä ja Pelkosenniellä. Vuodesta 1980 asti veroäyrien hinta on pysynyt samana yhdeksässä kunnassa (Kajaani, Kemi, Posio, Pudasjärvi, Pulkkila, Puolanka, Rovaniemen maalaiskunta, Tervola ja Ylikiiminki). Eniten veroäyrien hinta on tänä aikana noussut Kuhmossa, 2,5 penniä.

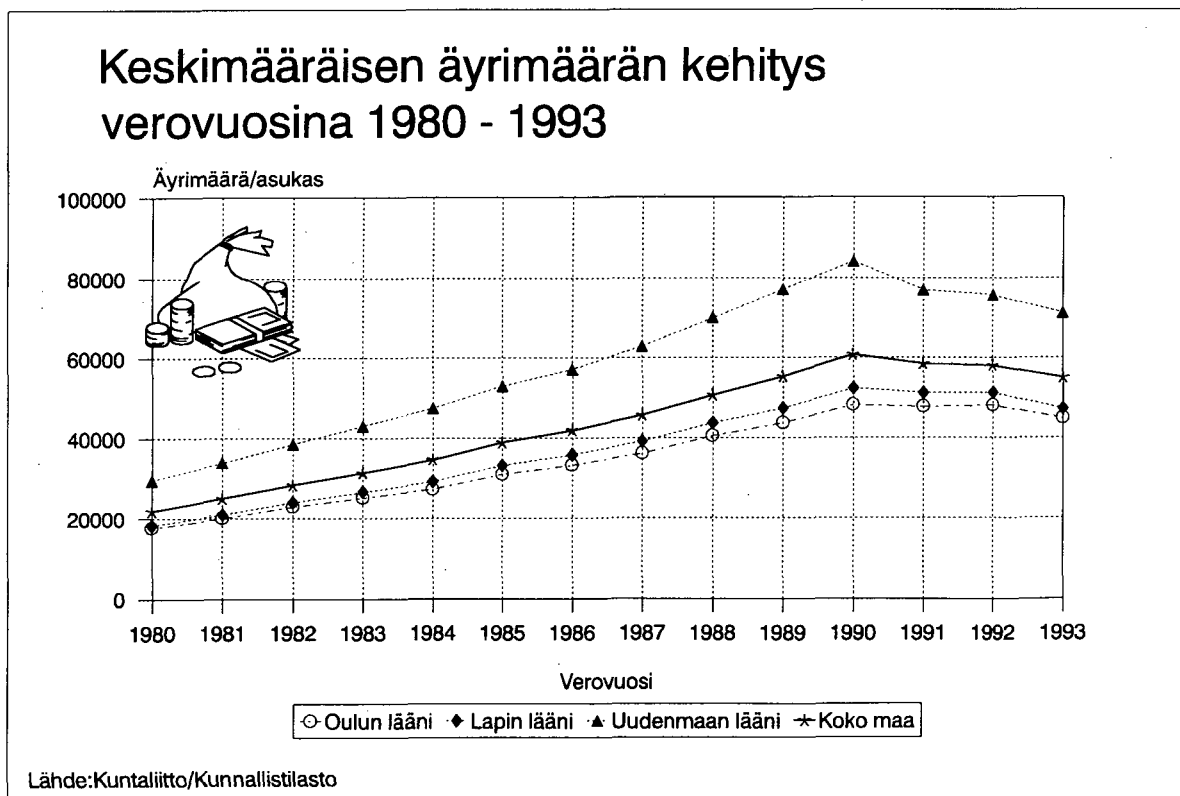
Keskimääräinen äyrimäärä asukasta kohden on kasvanut vuodesta 1980 vuoteen 1990, jonka jälkeen äyrimäärät ovat vähentyneet. Oulun ja Lapin läänien kuntien äyrimäärä/asukas on ollut koko maan tasoa alhaisempia. Koko maassa verovuonna 1993 keskimääräinen äyrimäärä/asukas oli 54 196. Vain kolmessa Pohjois-Suomen kunnassa; Kemissä, Oulussa ja Rovaniemellä tämä määrä ylittyi. Asukasta kohden lasketun veroäyrimäärän muutos vuodesta 1992 vuoteen 1993 oli negatiivinen kaikissa Pohjois-Suomen kunnissa. Suurin vähennys tapahtui Utsjoella ja pienin Pellossa. Pidemmällä aikavälillä, vuodesta 1988 lähtien, muutos on ollut negatiivinen vain kolmessa kunnassa; Inarissa, Savukoskella ja Yli-Iissä. Suurin kasvu on tapahtunut Hailuodossa.

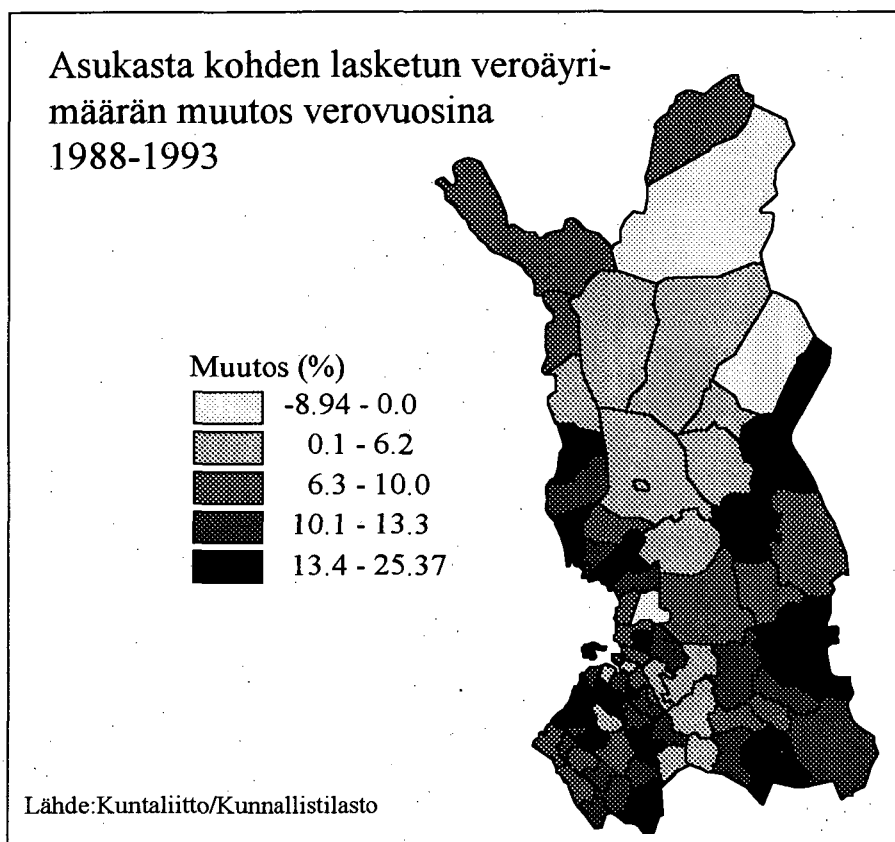
Kuva 131. Veroäyrien hinta kunnittain 1995.

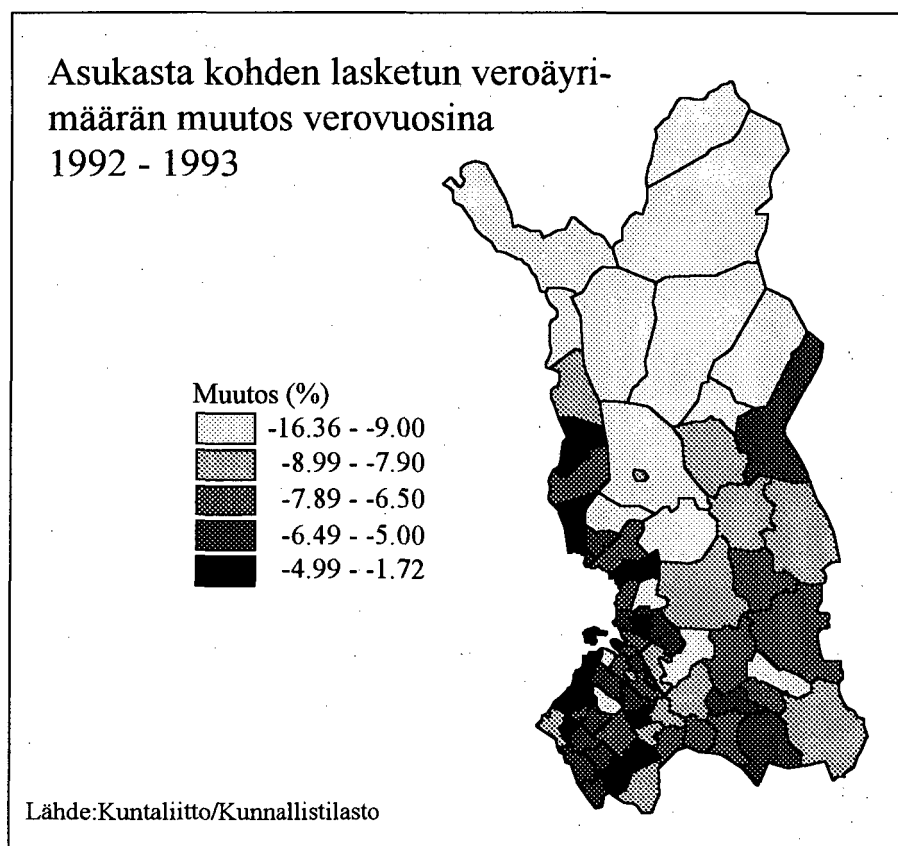
Kuva 132. Veroäyrin hinnan muutos kunnittain 1980 - 1995.

Kuva 133. Keskimääräisen äyrimäärän kehitys verovuosina 1980 - 1993.

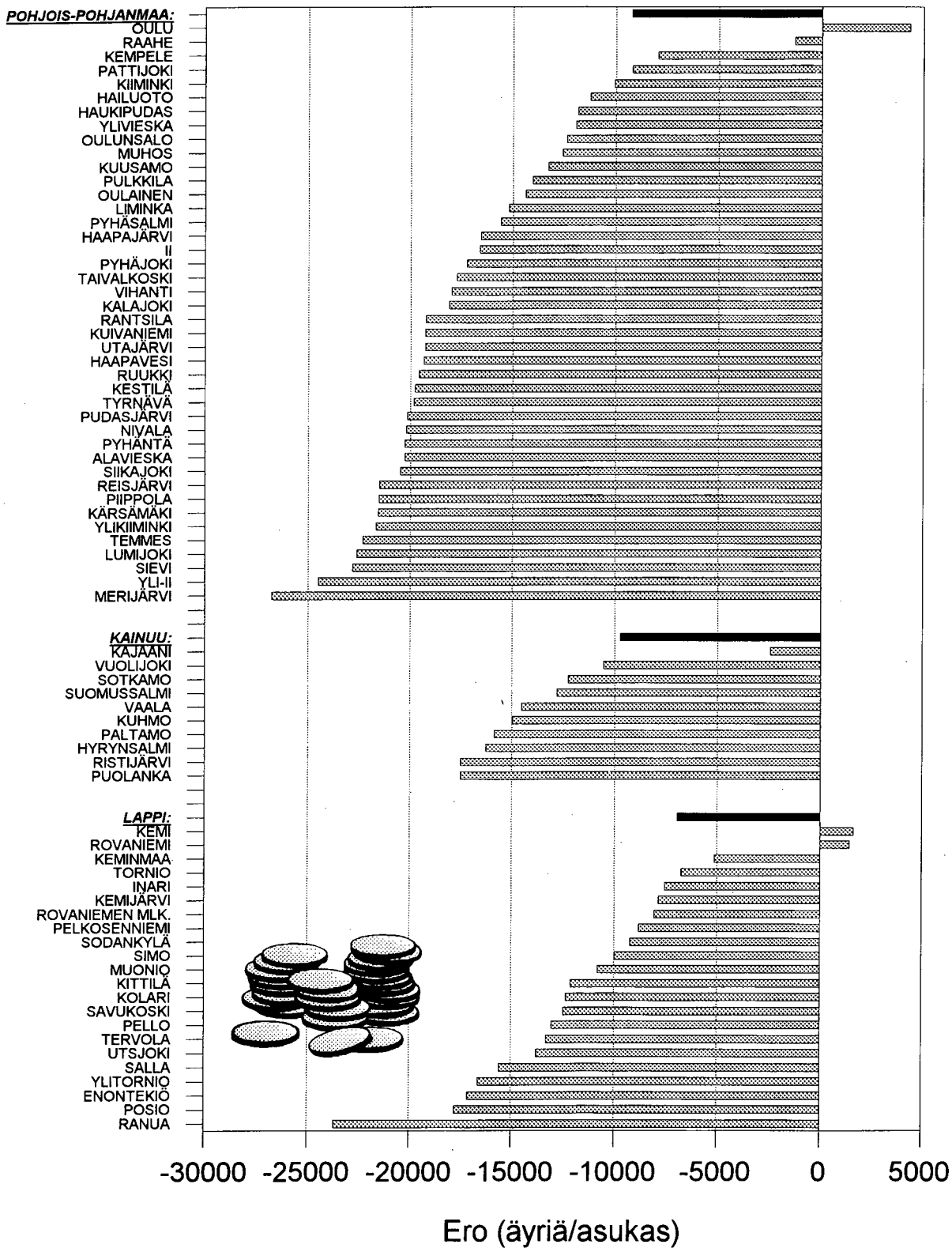
Kuva 134. Asukasta kohden lasketun veroäyrimäärän muutos kunnittain 1988 - 1993.

Kuva 135. Asukasta kohden lasketun veroäyrimäärän muutos kunnittain 1992 - 1993.

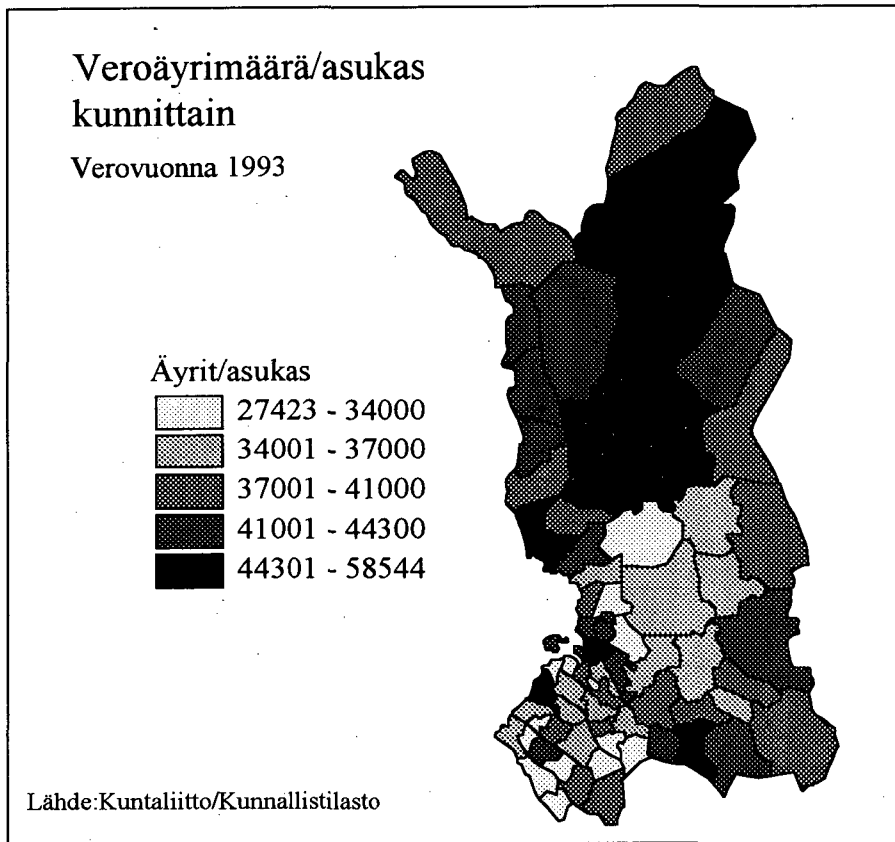
Äyrimäärän/asukas ero koko maan keskiarvoon verovuonna 1993

koko maa = 54 196 äyriä/asukas

Lähde: Kuntaliitto/Kunnallistilasto

Kuva 136. Äyrimäärän/asukas ero koko maan keskiarvoon verovuonna 1993.

Kuva137. Veroäyrimäärä/asukas kunnittain verovuonna 1993.

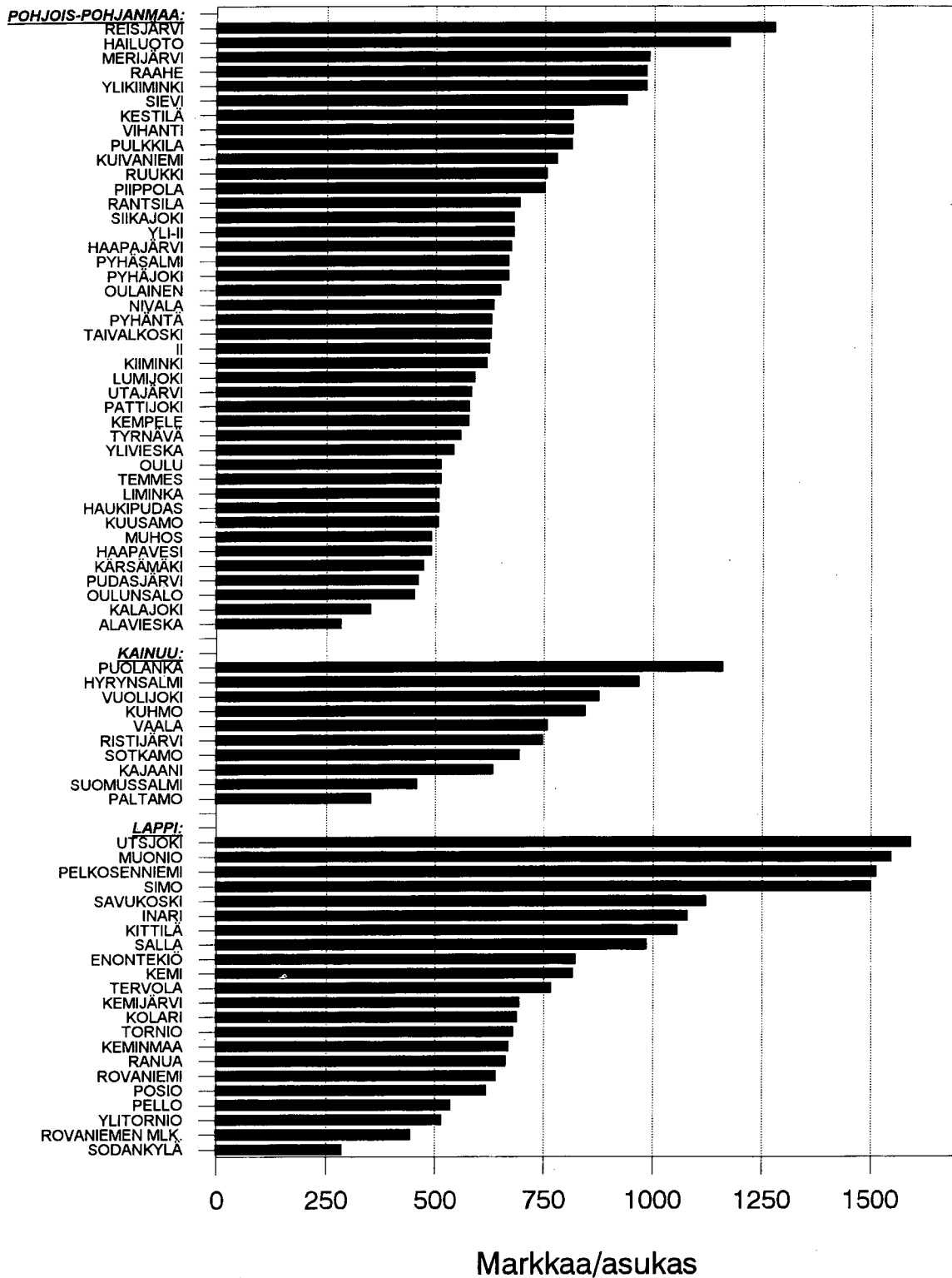
Kuntien nettomenot hallintoryhmittäin

Kuntien yleisen hallinnon menot käsittävät mm. valtuuston, hallituksen, lauta- ja johtokuntien ja keskustoimiston menot. Suurimmillaan yleisen hallinnon menot asukasta kohden olivat vuonna 1994 Pohjois-Suomessa Utsjoella, Muoniossa, Pelkosenniellä ja Simossa. Pienimmät menot olivat Alavieskassa ja Sodankylässä.

Sosiaali- ja terveystoimen menot käsittävät mm. lasten päivähoidon, perusterveyden huollon, erikoissairaanhoidon, hammashoidon, vanhusten ja vammaisten laitoshuollon ja kotipalvelun. Suurimmat menot asukasta kohti olivat Pelkosenniellä ja pienimmät Patti-joella, Kalajoella ja Kempeleessä.

Opetus- ja kulttuuritoimen menot koostuvat opetustoimen, kirjaston, liikunta- ja ulkoilu- toiminnan sekä kulttuuritoimen menoista. Asukasta kohden laskettuna menot olivat vuonna 1994 korkeimmat Utsjoella ja matalimmat Lumijoella.

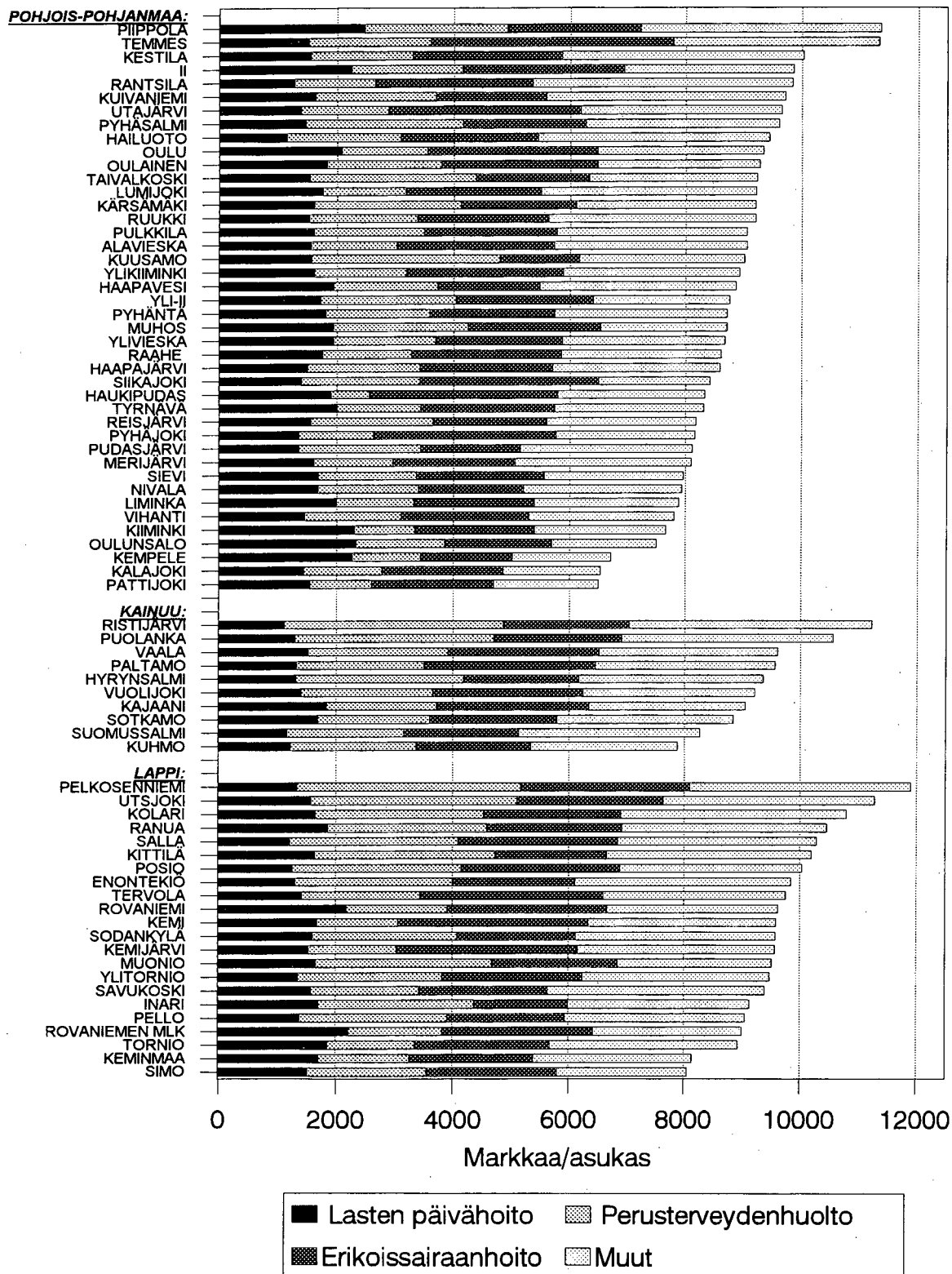
Yleisen hallinnon menot kunnittain 1994 (markkaa/asukas)

Lähde: TK/ALTIKA 2011

Kuva 138. Yleisen hallinnon menot kunnittain 1994 (markkaa/asukas).

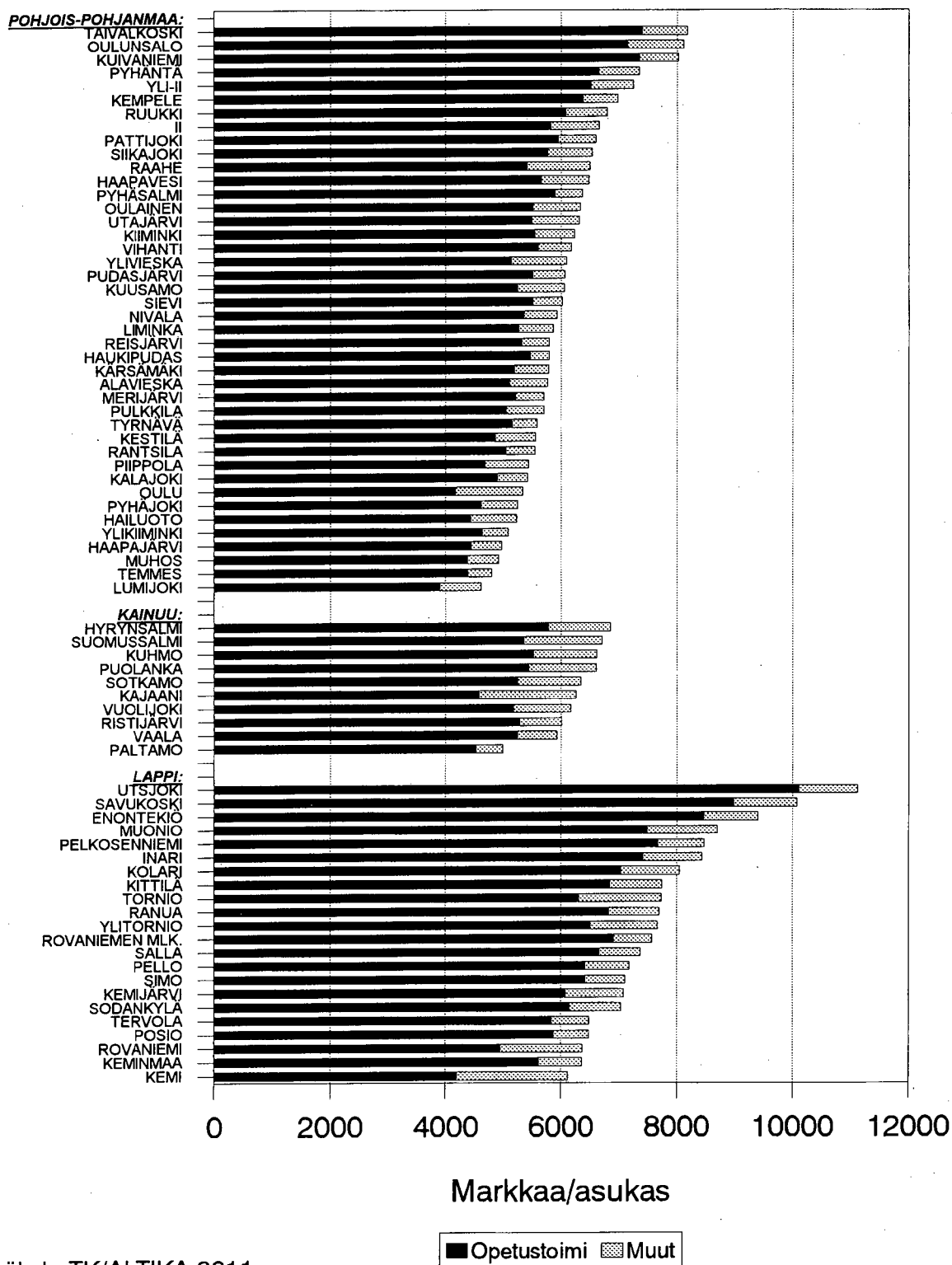
Sosiaali- ja terveystoimen menot kunnittain 1994 (markkaa/asukas)

Lähde: TK/ALTIKA 2011

Kuva 139. Sosiaali- ja terveystoimen menot kunnittain 1994 (markkaa/asukas).

Opetus- ja kulttuuritoimen menot kunnittain 1994 (markkaa/asukas)

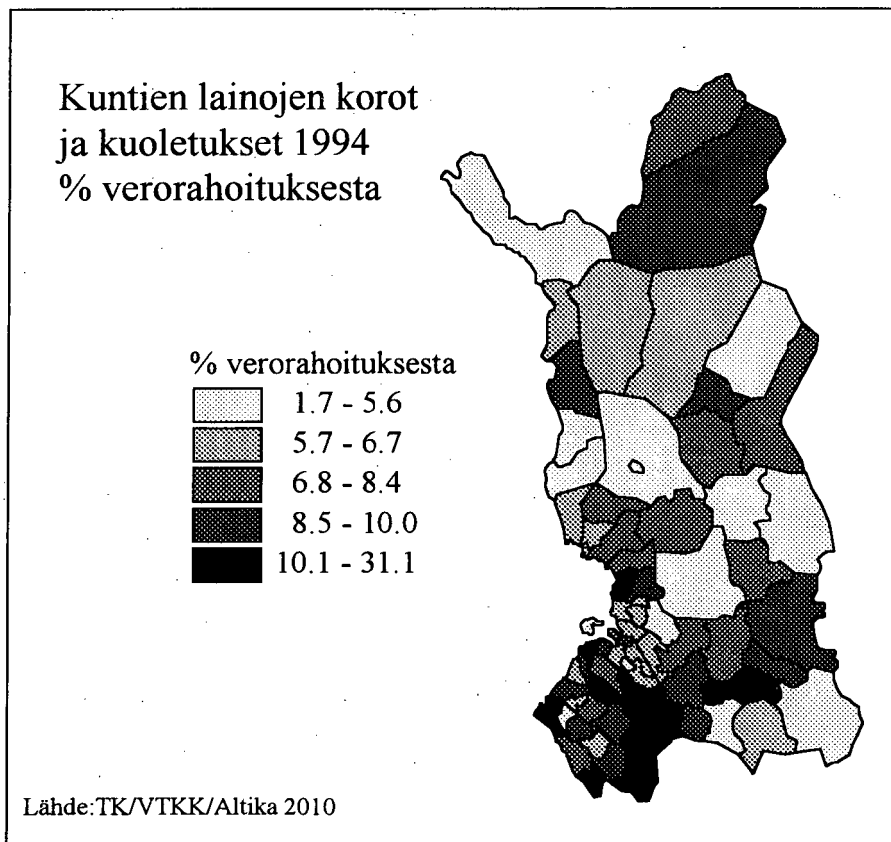
Lähde:TK/ALTIKA 2011

Kuva 140. Opetus- ja kulttuuritoimen menot kunnittain 1994 (markkaa/asukas).

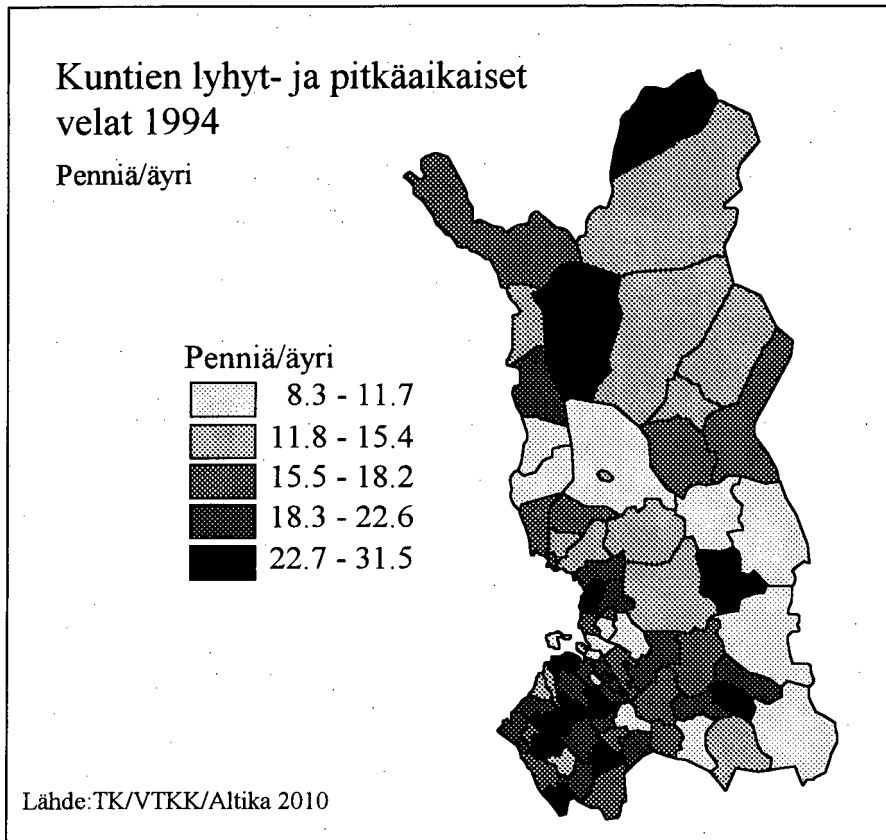
Kunnallistalouden tunnuslukuja

Pohjois-Suomen kunnista vuonna 1994 eniten lyhyt- ja pitkäaikaista velkaa yhteensä oli Ristijärvellä sekä äyriä että asukasta kohti laskettuna. Yli 10 000 mk/asukas velkaantuneita kuntia oli vuonna 1994 viisi; Kittilä, Oulainen, Ristijärvi, Utsjoki ja Vihanti. Pienin velkamäärä asukasta kohti oli Temmeksellä ja äyriin suhteutettuna Kempeleessä. Kuntien korkojen ja kuoletusten osuus verorahoituksesta vaihteli suuresti kunnittain. Pienin se oli Hailuodossa ja suurin Reisjärvellä.

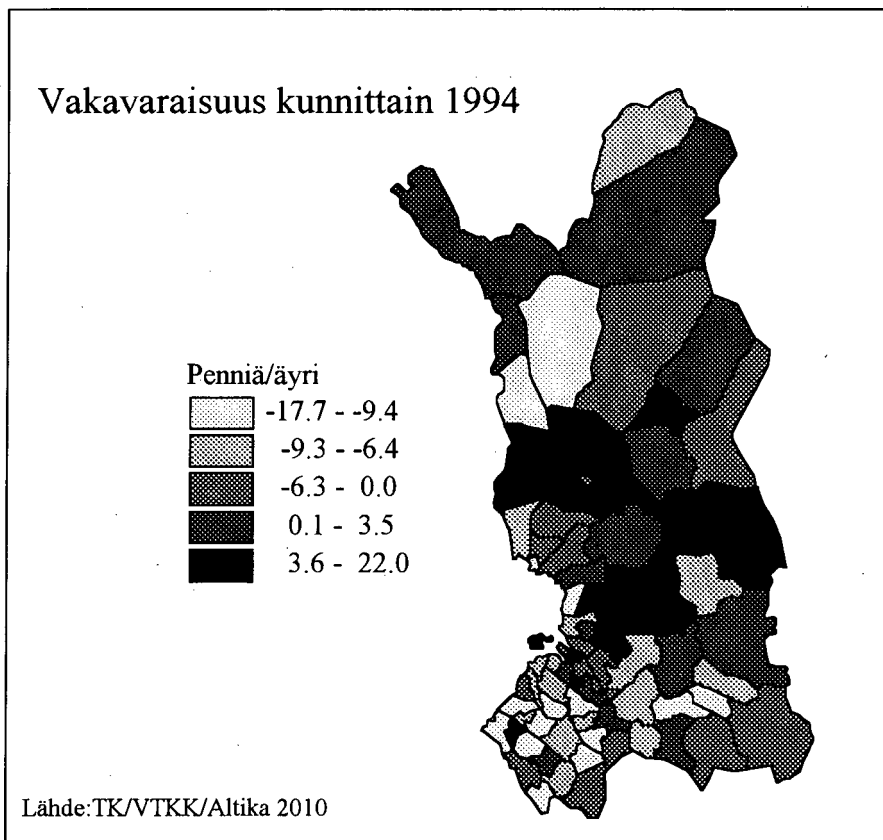
Kassan riittävyys vaihteli myös kunnittain suuresti. Lyhin kassan riittävyys oli Ylivieskassa, 3,6 päivää ja pisin Posiolla, 133,5 päivää. Kassan riittävyys oli alle 10 päivää viidessä kunnassa; Kittilässä, Kolarissa, Piippolassa, Rantsilassa ja Ylivieskassa. Paras vakavaraisuus oli Posiolla ja Ylitorniolla ja huonoin Rantsilassa ja Ristijärvellä.

Kuva 141. Kuntien lainojen korot ja kuoletukset % verorahoituksesta vuonna 1994.

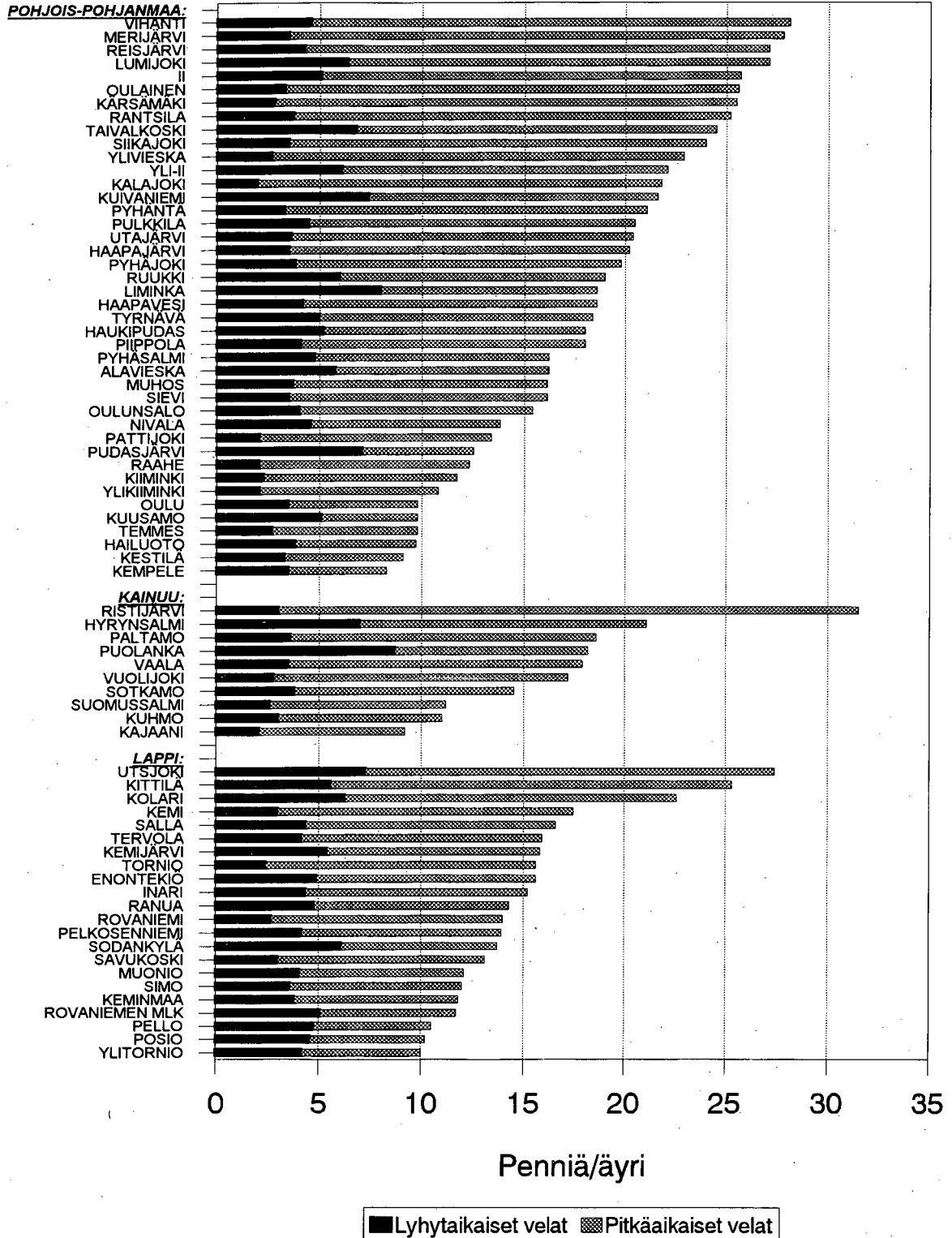

Kuva 142. Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat 1994 (penniä/äyri).

Kuva 143. Vakavaraisuus kunnittain 1994.

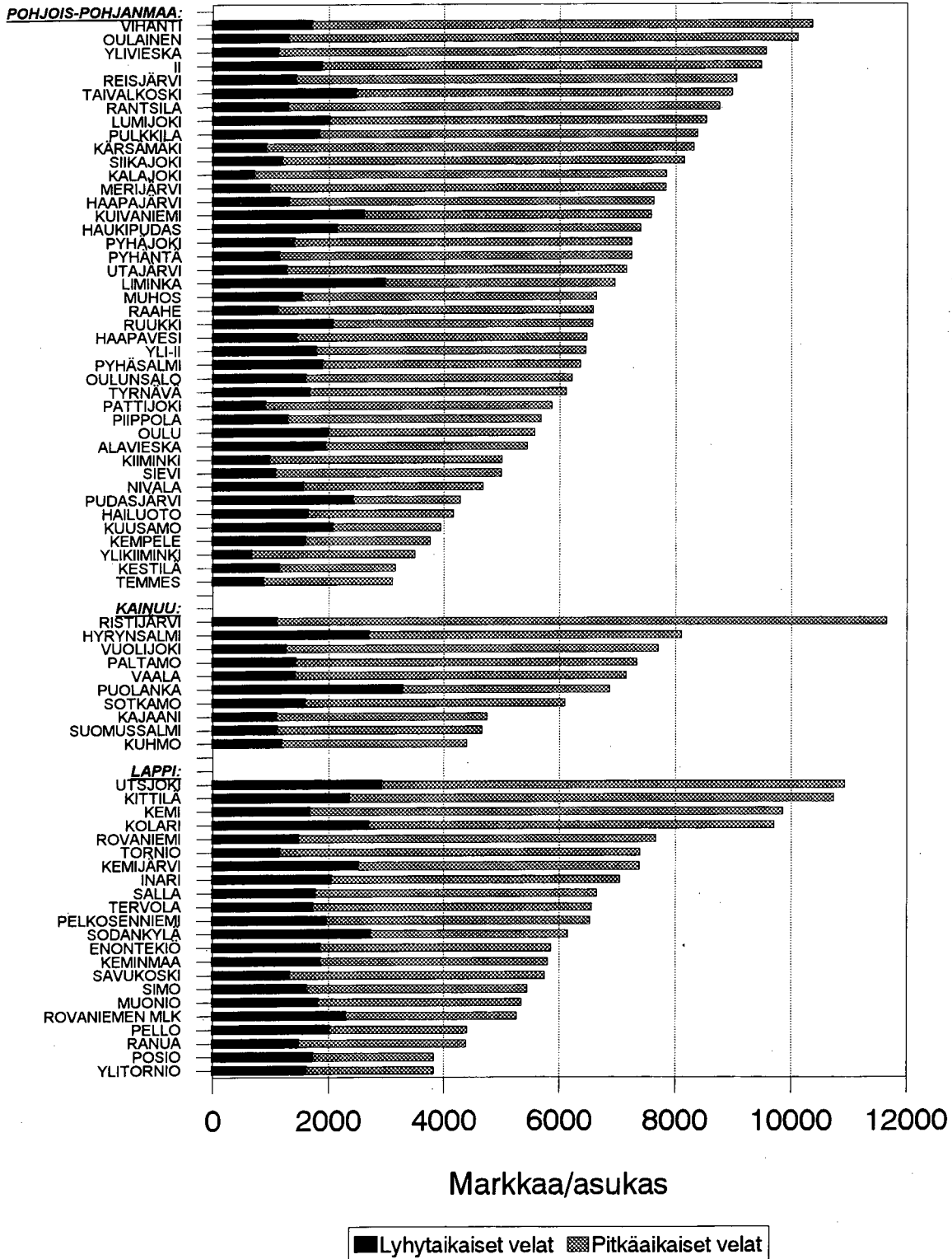
Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat 1994 (penniä/äyri)

Lähde: TK/VTKK/ALTIKA 2010

Kuva 144. Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat 1994 (penniä/äyri).

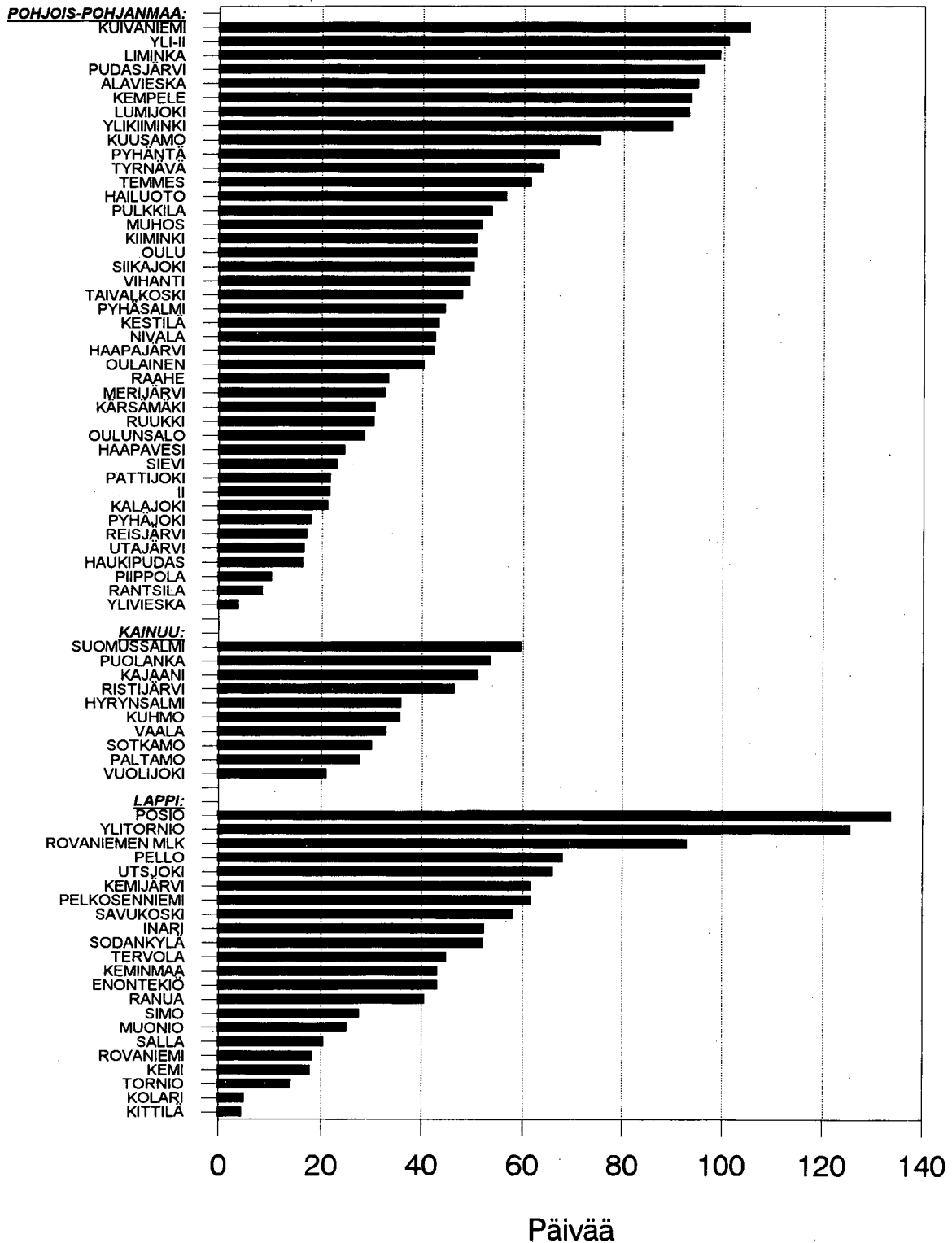
Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat 1994 (markkaa/asukas)

Lähde: TK/VTKK/ALTIKA 2010

Kuva 145. Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat 1994 (markkaa/asukas).

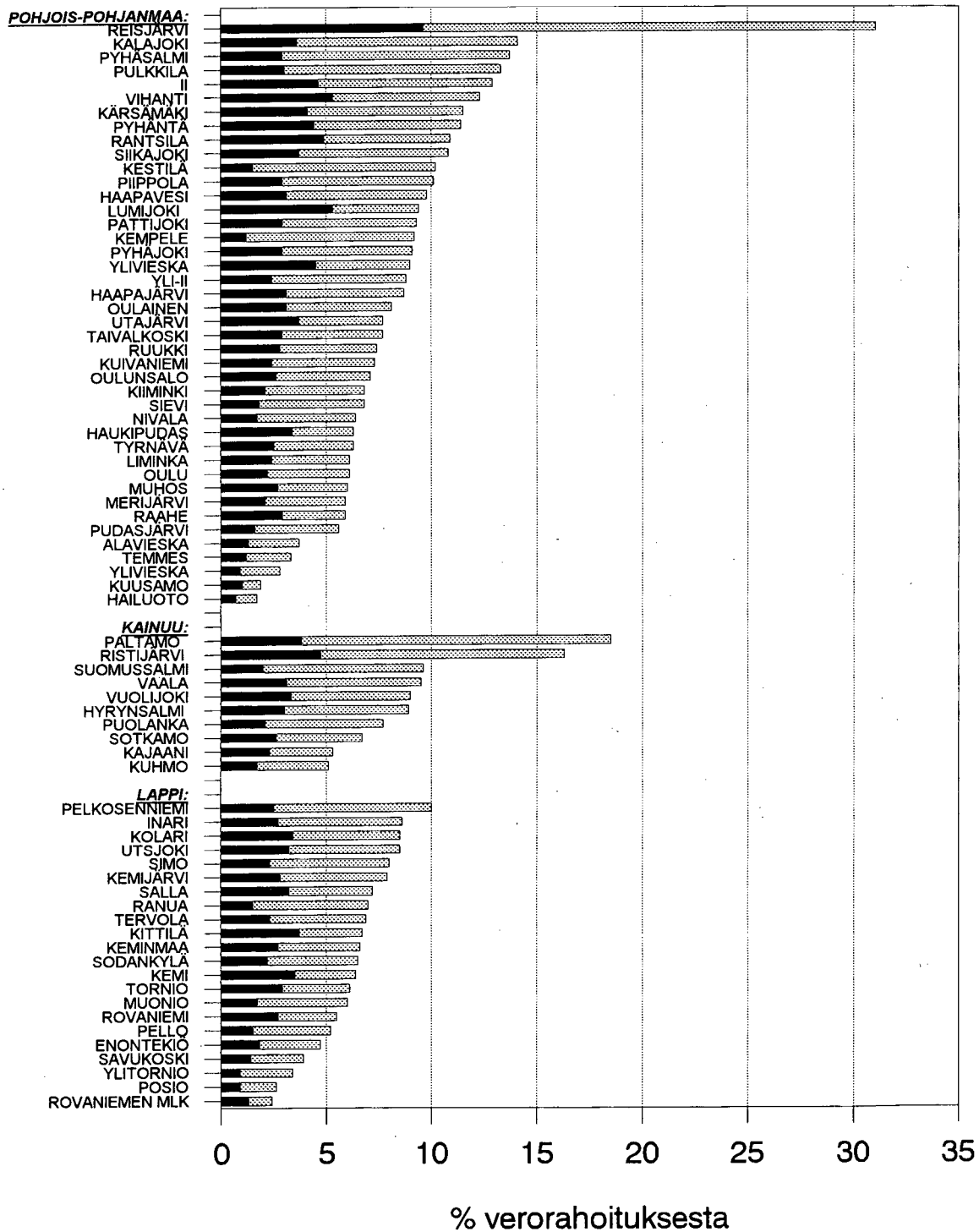
Kassan riittävyys kunnittain 1994

Lähde: TK/VTKK/ALTIKA 2010

Kuva 146. Kassan riittävyys kunnittain 1994.

Kuntien lainojen korot ja kuoletukset 1994 (% verorahoituksesta)

Lähde: TK/VTKK/ALTIKA 2010

Kuva 147. Kuntien lainojen korot ja kuoletukset 1994.

Vakavaraisuus kunnittain 1994

POHJOIS-POHJANMAA:

PUDASJÄRVI
HAILUOTO
YLI-II
YLIKIIMINKI
KUUSAMO
TEMMES
ALAVIESKA
KEMPELE
KESTILÄ
KUIVANIEMI
LIMINKA
KIIMINKI
NIVALA
OULU
TYRNÄVÄ
PYHÄSALMI
RAAHE
MUHOS
PYHÄNTÄ
SIEVI
OULUNSALO
PULKKILA
PATTIJOKI
RUUKKI
HAAPAJÄRVI
LUMIJOKI
MERIJÄRVI
TAIVALKOSKI
SIIKAJOKI
UTAJÄRVI
HAAPAVESI
HAUKIPUDAS
PIIPPOLA
II
KÄRSÄMÄKI
KALAJOKI
PYHÄJOKI
OULAINEN
VIHÄNTI
REISJÄRVI
YLVIESKA
RANTSILA

KAINUU:

SUOMUSSALMI
KAJAANI
PUOLANKA
KUIMO
SOTKAMO
VUOLIJOKI
HYRYNSALMI
VAALA
PALTAMO
RISTIJÄRVI

LAPPI:

POSTO
YLITORNIO
ROVANIEMEN MLK
PELLO
PELKOSENNIEMI
MUONIO
SAVUKOSKI
RANUA
INARI
ENONTEKIÖ
KEMIJÄRVI
TERVOLA
SODANKYLÄ
SALLA
KEMINMAA
ROVANIEMI
SIMO
TORNIO
UTSJOKI
KEMI
KOLARI
KITTLÄ

Lähde: TK/VTKK/ALTIKA 2010

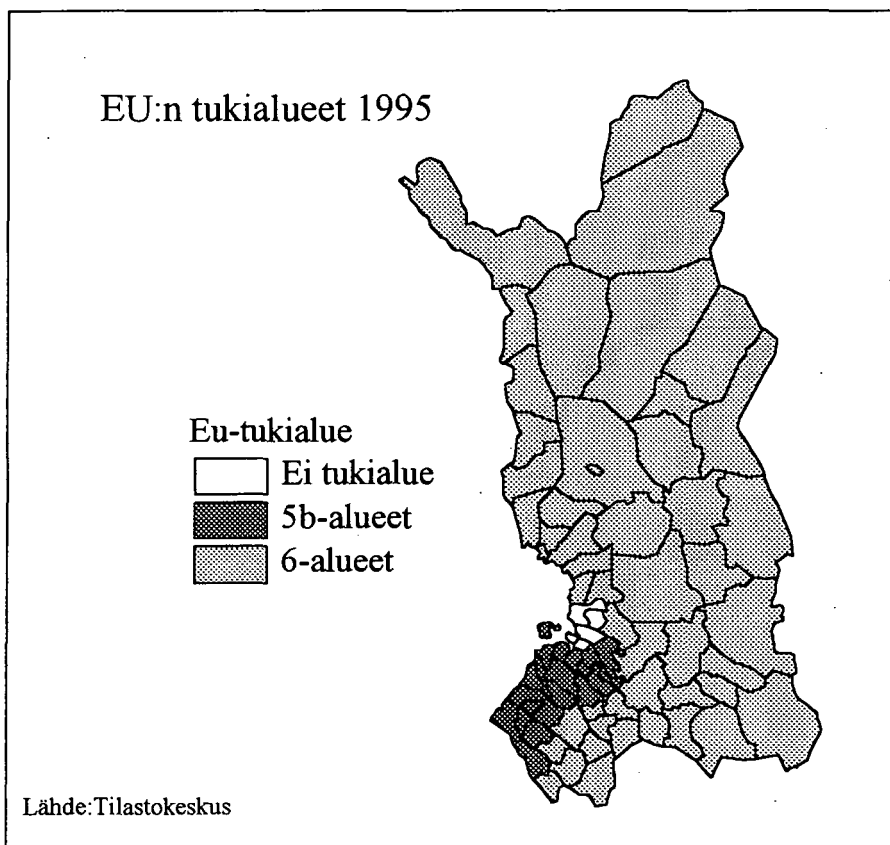
Kuva 148. Vakavaraisuus kunnittain 1994.

ALUEPOLITIikka

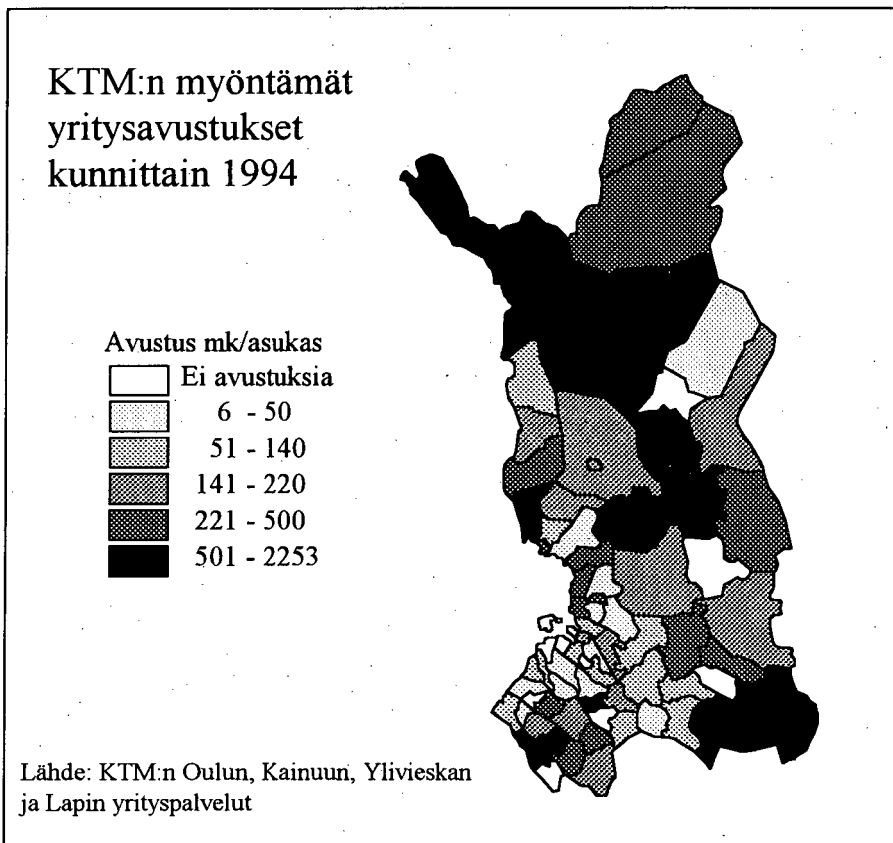
Suomi jaetaan EU-rahoituksen mukaan kolmeen tukialueeseen. Pohjois-Suomi kuuluu kahden tuen, 6- ja 5b-alueen, piiriin. 6-alue, joka käsittää suurimman osan Pohjois-Suomen kunnista, kohdistuu erittäin harvaan asuttujen alueiden kehittämiseen. 5b-alue koskee Pohjois-Pohjanmaan länsiosia. 5b-alueen tavoitteena on kehittää maaseutua ja monipuolistaa elinkeinorakennetta. Alueiden ulkopuolelle Pohjois-Suomen kunnista jäävät ainoastaan Oulu ja sen rajanaapurit Haukipudas, Kempele, Kiiminki ja Oulunsalo.

Kauppa- ja teollisuusministeriön myöntämät yritystoiminnan ja pienyritystoiminnan avustukset, jotka käsittävät investointi-, käynnistys- ja kehittämisavustukset, vaihtelevat suuresti kunnittain. Pohjois-Pohjanmaalla avustuksia maksettiin vuonna 1994 keskimäärin 180 mk asukasta kohden ja Kainuussa noin 290 mk/asukas. Oulun läänissä viiden kunnan alueella ei yritystoimintaa tuettu KTM:n avustuksista. Sen sijaan Lapin läänissä tukea saavia yrityksiä oli kaikissa kunnissa. Tukea maksettiin keskimäärin 600 mk/asukas. Tukea ohjautui eniten Sodankylään, jossa yritys- ja pienyritystuki oli yhteensä noin 2500 mk/asukas.

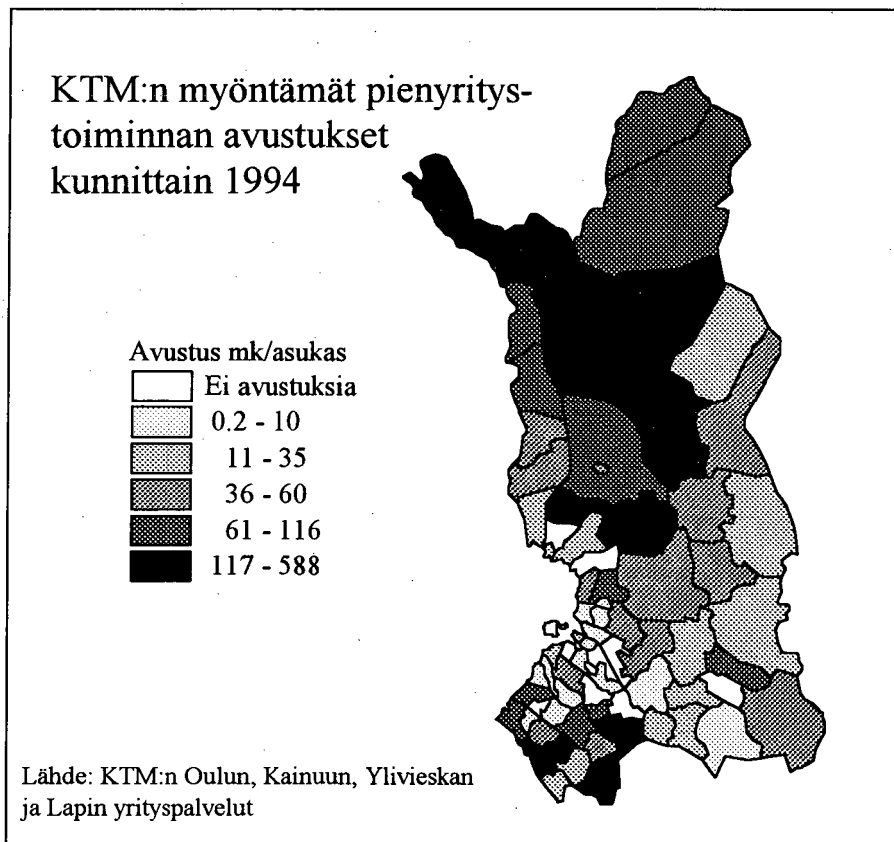
Maaseutuelinkeinopiirien puoltamia maaseutuelinkeinolain mukaisia lainoja asukasta kohden oli vuonna 1994 eniten Rantsilan kunnassa. Keski-Pohjanmaan maaseutuelinkeinopiirin alueella lainoja/asukas puollettiin eniten Kalajoelle, Kainuun piirin alueella Ristijärvellä ja Lapin piirin alueella Utsjoelle. Kolmeen kuntaan, Haukiputaalle, Kemiin ja Rovaniemelle, ei maaseutuelinkeinolain mukaisia lainoja puollettu lainkaan.

Kuva 149. EU:n tukialueet 1995.

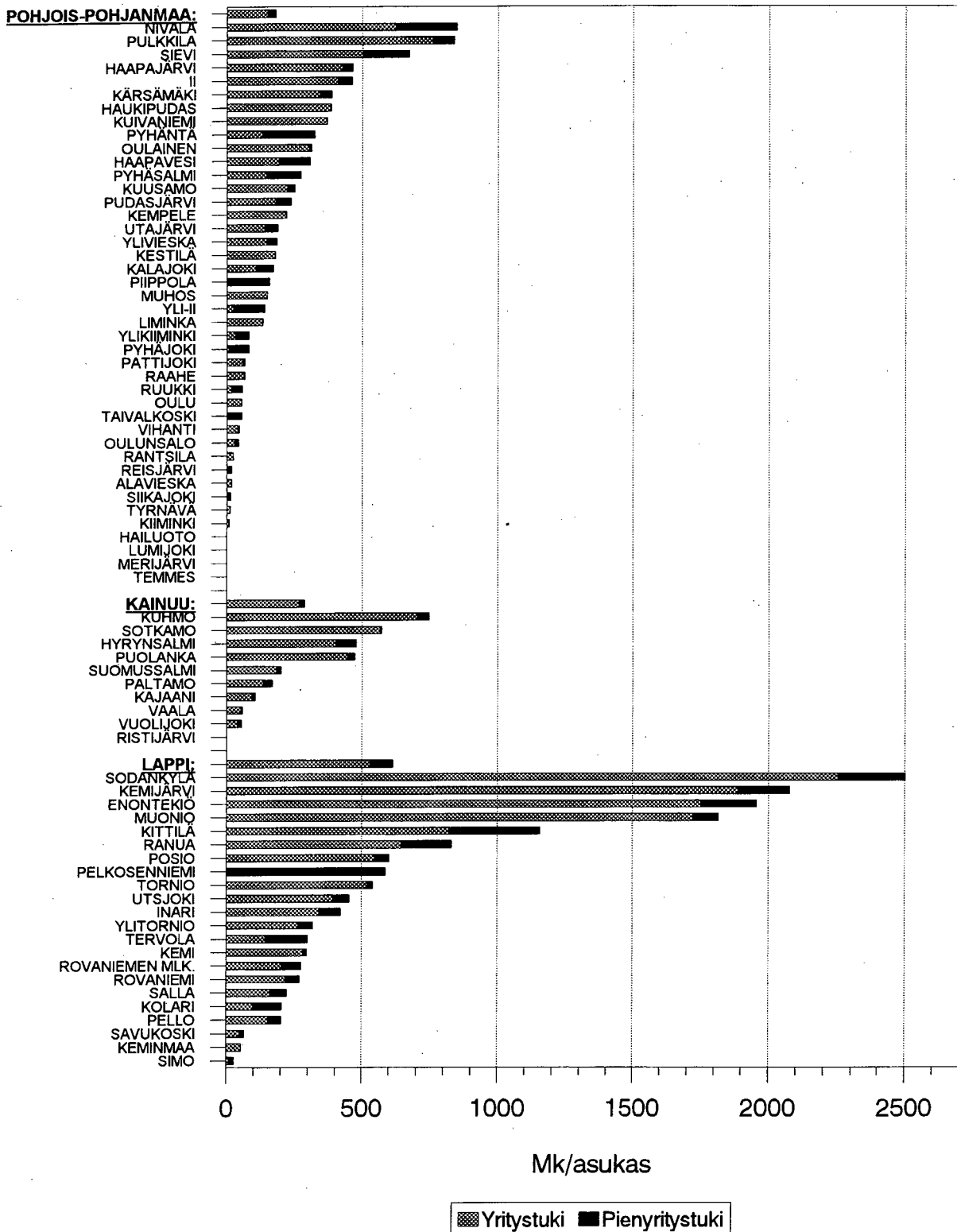

Kuva 150. KTM:n myöntämät yritysavustukset kunnittain 1994.

Kuva 151. KTM:n myöntämät pienyritystoiminnan avustukset 1994.

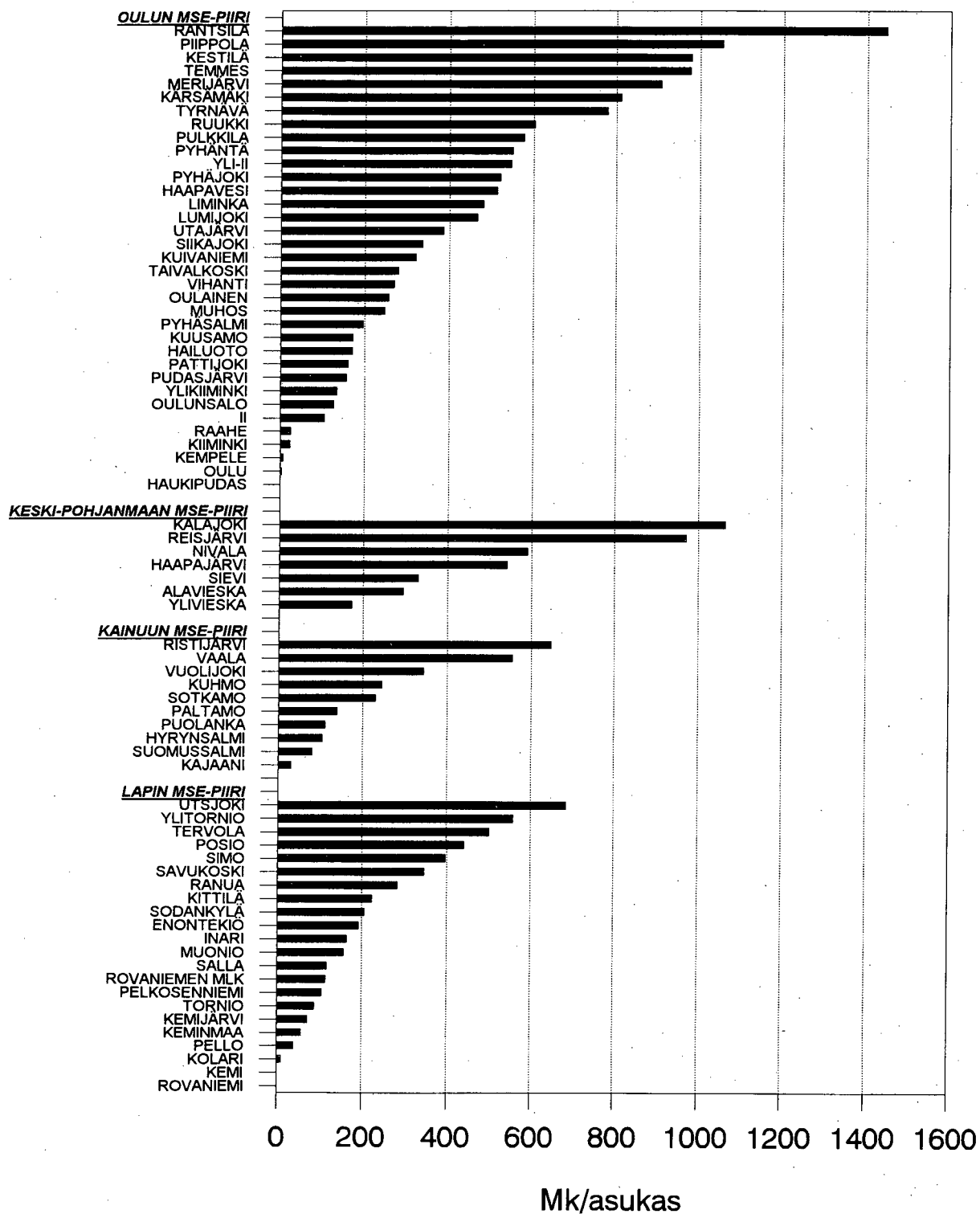
KTM:n myöntämät yritysavustukset/asukas kunnittain 1994

Lähde: KTM:n Oulun, Kainuun, Ylivieskan ja Lapin yrityspalvelut

Kuva 152. KTM:n myöntämät yritysavustukset/asukas kunnittain 1994.

Maaseutuelinkeinopiirien puoltamat lainat/asukas kunnittain 1994

Lähde: Oulun, Keski-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maaseutuelinkeinopiirit

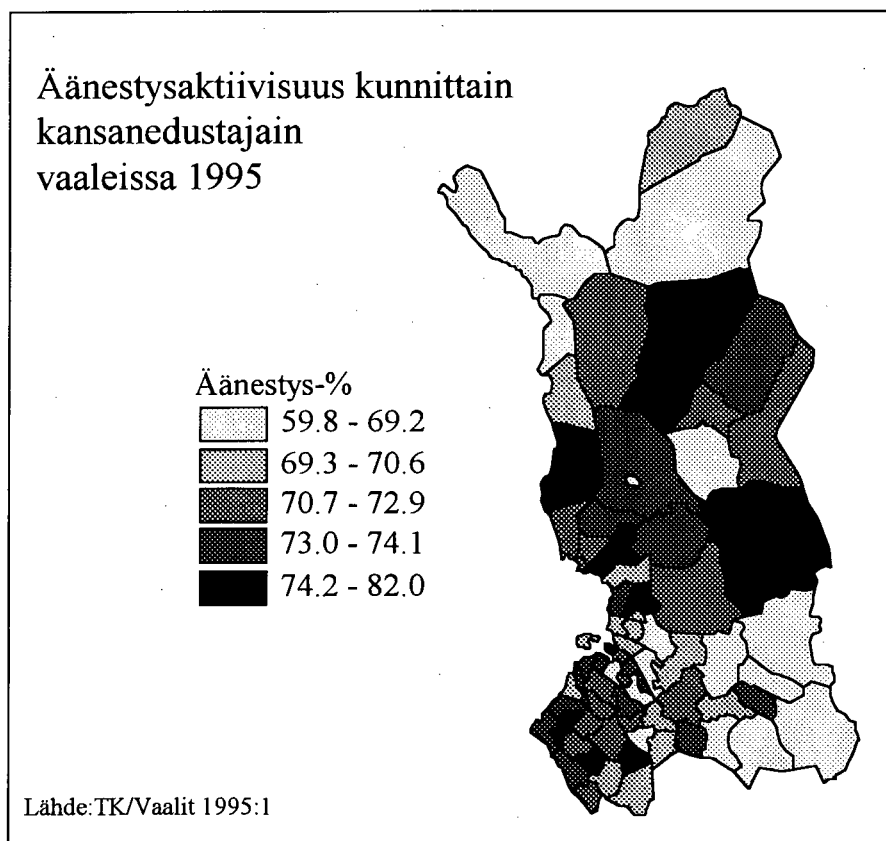
Kuva 153. Maaseutuelinkeinopiirien puoltamat lainat/asukas kunnittain 1994.

VAALIT

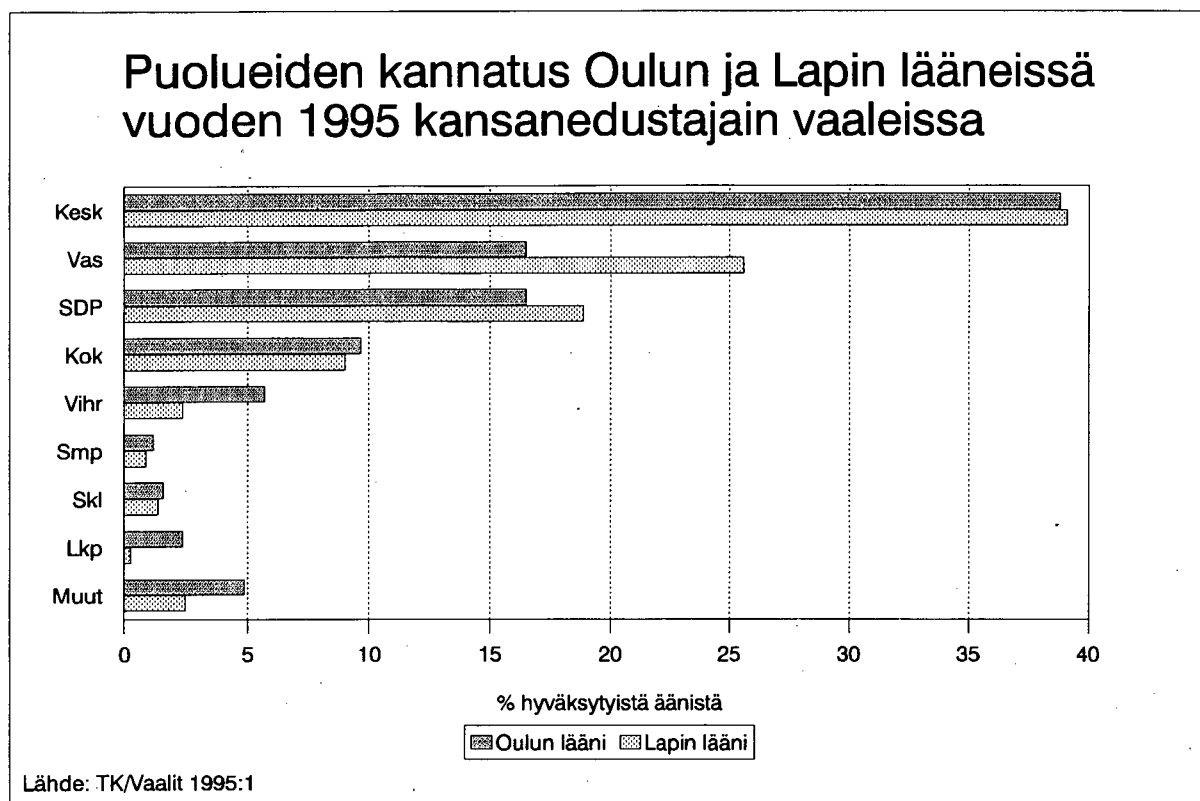
Vuoden 1995 kansanedustajain vaaleissa koko maan äänestysprosentti oli 71,8 %. Pohjois-Suomessa äänestysaktiivisuus vaihteli suuresti kunnittain. Alhaisimmillaan äänestysprosentti oli Hyrynsalmella, alle 60 %. Aktiivisimmat äänestäjät olivat Pellossa, jossa äänestysprosentti kohosi yli 80.

Sekä Oulun että Lapin läänissä Suomen Keskustan kannatus oli korkein huolimatta siitä, että puolueen kannatus laski eniten vuoden 1991 kansanedustajain vaaleista. Seuraavaksi eniten kannatusta saivat Pohjois-Suomessa Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (SDP) ja Vasemmistoliitto. Oulun läänissä näiden kahden puolueen kannatus oli samansuuruista, kun taas Lapin läänissä Vasemmistoliitolla oli vahvempi kannatus. Muiden puolueiden osuudet jäivät kummassakin läänissä alle 10 %. Eniten vuoden 1991 vaaleista nostivat kannatusosuuttaan Vasemmistoliitto Lapin läänissä ja SDP Oulun läänissä. Kuvissa 155. ja 156. ryhmä muut muodostuu mm. uusista puolueista kuten Nuorsuomalainen Puolue ja Vapaan Suomen Liitto.

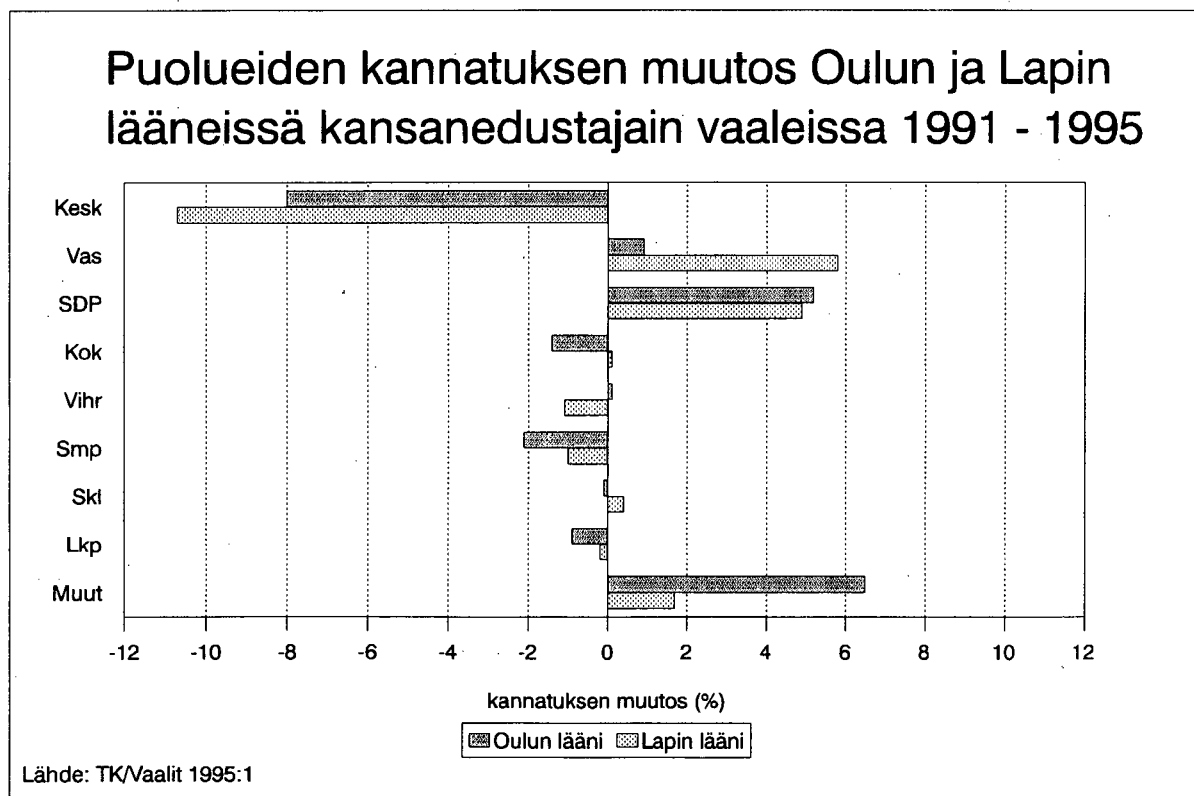
Kunnittaisessa tarkastelussa Suomen Keskustan kannatus oli vähäisintä Kemissä ja suurinta Merijärvellä. Merijärvellä vastaavasti SDP:n ja Kansallisen Kokoomuksen kannatus oli Pohjois-Suomen alhaisin. Vasemmistoliiton kannatus oli suurinta Kittilässä ja alhaisinta Kuusamossa. Kansallisen Kokoomuksen kannatus oli suurinta Rovaniemellä, SDP:n taas Vuolijoenlaaksoilla.

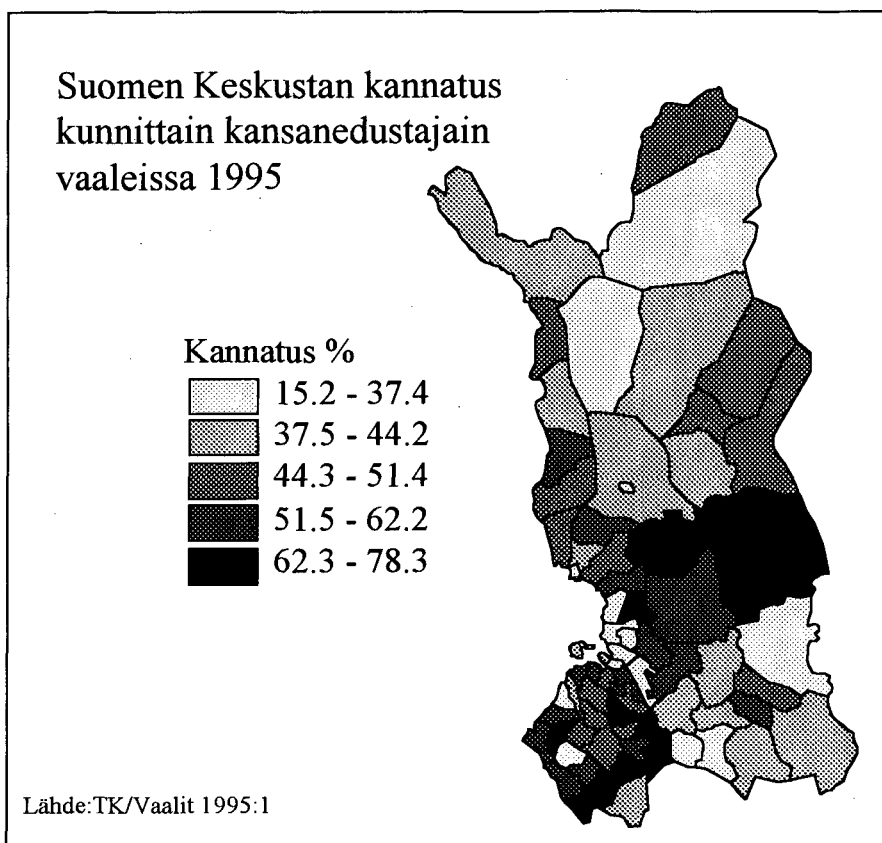
Kuva 154. Äänestysaktiivisuus kunnittain kansanedustajain vaaleissa 1995.

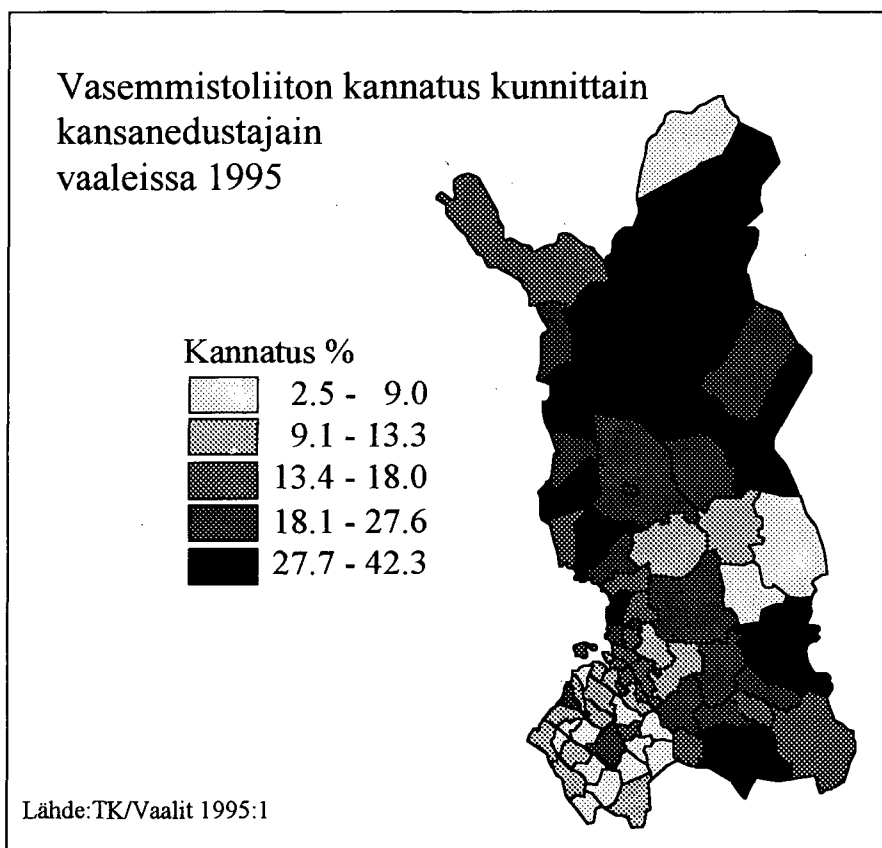
Kuva 155. Puolueiden kannatus Oulun ja Lapin lääneissä vuoden 1995 kansanedustajain vaaleissa.

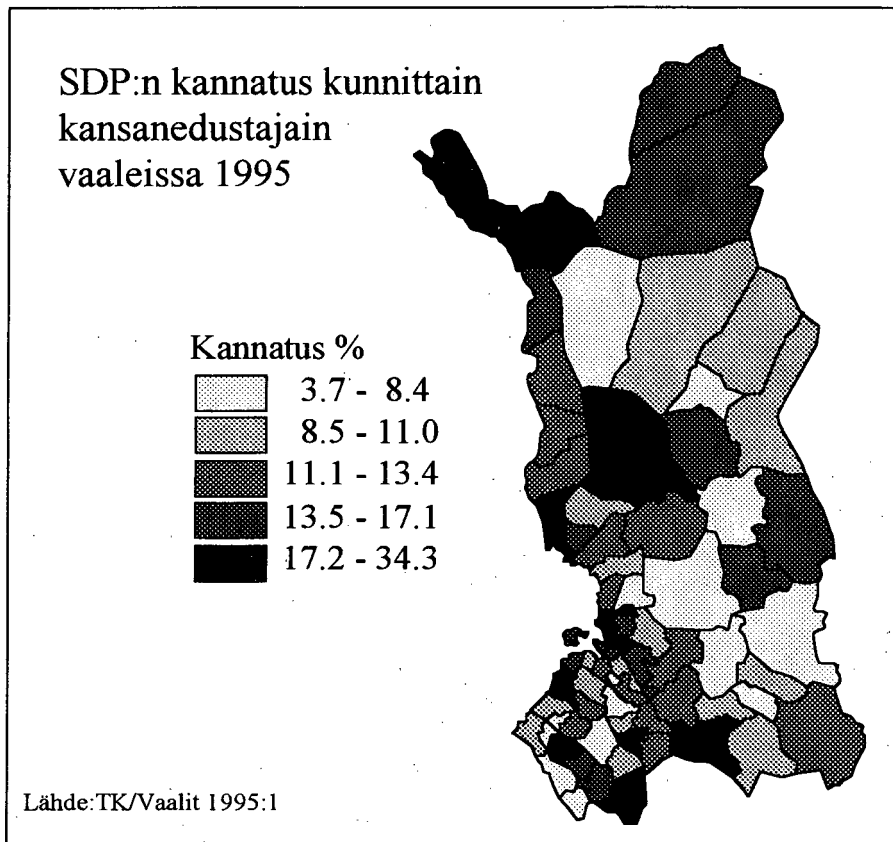
Kuva 156. Puolueiden kannatuksen muutos Oulun ja Lapin lääneissä kansanedustajain vaaleissa 1991 - 1995.

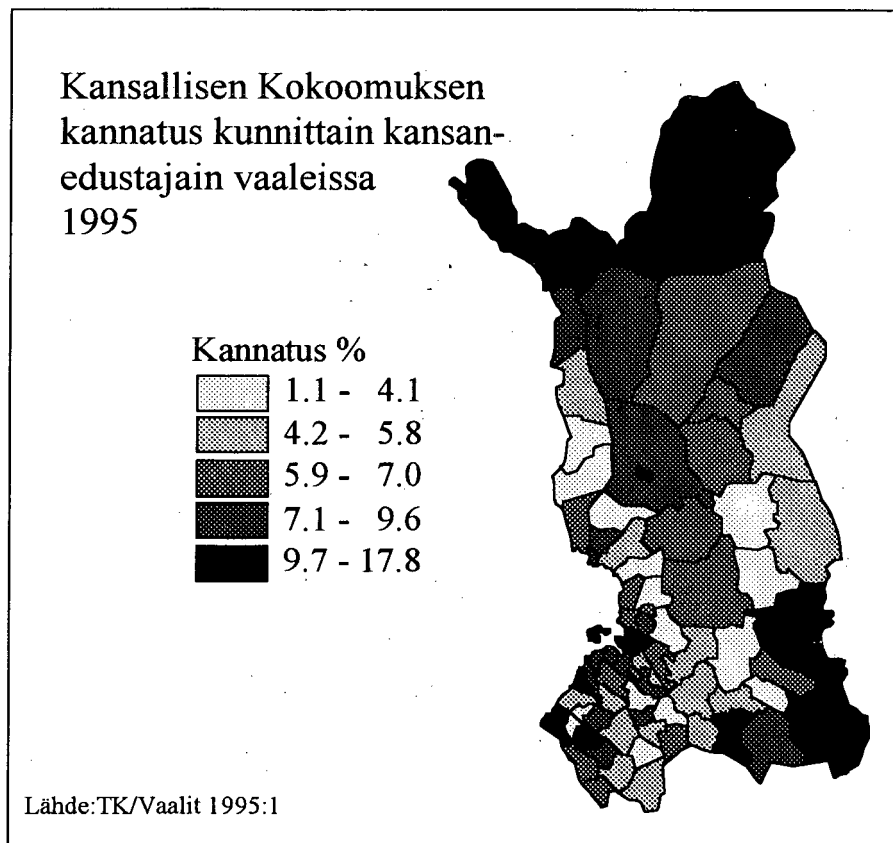
Kuva 157. Suomen Keskustan kannatus kunnittain kansanedustajain vaaleissa 1995.

Kuva 158. Vasemmistoliiton kannatus kunnittain kansanedustajain vaaleissa 1995.

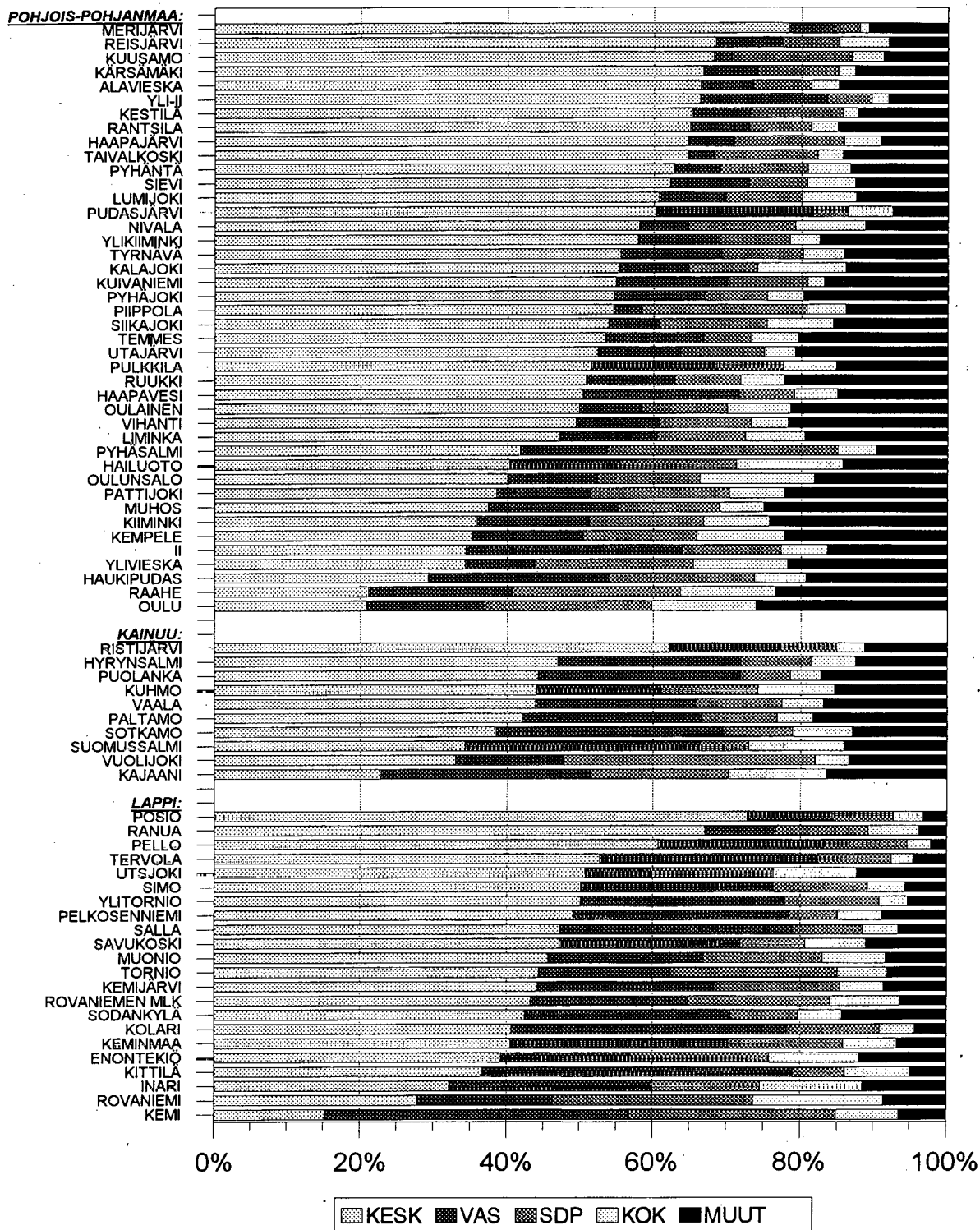
Kuva 159. SDP:n kannatus kunnittain kansanedustajain vaaleissa 1995.

Kuva 160 Kansallisen Kokoomuksen kannatus kunnittain kansanedustajain vaaleissa 1995.

Puolueiden kannatus vuoden 1995 kansanedustajain vaaleissa

Kunnat on järjestetty Pohjois-Suomen suurimman puolueen mukaan

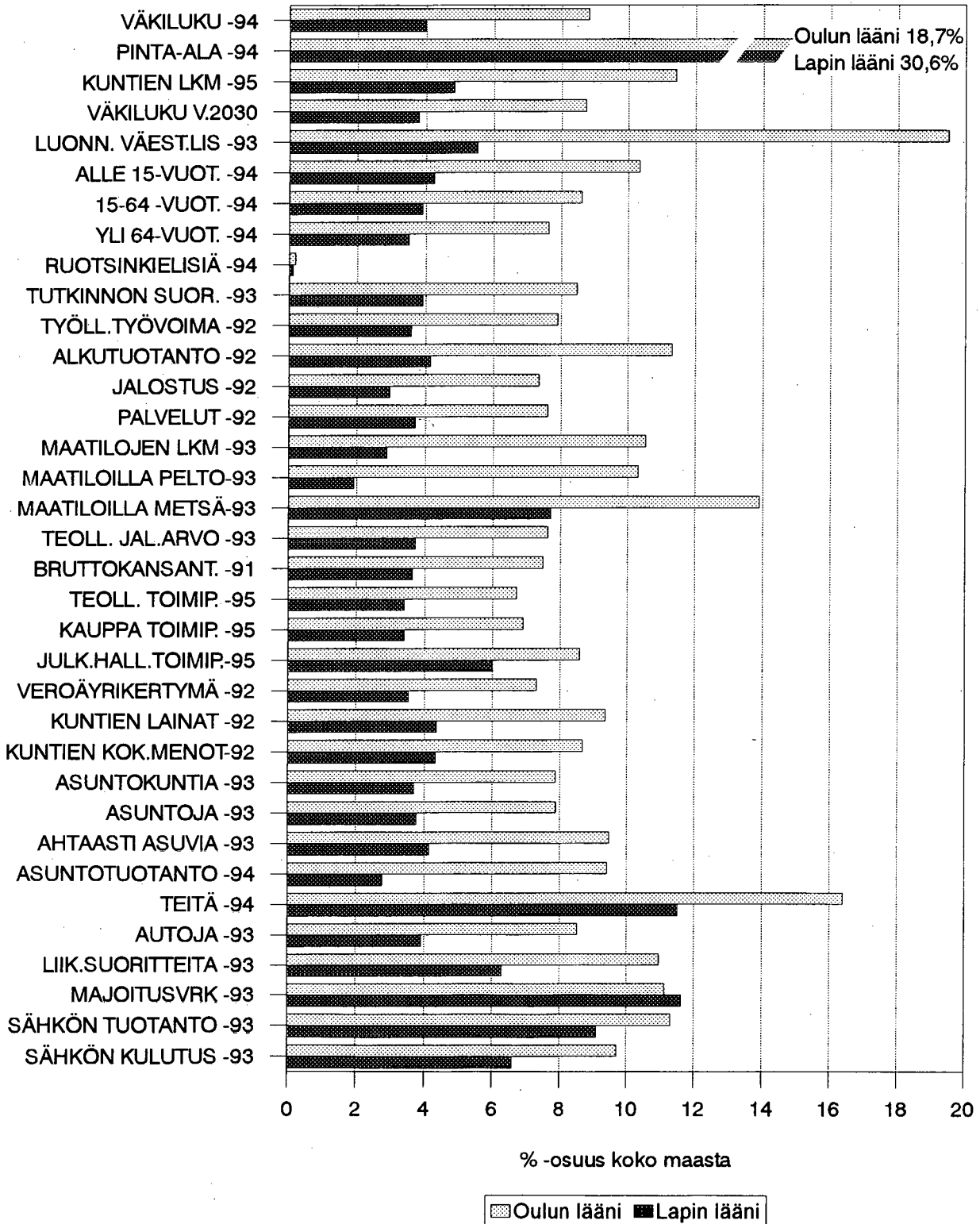
Lähde: TK/Vaalit 1995:1

Kuva 161. Puolueiden kannatus vuoden 1995 kansanedustajain vaaleissa.

YHTEENVETO

Oulun ja Lapin läänien "lääniprofiilit"

Oulun ja Lapin läänit suhteessa koko maahan (%)

Kuva 162. Oulun ja Lapin läänien "lääniprofiilit"

KÄYTETYT LYHENTEET

ALTIKA	= Aluetietokanta
BKT	= Bruttokansantuote
EU	= Euroopan Unioni
KTM	= Kauppa- ja teollisuusministeriö
NUTS	= Nomenclature of territorial units for statistics
STAKES	= Sosiaali- ja terveysalan kehittämis- ja tutkimuskeskus
SVT	= Suomen virallinen tilasto
TK	= Tilastokeskus
VTKK	= Valtion tietokonekeskus

KÄYTETYT KÄSITTEET

Ahtaasti asuminen. Asunto määritellään ahtaasti asutuksi ja siinä asuvat henkilöt ahtaasti asuviksi, jos asunnossa asuu normi 4:n mukaan enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti, kun keittiötä ei lasketa huonelukuun.

Asuntokunta. Kaikki henkilöt, jotka ovat vakinaisesti kirjoilla samassa asunnossa eli joilla on väestön keskusrekisterin henkilörekisterissä sama kotipaikkatunnus, muodostavat asuntokunnan.

Bruttokansantuote (BKT). Bruttokansantuoteluvut esitetään tuotannontekijähintaisina kunkin vuoden hintatason mukaan. Maakunnittaisia ja seutukunnittaisia bruttokansantuotetietoja on käytetty sekä markkamääräisinä että alueen asukasmäärään suhteutettuina.

EU-tukialueita on Suomessa kolme: 6-, 5b- ja 2-tukialueet. 6-alueetuea kohdennetaan erittäin harvaan asuttujen aluiden kehittämiseen, 5b-tukea maaseudun elinkeinorakenteen monipuolistamiseen ja 2-alueetuea taantuvien teollisuusalueiden kehittämiseen.

Jalostusarvo saadaan vähentämällä tuotannon bruttoarvosta ulkopuolisilta sekä saman yrityksen toisilta toimipaikoilta hankittujen tuotantopanosten arvo, mukaanlukien käyttöomaisuudesta maksetut vuokrat, vähennettynä tai lisätynä polttoaine- sekä aine- ja tarvikkeiden muutoksella. Hankittuihin tuotantopanoksiin sisältyvät polttoaineiden, sähkön, lämmön, pakkausten, aineiden ja tarvikkeiden korjaus- ja asennustöiden, teetettyjen palkkiotöiden sekä myös palvelusten hankinta. Tuotannon bruttoarvo käsittää omien tuotteiden toimitusten arvon, saadun korvauksen vieraille suoritetuista valmistus- yms. palveluksista (palkkiotyö), muista palveluista saadun bruttokorvauksen (ei-teollisten palveluiden myynti) sekä kauppatavaroiden myynnistä saatujen tuotteiden ja kauppatavaroiden hankintakustannusten erotuksen vähennettynä tai lisätynä valmiste- ja kauppatavaravarojen sekä varastossa olevien keskeneräisten töiden muutoksella.

Kassan riittävyys on $365 \times (\text{Kassavarat} + \text{Talletukset} + \text{Lyhytaikaiset sijoitusarvopaperit} - \text{Kassalaina})$: Kassastamaksut.

Kokonaistuotos on toimipaikkojen tarkasteluajanjakson aikana tuottamien tavaroiden ja palvelusten summa.

Koulutusasteen mittaaminen perustuu koulutusaikaan.

Koulutustaso on koulutusta kuvaava kolminumeroinen mittainluku. Mitä pitempi koulutuksen kokonaispituus on, sitä korkeampi on koulutustaso ja sitä suurempi on vastaava lukuarvo.

Kuntaryhmitys. Kaupunkimaiset kunnat: Väestöstä vähintään 90 % asuu taajamissa tai suurimman taajaman väkiluku on vähintään 15 000. **Taajaan asutut kunnat:** Väestöstä vähintään 60 % mutta alle 90 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on vähintään 4 000 mutta alle 15 000. **Maaseutumaiset kunnat:** Väestöstä alle 60 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 15 000 tai väestöstä vähintään 60 % mutta alle 90 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 4000.

Lyhytaikaisiin velkoihin on luettu tilivelat, verovelat varainhallintavuodelta ja kassalainat.

Muuttotase on nettomuutto suhteutettuna alueen asukaslukuun.

Nettomuutto on alueen tulomuutto - lähtömuutto.

NUTS (Nomenclature of territorial units for statistics) on EU:n hierarkkinen alueluokitusjärjestelmä, jonka mukaan laaditaan kaikki EU:n alueelliset tilastot: NUTS 1 (Manner-Suomi, Ahvenanmaa), NUTS 2 (suuralueet 6 kpl), NUTS 3 (maakunnat 19 kpl), NUTS 4 (seutukunnat 88 kpl) ja NUTS 5 (kunnat 455 kpl).

Pitkäaikaisiin velkoihin on luettu talousarviolainat, muut pitkäaikaiset velat sekä ennakkotuloihin sisätyvät lainat.

Riskiluokitus lasketaan useiden muuttujien avulla, joista tärkeimpiä ovat yrityksen tilinpäätöstiedot, luottotiedot ja erilaiset taustatiedot, kuten toimialan konkurssiriski ja yrityksen koko. Yritykset voivat saada riskiluokituksessa pisteitä 0 - 100. Pisteluvun kasvaessa yrityksen riski kasvaa. Riskiluokitus kunnittain on saatu yritysten keskiluvusta.

Saamelaisten kotiseutualue käsittää neljä kuntaa; Enontekiön, Inarin, Utsjoen ja osan Sodankylän kunnasta.

Seutukunta on kuntien yläpuolelle luotu toiminnallinen välitaso. Niiden rajauksesta on päättänyt sisäasiainministeriö. Seutukuntia Suomessa on 88 kpl.

Taajamaksi määritellään kaikki vähintään 200 asukkaan rakennusryhmät, joissa rakennusten välinen etäisyys ei yleensä ole yli 200 metriä. Taajamien rajauksissa otetaan huomioon asuinrakennusten lisäksi mm. liike-, toimisto- ym. työpaikkoina käytettäviä rakennuksia.

Taajama-aste tarkoittaa taajamissa asuvien osuutta koko väestöstä.

Tutkinnon suorittaneeksi määritellään henkilö, joka on suorittanut perusasteen jälkeisiä tutkintoja. Perusasteen jälkeisiksi tutkinnoiksi katsotaan lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa loppuun suoritettut tutkinnot, joissa koulutusaika on vähintään 400 tuntia. Työllisyyskoulutuksen osalta tutkinnoiksi katsotaan vain työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen koulutusammattiin tai tutkintoon johtaneen koulutuksen suoritus.

Työlliseen työvoimaan luetaan kaikki 15-74 -vuotiaat henkilöt, jotka laskentahetkellä ovat työllisiä.

Työpaikkaomavaraisuus on alueella olevat työpaikat/työlliset*100. Mikäli alueen työpaikkojen lukumäärä on suurempi kuin työllisten lukumäärä, alueen työpaikkaomavaraisuus ylittää 100 %.

Vakavaraisuusaste on Varaukset + Omat rahastot + Ylijäämä (taseesta) - Alijäämä (taseesta) - Pitkäaikainen vieras pääoma.

Verorahoituksella tarkoitetaan kunnan verotulojen ja käyttötalouden valtionosuuksien summaa.

KUALUETTELO

Nro	Nimi	Sivu
POHJOIS-SUOMI..... 7		
1.	Maakunnat Pohjois-Suomessa	
2.	Seutukunnat Pohjois-Suomessa	
3.	Pohjois-Suomen kunnat	
4.	Taajama-asteeseen perustuva kuntaryhmitys	
5.	Kuntien taajamoituminen 1990	
VÄESTÖ.....13		
6.	Väkiluku kunnittain 31.12.1994	
7.	Väkiluvun muutokset alueittain 1980 - 1994	
8.	Väkiluvun muutos kunnittain 1980 - 1994 (%)	
9.	Väkiluvun muutos kunnittain 31.12.1994 - 30.6.1995 (%)	
10.	Väestön keski-ikä kunnittain 1994	
11.	Väestön ikä- ja sukupuolirakenne Pohjois-Pohjanmaalla 31.12.1994	
12.	Väestön ikä- ja sukupuolirakenne Kainuussa 31.12.1994	
13.	Väestön ikä- ja sukupuolirakenne Lapissa 31.12.1994	
14.	Väestön ikä- ja sukupuolirakenne Uudenmaan läänissä ja koko maassa 31.12.1994	
15.	0 - 14 -vuotiaat kunnittain 1994 (%)	
16.	0 - 14 -vuotiaiden osuuden muutos kunnittain 1980 - 1994 (%)	
17.	15 - 64 -vuotiaat kunnittain 1994 (%)	
18.	15 - 64 -vuotiaiden osuuden muutos kunnittain 1980 - 1994 (%)	
19.	Yli 64 -vuotiaat kunnittain 1994 (%)	
20.	Yli 64 -vuotiaiden osuuden muutos 1980 -1994 (%)	
21.	Yleiset hedelmällisyysluvut kunnittain 1994	
22.	Syntyvyys ja kuolleisuus seutukunnittain 1994	
23.	Syntyvyys alueittain 1980 - 1994	
24.	Syntyvyys kunnittain 1994	
25.	Kuolleisuus alueittain 1980 - 1994	
26.	Kuolleisuus kunnittain 1994	
27.	Väestöennuste maakunnittain 1995 - 2030	
28.	Väestöennuste kunnittain vuoteen 2030	
29.	Muuttotase alueittain 1980 - 1994	
30.	Muuttotase kunnittain 1994	
31.	Suhteellinen muuttovoitto/-tappio kunnittain 1994	
32.	Oulun läänin tulo- ja lähtömuutto lääneittäin 1994	
33.	Lapin läänin tulo- ja lähtömuutto lääneittäin 1994	
34.	Ulkomaalaisten osuus kunnittain 1994	
35.	Eri kansallisuuksien osuus ulkomaalaisväestöstä alueittain 1994	
36.	Nais- ja miesenemmistöiset kunnat 1994	
ELINKEINOELÄMÄ.....32		
37.	Elinkeinorakenne iän mukaan Oulun ja Lapin lääneissä 1993	
38.	Elinkeinorakenteen muutos alueittain 1970 - 1993	
39.	Elinkeinorakenne maakunnittain ja seutukunnittain 1993	
40.	Elinkeinorakenne Oulun ja Lapin lääneissä 1993	
41.	Elinkeinorakenne Oulun läänissä 1993	
42.	Elinkeinorakenne Lapin läänissä 1993	
43.	Toimipaikat Oulun ja Lapin lääneissä 1995	
44.	Toimipaikkojen liikevaihto toimialoittain 1993 Oulun ja Lapin lääneissä sekä koko maassa	
45.	Toimipaikkojen lukumäärä kunnittain 1995	
Konkurssit ja riskipisteet.....37		
46.	Konkurssiin haettujen yritysten määrät neljännesvuositain Oulun ja Lapin lääneissä 1990 - 1995	
47.	Konkurssiin haettujen yritysten yhteenlaskettu henkilömäärä 1994	
48.	Yritysten riskipisteiden keskiluku kunnittain elokuussa 1995	
Alkutuotanto.....39		
49.	Elinkeinorakenne kunnittain alkutuotannon mukaan 1993	
50.	Alkutuotannon työllistävyys kunnittain 1993	
51.	Alkutuotannon työllinen työvoima Oulun ja Lapin lääneissä iän ja sukupuolen mukaan 1993	
52.	Tilojen keskimääräinen peltoala kunnittain 1993	
53.	Tilojen keskimääräinen metsäala kunnittain 1993	
54.	Verotettavat tulot tilaa kohti valtionverotuksessa kunnittain 1993	
Jalostus.....43		
55.	Jalostuksen työllistävyys kunnittain 1993	
56.	Teollisuuden työllinen työvoima Oulun ja Lapin lääneissä iän ja sukupuolen mukaan 1993	
57.	Elinkeinorakenne kunnittain jalostuksen mukaan 1993	
58.	Teollisuuden henkilöstö/toimipaikka kunnittain 1993	
59.	Teollisuuden jalostusarvo kunnittain 1993	
60.	Teollisuuden jalostusarvo toimialoittain Oulun ja Lapin lääneissä 1993	
61.	Teollisuuden jalostusarvo Oulun ja Lapin lääneissä 1986 - 1993	
Palvelut.....48		
62.	Elinkeinorakenne kunnittain palvelujen mukaan 1993	
63.	Palveluiden työllistävyys kunnittain 1993	
64.	Palveluiden työllinen työvoima Oulun ja Lapin lääneissä iän ja sukupuolen mukaan 1993	
65.	Palveluelinkeinojen toimialarakenne seutukunnittain 1993	
Matkailu.....52		
66.	Majoitus- ja ravitsemistoimipaikkojen lukumäärä kunnittain 1995	
67.	Hotellien huonekapasiteetin käyttö Oulun läänissä 1987 - 1994	
68.	Hotellien huonekapasiteetin käyttö Lapin läänissä 1987 - 1994	
69.	Yöpymisvuorokausien määrän kehitys Oulun ja Lapin lääneissä 1987 - 1994	
70.	Yöpymisvuorokaudet alueittain 1994	
71.	Yöpymisvuorokausien jakautuminen ulkomaalaisten matkustajien kesken alueittain 1994	
Tulonsaajien tulot.....55		
72.	Valtionveron alaiset tulot laskettuna tulonsaajaa kohti kunnittain 1993	
73.	Valtionveron alaiset tulot maakunnittain ja seutukunnittain 1993	
Bruttokansantuote.....57		
74.	BKT/asukas maakunnittain 1988 - 1994	
75.	BKT/asukas alueittain eri toimialoilla 1994	
76.	BKT alueittain eri toimialoilla 1994	
77.	BKT toimialoittain Pohjois-Pohjanmaalla 1988 - 1994	
78.	BKT toimialoittain Kainuussa 1988 - 1994	
79.	BKT toimialoittain Lapissa 1988 - 1994	
80.	BKT/asukas maakunnittain ja seutukunnittain 1993	
TYÖLLISYYS.....61		
81.	Työssäkäyntialueet 1992	
82.	Kunnassa työssäkäyvät työnantajasektorin mukaan 1993	
83.	Työpaikkaomavaraisuus 1992 (%)	
84.	Avoimien työpaikkojen määrät työvoimapiireittäin 1989 - 1995	
85.	Avoimien työpaikkojen lukumäärät ammattiryhmittäin 1/89 - 8/95 Oulun tvp	
86.	Avoimien työpaikkojen lukumäärät ammattiryhmittäin 1/89 - 8/95 Kainuun tvp	

87. Avoimien työpaikkojen lukumäärät ammattiryhmittäin 1/89 - 8/95 Lapin tvp	131. Veroäyrin hinta kunnittain 1995
88. Työttömyyden kehittyminen alueittain 1988 - 1995	132. Veroäyrin hinnan muutos kunnittain 1980 - 1995
89. Työttömyysaste kunnittain 1994 (%)	133. Keskimääräisen äyrimäärän kehitys verovuosina 1980 - 1993
90. Työttömyyden kesto alueittain 1983 - 1995	134. Asukasta kohden lasketun veroäyrimäärän muutos kunnittain 1988 - 1993
91. Työttömien työnhakijoiden työllistymis mahdollisuus alueittain 1991 - 1995	135. Asukasta kohden lasketun veroäyrimäärän muutos kunnittain 1992 - 1993
KOULUTUS.....69	136. Äyrimäärän/asukas ero koko maan keskiarvoon verovuonna 1993
92. Tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä alueittain 1975 - 1993	137. Veroäyrimäärä/asukas kunnittain verovuonna 1993
93. Väestön (yli 15-vuotiaat) koulutusaste kunnittain 1993	Kuntien nettomenot hallintoryhmittäin.....102
94. Koulutustason muutos kunnittain 1983 - 1993	138. Yleisen hallinnon menot kunnittain 1994 (mk/asukas)
95. Koulutustaso kunnittain 1993	139. Sosiaali- ja terveystoimin menot kunnittain 1994 (mk/asukas)
96. Koulutustaso kunnittain 1993	140. Opetus- ja kulttuuritoimen menot kunnittain 1994 (mk/asukas)
97. Tutkinnon suorittaneiden osuus 15-vuotta täyttäneistä kuntaryhmittäin 1993	Kunnallistalouden tunnuslukuja.....106
TERVEYS- JA SOSIAALIPALVELUT.....74	141. Kuntien lainojen korot ja kuoletukset % verorahoituksesta vuonna 1994
98. Lääkärit/1000 asukasta Oulun ja Lapin lääneissä 1994	142. Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat 1994 (penniä/äyri)
99. Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö tehtävälueittain 1994	143. Vakavaraisuus kunnittain 1994
100. Sosiaali- ja terveystoimen menot/asukas kunnittain 1994	144. Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat 1994 (penniä/äyri)
101. Lasten päivähoiton kustannukset kunnittain 1994	145. Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat 1994 (markkaa/asukas)
102. Perusterveyden- ja hammashuollon kustannukset kunnittain 1994	146. Kassan riittävyys kunnittain 1994
103. Erikoissairaanhoidon kustannukset kunnittain 1994	147. Kuntien lainojen korot ja kuoletukset 1994 (% verorahoituksesta)
RAKENTAMINEN JA ASUMINEN.....79	148. Vakavaraisuus kunnittain 1994
104. Myönnetty rakennusluvat Oulun ja Lapin lääneissä puolivuositain 1989 - 1995	ALUEPOLITIikka.....113
105. Asuntotuotanto alueittain 1982 - 1993	149. EU:n tukialueet 1995
106. Asuntojen hintojen kehitys alueittain 1985 - 1995	150. KTM:n myöntämät yritysavustukset kunnittain 1994
107. Asuntojen neliöhinnat kunnittain 1994	151. KTM:n myöntämät pienyritystoiminnan avustukset 1994
108. Ahtaasti asuminen kunnittain 1993	152. KTM:n myöntämät avustukset/asukas kunnittain 1994
109. Kesämökkit kunnittain 1993	153. Maaseutuelinkeinopiirien puoltamat lainat/asukas kunnittain 1994
LIIKENNE.....83	VAALIT.....117
110. Henkilöautojen lukumäärä kunnittain 1994	154. Äänestysaktiivisuus kunnittain kansanedustajain vaaleissa 1995
111. Liikennesuoritteet alueittain 1983 - 1993	155. Puolueiden kannatus Oulun ja Lapin lääneissä 1995 kansanedustajain vaaleissa
112. Tieliikenteessä kuolleet alueittain 1982 - 1994	156. Puolueiden kannatuksen muutos Oulun ja Lapin lääneissä kansanedustajain vaaleissa 1991 - 1995
113. Kotimaan lentoliikenne Oulun läänin suurimmilla lentokentillä 1982 - 1993	157. Suomen Keskustan kannatus kunnittain kansanedustajain vaaleissa 1995
114. Kotimaan lentoliikenne Lapin läänin suurimmilla lentokentillä 1982 - 1993	158. Vasemmistoliiton kannatus kunnittain kansanedustajain vaaleissa 1995
115. Matkustajamäärät suurimmilla rautatieasemilla Oulun ja Lapin lääneissä 1994	159. SDP:n kannatus kunnittain kansanedustajain vaaleissa 1995
ENERGIAHUOLTO.....88	160. Kansallisen Kokoomuksen kannatus kansanedustajain vaaleissa 1995
116. Sähkön tuotanto alueittain 1981 - 1993	161. Puolueiden kannatus vuoden 1995 kansanedustajain vaaleissa
117. Vesivoimalla tuotettu energia alueittain 1981 - 1993	YHTEENVETO.....122
118. Sähkön kulutus alueittain 1981 - 1993	162. Oulun ja Lapin läänien lääniprofiilit
119. Yksityinen sähkönkulutus kunnittain	
120. Sähkön tuotanto ja kulutus alueittain 1993	
121. Sähköomavaraisuus alueittain 1981 - 1993	
YMPÄRISTÖN TILA.....92	
122. Teollisuuden päästöt alueittain 1994	
123. Teollisuuden päästöt Pohjois- Pohjanmaalla 1987 - 1994	
124. Teollisuuden päästöt Kainuussa 1987 - 1994	
125. Teollisuuden päästöt Lapissa 1987 - 1994	
126. Hiukkaspäästöt kunnittain 1994	
127. Rikkidioksidipäästöt (SO ₂) kunnittain 1994	
128. Typenoksidipäästöt (NO _x) kunnittain 1994	
129. Soiden suojeluohjelman aluevaraukset 1995 (ha)	
130. Lintuvesisuojaohjelman aluevaraukset 1995 (ha)	
KUNNALLISTALOUS.....98	
Veroäyrit.....98	

Pohjois-Suomen katsaus 1995

Pohjois-Suomen katsaus 1995 antaa päättäjille ja muille tiedontarvitsijoille tuoretta ja valmiiksi muokattua aluetietoa Pohjois-Suomesta. Katsaus sisältää 162 havinnollista diagrammia ja kuntapohjaista teemakarttaa, joissa esitetään tietoa Pohjois-Suomen

- väestöstä
- koulutuksesta
- elinkeinoelämästä
- bruttokansantuotteesta
- työllisyydestä
- asumisesta
- terveys- ja sosiaalipalveluista
- liikenteestä
- energiasta
- ympäristöstä
- kunnallistaloudesta
- aluepolitiikasta
- vaaleista

Pohjois-Suomen katsaukseen 1995 liittyviä kuvia tai kuvien pohjana olevaa tilastoaineistoa voi tilata Tilastokeskuksen Oulun aluepalvelusta. Kuvia tehdään myös värillisinä kalvoina, joita päivitetään jatkuvasti.

Katsauksen on tuottanut Tilastokeskuksen Oulun aluepalvelu.

